

વિનતિ.

કાવ્યને અતિ નામ હોય, એવા આ પુસ્તકમાં અગણોતર કવિ છે. અનિશ્ચિત નામવાળા સોળ છે. આકીનાં ગુજરાતી તેમ હિંદી કાવ્ય કવિના નામ વગર મળેલાં તે છે. એમાંનાં કેટલાંક મોટે લખેલાં છે, એટલે મોટે મળે તેની સાથે તે મેળવી લેવાની જરૂર છે, ને હસ્તલિખિત પ્રત મળે નહીં, ત્યાં સુધી તે ચોકસ કહેવાય નહીં. પુસ્તકને છેડે રાગની કાપ્પી આપી છે, તે ભજન કરવા દરમ્યાન વપરાય છે, ને તેવાં મંડળને કંપયોગી છે.

આવું પુસ્તક તૈયાર કરતી વખત સાધારણ નિયમ એવો ચાલે છે, કે પારકાની મહેનતે છપાયેલી નાની મોટી ચોપડીઓ વેચાતી બધું તેમાંથી અમુક કાવ્ય પસંદ કરી લેવાં, ને છાપખાને છપાવા મોકલી દેવાં. એટલે સંપ્રદ કરવાની મહેનત નહીં, ને માત્ર પૈસાના જોરે કામ થાય. તેમ જન-અમુક લોકપ્રિય વાળતોના પુસ્તકને જલદી ખરીદ કરી લે છે, એટલે પૈસા પણ જલદી પાછા મળી જાય છે, ને ઘણી વખત ~~પૈસા~~ પણ થાય છે.

સંપ્રદની એ રીત ઘણે અંશે નુકસાનકારક છે. જનસમુદાયને પરીક્ષા ન હોવી, એનો લાભ એમાં લેવાય છે, ને એમ જ'ને પક્ષે પોતાનું વળણ કુધારવાની જરૂર છે. આ સંપ્રદમાં એ રીતે કામ કીધું નથી, ને ઘણે માટે અપ્રસિદ્ધ કવિ ને તેવાં કાવ્ય આપવાનો નિશ્ચય રાખ્યો છે. અંતમાં જનસમુદાયને એટલી વિનતિ છે, કે આ સંપ્રદની ચોગ્ય પરીક્ષા કરવી.

સમૃદ્ધ કર્તા.

કુશલાબ કુશલ

અનુક્રમણિકા.

એક કરતાં વધારે પદવાળાં.

ગુજરાતી.

હરપાળ, પૃષ્ઠ.

હાલર. ૧

મનોહરદાસ

ભવાનીનો હંદ. પ્રથમે પૃષ્ઠ. ૨

દુર્લભ.

સવાયા. ૩

રંગના બીના રે લાલ. ૫

જેણે ભજ્યા જહુરાયા. ૬

પ્રાગ.

પંદર તિથિ, ઓધવજી અમને તથા." ૭

ગેબનાથ.

પંદર તિથિ અમને વિશ્વાસ છે જેહનો. ૮

રાજારામ.

સતી આખ્યાન ૧૦

ભગવાનદાસ.

નવલ વસન્ત નવલ વૃંદાવન. ૧૭

કોન ભુગત તપ કીનો. ૨૦

તટ જમુનાનું રે. ૨૧

વાંસજડી વૃંદાવન વાજે. ૧૮

શાને આઘ્યાં સહુ સાહેલી. ૨૨

નાગર.

સુન સુન રે સખી એક બાત. ૨૩

ચાલો ચાલો વૃંદાવન જઈએ રે. ૧૯

વજ બન્યો લાલમ રસિક રાધે. ૨૪

ઉગમસી.

વીરા વહાણ ખેડો મારા. ૨૫

જોઈજોઈ સંગત વીરા કીજીએ. ૨૦

મારા ભાવડા હે વીરા. ૨૧

રામદાસ.

આણીઆળી આંખે રે. ૨૬

પલ પલ રામ ભજ રે. ૨૨

આજ હો બધાઈ. ૨૭

સુરકલ્પીઆ.

હૈડા હેતે ભજને હરિ. ૨૮

જેઠાઈ પ્રભુના ગુણ ગાઈ બાણે. ૨૩

વૃંદાવન.

સંગી તે મારે સ્યામ ૨૯

દકરાણીજી કેમ ઠેક	”
પૂર્ણાનંદ પ્રીતમ હેતે	૨૪
જપમાલી અમને ભુગવ	”
મહાગમ્મ મોહન અમને તે	”
પાતળીયા પિયુજી	૨૫

પહાડનાથ.

એસા હે કોઇ અલ્લાની	”
મન તુ બ્રમમા બુટાણા રે	”

ગદાધરદાસ.

તમે રજની કયા રમી આવ્યા	૨૬
શોણિતપુર નગર મોહામણુ	”

રણુસી.

મેધ તણે ઘેર સોહે	૨૭
ગણેશ ગાઇ માતા શારદા	૨૮

મગન.

સાચા ચ્વામી શ્રીકૃષ્ણ વરીને	૨૯
ખોલે ગમનામ જણકારા	”

લીલણખાઇ.

નમીના મો સાહેનડુ ગમીયા	૩૦
રે લાખા માઝ રે, મન તો	”

હોંદી.

મહીપતિદીન.

ગોપીચંદ રાગની કયા.	૩૧
કાજી મહુમ્મદ.	
મદિના	૩૯

કુખાજી.

ચિતામણિ	૪૫
---------	----

કાયમદીન.

રવેણી	૫૭
મગવ અલ્લાના	૫૯
સખી મહાપદ કેરી નાત	૫૦
શમસ્યા	૫૧

મલુક.

લક્તનગવલી	૫૨
ભગ્ન મનત નાહી, મન તો	૫૫

દીનદરવેશ.

ધન્ય ધન્ય તાકો લાગ્ય	”
સુનતા જીવ રે અપના	”
આયા જી જન્મ અપના	૫૬
આગડ આપા માનુકમે	”

કુખીર.

નામદેવનુ આખ્યાન	૫૭
સુનીઓ પોકાર મેઝી	૫૮
ચેત સવેશ ખ્યારે	૫૯
પહેલા ધણી તાર નામ	”
ગુઝ મે નદી મઝગા	૬૦
જોગીડાને દુદના રે લુગ લુવે	”
તુમ સુન લો સત સુનલુ	”
જોગીજીભો મારીઅમર કાયા	૬૧
સતો આપા ડારી ખેલીએ	”
શન્ય ગડરાદર રાહ જીય વન્તિ	૬૨

દેખ હો વસુદેવ, હરિમુખ ૮૫

ગોરખ,

સુરતા મેરી આત્મકી ૮૬

રે મન પવના અબ તોરી ॥

શ્યાવ શિખરમે સુરત ૮૭

હાનો રે માહેના પખી ॥

જ રે ગદી કાયા તેરી ૮૮

મત કરે આત્મા નગુરાનો ૮૯

હો નર ઘેના શુક વિના ॥

મોરા રાજ રે, નર નગુરાની ૯૦

સુરદાસ,

કૃત્યપીર્તન —

બસી, ॥

આજ માઇ ગસ ખેલે ૯૨

ત્રીંગ લાનુ એકે દોર ॥

બહોત શુમાન હરી, મુસ્લી ૯૩

બાહુ જમુનાતીર ॥

આજ મલ નદ મહરકે ॥

ખિગવત ખનની ૯૪

આજ મગસાને નધાઇ ॥

આજ દેખી કુંવરી ॥

મે મહી મયુ તુમ ॥

જાગ મે મન ગઇ રે ૯૫

સ્વામ સુદર કમન નેન ॥

પ્રગલ ભઇ ગોભા ત્રિભુવનકી ॥

કહો મન્ય મુગ્ધીધરમે ૯૬

નદકે લાવ કન્દેઆ રે ॥

વૃદાવનકો દાણી રે ॥

કાન્દ કરત ખવજેરી રે ॥

દેખો મેરી ઓર, નાગર નદ ૯૭

મે નહીં દધિ ખાયો ॥

ચદ્ર લગો દુ ખડેન ॥

રાકી મિરાની નાર રે ॥

ગાવત રાગ ક'યાલુ ૯૮

દોષ અપને કમકો, ઓધા ॥

લાગત પ્રેમ કટારીઆ, ઓધા ॥

ચયો તો જનમભૂમિ જાએ ॥

ચનો તો વિદુર ધર જાએ ૯૯

ભક્તિ ઉપદેશ—

નામકી નામકી નામકી ॥

નેનનમે હરિ ખસો ॥

નરદેહ ધરી પ્રાણ કામકી ૧૦૦

જાત ન એ- સમાન, સમ દિન ॥

ગોવિંદ કૃત્ય હરિ ભજો ॥

હરિકીર્તન હે પ્રમાણ ॥

નર ક્યુ સમરે નહીં ૧૦૧

ના કીનો તુને હરિઅમરણ ॥

ચહકુનીઆકા અગ્નિતમાશા ૧૦૨

નિર્ધનતુ ધન રામ ॥

તુલસીદાસ,

રામકીર્તન —

હુ તને પુપુ મારી બાઈ રે ॥

કોનદેશ મે આપો, પવનમુત ૧૦૩

ધીમે ચયો મે વારી ॥

ના ચઢીએ રે અખ ના.   "
 સયુગંગાકે તીર સુંદર.   ૧૦૪
 પોઢે મુખસેજે સીતારામ.   "
 રે ભરતજી, તુમ ધર જાઓ.   "
 રામજી અગ્નેધ્યાવાલા રે.   ૧૦૫
 કોન બન હુંદુગી મોરી માઇ.   "
 જે ગંગે જે જે જગજનની.   "
 ભક્તિ ઉપદેશ.—

રામભજન પર વારી.   ૧૦૬
 કલતે નહીં આયો.   "
 જે જે રામ જપો મેરેબાવા.   ૧૦૭
 દીન ભયો ગજરાજ.   "
 જા મુખ મીતારામ ન ઉચરે.   "
 કીન કીનકી બન ગઇ.   ૧૦૮
 અપરંપારા અવગુણ મેરા.   "

રસિક.

નેનનમેં આ જોડી.   "
 સન્મુખ રહેજો રે દરસે.   ૧૦૯

શ્રીભટ.

કુંજભુવનમેં પાઉં.   "
 શરણુ તોરે આયો.   "
 શોભિત શ્રી ઇંદાવનચંદ્ર.   ૧૧૦

ચંદ્રમુખી.

બાતાં જમુનાતીર.   "
 જરા ઇશક બતા જા.   ૧૧૧
 રાસ બનાવે હરિ રાસ.   "

અમદાસ.

તેરો હી લાલ મેરો માખન.   "
 જનકલરી મધુર સુર.   ૧૧૨

પરમાનંદ.

રક્ષાબંધન નંદ કરાઇ.   "
 અહે નંદ સખ ગોપન.   "
 આજ રાઓમેં જે જે કાર.   ૧૧૩
 આજ પ્રખુબાનંદો આનંદ.   "
 તેરો મુખ નીકા કે મેરો.   "

મુંદર.

ચિંતામણિ.   ૧૧૪
 જો તું સોદાગન રથામણી.   ૧૧૬
 કીજો રે ભાઇ કીજો.   ૧૧૭

મોકમ.

લક્ષ્મી પાર્વતીનો સંવાદ.   ૧૧૭

એક પદવાળાં.

ગુજરાતી.

હેમખણ.

દયા કુંગર ચઢી જુઓ.   ૧૩૪

કલ્યાણ.

ધન્ય એકાદશી.   "

તુલાપુરી.

શુંદાળા સમરીએ રે સ્વામી.   ૧૩૫

પુન્ને.

હો રામ આજ મારા ભાઇ રે.   "

મુખરામ.

રામજી બિના મત બોલ. ૧૪૮

અજબપુરી.

ત્રીન ભુવનમેં બેલન બેગી. „

તિલકચંદ.

અંગનો મેલ ઉતારી બાલ. ૧૪૯

લાલ.

કરકા ન હોના દર્દી „

શેખ મહુમ્મદ.

અયસા સમજ કર આઓ. ૧૫૦

તુકા.

ગુરજી આજ લડું નિર્વાણ. ૧૫૧

આનંદતનયા.

સખ જગ રૂઠા રૂઠન દે. „

અનિશ્ચિત નામવાળાં.

ગુજરાતી.

મીરાંબાઈ.

કૃપા કરો રઘુનાથ વિશ્વંભર. ૧૫૨

થોરી સી જાંઘગી જરા. „

રામળીઆ ગિરિધરલાલ. „

અમારા ને અવગુણ રે. ૧૫૩

એ કામણુ તો પેલે રે. „

નરસેરામ.

તૂલિ ગરીબ નિવાજ. ૧૫૪

હરિકે લગન બિન ઘટન. „

નરસિંહ મહેતો.

બારમાસી. કારતક મહિને કૃષ્ણજી. „

મુરદાસ.

હરિની લક્ષ્મિ છે સદૃશી. ૧૫૬

રઘુનાથ.

હરિનું લગન સ્મરણ કરી લે. „

ત્રિગુણાતિત.

નંદરાય ઘેર આનંદ „

કૃષ્ણ મહારાજ.

માંહેલા મોચ વિચાર. ૧૫૭

હિંદી.

ત્રેમાનંદ.

પાઉમેં પડન, આપે ગોપી. ૧૫૮

પ્યારી રહી અટકી, પ્યારી. „

સાંવરો શિવ રૂપ બની. „

આપે મંગલ ગાવે, જગોદા. ૧૫૯

નેકા સ્યામકો બાનો, જાકે. „

સુન મુરલીકી ટેરી. ઝોઢી. ૧૬૦

આવત લાલ ગોવર્ધનધારી. „

હરિ આપે આનંદ લયો. „

શીકી ને મોહાગી રે, સેજ. „

ગોપીચંદ.

ધન્ય મેરે ધન હે રાગ. ૧૬૧

કુસાં

મન તું હરિ લગ વિશંબ. ૧૬૨

દસદ.

કાન્દા તેરી બસોંકા અવાજ. ૧૬૩

કૃષ્ણશુવન.

હો મન હરિશુભ લેને હું. "

કૃષ્ણશુવન લછીરામ.

પાનકી પાનકી પાનકી. "

એહેલ સખી.

નગણી અવસર ભારી રે. ૧૬૪

સુંદર એહેલ સખી.

પ્રેમ સનેહકી ખાત રી. "

સાંવળી.

મહિના. ગિરિધર બસી ખાજે. ૧૬૫

નામ વગરનાં.

શુભશતી.

સાગ સીસમનો ઢોલીઓ રે. ૧૬૭

ચાલોને સઘળી ગોપીઈ. "

માઈ સોનાનું છે બેડું રે. ૧૬૮

પેલી આદિર મધ'તી પાણી. "

પેલી સુંદરી મધ'તી પાણી. "

હું તો કાળો કામજુગારો. ૧૬૯

તમે કયા તે ગામના કાકરા રે. "

રાધા ગોરી શજુગાર સજુગારે. ૧૭૦

આવો આવો જશોદાના કાન્દ. "

લજ્જા લોપીને કહું છું કાન્દ. "

કુરખાની કુરખાની તમ પર. "

મહીવાલે મહીવાલે મોહન. "

આ જોની આ જોની સહીઅર. ૧૭૨

આજ કાલ કાળીઓ આવશે રે. "

જોગીડે વહુ ભરમાવી. "

મજે તો હરિજન મજાજે રે. ૧૭૩

જીવનાં જતન કરો. "

લાગ્યું લાગ્યું રે પાંપીડામું. "

મીરાંબાઈનું ભજન. ૧૭૪

ગણપતિનો છંદ. ૧૭૬

સરજની વિનતિ. ૧૭૭

શિવસ્તુતિ. ૧૭૮

રાધિકાષ્ટક. ૧૭૯

ખારમાસ. ચતરે ચપો મોરોરે. ૧૮૦

વાળુ. ૧૮૧

બીલડી(નાની)આસોપાલવને. ૧૮૨

હરિ વિવાહ. ૧૮૩

વાસુદેવ વિવાહ. ૧૮૪

રામજનો વરગોડો. ૧૮૫

સીતાવેલ. ૧૮૬

મોહનનું માયડું. ૧૮૯

રતિવહનું મોસાળું. ૧૯૧

બાણા સુરનો માંડવો. ૧૯૪

ઉમિયા વિવાહ. ૧૯૫

લીલાપુરી. ૧૯૬

ધ્રુવજ. (નાના.) ૧૯૯

કર્ણપુરી. ૨૦૫

હિંદી.

રામાષ્ટક. ૨૦૮

રૂપિ પૂછે હો જાનકીસે ખાત. ૨૦૯

હે દોષ એસા સત વિવેકી ૨૧૦
 કા દોડે કૃષ્ણજી અવતારીજી ॥
 ગમરસ પવક ન કીજે ન્યારો ૨૧૧
 અપના દોષ નહીં રે ॥
 કયા તન માજતા રે રામ ૨૧૨
 હુઆ રામ ગુરુ હુમેન ગમર ૨૧૩

મૃગ કપોતની કથા ॥
 રાગની સાચી. ૨૨૩

પ્રભાત, મક્તાગ, ધન્યાશ્રી,
 કાન્દડો, કહાલેરો, સામેરી, માઝ,
 કવ્યાણુ, સોગડ, કેદારો.

એક કરતાં વધારે પદવાળાં. ગુજરાતી.

હરપાળ.

હાલર.

દેશાખ.

હરજીને હાલર ગાઉ રે, ગોવિંદ નિર્મળ ગુણ તારા,
દશ અવતાર લીલાએ લીધા, દુર્જનને સહાર્યા
તે ત્રિકમ તુજને સંભળાણુ, મોહન મૂર્તિમાન,
જે જે પરાક્રમ કેશવ તારા, એક મને દે કાન
હમ હીરે જડયુ પારણુ, પોઢયા પરબ્રહ્મરાય,
હરખે હીચોળે માત જ્યોદ્ધા, ઉલટ અગ ન માય
પ્રથમે માહાવ તે મીન થઇને, વાળ્યા ચારે વેદ;
સાયરમા સખાસુઝ માર્યો, અકળ સ્વરૂપ અલેદ
ળીજે કૌરવ તે બહુ નામી, પૃષ્ઠ ધરાવ્યો મેર,
નાગને નેતરે સમુદ્ર વલોવ્યો, દધિ મથન જેમ ફેર.
ત્રીજે વારાહ વેશ ધરીને, તે હણીયો હિંગ્લાક્ષ;
રસાતાળ જાતી ધરી રે, પૃથ્વી દેવ મુરાર.
ચોથે પાવક નૃસિંહ પ્રગલ્બા, સ્વામી સેવક કાજ,
હિરણ્યકશિપુની કાયા વિદારી, સેવકજન ઓદાર
પાંચમે વામન વિપ્ર થઇને, નકા જાગ્યો બળીરાય,
વચન છળી પાતાળે પડવ્યો, ચાપ્યો પોતાને પાય

છઠે ફરસરામ ફરસીધર, કઠણ ક્યાં તેં કામ;
 પિતા વચન પ્રતિજ્ઞા પાળી, ક્ષત્રિય ફેણ્યો કામ.
 સત્ય સ્વરૂપ સાતમે સ્વામી, દશરથનંદન રામ;
 કુંભકર્ણુ રાવણ રણ રૌણ્યા, ત્રિભૂવન મેદ્યુ નામ.
 આઠમે જટકુળ રૂપ ધરીને, સ્વામી મેવક કાળ;
 જાદવકુળ પ્રભાવ વધાર્યો, સુરપતિ કીધી સાર.
 નવમે બુદ્ધ બળવંતા સ્વામી, ધરી બેઠા તમે ધ્યાન;
 લેતા લીલાએ લક્ષ્મીવર, પ્રગટ રૂપ શ્રી કાન્ધ.
 દશમે કલંકી રૂપ ધરીને, શ્વેત્કેશ કરો સંહાર;
 એ લીલા લક્ષ્મીવર કેરી, ગાયે છે હરપાળ.

મનોહરદાસ.

લવાનીનો છંદ.

ગોખા કહે શુણ માહેલી—ગદ.

પ્રથમે પૃથ્વુ તે ગણપતિ દેવા, પ્રભુજીની દીન ધર્મને કરૂં સેવા.
 માતા સરસ્વતીને અવગામ્યે, શુણ જગદંબાના ગામ્યે
 કાળિકાની મૂર્તિ કહીએ, દિન રાત તે દર્શન લમ્યે.
 સિદ્ધાસન બેઠાં મોઢે માતા, મોઢે છત્ર ચંદરવા રાતા.
 ચરણા ચોળી ને ચીર, કુમતડાં લટકે હીર.
 પાયે નેપુરનો ઝમકાર, વીણુઆ અણુવટ સાર.
 કેડે કટિમેખળા મણિ જડીયાં, કણદોરા અનુપમ ધડીયા.
 ઉડે ચુઆ કસ્તુરી સુગંધ, રૂડા બાંહે બાળુગંધ.
 હાથે વીટી પેહાંચીઆં ચળકે, ચુડા ચુડી ને કંકણ બળકે.
 ગળે ગજમેલી શણગાર, ચાંપાં મોગરડાંના હાર.
 આમનું ચીબુક અનુપમ મોઢે, છુંદલડે ત્રિભૂવન મોઢે
 છલ હોઠ પરવાળાની જ્યોત, બત્રીશી હીરા ઉઘોત.

કાળિકાને કાને ઝળકે ઝાલ, માના ઝળહળતા ગોરા ગાલ.
 નાસા મુંદર મોતીડાં લળકે, મેંથો કુલી શેષકુલ ઝળકે.
 ભ્રમર વાંકી બેઠિ આંખડી, બેવી કમળ સતી પાંખડી.
 મધ્યે મધુકર વસીયા વાસ, તારા ઝગમગ ન્યોત પ્રકાશ.
 આર્ધચંદ્ર હસ્તકમળ પુષ્પ લીધા, નેત્રે જોલ અંજન કીધા.
 લક્ષ્મીનુ લલવટ આંગળ ચાર, ત્રિપુરાના તેજ તણો નહીં પાર
 શ્યામા મોળ કળા શશિ લીધો, કેશર ટીલી ચાંદલો કીધો.
 માથે મુગટ ખીટળીઆળા કેશ, અંખા જોળન બાળી વેશ.
 નિત્યે નૈવેદ્ય આરતી થાય, જોઈ પાતક દૂર પળાય
 સેવક સહુ કેા શોભા નિરખે, દાસ મનોહર હેઠે હરખે

દુર્લભ.

સવાયા.

મદે ભરી મહીઆરી ચાલી, માગડે ઉલો દાણી,
 ગોપીનાં ગોરમડા દેખી, આવે છે ઉલટ આણી;
 વાસલડી તો કરમા દિમે, વાત તમારી મેં જાણી,
 દુર્લભના સ્વામી શામળીઆ, મુખે મધુરી છે વાણી
 મીઠાબોલી મુખ જોલો છો, જાણ્યું કે જાવા દેશે,
 ઘણા દિવસના દાણ ચઢ્યાં છે, મહી ગખ્યામાં માન જશે;
 વિણ માગ્યું આપોને વનિતા, હસવું ખીણ હાણ થશે,
 દુર્લભના સ્વામી શામળીઆ, મિથ્યા સહુને જાણ થશે
 જાણ થશે જમુનાને તીરે, ત્યા તો તમને જાણે છે,
 મધરાતે મધુરાંને મેલી, ગોકુળમા શીદ માણે છે ?
 પાતળીઆ શું આજ કરે છે. પાલવ સાહીને તાણે છે ?
 દુર્લભના સ્વામી શામળીઆ, જૂઠા વાદ વખાણે છે
 જૂઠો છુ તે જગ જાણે છે, સાચાં વેણ અમારાં છે,
 તું નારી દિમે ધુતારી, શીદ રૂઢીઆમાં ચાહે છે ?

ઠહું છું તે કાને નથી ધરતી, આવડું બળ કેમ આણે છે ?
 દુર્લભના સ્વામી શામળીઆ, નામ હરિનાં ન્યારાં છે.
 નામ હરિનાં જે કોઈ લેશે, કાળજડાં તેનાં ઠરશે,
 અળખા નારી મન રૂઝ્યાં છે, કોમળ હૈડાં કેમ ઠરશે ?
 ઠઠણ રૂઢીઆં છે તમારા, અળખા ક્યાંથી ઉગરશે ?
 દુર્લભના સ્વામી શામળીઆ, સર્વ સખીને વેહ વસે
 વેહ ભરી વનિતા તું બોલે, આ વાટે વિવાહ પાળ્યો,
 વૃંદાવનની કુંજગલીમાં, મેં રોક્યો છે મારગડો;
 શુણ સાહેલી સુરતા રાખો, જમુના તીરે થાય ઝગડો,
 દુર્લભના સ્વામી શામળીઆ, નહીં મેઢું તુજ પાલવડો.
 પાલવડો મેલો પાતળીઆ, અમ પર આવડો શો આખો ?
 એકલડી દેખી અલખેલા, જાણે તો લીજે ઝાડો;
 જુગત તમારી સર્વે જાણી, રાત નથી પણ છે દહાડો,
 દુર્લભના સ્વામી શામળીઆ, તમથી આંક વળ્યો આડો.
 આડી નારી તું દિસે છે, ઢંગ વિનાની ધુતારી.
 આપો ગોપી દાણ અમારાં, નહીંતર લેશું ઉતારી;
 મહી ઢોળી મહુકી ફાડું, ગોકુળ ગામની તું નારી,
 દુર્લભના સ્વામી શામળીઆ, જુઓ રૂઢેમાં વિચારી.
 જોઈ વિચારી તું શામળીઆ, અમ સરખાંને આળ કરે,
 નંદજીને ઘેર નવલખ ગાયો, તે ચારીને પેટ ભરે;
 ઉછેરીને મોટો કીધો, તે શુણ ગાંધ ખોટી કરે,
 દુર્લભના સ્વામી શામળીઆ, પરનારીને પરહરે.
 પરનારી પડદામાં રહેતી, તું મોટાની બાળકડી,
 ચોઈ જાત આહીરની છોડી, તું તારે ઘેર લાડકડી;
 તારું કુળ તો તેં અજવાળ્યું, દાણ ચોરે દહાડી દહાડી,
 દુર્લભના સ્વામી શામળીઆ, જીવણ બોલે બળ કાઢી.
 શું બળ હતું ત્યારે નાસી છૂટ્યો, મથુરામાંથી મધરાતે,

એક માતાનાં સાત બાળ હુણીયાં, આવડું બળ હતું જાતે;
 તે દહાડા 'વિસારી મેઢ્યા, પાલવડે ના લોલાતે,
 દુર્લભના સ્વામી શામળીઆ, કંસ કને જાઉં ફરીઆદે.
 કંસ થકી કો બીજો બળીએ, તે આગળ જઈ અર્જુન કરો,
 શુભો દિવાની દાણ ચુકાવો, ઘડી ઘડીના દામ ભરો;
 થોડાથોડી થોડા બાંધે છે, આવડાં ડહાપણ ઘેર કરો,
 દુર્લભના સ્વામી શામળીઆ, આ વેળુથી નહીં ભિગરો.
 અડકીશ નહીં અલગેલા વહાલા, વાર વાર તે શું કહીએ ?
 કામિની ઉપર કર નાંખે છે, ટોળાશે મારાં મહીએ;
 રાજા કંસની આણુ ન માને, આ ગોકુળમાં કેમ રહીએ ?
 દુર્લભના સ્વામી શામળીઆ, કેર કયો નંદને છેએ
 વાંકાથોડી વેણુ કાઢે છે, વઢવાનું તો ભેર ઘણું,
 મટુકી તો ફેડું મહીઆરી, ત્યારે દાણના દુપટ ગણું;
 સાત બાળ હુણીયાં જે કંમે, તે નરને હું હાથે હણું,
 દુર્લભના સ્વામી શામળીઆ, પલપલનું લેઉં બમણું
 મારગડો મેલો મોહનજી, એ શી કાંકરડી નાખો છો ?
 મહી તમારાં માટ અમારા, પછી કહો શું માગો છો ?
 જે જોઈએ તે લીઓ મુરારિ, લાજ અમારી રાખો છો,
 દુર્લભના સ્વામી શામળીઆ, પ્રીત કરી પ્યારી લાખો છો
 પ્રીત કરો તો રાસે રમીએ, રંગીલા રણછોડ છે,
 આ શી રજની રગલરેલી, કામિની મન કિશોર છે;
 જગમા જોડું સરખું દિસે, કુમકુમની તો રાણ છે,
 કર જોડીને કહે દુર્લભરામ, સવાયાનો શોર છે.

હરિભજન વિના—રાહ.

રંગના ભીના રે લાલ, અજવાળી રજની રે ક્યાં રમી આવ્યા ? રં
 તમે મોતનમાળા ક્યા મૂકી આવ્યા, તમે કોટ ભરી કંઠીઓ લાવ્યા,
 તમે મુગટ મૂકીને ચુંદડીએ છાયા, રં

ઢહું છું તે કાને નથી ધરતી, આવડું બળ કેમ આવે છે ?
 દુર્લભના સ્વામી શામળીઆ, નામ હરિનાં ન્યારાં છે.
 નામ હરિનાં જે કોઈ લેશે, કાળજડાં તેનાં ઠરશે,
 અળખા નારી મન રૂંધ્યાં છે, કોમળ હૈડાં કેમ ઠરશે ?
 કંઠણ રૂઢીઆં છે તમારાં, અળખા ક્યાંથી ઉગરશે ?
 દુર્લભના સ્વામી શામળીઆ, સર્વ સખીને વેહુ વસે.
 વેહુ ભરી વનિતા તું બોલે, આ વાટે વિવાહ પડ્યો,
 વૃંદાવનની કુંજગલીમાં, મેં રોક્યો છે મારગડો;
 શુણ સાહેલી સુરતા રાખો, જમુના તીરે થાય અગડો,
 દુર્લભના સ્વામી શામળીઆ, નહીં મેહું તુજ પાલવડો.
 પાલવડો મેલો પાતળીઆ, અમ પર આવડો શો ચાળો ?
 એકલડી દેખી અલબેલા, જાણે તો લીજે જાડો;
 ભુગત તમારી સર્વે જાણી, રાત નથી પણ છે દહાડો,
 દુર્લભના સ્વામી શામળીઆ, તમથી આંક વળ્યો આડો.
 આડી નારી તું દિસે છે, ઢંગ વિનાની ધુતારી.
 આપો ગોપી દાણ અમારાં, નહીંતર લેશું ઉતારી;
 મહી ઢોળી મટુકી ફેડું, ગોકુળ ગામની તું નારી,
 દુર્લભના સ્વામી શામળીઆ, ભુજો રૂઢેમાં વિચારી.
 બેઠું વિચારી તું શામળીઆ, અમ સરખાંને આળ કરે,
 નંદણને ઘેર નવલખ ગાયો, તે ચારીને પેટ ભરે;
 ઉછેરીને મોટો કીધો, તે શુણ ગાઈ બોલી કરે,
 દુર્લભના સ્વામી શામળીઆ, પરનારીને પરહરે.
 પરનારી પડદામાં રહેતી, તું મોટાની બાળકડી,
 બોધી જાત આહીરની છોડી, તું તારે ઘેર લાડકડી;
 તારું કુળ તો તેં અજવાળ્યું, દાણ ચોરે દહાડી દહાડી,
 દુર્લભના સ્વામી શામળીઆ, જીવણ બોલે બળ કાઢી.
 શું બળ હતું ત્યારે નાસી છૂટ્યો, મથુરામાંથી મધરાતે,

એક માતાનાં સાત બાળ હુણીયાં, આવડું બળ હતું બંતે;
 તે દહાડા 'વિસારી મેઝ્યા, પાલવડે ના લોભાતે,
 દુર્લભના સ્વામી શામળીઆ, કંસ કને બંધ ફરીઆદે.
 કંસ થકી કે બીજે બળીએ, તે આગળ જઈ અર્જુન દેરે,
 શુભો દિવાની દાણ ચુકાવે, ઘડી ઘડીના દામ લેરે;
 થોડાગોલી થોડ બાંધે છે, આવડાં ડહાપણ ઘેર કરે,
 દુર્લભના સ્વામી શામળીઆ, આ વેણથી નહીં ભગરે.
 અડકીશ નહીં અલભેલા વહાલા, વાર વાર તે શું કહીએ ?
 કામિની ઉપર કર નાંખે છે, ઢોળાશે મારાં મહીએ;
 રાજા કંસની આણ ન માને, આ ગોકુળમાં કેમ રહીએ ?
 દુર્લભના સ્વામી શામળીઆ, કેર કર્યો નંદને છેએ.
 વાંકાગોલી વેણ કાઢે છે, વઢવાનું તો જોર ધણું,
 મટુકી તો ફેડું મહીઆરી, ત્યારે દાણના દુપટ ગણું;
 સાત બાળ હુણીયાં જે કંમે, તે નરને હું હાથે હણું,
 દુર્લભના સ્વામી શામળીઆ, પલપલતું લેઈ બમણું
 મારગડો મેલો મોહનજી, એ શી કાંકરડી નાખો છો ?
 મહી તમારાં માટ અમારા, પછી કહો શું માગો છો ?
 જે જોઈએ તે લીએ મુરારિ, લાજ અમારી રાખો છો,
 દુર્લભના સ્વામી શામળીઆ, પ્રીત કરી ખ્યારી ભાખો છો.
 પ્રીત કરે તો રાસે રમીએ, રંગીલા રણછોડ છે,
 આ શી રજની રંગલરેલી, કામિની મન કિશોર છે;
 જગમાં જોડું સરખું દિમે, કુમકુમની તો રાણ છે,
 દર જોડીને કહે દુર્લભરામ, સવાયાનો શોર છે.

હરિભજન વિના—૨૬.

રંગના ભીના રે લાલ, અજવાળી રજની રે ક્યાં રમી આવ્યા ? રં
 તમે મોતનમાળા ક્યા મૂકી આવ્યા, તમે કોટ ભરી કંઠીઓ લાવ્યા,
 તમે મુગટ મૂકીને ચુંદડીએ છાયા, રં

તમે કુળજમાં પ્રભુ શું મોહ્યા ? તમે સાચા હતા પણ જૂઠા જોયા,
 અમને મહાવનમાં મૂકીને જવા, રં૦
 મને એકલડીને અળગું લાગે, મારા નાથ વિના રજની દાઝે,
 મારા જોળનની જવાળા લાગે, રં૦
 મેંતો પ્રીત કરી હતી પ્રગટ થાવા, મેં નવ જાણ્યું અવગુણ આવા,
 મને મહાવનમાં મૂકી મહાવા ! રં૦
 તમે અધર તણા રસ રંગ લીધા, મારી ચોરી તણા ચૂરા કીધા,
 માનીતીને મહેલે ગયા સીધા, રં૦
 દુર્લભના સ્વામી તમે છો પ્યારા, તમને ઘડી એક નવ મુઠું ન્યારા,
 મારા દુઃખકમળમાં વસનારા, રં૦

જેણે : લજ્યા જહુરાયા, નર એ જ કમાયા. જો૦
 લજન તણાં જેણે ભૂવન ખનાવ્યાં, પુણ્યના નાખ્યા પાયા; ન૦
 પાપનું નામ શુણી વળ્યા પાછા, ધર્મનાકામમાં ધાયા; ન૦
 પૂરણ પ્રજ્ઞ સદળ એ જ લાસે, સંશય સર્વ સમાયા; ન૦
 દુર્લભ કહે હરિદાસને દેખી, લળી લળી લાગ્યા પાયા; ન૦

પ્રાગ.

પંદર તિથિ.

ઓધવણ અમને તણને છવણ ક્રેમ ગયા ?
 અમે રેતાં રહ્યાં અળખા નાર રે; મનમાં તો માનિનીને પીડ છે,
 કોણ કરશે બહાલાણ વિના વિહાર રે? ઓ૦
 પડવે પરણ્યા પિયુને પરહર્યા, બાંધ્યો નંદના નાનડીઆયું રનેહ રે;
 એણે દુઃખે દેહ અમારી દુખળી, અમને દીધો છખીલાએ છેહ રે: ઓ૦
 ખીજે બાળક મેઢ્યાં ધાવતાં, ગોરસ ઘુમતાં મેઢ્યાં મહીમાટ રે;
 નંદણ નયણે નિદ્રા તણ ગયા, ઘણું જુએ જયોદાણ વાટ રે: ઓ૦

ત્રીજે તારણી ઘણું ટળવળે, જેમ ઓછા ઉદકમાં મીન રે;
 રોતાં રજની દિવસ વહી ગયા, મોહન વિના નહીં સુખ ચેન રે: ઓ
 ચાથે ચટપટી મારા ચિત્તમાં, નહીં ત્રિકમ વિના તન રે;
 ઘરમાં ગિરિધર વિના ઘેલડાં, લાગે વિષ સરખાં ભોજન રે: ઓ
 પાંચમે પાપી મારો પ્રાણીઓ, શા સુખે રહ્યો ઘટમાંહિ રે ?
 જાદવજી જાતાં સર્વસ્વ ગયું, અમારે ઉગરવાનું નથી કાંઈ રે: ઓ
 છઠ્ઠે છત્ર રથ પાલખી પામીયા, રાય મામાજીનું રાજ રે;
 વેશે કુળજા કોડામણી ઘણી, લાગે આહીરડાંમાં લાજ રે: ઓ
 સાતમે સઘળી ખુદ્ધ મારી ગઈ, અમે રોતાં રહ્યાં અળખા નાર રે,
 પાલવ ઝાડીને પછાડીયાં, હવે વળી ગયો આડો આંક રે: ઓ
 આઠમે અગ્નિ મારા અગમા, તેમાં તાલાવેલી થાય રે;
 શૂળી સમાનું સુખ સેજનું, ટળવળતાં વહાણેલા વાય રે: ઓ
 નેામે નવ લહું આવડું, નહીંતર શાને કરતે સંગ રે ?
 વણુ પ્રીછયે પડ્યાં અમે પાશમાં, હવે પસ્તાઈ ચિત્ત થયાં ભગ રે: ઓ
 દશમે દાઝણી શી રીતે કહું, અમે રહ્યાં અળખા રોઈ રે;
 ધુતારો ધુતી મથુરાં જઈ રહ્યો, એવાં કૂડા ન કરશે કોઈ રે: ઓ
 એકાદશીએ કાયા કસી, સૂક્યાં હેયા કેરાં હીર રે;
 સંદેશે સહીઅર શોભે નહીં, ન હોય અમૃત સરખાં નીર રે: ઓ
 બારશે બળતાં અમે બોલીયા, તેનું મનમા ન ધરશે દુઃખ રે,
 કહો કેમ કમળ જીવે જળ વિનાં ? ન હોયે ચંદ્ર ચકોરથી વિમુખ રે: ઓ
 તેરશે પાળી અમને પોપીયાં, હવે સુકાવી કીધા સાલ રે;
 પાવક વિના અમે પરજળ્યાં, હોતે હરિ વિના બેહાલ રે: ઓ
 ચૌદશે ચતુર વર છો ચિત્તમાં, રહેતા મથુરાના મારગ જોઈ રે,
 અખંડ ધારા વરસે આંસુડાં, પાકી પાંપણ લોચન લોહી રે: ઓ
 પુતમે પૂર્ણાનંદને પ્રીછતાં, જઈ જરૂર કરજો જાણ રે;
 પ્રાગના પ્રભુ પધારજો, નહીંતર પ્રમદા તજશે પ્રાણ રે: ઓ

ગેબનાથ.

પદર તિથિ.

અમને વિશ્વાસ છે જેહનો, તું કરે રે તપાસ,
 દેવ ના જાણીશ દૂર છે, એ પ્રભુ તારે પાસ;
 ગુરૂગમ લઈને ગોતીએ, શોધીને ધરીએ સાર,
 હરિજન ક્ષમા ખાંતે કરી, પછી પામીએ ભવ પાર. ટેક૦

પડવે પિંડ પરપોટડો, ઉપન્યો તે અલપાય,
 તે માટે તુજને કહું, હરખે હરિશુભ ગાય;
 સંત સમાગમ કીજીએ, લીજીએ વિવેક વિચાર, હ૦

ખીજે અંકુરે ખહુ ફર્યું, વૈરાટ રૂપી વૃક્ષ,
 સ્થાવર જંગમ જલ થલ, જીવ ચોરાશી લક્ષ;
 ફરતાં ફરતાં આવીયો, ઉત્તમ મનુષ્ય અવતાર, હ૦

ત્રીજે અવસ્થા તાહરી, કંપવા લાગે કાય,
 જોળન જૂઠા રનેહનું, મોહ મમત તુને વાહાય;
 કાયા માયા કારમી, વણસતાં લાગે ન વાર, હ૦

ચોથે ચારે પેદનું, હારદ આવે હાંથ,
 કહેવા શ્રુવા કાંઈ નથી, નથી જાત અજાત;
 એક અખંડિત આતમા, નિશ્ચય કરો નિર્ધાર, હ૦

પાંચ મળી પિંડ ઉપન્યો, જેમ જમાવ્યો ઘરાસ,
 આદિ અંત નામ રૂપ નહીં, સર્વનો એમ સમાસ;
 જેમ તરંગ જળ ઉપજે, અનંત અનંત અપાર, હ૦

છઠે મા જાણીશ માહરું, તાહરી રે નથી કાય,
 સંજોગે સહુ આવીયું, વિજોગે સહુ જાય;
 અનંત જુગ તેને વહી ગયા, વણસતાં વારંવાર, હ૦

સાતમે જ્ઞાન જ ગોતીએ, આતમા એક અખંડ,
 પ્રકૃતિ જુદીને પરહરો, વ્યાપક પિંડ બ્રહ્માંડ;
 સૂત્ર મણિ એક આતમા, સર્વ સિદ્ધાંતનો સાર, હ૦

આઠમે કોઈ સ્થિર નહીં, સર્વ વટાઉ જાણુ,
 માઈં માઈં શું કરો, મૂકો મનની તાણુ;
 ધર થકી ધાઈએ ધર્મને, કર્મ લેશ નિવાર, હ૦
 નમીએ આતમ દેવને, સેવીએ શિરોમણ સાર,
 અનુલવ ગુરને આરાધીએ, વાણી વેદ વિચાર;
 મત પાખંડ મેલ પરં, ગુર ચર્ણે ચિત્ત ધાર, હ૦
 દશે દિશાએ પૂરી રહ્યો, પોતે પૂરણ બ્રહ્મ,
 ઠામ ન ઠાલો હરિ વિના, મહાજન જાણે મર્મ;
 જ્યાં જેવો ત્યાં તેવો થઈ રહ્યો, અનંત મૂર્તિ અપાર, હ૦
 એકાદશે એમ વર્તવું, શબ્દ વિમાએ આપ,
 જીવ શિવ સાંસો ટળ્યો, મારો મુજમાં થાપ;
 વાણી ન પહોંચે વેગળી, ભજવું જાવન બહાર, હ૦
 દ્વાદશ આંગલે આપમા, શોધી જીએ કોઈ સંત,
 ખટ ચક્ર લેદીને જીએ, તે ત્યાહિ પામે તત;
 ગગન ગજૈ વિજ ચમકે, વરસે અમૃત ધાર, હ૦
 તે રસ પીએ કોઈ પ્રેમમુ, શૂરા સંત સધીર,
 ગંગા જમુના સરસ્વતી, હસ ત્રિવેણી તીર,
 ઝગમગ જ્યોતિ જળહળે, ટળે તિમિર અંધાર, હ૦
 ચૌદશે ચહુદિશ મન ફેરે, તુ દહ દરીને જોય,
 ગગન ઝરૂંએ ગોખમા, સાહેબ બેઠા સ્કોય;
 નામ રૂપ જેને નહીં, વાણી રહિત વિચાર, હ૦
 પુનમ પ્રસિદ્ધ તેને, જેને રૂદે રઘુનાથ,
 મન કર્મ વચન વિલગી રહું, મન સદગુરને પાસ;
 આનંદ લાવે હરિ ભજે, તજે દેહ વિકાર, હ૦
 ગેળનાથ કહે ગુર લેટીયા, ઉપન્યો અંગ આનંદ,
 સર્વ સમાજન સાંભળો, જાલો શ્રી ગોવિંદ;
 એળે તિથિ ગાઈ, સમજી ગ્રહજો સાર, હ૦

રાજરામ.

સતી આખ્યાન.

ગરબો.

સતીમા જો રે થયાં,
 ખેડાવાળની નાતમાં રે, માણકબાઈ સતી થયાં; } ટેક૦
 અંચેજના રાજમાં રે, માન લલેરાં રહ્યાં.
 સરસત શ્યામને વિનવું, ગણપત લાગું પાય રે;
 સતી તણું વર્ણન કરું છું, જશ આપોની માય: સ૦
 સંવત અઢાર ચોસઠના સાલમાં, ઉત્તમ માસ આખાડ રે;
 શુકલ પક્ષ અજવાળીઆમાં, પાંચમ ને બુદ્ધવાર: સ૦
 સૈયદપરામાં ચોકી આગળ, પ્રાણેણ ખેડાવાળ રે;
 ચતુર્ભુજ દવેશ કહીએ, તેહ તણી એ નાર: સ૦
 નેઠ વઢી દશમને દહાડે, બેઠાં માણસ બહુ રે;
 પોતે મુખથી બોલીયાં, સાંલળો ઘરનાં સહુ: સ૦
 આજ થકી અગીઆરમે દિવસે, દિસે વહુનો નાશ રે;
 એવું કહીને આચર્યાં જે, થાવાનું નિર્ધાર: સ૦
 વડીલ મુખથી બોલીયાં જે, એ શું બોલ્યાં બોલ રે?
 તમ પહેલાં અમે જઈએ તો, અમારું મોટું તોલ: સ૦
 પુત્ર પોતાનો બોલીયો, એ શું બોલ્યાં માત રે?
 સાથ સહુ તો સાજે સમો છે, એ શું બોલ્યાં વાત? સ૦
 માતા મુખથી બોલીયાં જે, સાંલળ પુત્ર જ વાત રે;
 આજ થકી અગીઆરમે દિવસે, માત પિતાનો કાળ: સ૦
 એમ કરતાં દિન નિર્ગમ્યો, હવે પ્રાતઃકાળ રે;
 પોતે નહાવાને ગયાં, ઘેર સ્વામીને આવ્યો તાવ: સ૦
 એકાદશી મત નિર્ગમ્યું, દ્વાદશીને દિન રે;
 પ્રાણેણને લોજન કરાવ્યાં, બીડાં આખ્યાં હાથ: સ૦

પ્રાદ્યણનાં પૂજન કરીને, દક્ષણ આપી હાથ રે;
 પ્રાદ્યણને વિદાય કરીને, આખ્યાં સ્વામીની પાસ: સ૦
 દ્વાદશીથી નિયમ જ લીધો, તબ્યા અન્ન ને જળ રે;
 જ્યારે સ્વામી લોજન કરશે, ત્યારે લઈશું અન્ન: સ૦
 એમ કરતાં દિન નિર્ગમ્યો, આખ્યો ચોથો દિન રે;
 દિવસ ઘટિકા છ ચલ્યો, તેડાખ્યો ભૂખણ ગોર: સ૦
 ગોર ભૂખણજી આવીયો, ને કહ્યો સમાચાર રે;
 પુણ્યોસતી પિતાને કરાવી, તે જોલ્યો છે જાણ: સ૦
 વેદપુત્ર ત્યા આવીયો, કરાવ્યું છે પુણ્ય રે;
 પ્રાદ્યણને દાન અપાવીયા, પુરાવ્યાં ગૌદાન: સ૦
 સહુ સહુને ઘેર ગયા, રાત પડી છે સાર રે;
 મધ્યરાતના ચોઘડીઆએ, પ્રાણ ગયા નિર્ધાર: સ૦
 તેહ સમે ત્યા પુત્રજ બેઠો, જોલ્યાં છે એમ માત રે;
 પિતા તારાના પ્રાણ ગયા ને, અમે જળીશુ સાથ: સ૦
 સગા સંજ ધી જોલીયાં, એ શું કાઠી વાત રે ?
 તમે કહેશો જે અમે જળીશું, એ નહીં થાશે વાત: સ૦
 તેણે સમે માતા જોલ્યા, સાલજ ભૂખણ વાત રે;
 મારો વૈજનાથ તારે જોજે છે, તમે જાન્ને છો બ્રાત: સ૦
 તેણે સમે ત્યા ભૂખણજી, માને લાગ્યો પાય રે;
 સતી તણું તમે સત્ય દેખાડો, સત્ય તણો મહિમાય: સ૦
 અંગ્રેજ સામે માતાજીએ કાલ્યા ફેફળ સાર રે;
 કુમકુમ કેરો ઢગલો કરીને, શ્રીફળ આપ્યા હાથ: સ૦
 સગાં સંજ ધી એમ કરી કહે જે, માતા રાધો ખીર રે;
 હાથ વતી હલાવી કરીને, સહુને આપી ધીંગ: સ૦
 માતા ત્યાંથી ઉડીયાં ને, ચોરડામાં તે જાય રે;
 સગાંએ શીખવી કરીને, દેવાલ્યા છે દાર: સ૦

ખારણું એમનાં એમ રહ્યાં, માતા આવ્યાં બહાર રે;
 સહુ જોઇને અચરજ થયાં, માને લાગ્યાં પાપ: સં
 એવાં પારખાં દીકાં ઘણાં, માણ જોડ્યાં સાર રે;
 કાલ બપોરે જળકુંડાનો, જોજો એ મહિમાય: સં
 એમ કરતાં રજની વીતી, હવે પ્રાતઃકાળ રે;
 પોતીકા ઘરનો ભડીઆરો, લખમીદત્ત કહેવાય: સં
 રૂઢનાથપરં વઢા શેરી, ઠાકોર મયારામ રે;
 તેને તેડવા મોકલ્યો, જે લખમીદત્ત કહેવાય: સં
 પોતે મયારામ આવીયો, માને લાગ્યો પાપ રે;
 માતાજી જે આજ્ઞા કરે, તે કરીએ ઉપાય સં
 મયારામને સોંપણુ કરી છે, પોતીકા જે બાળ રે;
 માણ મુખથી બોલીયાં જે, એની કરજો સંભાળ: સં
 નાતમાં તેડાં કર્યાં, બ્રાહ્મણ આવ્યા દ્વાર રે;
 માને પગે લાગીયા ને, મત્ત દીકું અપાર: સં
 નાતના બ્રાહ્મણ કહીએ, દહાડા રહ્યા ચાર રે;
 માની પાસે બેઠી કરીને, કંઈ પૂછે છે વાત: સં
 માણ મુખથી બોલીયાં, એ શી પૂછો વાત રે;
 પુરમાં ન રહેવાય અમારે, શીદ લગાડો વાર ? સં
 શુકલજી ત્યાં આવીયા, પ્રેમદત્ત કહેવાય રે;
 સાથે બે વિદ્યાર્થી, માને લાગ્યા પાપ: સં
 માણ ત્યાંથી ઉડીયાં, ચાલ્યાં વાડા બહાર રે;
 જઈ કરી નહાવાને બેઠાં, સ્નાન કર્યું નિર્ધાર: સં
 પીળાં વસ્ત્ર પહેરીયાં, પીળી ચોળી સાર રે;
 કેશ તણી લટો છૂટી છે, કાઢી કુમકુમ આડ: સં
 દોટમાં કાળીગાંઠી, ગળે પુષ્પનો હાર રે;
 નાકે વાળી ચોલતી, તેજ તણો નહીં પાર: સં

માતાએ પૂજન લીધું છે, આવ્યાં સ્વામીની પાસ રે,
 સ્વામીનું પૂજન કરીને, ધૂપ દીપ ત્યાં થાય: સં
 માતા મુખથી બોલીયાં, ગોરણી તેડાવી ચાર રે;
 ચારને પીઅળ કરીને, ચોખા ચોડયા સાર: સં
 મુપડાં ચાર મગાવી કરીને, માહી મેદ્યો શણગાર રે;
 કપડાં માહે મૂકી કરીને, આખ્યા તેને હાથ: સં
 ગોરણીની વિદાય કરીને, માતા આવ્યાં બહાર રે,
 સહુકેને દર્શન આખ્યાં, તેજ તણે નહીં પાર: સં
 ચોકીના ત્યાં માણસ આવ્યા, બેઠા છે તે દ્વાર રે,
 રત્ન લાવીને પછી જન્મે, એ બોલ્યા નિર્ધાર: સં
 સગા સબંધી સર્વ મળીને, અદાલતમાં જાય રે,
 બુચર સાહેબને સલામ કરી કે, આજ્ઞા આપો આજ: સં
 બુચર સાહેબ બોલીયા, રેસીડટ કહેવાય રે,
 તે બન્ને મનસુબો કર્યો કે, આજ્ઞા નહીં અપાય: સં
 પ્રાદ્મણુ પાછા આવીયા, માતા ફેરી પાસ રે;
 અદાલતથી ના કહી હવે, શો કરવો ઉપાય? સં
 માતા મુખથી બોલીયાં, સાંભળ તું વૈજનાથ રે;
 શાસ્ત્રી પાસે જઈ કરીને, તરત લાવો રજાય: સં
 બાળાએ તો એમજ કહ્યું, સાંભળ તું વૈજનાથ રે;
 અદાલત તો અમે જઈએ, તમે આવોની સાથ: સં
 બાળા ત્યાંથી ચાલીયા, આવ્યા છે દરબાર: રે,
 અમાનીને વાત કહી એ, કામ કરવું નિર્ધાર: સં
 પ્રાદ્મણુ પાછા જઈ કરીને, કીધી છે સલામ રે;
 બુચર સાહેબ એમ બોલીયા, તુમ ફિરકર આવો આજ: સં
 પ્રાદ્મણુ સઘળા બોલીયા, સાંભળ સાહેબ વાત રે;
 અસલ થકી જે ચાલ્યું હોય તે, જુઓ શાસ્ત્રમાં વાત: સં

ખુચર સાહેબ બોલીયા, સાંભળ શાસ્ત્રી વાત રે;
 અસલ થકી જે આદ્યું હોય તે, સાચી કહોની વાત: સ૦
 શાસ્ત્રી વળતા બોલીયા, સાંભળ સાહેબ વાત રે;
 નવાળ સાહેબના રાજની, કાંઈ પુછાવોની વાત: સ૦
 ખુચર સાહેબે બોલાવીયો, સૈયદ ચોપદાર રે;
 નવાળ સાહેબની પાસે જઈને, જવાળ લાવો નિર્ધાર: સ૦
 ત્યાંથી ચોપદાર ચાલીયો; આવ્યો નવાળની પાસ રે;
 સીનેર સાહેબે સલામ કહાવી છે, કહોની સતીની વાત: સ૦
 નવાળ સાહેબ બોલીયા, એ તો સાચી વાત રે;
 જાઓ સાહેબને સલામ કરી કહેજો, રજા આપોની આજ: સ૦
 નવાળ સાહેબ બોલીયા, સાંભળ સૈયદ વાત રે,
 હુમારી સલામ જાકર કહીયો, એ છે સાચી વાત: સ૦
 સૈયદ ત્યાંથી આવીયો, ખુચર કેરી પાસ રે;
 નવાળ સાહેબે સલામ કહાવી છે, પેલી ખરી છે વાત: સ૦
 ખુચર સાહેબે બોલીવીયા, બ્રાહ્મણ તેજ્યા પાસ રે;
 ત્યારે સતીને હુકમ આપ્યો, માણસ મોકલ્યાં સાથ: સ૦
 શાસ્ત્રી અમાની સાથે આવ્યા, સતી દેરે દ્વાર રે;
 સરકારનો હુકમ થયો છે, શાને લગાડો વાર? સ૦
 માતા ત્યાંથી ઉઠીયાં, સાસુ પાસે જાય રે;
 વૈજનાથને સાદ કરીને, કુંચી આપી હાથ: સ૦
 પુત્ર પોતાનો બોલીયો, સાંભળ માતા વાત રે;
 તમે તો મારગ લાગ્યાં, મુને મુઝે નહીં લગાર: સ૦
 ઘરમાં તો ગમતું નથી, મંદિર ખાવા ધાય રે;
 બહાર થકી હું આવતો ત્યારે, પૂછીને કરતો વાત: સ૦
 એવું કહીને રૂદન કરે છે, પોતીકો જે બાળ રે;
 પ્રીરજ આપીને છાનો રાખ્યો, માથે મૂક્યો હાથ: સ૦

નાનાં મોટાં સહુ મળીને, સતીને જોવા જાય રે;
 બારણે તો બપોર થયા છે, કાંઈ આકુળ બ્યાકુળ થાય: સં
 માણસ સહુ ભૂખ્યાં થયાં, છોકરાં રોવા લાગે રે;
 રેવડી ચણા અપાવી કરીને, છોકરાં રોતાં રાખે: સં
 એણી પેરે લોક જોવા મળ્યા, વરણ મળી અઢાર રે;
 તેમાં હુલકાં પડવા લાગ્યાં, એ સતી આવી એમ થાય: સં
 દુકાન ઓટલા સહુ ભરાયા, ઉભા થોકે થોકે રે;
 સૈયદપરાની ચોકીથી તે, અશ્વિનીકુમાર લગી લોક: સં
 સામાન સર્વે સજ કરીને, પોતે થયાં તૈયાર રે;
 માથે મોડીઓ ઘાલીયો, કોટે કપુરનો હાર: સં
 પુત્રે પિતાને ખાંધ જ દીધી, નિકળ્યાં સર્વે બહાર રે;
 એક હાથે ઠાઠડી ઝાલી, બીજે શ્રીફળ હાથ: સં
 આગળ તો રણશિંગાં વાગે, ઢોલ શરણાઈના નાદ રે;
 સાથે સિપાઈ ચાલતા, બ્રાહ્મણનો નહીં પાર: સં
 આગળથી માણસ મોકલ્યાં, મડુલી કરી તૈયાર રે;
 ત્યાં તો સહુ વાટ જુએ કે, શો થયો ઉત્પાત ? સં
 માતા ત્યાંથી ચાલીયાં ને, આવ્યાં દુક્રી માય રે;
 સહુકોને દર્શન આપ્યાં, જે અંબે કહેવાય: સં
 રામપરામાંથી ચાલીયાં, રૂઢનાથપરામાં જાય રે;
 લાલ દરવાજે નિસર્યા, ઉલટ અંગ ન માય: સં
 માણ વિમાસે આવીયાં, ઉતાર્યો ભરથાર રે;
 પુત્રે પિતાને પિંડ જ આપ્યો, કાંઠે ચાલ્યાં જાય: સં
 માતા કાંઠે આવીયાં, સહુને હરખ ન માય રે;
 હોડી મુકાવી લોક જ આવે, ઉદો ઉદો કહેવાય: સં
 ટોપીવાળા અમાની સાહેબ, પૂછે શાસ્ત્રીને વાત રે;
 હિંદુના ધરમમાં કાંઈ, જીવતાં કેમ બળાય ? સં

શાસ્ત્રી વળતા બોલીયા, સાંભળ સાદેજ વાત રે;
 એ હમણાં જાગી જશે ને, જોશે તમે નિર્ધાર: સ૦
 ત્યાં સરવ જેવા મળ્યું, હિંદુ મસાણ માંય રે;
 સરવે અચરજ થયા, માણને લાગ્યા પાય: સ૦
 પચાશ પૂજાની મડુલી જાંઘાવી, પૂવે^૯ મેલ્યું ઠાર રે;
 મુખડ તણાં કાઢ સીચાવી, માણ નહાવાને જાય: સ૦
 માણ નહાવાને ગયાં, ઉઝ તીરથ માંય રે;
 શણગાર તો ઉતારીયા, આપ્યા ગોરને હાથ: સ૦
 નાહી કરીને આવીયાં, શુકલજની પાસ રે;
 કર્મીતર કરી રહ્યાં, શ્રીફળ ત્યાં હોમાય: સ૦
 માતા ત્યાંથી ઉડીયાં, લોક જાસેડ્યા ત્યાંય રે;
 ચોખાએ મડુલી વધાવી, જે અંબે કહેવાય: સ૦
 પુત્ર પોતાનો બોલાવીને, ધીમાં બોલ્યા કેશ રે;
 પ્રદક્ષિણા પોતે કરીને, માંહિ કર્યો પ્રવેશ: સ૦
 વૈજનાથે ઠાકડા સળગાવ્યા, આપ્યા માણને હાથ રે;
 પલાંડી વાળીને બેઠાં, રાખ્યો દૃઢ વિશ્વાસ: સ૦
 ઠાકડા કરમાં બાલીને, બોળે મસ્તક લીધું રે;
 માણ મુખથી બોલીયાં, મુસ્તનું લલ્લું થજો: સ૦
 કેશ તણી ફલટો સળગાવી, કપુર તણા જે હાર રે;
 લોકે મડુલી સળગાવી, જે અંબે કહેવાય: સ૦
 લડકો લલુકે નિકળ્યો, માણ ગયાં દેલાસ રે;
 સવે^૯ને દર્શન આપ્યું, લોક જ વિસ્મય થાય: સ૦
 કોઈએક શહેરમાં આવીયાં ને, કોઈએક રહ્યાં ત્યાંય રે;
 પૈસા ભાળીના લઈ કરીને, ખીચડી રાંધી ખાય: સ૦
 ધન્ય એની માતપિતાને, ધન્ય એનો અવતાર રે;
 આ કળિજીગમાં નામ કરીને, પોતે ગયાં નિર્ધાર: સ૦

સંવત અઠાર ચોસઠના સાલમા, ઉત્તમ માસ આળાડ રે;
 શુકલ પક્ષ પખવાડીઆમાં, તિથિ ચૌદશંને સોમવાર: સં
 એ ગરબો પૂરો થયો છે, આઠમ ચૌદશ માંય રે;
 કરજોડીને વિનવે, જે અળે કહેવાય: સં
 ગાય શીખે ને સાંભળે, તેનો હજો વૈકુંઠવાસ રે;
 કરજોડીને વિનવે, રાજરામ તારો દાસ: સં
 સુરત શહેર ગલેમાડવી, હરિપરામાં વાસ રે;
 ગોળ શેરીમાં બ્રાહ્મણ રહે છે, રાજરામ તારો દાસ: સં

ભગવાનદાસ.

વસન્ત

નવલ વસન્ત નવલ વૃંદાવન, નવલ લાલ ખેલે હોલી. નં
 નથી નથી સખીઅન છંદ ગાવે, નૌતમ કેશર ઘોલી;
 કેશર રંગકી ઉઠે પિચકારી, અખીલ શુલાલ ભર ઝોલી: નં
 કાલિન્દી તટ નૌતમ શોભા, નવલ ચકોર ચકોરી;
 કહે ભગવાન એત રામરાય પ્રભુ, નવલ નવલકી જોડી: નં

કન્યાણુ

કોન જુગત તપ કીનો, સુરલી ! કો
 સુરનરકો સ્વપ્ને નહીં આવે, ચેહી અમીરસ પીનો; મુ
 તેરો જો નીકો જોન લગત હે, અતરગત મેંને લીનો; મુ
 ભગવાનદાસ પ્રભુ કુંજજીવનમે, રાધામે રગ લીનો; મુ

મહાર.

તટ જમનાનું રે, અતિ રળીઆમણુ રે, તટ ખેલે જોખી ગોવાળ;
 જીવન અમારોરે, વચ્ચે બહાલો મારો રે, મંદિરે પધારોની દીનદયાળ તં

મધમધતો મોહન ઘેર મોગરો રે, ઉપર બ્રમરનો શુંલર;
તમો તરુવર ત્યાં અમે વેલડી રે, બહાલો મારો વાયે વેણુ રસાળ; તો
શરદ પુનમની રે, મુંદર રાતડી રે, વનમાં બોલે મધુરા મોર;
ચતુર્દિશ ગર્જ રે, ચમકે વિજળી રે, મેહુલો વરસે છે ઘનધોર: તો
મુખડું નોંધ નોંધ રે, વનમાં મહાસૂતાં રે, હરખેલીડતાં મોડામોડ;
લગવાનદાસનારે, પ્રભુછને ભેટતારે, પ્રભુ મારા પૂરો મનના કોડ. તો

ગરબી.

વાંસલડી વૃંદાવન વાજે,
અનીહારે તેના શબ્દ ગગનમાં ગાજે. વાં
પ્રેમ મેહુથી ધઈ છું વ્યાકુળી, કેમ રાખું કુળની લાજે ? વાં
આખડી આંજી સીંદુરે, મેંચે દાનજી છાજે; વાં
ચંચળ ધઇને ચાલો ચતુરા, જ્યાં મોહનલાલ ગિરાજે; વાં
જન લગવાન મળ્યો દેશવ તો, મુંદરીનાં સરીયાં દાજે; વાં

મરબી.

શાને આવ્યાં સહુ સાહેલી ?
અનીહારે તમો ધરનો ધંધો મેલી. શા
સન્મુખ કહે છે દાનક છોગાજો, ઘેર બંચો તમારે પહેલી; શા
વેદ વચન મનમાંહિ પ્રમાણો, કેમ કુળની લલ્લન મેલી ? શા
એવાં વચન શુણીને મોહનનાં, આંખલડીએ ચાલી હેલી; શા
જન લગવાન વહે વ્રજવનિતા, પ્રીત છે પૂર્વના પહેલો; શા

નાગર.

મુન મુન રે સળી એક ખાત, ખ્યારી રહી અટકી;
મોંચે સમજી ન બંધ ખાત, ઉનો વે ઘટકી. મુ
હેન કરી ખ્યારી બોલત નારી, કેને મન મનાઈ ?
તુમ તો મુંદર વર ચતુર શિરોમણિ, કેને કર લાઉ ? મુ

બોલાઈ પ્યારી બોલત નાહી, દશ આંગલી મુખમેં કીન;
 પ્યારી સમજત નાહી, કાહા જનું લીયો મૈન? મુઠ
 આપ જાય મનાય લાગ્યો, હોતે પ્રાતઃકાલ;
 નાગરકે સ્વામી જલ જલ જાઉં, તુમ હો જગતપ્રતિપાલ: મુઠ

કારી.

ચાલો ચાલો વૃંદાવન જઈએ રે, જીવણુ જોવાને. ચાં
 જીવણુ જોઈએ સુખીઆ યઈએ, હરખ વધ્યો મારે હૈયે રે; જી
 ઘરમાં મને ગમતું નથી, ચોરડા ખોળી જોઈએ રે; જી
 એ રંગ રસીઓ મારે મન વસીયો, રૂદે કમળમાં રહીએ રે; જી
 નાગરનો સ્વામી લલે મળીયો, જન્મોજન્મ દુઃખ ખોઈએ રે; જી

મજા જાન્યો લાલમ રસિક રાધે, અર્ધ ચંદની રાત રે,
 આ તા તા ઘે ઘે, આ તા તા ઘે ઘે, કરતહે ગોપી રાસ રે ૪૦
 ઠાં જત્ર તાલ પખાજ વીણા, તારૂણી તાન મિલાવે રે;
 નાચે નારી સુપાત્ર કેરી, ઝાઝર ઝમકે પાવે રે: ૪૦
 ખટ માસ રજની એક લઈ, શિર પર શશિચર રાય રે;
 જે જે જે કરત મુનિવર, પુષ્પનદી જરખાય રે: ૪૦
 રથ ખેંચ શશિ રહ્યો શિર પર, નહીં હોતહે પ્રભાત રે;
 નાગરકે સ્વામીકો અવસર, બની અનુપમ ખાત રે: ૪૦

ઉગમસી.

વીરા વહાણુ ખેડો મારા, વડા રે વેપારી જી જી રે જી. વીં
 વીરા ઉડો સાગરીઓ, બ્રમજળ ભરીયો જી જી રે જી;
 માંહિ મગર વમે મોટો, માલ કરે ખોટો જી જી રે જી: વીં
 વીરા વહાણુ રખે તમે, તેડે ચઢાવો;
 જૂના જૂના મારગે, ઝાઝ હઠાવો: વીં

વીરા ચોરીથી નહીં છૂટો, આગળ છે દાનડીઆં;
 દાણ માગે તેના, હિસાબ કરી આવો: વી૦
 વીરા દયા દાંડી દિલ, ખાધે ચઢાવો;
 હીરાના વેપારી મૂળગી, મુડી મત ખુઓ: વી૦
 વીરા હીરલા વહોરી, ઘેર પાછા વળીયા;
 માંડવડે ઉભા નર, વિશ્વામ્ની ઓધરીયા: વી૦
 વીરા દોઉ કર જોડી, બિગમસી બોલે;
 આપણા સંત અમરાપુર મહાલે: વી૦

જોઈ:જોઈ સંગત વીરા દીલજો રે, માંહેલા મળતાથી,
 માંહેલા મળતાથી મળીએ;
 સો સો ગુનહો જરણાં નહીં રે, તેથી અળગાઈ,
 તેથી અળગા ન રહીએ;
 હે તેથી ન્યારા ન રહીએ છ. જો૦
 હંસ ઉઠરને સંગ હુવો રે, હંસે પાંખમાં,
 હંસે પાંખમાં લીધો;
 ટાઢ ઉડીને ગુણ વિસર્યો રે, હંસને પાંખ વિના,
 હંસને પાંખ વિના કીધો: જો૦
 કાચા :સુતરનો ત્રાગડો રે, તાણ્યા પહેલાં ન તૂટે;
 ઓછા જળનાં ખાબોચીઆં રે, માસ પહેલાં ન ખૂટે: જો૦
 કેળ કાંટાને સંગ હુવો રે, કાંટા કેળને ખાંચે;
 નગુણા માણસને પ્રમોદતાં રે, પત પોતાની જાયે: જો૦
 કાળી તે ઉન કમાણસો રે, ઘોચે ઘોળી ન હોચે;
 રંગનાર હોઈને શું કરે રે, રંગ લાગે ન કોચે? જો૦
 આરસી સરખા નર ઉજળા રે, એ તો દેહથી રૂડા;
 અંદરથી કાળા કોચલા રે, આપે કરણીના રૂડા: જો૦

ભાટી ઉગમસી બોલીયા રે, પ્રાણી મુકૂત કરી લો;
તરવાનો સંશય નહીં રે, અમરાપુર વળી લો: જો

મારા ભાયડા હે વીરા વણજ હેત હરીઆળી રે,
વસ્તુ ખ્યારી રે, ગુરૂ જીવો હે જી. માં
કાચી માટીનું દેવળ બનાવ્યું, માંહિ પવન કેરા થંભા હોજી;
આટલો સંદેશો મારા ગુરૂજીને કહેજો, કાચી ઘડી મારી કાયા હોજી: માં
પારકે ઘેર જઈ તમે પીર થઈ બેઠા, ઘેર આવ્યા કેમ ઘડીયા હોજી?
નામ સાહેજનું નથી ખ્યારું, સકળ મંડળમાંથી ટળીયા હોજી: માં
આવતા અવ્યાગતને ગુરૂ કરી માનો, કુંભ નિર્મળ જળ ભરીયા હોજી;
નામ અલકજીનાં ઘણાં ખ્યારાં, સકળ મંડળમાં ભળીયા હોજી: માં
શહેર માંડવે દાણ ચુકાવી દો, વસ્તુ કરાવી લો કાંટે હોજી;
કાંટાનું તોળ્યું રતી ન ખૂટે, કાચર જીવડો માંહિ કાંપે હોજી: માં
પંથડાનો બોળ ઉઠાવ્યો શિરપર, ભૂલ્યો ભમે અહંકારી હોજી;
દોઉં કર જોડી ઉગમસી બોલ્યા, ગુરૂગમ લોને વિચારી હોજી: માં

રામદાસ.

રામમી.

અણીઆળી આંખે રે, ઉભા હરિ અણીઆળી આંખે રે;
ઉઠ વહેલી આલિંગન લેવા, રખે સખી સાંસો રાખે રે. ઉં
માનિનીનાં મન કઠણ હોય તો, કુસંગ નિત લાગે રે;
મારા સમ જો માન કરે તો, તું રહે છે આગે રે: ઉં
તું નારી નવજોગન છે ને, પ્રિયુ આવ્યા પ્રીતે રે;
મુલત સંગ્રામ સમોવડ જોઉં છું, કોણ હારે કોણ જીતે રે: ઉં
તારી શિક્ષા વિના કેમ લાવું, કહે તો પધરાવું રે;
રામદાસ પ્રભુ સેવા કરવા, તારી સાથે હું આવું રે: ઉં

પલ પલ રામ લજ રે, રામ લજ રે. ૫૦
 પલકી પલકમેં અદ્ય આયુષ્ય હે, કલકી કલ્પના તજ રે; ૫૦
 વેદ વિચારે તુ કયા હારે, મૂરખ કયુ ન સમજ રે; ૫૦
 લજન નિરતર અંતર મેલી, મહામંત્રકો સજ રે; ૫૦
 રામદાસકા સ્વામી લજતે, લોક લાજ સળ તજ રે, ૫૦

કાશી

આજ હો બધાર્ધ, જાને ગોપ પ્રજારાયકે,
 રાધા જુ પ્રગટ ભઈ, રાખો રમો આયકે. આ૦
 પ્રખુભાન દેત દાન, ગજ રથકો માન,
 છે લક્ષ ઘેન દીની, દિવન બોલાયકે, આ૦
 હુંહલિ ઝાલરી જાને, ઢાઢીઆ ઢાઢની ગાવે,
 ઉડત બદન રેરી, નભ રહ્યો છાયકે, આ૦
 નારદ તંજુર વાયે, મોતીનકે ચોક પુરાયે,
 સુરનર નાર મોહી, કુમુભ બધાયકે; આ૦
 હરખે વૃંદાવનવાસી, કૂલે સળ વ્રજવાસી,
 રામદાસ સંત કૂલે, ચર્ચરજ પાયકે, આ૦

સુરકલીઆ.

જે કાષ્ટ પ્રેમી અંશ અવતરે—રાહ.

હૈડા હેતે લજને હરિ, શું બેઠો છે ચિંતા ધરી ? હૈ૦
 મનુષ્ય દેહ દુર્લભ તું પામ્યો, લક્ષ ચોરાશી ફરી; હૈ૦
 ધર્મરાય જ્યારે લેખા માગશે, શી તે કમાઈ કરી; હૈ૦
 માફે તાફે કરી ધન લેશું કીધું, સાચાં જૂઠાં કરી; હૈ૦
 અમર કાય નહીં રહે કોઈની, મૂરખ જાવું મરી; હૈ૦
 અંતકાળ વેળા આવે ત્યારે, જમડા લેશે ફરી; હૈ૦
 જોર ત્યાંહાં કોનું નવ ચાલે, રહેશે રૂદન કરી; હૈ૦

સહજે વૈકુંઠ તે નર જાશે, પરનિંદા પરહરી; હૈં
કહે સુરકલીયા ફેડી છાપરી, કરી સુદામાપુરી: હૈં

ઉપરની રાહ.

જે કોઈ પ્રભુના ગુણ ગાઈ જાણે, તે તો અમરપુરીમાં માણે. જે
સાચાને હરિ પાસે છે, મોહન મનની જાણે; જે
દ્રૌપદીને સંકટ પડ્યું કૃષ્ણ, આવી ઉલા તે ટાણે: જે
મહેતાજીનું પૂરું મામેરું, વિકૃલ જીવન જાણે; જે
કુંવરબાઈનાં કારજ સાર્યાં, સહુ રીઝવ્યાં તે ટાણે: જે
આહિરકાંસુ પ્રીત બંધાણી પ્રભુ, આવી જમતા લાણે; જે
જૂઠાં બેર સવરીનાં બાધાં, મન સંખા નવ આણે: જે
કહે સુરકલીયા શું કમાણો, આવી અવસર આણે ? જે
દોહડી વેળાનેકો નથી બેલી જ્યારે, જમ જોરાઈએ તાણે: જે

વૃંદાવન.

રાગ શ્રી

સંગી તે મારે શ્યામ, શ્યામાજીના સાથી;
અવર જ્ઞાન અધેરા સરખા, તે મેં મેઝ્યાં ત્યાગી. સં
જોગી કેરા લજની ઘરમાં, મલખંતા છે હાથી;
સુખ દુઃખ મનમા કાંઈ ન લાવે, કરુણાવર કૃપાથી: સં
રહેણીમાં જે નહીં રહે તે, હજવા પડશે વાથી;
વેલ વૃંદાવન કેમ વર્ણવું, મારગ એ પ્રાણનાથી: સં

રાગ શ્રી.

ઠંકરાણીજી કેમ ઠેઠ, ઠંકાણે લઈ ચાલો ?
જીવતિ જનમાં જીવપતિ છે, મન માને ત્યાં મહાલો ઠં

ભટકી ભટકી ભવમાં ધાકી, નેયો જગ મેં ઠાલો;
 પોતાનાં જાણી પ્યારીજી, દંઠે જાંહડી ઘાલો: ૬૦
 વ્રજમાં વશ તમારો હુતો, નંદ તણો જે ઠાલો;
 વેલ વૃંદાવન પરમ પનોતો, ભાવે લેટો વહાલો: ૬૦

રાગ શ્રી.

પૂર્ણાનંદ પ્રીતમ હેતે, ચઢ્યાછો મારે હૈયે;
 અમને દર્શન શે નથી દેતા, કહેવું હોય તે કહીએ. પૂ૦
 દયાળ તમારી દયા વડે, કોટી સુખ જ લઈએ;
 જ્યાં જીવણજી અમે તમારા ત્રેહે વળાવ્યાં વહીએ: પૂ૦
 અમ અળખાનું કોણ ગળું છે, લક્ષણ તમારાં લહીએ;
 વેલ વૃંદાવન વહાલા મારા, અમે તમારાં છીએ: પૂ૦

રાગ શ્રી.

જપમાલી અમને જુગલકિશોરજીયું લાગી;
 અનેક જુગથી ઉઘી હતી તે, વહાલાને વચને જાગી. જ૦
 સુરત અમારી ત્યાંહાં સંચરી, અક્ષરથી વળી આધી;
 ક્ષરમંડળમાં ખડલડ થઈ તે, વાત સઘળે વાગી: જ૦
 ક્યાંથી આવ્યાં ને ક્યાં જાવું, બ્રાન્તિ સર્વે લાગી;
 વેલ વૃંદાવન શુર પ્રતાપે, માયા મેલી ત્યાગી: જ૦

રાગ શ્રી.

મહારાજ મોહન અમને તે, મોકલોને આણું રે;
 પિયુ પિયુ હું કરું પીઅરમાં, યયું છે શું જાણું રે? મ૦
 ઓ આવ્યા જોખનના દહાડા, સમરું સંધ્યા વહાણું રે;
 કોઈ કહે શ્રી શ્યામ પધાર્યા, અધવચ મેલું લાણું રે: મ૦
 ધિ:ક ધિ:ક મારી ધીરજને, મનડું યયું છે શાણું રે?
 વૃંદાવન પ્રભુ ક્યારે મળશે, વહીને આપ્યું ટાણું રે: મ૦

રાગ શ્રી.

પાતળીઆ પિયુછ, પરધરતી દુઃખ દે છે;
 દેશ અમારો દુર્લભ થયો છે, માયા લુટી લે છે પાં
 કામ ક્રોધ પર્વત બે ગ્રોહા, બ્રમ દિશાનો લે છે;
 આશા તૃષ્ણા માયા મમતા, નદીઓ નિશદિન વહે છે પાં
 અખંડ દેશ ઉત્તમ છે આપણો, રસિક વર ત્યાં રહે છે;
 વેલ વૃંદાવન કેમ વર્ણવું, નિગમ જ નેતી કહે છે પાં

પાહાડનાથ.

એસા હે કોઈ બ્રહ્મજ્ઞાની, કાયા નગરી તારે હોછ એં
 કંચન કોટ સમુદ્ર ખાઈ, ઘેર મનોહરી રાણી રે;
 રસોડે જેને સૂરજ તપતા, તેની રજ લેનાણી હોછ એં
 ઉજળા કપડા જે નર પહરતા, હસ્તિની અસ્વારી રે;
 આગળ છડીદાર નેક પોકારતા, તે જીવ મૃત્યુ પામતા હોછ એં
 ભુવા દેવા દેવાળા ભાઈ, દુનીઆને ભરભાવે રે;
 હાથેલીમાં સ્વર્ગ ખતાવે, જીવ નરકમાં જાવે હોછ એં
 નવમેં નદીઓ પ્રગટ વહે છે, અટકળ પર્વત દે છે રે;
 પાહાડનાથ જોગી શેરીમાં શું જાવે, સાહેબ મળશે વામે હોછ એં

મન તું બ્રમમાં લુટાણા રે જી,
 મન તું હાટ વચ્ચે વેચાણા રે જી,
 મન તુ ચોટામાંહિ ઠગાણા રે જી મં
 છાપ દેવરાવી બ દા આપે કંકાણા, ભગત નામ કહેવાણા રે જી;
 ગોપીચંદન તિલક બનાયા, તોએ મર્મ ના જાણ્યા મં
 કાંસા પીતળના ઘોડા બનાયા, કાકોર નામ ઠરાણા રે જી;
 આંજ વગાડીને એવા કીધી, ફરી મનમાંહિ સતાણા મં

માળા ઘાલીને જાંઠા કથું ના કીના, જળી સાહેબ નવ બાણ્યા રેજી;
સળ દુનીઆ તો દેખન લાગી, એવા કુંદ રચાણા: મં
રહેણી કહેણી તારી મારગ મેલી, ખુટલ નામ કહેવાણા રેજી;
પાહાડનાથ જોગી એણી પેર બોદ્યા, શૂન્યમાં શહેર બસાણા: મં

ગદાધરદાસ.

કેદાર.

તમે રજની ક્યાં રમી આવ્યા, મુખને મરકલડે;

તમે અરૂણ ઉદે લલા લાવ્યા, મુખને મરકલડે.

તમે અમને બોલ જ દીધા, મું પછી જઈને વિહાર કીધા, મું
તમારે માથે મહાવર લાગ્યો, મું અંગે સોડે અરગજો વાગો, મું
તમારાં અરૂણ નેત્ર અનુરાગી, મું ધન્ય ધન્ય તે નાર સોહાગી, મું
તમ અધર અંજનની રેખા, મું રૂડી ઝગમગ આજવ શીખ્યા, મું
ગુણ વિના ગળે હાર સોડે, મું છળી દેળી મનમથ મોડે, મું
પીતાંબર ક્યાં પલટાયાં, મું નીલાંબર લલાં સોહાવ્યાં, મું
ભલે આવો વહન નિહાળું, મું જોતાં પલક ન પાછી વાળું, મું
તમે નખછિદ્ર ક્યાં લઈ ઢાંકો, મું તમને સોડે અંબોડો વાંકો, મું
તમે અગણિત અપરાધ કીધા, મું અમે માથે ચઢાવી લીધા, મું
તમને પડ્યો એ શું વરાંસો, મું છાંઈ આવ્યા તો કાં કરો સાંસો ? મું
હું બહુ પુણ્યે વર પામી, મું એવા ગદાધરદાસના સ્વામી, મું

શોણિતપુર નગર સોહામણું રે, બાણ્યાસુરનું રાજ;
તેની એળા દીકરી, વર પામી વદે મહારાજ;
ગોપાળરાયને છતું રે, છતું છતું જલવરાયને. ટેકો
સ્વપ્નાંતરમાં સ્વામી પામી, પ્રત્યે ન દેખે તેહ;
કરે કલ્પાંત કામિની, વર આણી આપો એહ: ગો

કોલાંડ કેરી દીકરી, ચિતલેહા નામ,
 ચૌદલોક ચિતરી દેખાડ્યું, કહો બાઈ કોણ છે ઠામ ? ગો૦
 પછી લખી દારકાં જ્યા, વમે અશર્ણશર્ણ;
 અનિરૂદ્ધ લખતા નિરખીયો, લજ્જત પામી મન : ગો૦
 છ ઘડીમા લઈને આવી, નારદ કેરી સાહાય,
 અનિરૂદ્ધને આણી મેળવ્યો, ગાંધર્વ વિવાહ થાય : ગો૦
 બાણામુરે બળ જ કીધું, બાળક ઉપર પાણ;
 ફડ ફરીને કટક મોકલ્યું, કટકે છાંડ્યા પ્રાણ. ગો૦
 કોલાહલ તો ધઇ રહ્યો, નગર દારકા માય,
 નારદે આવી કહ્યું સર્વ, મળીને ચાલ્યા ત્યાંય : ગો૦
 જુદાં વિવિધ પેરે કર્યું, છુટ્યા જાદવરાય,
 પ્રહ્લાએ કરી વિનતિ, બાણામુર લાગ્યો પાય : ગો૦
 વાળી વિવાહ ત્યાં કર્યો, બોલાવ્યું સહુ કુટુંબ : ગો૦
 સર્વ મળી આશિષ દે વાર, જે જે બોલે જલ. ગો૦
 પેર પેરની પહેરામણી, દે બાણામુર રાય,
 વળાવી પાછા વળ્યા, આવ્યા મડપ માય ગો૦
 ઘેર ઘેર ઓચ્છવ અતિ ઘણો, માનિની મંગળ ગાય,
 નગર સહુ જોવા મળ્યું, ઉલટ અંગ ન માય ગો૦
 દપતી રૂપ નિરખી મન મોહિ, નગ્નારી આનંદ,
 જ્યજ્યકાર વર્તી ગઈ, વાગ્યા દેવના દુહ. ગો૦
 કૃષ્ણ કૃપાળ દયાળ દામોદરનો મોટો મહિમાય
 પ્રાક્ષણ વૈષ્ણવ ચર્ણ પ્રતાપે, દાસ ગદાધર ગાય ગો૦

રણુસી.

મેઘ તણે ઘેર સોહિ હરનો માંડવો છ,
 ધણી મારો બેઠા તખત નિર્વાણ,
 મેઘ ધરણી ઘર મડપ રચીયો છ,
 પ્રભુ લજ્યાના એહ પ્રમાણ મે૦

ગવરીનો પુત્ર ગણેશ મનાવો છ,
 ચાર તે ભુગનો આગેવાન;
 રિદ્ધ સિદ્ધ આલો સતી ચારદા છ, પ્ર૦
 ઇન્દ્ર મહાદેવ શંભુ સરીખા છ,
 બ્રહ્મા વાચે વેદ પુરાણ;
 ચાસઠ ભોગણી ઉતારે હરની આરતી છ, પ્ર૦
 ગુરૂ ગોરખનાથ બોદી અમર ગોદડી છ,
 અમીરસ ઘોડલે માંડેલાં પલાણ;
 ગદા ચક્ર ને ગુરૂ ગોસાંઈ છ, પ્ર૦
 પાંચ પાંચ કુંવર કુંતાના છ,
 અંબનીનો જાયો હનુમાન;
 નવે દેવ બાણે વાયક ફેરવ્યાં છ, પ્ર૦
 ચાસઠ ઘોડે ચારે આલમરાજ ગદીયા છ,
 ગદીયા મીરાં શેખ પઠાણ;
 મોઠ બાંધીને બાવો મેઘારાણી પરણીયા છ, પ્ર૦
 નવ કોટી નાગનાં કીધાં નેતરાં છ,
 ગોળી રવેયો મેરૂ આસમાન;
 આયર વલોવી રૂઠાં રતન નિપાળ્યાં છ, પ્ર૦
 બખતર શીપ ધરી મારશે કળિંગો છ,
 નદીએ બળકશે નિર્મળ વાણ;
 રાવત રણસીએ શબ્દ દાખવ્યો છ, પ્ર૦

ગણેશ ગાઈમાતા ચારદા સમરીએ, ભોગમાયા ત્રુટી,
 હરિનાં લજન કર્વાં નિત નિત ઉડી. ગ૦
 આ રે કાયા મારી ગાગર ફૂટી,
 ચોરાશીનાં નીર લરવાં નિત નિત ઉડી; ગ૦

કોઇની થાપણે ન ઝાળવીએ સુડી,
 ઘણી ઉપર આકીન રાખે ભરી આપે કોડી; ગ૦
 કોઇની વાતો ન કરીએ જૂડી,
 બહાલાળ વિગતો ઘણી ઘણી મીડી; ગ૦
 હીરા માણક ભરી ચાર પાંચ પોડી,
 પાટણની પોળે ઉગમણ દીડી; ગ૦
 સાધુના સંગી ગરીબોના ગોડી,
 રણમી ભગત બોલ્યા વાણી લાગે મીડી; ગ૦

મગન.

સાચા સ્વામી શ્રીકૃષ્ણ વરીને મેં તો,
 માયા મૂઢી લીધી પરરરર. સા૦
 હુઃખ રૂપી સંસાર સાગરમાં, કેમ પડાએ હવે અરરરર? સા૦
 જન્મમર્ણ્યતું હુઃખ તપાસી, મન કંપે છે માફે થરરરર; સા૦
 અંતસમાની પીડા અતિશય, કંઠ બોલે ઘરરરર; સા૦
 હરિ ભજતાં કોઇ વિઘ્ન કરે ત્યારે, તન બળે છે માફે થરરરર; સા૦
 હરિવરણ્યે હેત કરીને, મને બ્રહ્મરસ છાંટયો છરરરર; સા૦
 મગન કહે મેં માયા મૂઢીને હરિવર લીધા હરરરર; સા૦

બોલે રામનામ અણકારા,
 સાધુસંત બાળે એકતારા છ. બો૦
 ગણપતિ દાતા પાર્વતી માતા, પિતા શંકર સ્વામી છ;
 રિદ્ધ સિદ્ધ નારી લાલ લક્ષ પુત્ર, સતની બેલી તુંબા: સા૦
 મૂળ મંડાણ ગન્યા એકતારા, મહાદેવા ગુણ ગાયા છ;
 ચૌદલોક એકતાર જગાવે, નવખંડ નામ અપારા: સા૦
 પાત્ર તત્ત્વ એક લહારે ચલતહે, બોહં મોહં હલકારા છ;
 બોહં રામ બ્રહ્મલોક જગાવે, મોહ શબ્દ લલકારા: સા૦

કાયામાંહિ જોલે મન લાઈ, તીન ગુણસે ન્યાસા હ;
 નકલંકી તારે અનહદ મંજુરા, ગેળી વાગે ટકેરા: સાં
 પ્રાણજીવન એકતારા જોલે, મન બ્રમરી કિરતારા હ;
 સુરતા ઘોટે મુખ્યે નિશાના, શૂન્યમે' ધ્વજ દ્રઢકારા: સાં
 સામે શિખર પર સદગુરુ જોઈ, ઓહં રામ લલકારા હ;
 ગગનમંડલમે' રાસ રચ્યાહે, કલગી મુગટ સવાયા: સાં
 સ્વરૂપનાથ ગુરુદેવ હુમારા, સંગીરા શબ્દ મુનાયા હ;
 દાસ મગન ગુણ ગાવે તુમારા, નિર્ગુણ જેલ અપારા: સાં

લીલણખાઈ.

નમીયા મો સાહેબકું ગમીયા, જ્ઞાન ગરીબી અધિકારી,
 નમે સોહી નર ભારી રે હ.
 નારદ નમીયા આવી ગરીબી, મટી ગર્ભ મનની ચોરી રેહ;
 ગુરુ કરીને એવાં લક્ષ લીધાં, તતક્ષણ ચોરાશી છોડી રે: નમેં
 પ્રહલાદ નમીયા પ્રેમરસ પીધો, તાતે થંભ જથ ડારી રેહ;
 થંભ કાઠ નૃસિંહ રૂપ ધરીયું, હિરણ્યકશિપુ લીધો ભારી રે: નમેં
 ભક્ત વિભિષણ રામને નમીયા, આપી'લંકાની સરદારી રેહ;
 પલ એકમાં નિર્જાળ કરી નાખ્યા, લીલડીને ઓઢારી રે: નમેં
 રામજીના સામેરાવણુ લીડીયો, આંખે આવી'તી અંધારી રેહ;
 ગુરુ પ્રતાપે લીલણદેખાઈ હું, નામ ઉપર બાઈ વારી રે: નમેં

રે લાખ મારૂ રે, મન તો મોહલડે જંપે હ. રેં
 બ્રાન્ત મેલો, આપણુ ભક્તિ આદરીએ હ,
 આપણા વજીઆ ધર્મ વૃત લીને; રેં
 શીવ ઉતારી, ધરણુ પર ધરીએ હ,
 આપણો સદગુરુ અમર કરશે; રેં

તમારા મહેલમાં, અત્તર બહેકે જી,
 તેમાં લભૂલી ક્યાં થકી લગશે ? રે૦
 તમારા મહેલમાં, રંભા રાણી જી,
 તમારાં છોડાં ક્યાં થકી વરશે ? રે૦
 મોટા મોટા મંડળીક, રાજા તમારા જી,
 એ તો પાસાં દેઢ ટળશે; રે૦
 સઘળું કુટુંબ તમારું, એમ કહેશે જી,
 તમારાં છોડાં રૂપીઆમાં વરશે; રે૦
 રણસિંહની ચેલી, લીલણબાઈ બોલ્યાં જી,
 આપણે! સદશુર કૈલાસ દેશે; રે૦

હિંદી.

મહિમતિદીન.

ગોપીચંદ રાજની કથા.

ગણાધીશ ગણરાજ, નિર્ગુણ રૂપ મહારાજ,
 નામ લેત સકલ કાજ, સદા સકલ હોત હે
 ગોઠ બંગાલેકા ભૂપ, તિલકચંદ રાજા ખૂબ,
 બાકી સુરત આપ રૂપ, જેસા ચંદ્ર દુલ્લ હે
 રાણી મેનાવતી વિખ્યાત, કીયા શુર બલીદ્રનાથ,
 આત્મજ્ઞાન કરે ખાત, લગન સાહેબએ લગી
 એક દિન બેઠી મહેલ પર, ખડી દાસી નોકર,
 છોડી સળકી ફિકર, શુર લગ્નનમે ખુશી
 યહી વખત ગોપીચંદ, તનકુ તેલ લગાવે મુગંધ,
 ચલત આયા મંદ મંદ, રાજા ચોકમે ખડા.

ચંદનડી ચોડી ઉપર, જોડ નહાવે ખુશ હોકર,
 મોનેડી ઝારી લે કર, લગ્નલર જલને નહાતહે
 મૈનાવતીને દેખી દેહ, આંખોમે લાવે લર લર નેહ,
 મુંદર મોને સરખી ચેહ, આખર ખાખ હોવેગી
 નેનખુંદ જિખર કર, પડા રાજત્રી પીઠ પર,
 ઉપર દેખા નજર કર, ચે ખુંદ આયા ઠાંઠાંમે ?
 નહીં હે બાદલકી છાય, પડા ખુંદ ઠાંઠાંમે આય,
 ઉપર ઠાડી માતા રોય, લર લર જલ આંખોંમે.
 રાજા બિઠકર ખડા હોય, આજ મેરી મૈયા કયું રોય ?
 કોઈ રાણીને સતાઈ હોય, કયા જાનું કયા દુઃખ હે ?
 રાજા પૂછે મહેલ જાય, કયાં રોતી મેરી માય,
 કહો મેં લાગું તેરે ખાધ, તુઝે ડીને સતાઈ હે ?
 તેરા સુલક તેરા મહાલ, તેરી દોલત ધન માલ,
 કોઈ રાણીને દેઈ ગાલ, કા કયુ કહા કોઈને.
 અઢાર લાખ ઘોડે આજ, તેરા દલ સજ્યા હે સાજ,
 તેરા ખાવન કોડકા રાજ, આર બલતના જૂદા હે
 બારમો રાણી હુકમ આન, રક્ષા કરતી તેરે જાન,
 સોલમો ચેલી તેરે આધીન, તુઝે કયા કમી હે ?
 કમી જાત પડી કોન, જુરા બોલતા હે કોન,
 અપને શહેરમેં દુઃખી હે કોન, કહો રે મૈયા સુજકુ.
 તુઝે ધર્મ દેતે દાન, કોઈને જર જાયા હે જાન,
 અપને સો તીરકમાન, લેકર શીવ ઉડાઉ.
 તેરા સરખા મેરા જાલ, બેટા ગોપીચંદ લાલ,
 સખ જાતકા હે મુખાલ, તુઝે કયા રે કમી હે ?
 કોન દેવે તુઝે ગાલ, મેરી દોલત ધન માલ,
 મેરા હુકમ મેરા મહાલ, તુઝે કયા રે કમી હે ?

ખૂબસુરત તેરા બાપ, સૂર્ય મેરૂ બડા પ્રતાપ,
 આખર કાલ ગયા ચાપ, જલકર ખાખ હો ગઈ.
 બડા તેજ રૂપકી જાલ, ટેડી બાંકી પઘડી લાલ,
 ઇંસકું ખા જાવેગા કાલ, જલકર ખાખ હોયગી.
 જાવે ચંદ્ર સૂર્ય પ્રકાશ, જાવે ધરતી ચોર આકાશ,
 જાવેગા દેવ તીનુકે પાસ, પવન પાણી બી જાવેગા.
 આવેગા સો જાવેગા મર, મૈયા કોઈ નહીં અમર,
 જન્મ મર્ણુ શિર પર, ચે તો ગાંઠસે બંધા હે.
 મરેગા બડા રાજા અમીર, મરેગા પેગંબર પીર,
 કાલચક્ર હે સબ શિર, ચે તો ગાંઠસે બંધા હે.
 એસા રાજાને કહકર, ઉઠકે ગયા મહેલ પર,
 મોતી હીરે જડાવ જોહર, કપડે પહને લગા.
 મૈનાવતી પીછે જાય, કહયો રાજાકું સમજાય,
 બેટા ગોપીચંદરાય, ચેત જાઓ રે જલ્દસે.
 બાત ન ગઈ તું સમાલ, જાવેગા જીવડા જલેગી ખાલ,
 રાણી સબ મહેલ મહાલ, રોય રોયગી.
 જૂઠી માયા જૂઠી કીર્ત, જૂઠી જોર લડકેકી પ્રીત,
 જૂઠી માયા ધન હિત, જૂઠા રાજ પ્રસારા.
 કોઈ નહીં આવે તેરે સાથ, બાંધ દેવેગે જમકે હાથ,
 દેહ મસાણુમેં પહોંચાય, ત્રિયા રોવને લગેગી.
 જેસા લકડા જલે જાન, વેસા હાડ જલે માન,
 બાલ ઉડે આસમાન, જેસા પૂલા ઘાસકા.
 દેહ જલેગી ઉડે બાસ, કોઈ નહીં આવે તેરે પાસ,
 ગંધ બુરી આવે ત્રાસ, કોવે કુત્તે ખાયે ગે.
 એસા કોઈ નહીં ધરતી પર, મૈયા મુઝે કરે અમર,
 જાંઠે ગિરૂં પાઉં પર, ઉસકે આધીન હો રહું.

મત કર બેટા એસી ખાત, જોગી જલ્લીદ્રનાથ,
 શરૂ કરેંગે મો નાથ, ઠાયા અમર કરેંગે.
 મૈયા જા ન સકું આજ, ખારા ખરસ કરેંગા રાજ,
 ફિર હોઈગા જોગીરાજ, તુઝે કરણી બતાઈ.
 બેટા કલકી ખખર અળ, ખારા ખરસ જાયેંગે કળ ?
 ખીચમેં કાલ લે જાયગા જળ, બેટા કયા તું કરેંગા ?
 કાન્તા કંચન બુરા રાજ, બડે જલ્લીદ્ર જોગીરાજ,
 ગોપીચંદ મહારાજ, અપને મહેલકું બોલાયે.
 રાજા મનમુખા કરે ખાત, કોન જોગી કાંઠાં રહાત ?
 કોન જાત કોન નાત, ઇમે ગાડ દેઓ રે.
 જાઓ ખાઈ ખોદકર, ગાડો જોગીકું લેકર,
 લીલ ખાદ ભરા ઉપર, ઇસ જોજ મિટાઓ.
 રાજા સુખસે નિકલી ખાત, હુતને પકડા જોગીનાથ,
 ખાઈમેં ડાલા જલ્લીદ્રનાથ, ઉપર ખાડો ભર દીયા.
 નાથ જોગી જલ્લીદ્ર, બેઠે દૃઢ આસન પર,
 આત્મા જ્યોતિ લિંગ કર, મગન હુવે ધ્યાનમેં.
 સાતમેં ચેલે લેકર સાથ, કાનીક્ર દુંડે જલ્લીદ્રનાથ,
 શરૂકા નામ સુખમેં ગાત, આયા ગોડ બંગાલે.
 સુની રાજાને ખખર, કોન જોગી આયા ઘર,
 સાતમેં ચેલે સાથ જખર, કુતકે લેકર હાથમેં.
 હમારા સાંઈ ખાઈમેં ડાર, રાજ કરતા હે ગંવાર,
 સળ મિલકે ડારો માર, કેસા રાજ કરેંગા ?
 મૈનાવતીને સુની ખાત, આયા જોગી કાનીક્રનાથ,
 મિલનેકું નજીક જાત, કાનીક્ર રોને લગા.
 મૈનાવતી કાનીક્ર દોય, લે લપટ લગે રોય,
 અળ તો લલા કેસે હોય, બેટા કપુત હુઆ પૂરા.

ભાઈ મુઝે નહીં ખબર, હાથ રખું પાઉં પર,
 માલુમ હોતા તો લેતી જહર, તુમકું મેં જતાતી.
 બેટા નહીં ચે તું સમાન, મેં તો અળહી દેઉંગી પ્રાણ,
 હુઈ મેં ગુરૂ હત્યારી જન, કાલા મુંહ મેરા હુઆ.
 ગુરૂ સાહેબ મહારાજ, તુમકું ક્યા છ હુઆ આજ ?
 મેરે ઉપર પડી ગાજ, શિર પછાડને લગી
 મૈનાવતી કરે શોક, રાને લગે નગરકે લોક,
 રાવે પીછે છાતી ઠોક, નાથ નાથ પોકારે.
 રાજકું ખડી લગી આંચ, અળ મેં ભી મૂઆ સાચ,
 કોન સમાલે ચે આંચ, કરું અળ મેં પેટ કટારી
 રાજા શર્ણુ ચલે જાત, રૂમાલ લેકર જાંધે હાથ,
 કાનીફ બેગીકું મિલને આત, નાથ ગોડ જાંગાલે
 કાનીફ બૈઠા શુભ્સા કર, રાજા ગિરા ચર્ણુ પર,
 હયા આઈ દેખકર, બેટા અળ રાવે કાઉકું ?
 કાનીફ કહે રે આડાલ, તેરા નજીક આયા કાળ,
 કોન કહેગા સમ્બાલ, અળ તુઝે કોન જચાવે ?
 ગળા કયું રે હુઆ બેક્ષામ, મૂરખ ક્યા કીયાહે કામ ?
 મેરા સાંઈ મોક્ષધામ, ઉમે હુઃખ દીયા તુને.
 લેઆ છુરી કરે કટાર, રાજા કહે મુઝે ડારે માર,
 મેં હુ ખડા શુન્હેગાર, બે આહો સો કરોછ.
 કાનીફ કહે રે રાજા જાઓ, તીન પુતલે જના લાઓ,
 ખાઈકી જગા જાતલાઓ, તેરા લલા હોયગા.
 હુકમકી બધાઈ સળ જન, પુતલે હાજર કીયે આન,
 સુદર રૂપ તેજવાન, બિના પ્રાણ ખડે હે.
 તીનો પુતલે લેકર સાથ, રાજા ચોર કાનીફનાથ,
 ખાઈકે પાસ ચલે જાત, ગુરૂ સાહેબ પોકારે.

બન્નઈ શિંગી કીયા નાઈ, બલ્લીદ્રકી ખુલી સમાઈ,
 કોન હે રે તેરે સાથ, પુતા કયું રે જગાયા ?
 પુતા છૂઓ કહે નાથ, ચોર કોન હે તેરે સાથ ?
 પકડ્યા ગોપીચંદકા હાથ, જો જાનો સો કરોછ.
 પાપી ગોપીચંદ રાય, કાહેકું લેકર સાથ લાય ?
 જલ બલકર ખાખ હો જાય, કહે નાથ બલ્લીદ્રછ.
 પુતલા ગયા જલ બલકર, રાજા કાંપે થર થર,
 બહોત હી લગાહે ડર, કછુ લલા નહીં હુઆ.
 તીનો હુકમ તીનો જાન, પુતલે હો ગયે દાનાજાન,
 રાજા લયા કંપાયમાન, પ્રાણ કાંડાં છુપાઈ ?
 પેટમેં બડા પડા ધાક, કોન સુનેગા મેરી હાક,
 તીનો પુતલે હો ગયે ખાખ, અખ મુઝે કોન બચાવે ?
 ગોપીચંદકા પકડ્યા હાથ, ખાઈ પર ઠાકે કાનીકનાથ,
 પોકાર કહે રે ગુરનાથ, મેરી લાજ રખોછ.
 ગુર કહે પુતા ખારે લાલ, કાનીક બેટા મેરા બાલ,
 તેરે સાથ કોન હે રે લાલ, પુતા સાચ કહો રે.
 કાનીક કહે જોડ હાથ, ગોપીચંદ મેરે સાથ,
 જો જાનો સો કરો ખાત, સાંઈ બીઈ સમાલો.
 બલ્લીદ્રછ મહારાજ, કહે કાનીક જોગીરાજ,
 રાજા ગોપીચંદ આજ, આજ અમર હો જાવે.
 પાપ ગયા જલ બલકર, ગોપીચંદ હુઆ અમર,
 દીયા બલ્લીદ્રછને વર, સત્ય સત્ય તિ પાચા.
 ખાઈમેંમે નિકાલે નાથ, દેખ્યા કાનીક રાજા સાથ,
 શિર પર રખા ગુરને હાથ, રાજા અમર હો ગયા.
 નોખત જાજો ગડાગડ, છૂટી તોપોં લડાલડ,
 બાણ ગજોં ગડાગડ, રાજા અમર હો ગયા.

માગણ ચારણ ચોર ભાટ, ચોંટી સરદારોંકી હાટ,
 જન મિલીહે આકૃત કાટ, રાજ અમર હો ગયા.
 રાણી સળ દેખ આકર, બલૈયાં લેતી હે ઉતાર,
 મોતી ગિરતીહે પાઉ પર, રાજ અમર હો ગયા.
 મૈનાવતી કહે આન, બેટા દીયા મુઝે દાન,
 કાનીકૃને બચાયા પ્રાણ, રાજ અમર હો ગયા.
 અન્નદાન વસ્ત્રદાન, ગૌ ભૂમિ દ્રવ્ય દાન,
 મુંદર મિઠાઈ બહે પાન, રાજ અમર હો ગયા.
 હુઆ આનંદ ઘર ઘર, ખુશ હુએ નરનારી નગર,
 ધન્ય કાનીકૃ જોગેશ્વર, ગુરુ જાલીંદ્રજી ધન્ય હે.
 રાણી રણવાસ જન, નગરલોક સળ હી જહાન,
 બટે મર્જે નોખત નિશાન, જહાન વિદાય હો મધ.
 ગુરુસાહેબ ગરીબનવાજ, મુઝે ઉપદેશ કરો મહારાજ,
 મેં અજ નહીં કરુંગા રાજ, તુમારે પાસ મહુગા.
 રાજકે અમલમેં હુઆ અ ધ, મેને છોડા રાજ દંદ,
 કદીર હુઆ ગોપીચંદ, કહા ન માના કીમીકા.
 તજ સળહી પરિવાર, મુદ્રા પકુની કદની ડાલ,
 કદની મેલી શૃંગાર, લિલા માગને ચલા.
 શિ ગી પત્રી તુખીપાક, અલક કહુકર મારે હાક,
 તનકુ લગા દીયા ખાખ, જોગ ખૂબ સન્ધ્યા હે.
 તન્યા મુલક ચોર મહાલ, શિરકે છૂટે લંબે બાલ,
 અંખીયા લઈ હુંડે લાલ, ચાલ ચપલ ચલતાહે.
 કદની ગોલે બુદ્દદાર, જોગ જુગતી શૃંગાર,
 ગુરુકા નામ મુખમેં ધાર, અલક અલક પોકારે.
 ઝોલી ડાલી બગલકે બીચ, કુતકા લીયા હાથકે બીચ,
 જાય ખડા મહેલકે બીચ, ખડેસે અલક જગાયા.

મૈનાવતીકે મહેલ જાય, ખડા રહ્યા જોગીરાય,
 લિક્ષા લાવ રે મેરી માય, કછુ હાજર હોય સો.
 રાવે મૈનાવતી માય, જૂઠી કરે હાય હાય,
 ખેટા ગોપીચંદરાય, તુને જોગ ક્યું લીયા ?
 ગુરને ભલા ક્રીયા આજ, દીયા નિરંજનકા રાજ,
 મેરા સફલ હુઆ કાજ, મૈયા અળ દયા રખો રી.
 અર્ધ ઉપર રખા ભાલ, મૈયા મેં હું તેરા ખાલ,
 ગુરને લીયા હે સમ્ભાલ, મૈયા અળ દયા રખો રી.
 માતા કહે રે ખેટા જાઓ, લિક્ષા લેકર જલદી આઓ,
 રાજા નિકલા નંગે પાઉ, રાણીકે મહેલકું ગયા.
 સાહેબકા નામ લેતા જાય, રાણી મૈયા લિક્ષા લાવ,
 રખો ગુર ઉપર ભાવ, ગુર ભલા કરેગા.
 રાણી સળ દેખ આકર, સિર પછાડે રાય રાયકર,
 હાય હાય કયા હુઆ કહર, સળકે ઉપર કયા હુઆ ?
 કહો રાજાજી મહારાજ, તુમકું કયા હુઆજી આજ ?
 કેસા છોડ દીયા રાજ, માતા હમકું કાહેકું કહો ?
 રાજા કહે સુનો ખાત, જળ મેરા રાજ તુમ રાણી સાથ,
 અળ તો ફકીર તનાજત, માતા કહે સળનસો.
 જોગ લીયા જીમકે પાસ, ઉસકા હો જાય સત્યાનાથ,
 છોડાઈ ખારાસોકી આથ, વો ચાંડાલ કાંકાં હે ?
 ચાર પ્રહરકી લેનદેન, ચાર પ્રહર નિદ્રા રેન,
 ક્રીસ વજ્રત કરેગા ધ્યાન, હેવાન ક્યું હુઆ રે ?
 શ્રી નરહરિ કેથરીનાથ, જોર લછમનસાંઈ નાથ,
 મહીપતિદીન ચેહ ખાત, કહે ધોલ જાગયકે.

કાજમહમ્મદ.

મહિના.

૧

મુન સખી ચિત્ત લાયકર, મુજ દિલકી બેદના કહું તુએ,
 કિસ બિધિ કરું મેં દિનશુઆર, કંઈ રાહ દિખલા અલબેદી મુએ.
 પિયુ બસે પરદેશમેં, મુજકું એકેલી ડાલકર,
 મેરા હાલ કયા હોયગા, ગયે એસી જંજાલ કર.
 તુમને કહાયા રેસ જન, ઠંડાકે મહિનેમેં આઉંગા,
 પહેલા ને મહિના ઠંડકા, તુજકું દર્શ દિખલાઉંગા.
 આયા મહિના કાર્તિકી, ઠંડાંકી આઈ સરસરી,
 તુમ વલે પીછે પિયુ, ઠંડાં અગતસે મેં જરી.
 જોડી મેં દેખું જાટડી, અબ હી પિયુ ઘર આયેંગે,
 ઠંડાંસે ઇસ ગામમેં મુજકો, ગલે ચાંપ લગાયેંગે.
 યે આશ મેરે મનમેં ને થી, સો તો ચુકી ચું રહી,
 વેહ વિજેગમેં પિયા મુજકું, એકેલી યાં ધરી.
 રાતી ફિરં મુલકાનમેં, તુમ બિના રે પ્રીતમ પિયા,
 મુજકું એકેલી છોડકર કહો, તુમને બિછોડા કયું લીયા ?
 તરફડી બહોત તુજ વાસ્તે, પણ ના હુઆ તેશ મિલન,
 પહેલા ને મહિના અલ ગયા, તુમ બિના રે ખ્યારે સજન.

૨

હજા મહિના માગશરી, આયા બહોત લારે ઠંડ,
 ઠંડાંસે લગી કંપને ખ્યારે, તુમ બિના લાલન.
 ધુબું ખડી ઠંડાંમેં, સ્મરણ હે દિલ પિયુકા,
 દર્શન દિખાવો તુમ પિયા, દારૂ કરો ઇસ ભવકા.

ને દર્શન મુઝે ના દો સજન, લવડા નિકલ અળ બાયગા,
મેં મૂઝે પીછે સજન તુમ, બહોત સા પસ્તાયગા.
બા મોતી કર લીડી બહોત, પણ તનમેં તાકત નહીં,
મેં રંક દુબલીકે ઉપર, ઠંડાં સી ફલ આકત કહીં ?
માલુમ યે મુજકો કર દીઝે, હુબુ જ મિલના દૂર હે ?
ફળ મહિના બેહ ગયા, તુજ દિલમેં કછ કૂં હે ?

૩

લીલા મહિના બહોત કઠિન, નામ ઉસકા પોષ હે,
ઉસમેં લી ના મિલા સજન, ઉસ જાતકી અળ સોષ હે.
ઠંડા હુઆ સારા જગત, મુજ દિલકી અગ્નિ ના બુઝે,
ખ્યારા મિલા નહીં મુજસે લી, કહે ઘા કટારી કયું રૂઝે ?
દિન હો ગયા દુંકા બહોત, હુધ રેન ને એક બરસકી,
ઉસ રેનમેં વિલપું ખડી, માશુક તેરે દર્શકી,
શુંગાર પહના થા અમ્છા, સ્નાન ગંગામેં કીયા,
નેપી મુનિ જંગમ સેવડેકું, દાન મેં હાથે દીયા.
તોલી ના મિલા તું સજન, પણ મેં રંડાપા કર લીયા,
મિલા નહીં ઇસ મહીનેમેં, યે સખત દિલ તુમને ક્યા કીયા ?

૪

ચોથા મહિના આ લગા, નામ ઉસકા માહ હે,
મહુબુબ નહીં મીલા મુઝે, એક મોષ દિલમેં આહ હે.
લાલ નારંગી સેવતી, ચંપા શુલાળ ઝોર મોગરે,
ખીલેહે સળ કુલ બહેકે, તું બિના હે મુઝે શોક રે.
બેલ ચમેલી ઝોર દાવડી, કુલ હો રહે સળ બાગમેં,
ઉસ દેખકર મેં રાત દિન, જલતી હું તેરે દાગમેં.
ને મુઝે તુમ દો દર્શ, ખીલું મેં ચંપા સી કડી,
ખ્યારે તેરે હીજમેં મેં, કદમસે શિર તક જલ્લી.

અળ ઠંડ લી પૂરી હુઇ, તો લી ના મિલા તું પિયા,
મુજ સ્ત્રી ગરીબકે શિર પર, એતા દરદ તેં કયા કીયા ?

૫

ફાગણ મહિના પાંચવા આધી, ગરમ રિતુ હોઇ રે,
ઇસ રિતુમેં મેરે પિયુકું, કયા કર શકું મેં જોઇ રે ?
સૂરજ ચઢા આસમાન પર, ઘરતી અગન સળ હી તપે,
સખીયાં તુમ બતલાઓ મેરા, પિયુ બકે ઠાંઠાં ધૂપે.
સખીયાં અળ ચાર તરફ, હોરી સો જોલે નાવમે,
પિચકારી ચો કેશરફી મારે, ચો ભર ભર દાવમે.
ઇસ રિતુમેં મેરે પિયુ બિના, કહો એકેલી મેં કયા કરું ?
હોરી જલે મુઝ દિલમેં, ઇસ દુઃખમેં બડ ભડ જહું.
બિલપું ખડી ઉસ બાસ્તે, હોલી મહિના હો ગયા,
રે સજન મેરે હાલ પર, એક રતી કરનીથી મયા.

૬

ચેત્ર મહિના કબૂલ મુઝ, દિલમેં ઇસકી ચોટ હે,
એસે કઠિન મહિનેમેં, પિયુજી મિલવેકી જોટ હે.
લાગી અગન ચારો તરફ, ઠંડકી નહીં કીસી જાગ રે,
ખારે મેરે આવે ઘર, ખુલ જાય મેરા લાગ રે.
હુંઢા બહોત મુલકાનમેં, હોકર દિવાની બહાવરી,
એસી અગનમેં મેં પડી, પાઉં કહીં મેં રાહ રી ?
શુદ્ધ હે તુજ દિલકું પિયા, તેરા ઠિકાના તું કહીં ?
મેં આઉંગી તુજે હુંઢતી સજન, તુમ અળ ધૂપા સહી.
દિન હો ગયા લંબા બહોત, જાણે ખરસ એક માસ રે,
છઠ્ઠા અળ પૂરા હુઆ, તેરે મિલનકી આશ રે.

વૈશાક આયા સાતવા, જો કાલકું આઈ પતાજડી,
 ઇસ મહિનેમેં તુજ ગાસ્તે, મેં ભી સજન વિલપું ખડી.
 સોહાગ સખ કાલ પર ચઢા, લાલનકી સખ લાલી રચી,
 તળ મેં ભી નહીં જૂઝા સજન, ધરનેસેં મેં ભી નહીં ધચી.
 દેસુ ખીલે જગ ઝીલે મોર, ઓર આંખા પર દિસે,
 પિયાણ અળ આવે ઘર, મેરા તળ મંદિર બસે.
 કોયલ પોકારે બન બન તેરા, નામ લેવે આધારસે,
 મેં ભી પોકારું દરદમેં અળ, કળ મિલેગી ચારસે.
 સૂકા ગોરા મેરા સજન, પણ ખાસ મેરી ના ખૂઝી,
 મહિના ભી અળ પૂરા હુઆ, મન શુદ્ધ મુઝે ના ભણ.

૮

જેઠ આયા આઠવા, મહિના બિકટ ચે ઘાટ રે,
 લાગી અગન સખ તનમેં, પિયુ બિના મુજે ઉચાટ રે.
 પહેલી અગન થી પિયુકી, ઓર જેઠને બાલી મુઝે,
 સજન તેં કયા કીયા જીલમ, દો આગમેં કાલી મુઝે.
 જોગી પોકારે હર તકે, લેવે સાંધકા નામ રે,
 મેં ભી પોકારું દરદસે, તુજસે હે મેરા કામ રે.
 એસી ગરમ ગરમ ભૂમિ પર, દોડી ફિરું સંસારમેં,
 દિલમેં મેરે એકી આશ, દેખું કહીં ચે ચાર મેં ?
 પાઉમેં ફફેલા પડ ગયા, તો ભી ના દેખા પિયુકું,
 નામ મેં પાઉંગી પિયા, સમજાય રાખ્યા જીવકું.

૯

નવમા મહિના હે સખી, નિપજે જંગલમેં ધુમ રે,
 આપાડમેં અળ ના ફિરે, લાયા બપૈયા જૂમ રે.

હરદમ બપૈયા પિયુ પિયુ જપે, બિના પિયુ મેં પાસે મરું,
તેરા નામ સુનકે અય પિયા મેં, દુઃખનમેં અઢકી જલું.
ગર્જે ધન અતિ જોરસે ઝોર, વિજ ચમકે અતિ ઘણી,
વિલપું ખડી સખી આગલે, કળ આયેંગે ઘરમેરા ધની ?
બેહુબાકલી ઇસ રિતુમેં, આશ બદનકી પાઉંગી,
પાઉ લાગ કર જોડી પિયા, તુજ પર વારી જાઉંગી.
હરીઆ હુઆ સારા જગત, પણ શ્યામ મે પીલી રહી,
ના દેખીયા સ્વામી સજન, યે બેદના સળ લે સહી.

૧૦

દશમે સળ ધન સખલ વરસે, કરે રૂમઝૂમ જોર રે,
ખ્યારે તેરે રટ નામકું, મધરાતે જોલે મોર રે.
એસી ઘેરી રેનમેં, સ્મરણ કરું તેરા ખડી,
પણ કંથકે નામમે જાહે, ભારે રે શ્રાવણકી ઝડી.
સળ લોક દેખે આહે ફિરે, ખેતી કરે ખેતીનમેં,
બિન દર્શ મેરે પિયુકું, તરફકી પડી મેં રાનમેં
માતા પિતા ઝોર સળ સંગે, ફરજંદ ઝોર લાઇ રે,
છોડે હે સળ હજુરને, તુજસે મહોળત લાઇ રે.
સુઝકું તુમ તરસાઓ પિયા, અળ દેતું સુજકું તેરા દર્શ રે,
દશ માસ વિનતિમે ગયે, નજીક આ પહુઆ વર્ષ રે.

૧૧

ભાદો મહિના અગિઆરવા, આયા જો અતિ ધનધોરમે,
લતા બહોતમે ગિર પડી, ઇસ ધમક ઝોર ધોરમે.
ગર્જે ધન ડર પાવને જો, રેન ભીતર ઘા સળસે,
ઉસ પૂર પાનીકે ભીતર, બિના કંથ શિર ઘરઘર ઘુજે.

બરસે ઘન અતિ ભેરસે, ચોર બિજ ચમકારા કરે,
 મુઝ દિલમેં દુઃખડા કઠિન, પિયુષ બિના મુજકો નહે.
 બોલે બપૈયા પિયુ પિયુ, દાહર બોલે તાન રે,
 મેરા પિયુકી પિયુકી બોલડા, તું પિયુ કેમે મુને કાન રે ?
 તેરે મિલનકે મોહાગમેં, ભાદો લી અળ પૂરા હુઆ,
 યે હાડપિન્નર માંસ ગલ, તુજ નેહમેં પૂરા હુઆ.

૧૨

આયા મહિના બારવા, આસોને આથ શુભ દીન રે,
 લેટુંગી અળ મેરે પિયુસે, યે દુઃખ દારિદ્ર સળ હીન રે.
 ખેલે દીવાલી હરખસે સખી, આસો અપને કંથમે,
 યે દિલમેં મેરે આહ હે, લેટુંગી મેરે પિયુસે.
 ચોક્કી પહની લાહકી, શૃંગાર સોલે મેં દીયે,
 પિયાણકે મીઠે નામ પર, થાલ લર મોતી દીયે.
 શૃંગાર સોલે પહનકર, પહને જડીત બે બાદલે,
 જોઈ ચંદ્ર પુનમ મુખ દિસે, શરમાયે હીરા મુજ આગલે.
 જળ જાન બનકર મેં ખડી, લાલને મુઝે આહુ કીયા,
 કીની કબૂલ સખી મેં તુઝે, તેરે દુઃખ દારિદ્ર સખહી ગયા.
 જો તુને યે મહેનત કરી, બા મહિને પિયુકી,
 તું બિના નહીં કોઈ દુસરી, પ્યારી જો મેરે જીવકી.
 શાળાશ કાલ મહમ્મદ તું, રૂડા મહિના પિયુકા,
 દુનીઆકી ઉસ માયા મુઝે, મુનવાઈ અપને જીવકા.
 ખેદના બારે માસકી, શ્યામને કીની કબૂલ,
 પહુંચેગી જીવતકે મુકામ, વારી તેરે નામ પર.

કુખાજી.

ચિંતામણિ.

ચોપાદ.

સુન નર તોસે કહું એક બાતા, કહે ન સમરે હો હર હાતા ?
 હાથ પાંઉ દીની જનદેહી, ચે તો રાજરામ સનેહી.
 નેન નાસિકા શીષ બનાયા, સો તેં ચિત્ત ધર કબુ ન ગાયા.
 ગર્ભ દૂપમેં જન તોએ રાખ્યા, સો રસનાસે કબુ ન લાખ્યા.
 નરક નિવાસા વિનતિ કરતા. દશે આંગલી મુખમેં ધરતા.
 અખ લાગ્યો તું કુલકી માયા, સાધુસંગમે કબુ ન આયા.
 નાના ભાતકા બહોત સમુબ્યા, મારગ છોડ કમારગ ધાયા.
 જળ તું ભયો ખરસ નવ દશકા, જ્ઞાન ધ્યાન નાહી હરિજથક.
 ખાય કમાવે ઘર ઘર ડોલે, માઠા શબ્દ ઘણેરા બોલે.
 મેં મેરીમે અંધા લયા, નિશદિન જન્મ અકારથ ગયા.
 ભાઈબંધ કુટુંબ ચિત્ત દીના, સુત વિત્ત હેત ઘણેરા કીના.
 ભાવ ભક્તિકા રંગ ન લાગ્યા, મુનત મુકુત તરત ઉઠ ભાગ.
 ધિઃક ધિઃક નર જીવન તેરા, સાંધ વિના દુઃખ સહે ઘણેરા.
 મુકુત સંપત જાકી થાપી, તાકે ચર્ણુ એવ રે પાપી.
 અચેતી ચેત ચિંતામણુ ભજ રે, માયા રસ કમુંબા તજ રે.
 ચે માયા દિન દો મેં જાશે, અંતકી ઘડીયાં ફિર પસ્તાશે.
 પ્રીત પરમેશ્વર દીનદયાલા, જાકે સમરે હોહે ન્યાહાલા.
 આગે પીછે કોઈ ન દિસે, કોન છુડાવે જિન જગદિશે ?
 સળલ મોહ બંધ્યો અપરાધી, રામભક્તિ તેં કબુ ન સાધી.
 કામ ક્રોધ લોભ અહંકાર, મનમેં ધર લય ફિરે ગંવારા.
 તીન લોકકા પૂરણહાર, મો તેં મૂરખ કહે ખિસારા ?
 મમતા હોય જીવ સતાવે, લે કમાન જોર તીર ચલાવે.
 ભરે મુદિ દષ્ટિકા સાચા, પશુ પંખેડ એક ન વાચા.

ટેડી પાઘ છોડ તન દેખે, અપને ચિત્તએ કોઈ ન લેખે.
 કરે કર્મ ઓર દારૂ પીવે, માસ વિના પલ એક ન જીવે.
 ચાકર ચુકર સંગ ચલાવે, હેમ અહિત હી લક્ષ લગાવે.
 સોને રૂપે કોઠી ભરીયા, દે કમાડ ઓર તાલા જડીયા.
 ખાઈ ખાણાવે મહેલ ચણાવે, ઉપર કુલસે પલંગ ગિજાવે.
 આસપાસ ચોકી સળ નીચે, હુકમ વિના કોઈ ચઢે ન ઉચે.
 કાહુકું લે બંદી કરાવે, કાહુકું લે શૂલી દે આવે.
 કરે અનીતિ નિત કછુ નથી, એસે હી દિન ખીતે જાઈ.
 ભઈ પ્રગટ તળ સુની અવાજ, કોપ લયે શ્રી રઘુપતરાજ.
 અગીઆ કર જમ આર પઠાવે, ખાટ ઉપર દે માર ચલાવે.
 તળ હી લોક નગરકે ધાવે, એ મરશે સળકે મન લાવે.
 મારે મુદગર ફાંસી ડારી, હાથ પાઉંકી તૂટે નાડી.
 આકુલઆકુલ હોય શરીરા, આયે પંચ બંધાવે ધીરા.
 અજરાએલ જમ પહોતી આઈ, જૂઠી ધીરજ કાહે બંધાઈ ?
 રોવે લોક કુટુંબ ઓર નારી, રામ જિના કોય લે ઉગારી.
 ત્રાહે ત્રાહે ઘટ ભીતર હોઈ, કુટુંબ પ્રજા સુને સળ કોઈ.
 તુને કયું માંસ પરાયા ખાયા, તાતેં હાડ ઘડે જીવ રાયા.
 ધન ધાન્ય પર હમારા દાવા, બના ધના હુમકો ન સતાવા.
 પ્રજાઘાત કરતે આઈ ન શંકા, અળ કયું મિટે કર્મકા અંકા ?
 દયા ધર્મ તેરે હાથ ન આયા, સો તું જમકે હાથ જિકાયા.
 પંદર સોલા લાખ કોડી, હરસે ન કરી પ્રણામ જોડી.
 અળ મરે અળ કહો કયા કીજે, દાન પુણ્ય પ્રાણજીવું દીજે.
 જન્મ ગયા પણ ના ગમ ખાઈ, પ્રાણ છૂટે અળ રહા ન જાઈ.
 જુરે હવાલ જીવ જમ લીના, લે ધર્મરાય આગે દીના.
 ધર્મરાય જળ માગે લેખા, ચિત્ર વિચિત્ર દો કાગલ દેખા.
 કાગલમેં બહોત પાપ કમાયા, સુકૃત એક કછુ નહીં આયા.
 તળ લે લક્ષ ચોરાશી દીના, ચુકર કુકરકા અવતાર દીના.
 ઘર ઘર ઠાલે હાંડા ફેંડે, ધણી મિલે તળ માયા તોડે.

માથામેં બહોત કીડા પડીયા, તળ હી કાન ફૂંકફૂંક ગલીયા.
 લે કુંભારકા કીના ગદ્દા, તીન ચાર મણુ ભાર હી લદ્દા.
 બહોત સર્પકી જન્મ જ પાઈ, સહસ્ર ઘરસકી આયુ લિખાઈ.
 તાતેં રામ લજે રે લાઈ, જળ લગ ઘટમેં શ્વાસ સમાઈ.
 શ્વાસ ગયે પીછે કછુ ન હોહી, તાતેં રામ લજે સળ કોઈ.
 નામ નારાયણુ આધા લીના, અન્તમેલકું વૈકુંઠ દીના.
 માલા તિલક ઓર દો દો છાપા, જન ધ્રુવ હરને અવિચલ થાપા.
 સદા સદા યે વ્રત મેરે, ઠાઠો પોલ રહું બલ કેરે.
 જન કેવલ કુળા ગાવે, સો હરિકે મન ભાવે.
 એતી કુળાણકી ચિંતામણિ પઢંતે, સુનતે મોક્ષ મુક્તિ પાવંતે.

કાયમદીન.

રવેણી.

ઓપાઈ.

નિર્વાણુ જ્ઞાન ઠહે કાયમદીન, સદગુરૂ વચને લો તુમ ચીન.
 ચીનો આરમ નિજ વસ્તુ પાવે, આવાગમનકો ભય મિટ જાવે.
 કહી રવેણી જ્ઞાન વિચારી, ઘર માયાકે તીનો છાડી.
 તેજકે સંગ મિલ્લી બીચ માયા, તામે છવ નામ ધરાયા.
 કીસકે સંગ પાણી હુઆ ગંદા, માયા કે સંગ હુઆ ત્યુ બંદા.
 પંદર તત્વકા સ્થુલ હી બણો, તામે વાસના લિંગ પિછાનો.
 નવ ભાગ માયાકે ચીનો, તામે દશ માયા તત્વ પિછાનો.

દોહો.

સ્વપ્ન બગૃત નિદ્રા, તીનો ઘરકુ છોડ;
 સદગુરૂકે ઉપદેશમેં, સહજ સુરત લક્ષ જો.

ચોપાદ.

જાગૃત લાગ ચેતનકા લાઈ, ગદ્ગત નિદ્રા હે ઘટમાંહિ.
 અર્ધ જાગે અર્ધી હે નિદ્રા, તાકું કહીએ સો હી સ્વપ્ના.
 સ્વપ્નેમેં ખ્યાલ હોવે જહુ ભાતા, નિદ્રામેં ભૂલે માયાકે સાથા.
 વાસના આત્મ માયાકે સાથા, આહુ પ્રહર ફિરે તીનુ ઘાટા.
 નિદ્રામેં કછુ લોગ જ પાવે, વો ખી અંતે સ્વપ્નેમેં જાવે.
 સ્વપ્નેમેં કછુ દેખે ખ્યાલા, વો ખી અંતે સ્વપ્ના હે કાલા.
 જાગૃતમેં કછુ દેખે અંગમેં, વો ખી અંતે સ્વપ્ના હે ઉત્તમે.
 હૃદયકમલમેં નિદ્રા હે જાનો, કંઠકમલમેં સ્વપ્ના હે માનો.
 જાગે તો રહવે દોઉ બિચ નેના, એ તીનો દશા જીવકે ચિન્હા.
 જળ લગ હે માયાકા બંધીખાના, તળ લગ આત્મ પરવશ જાણ્યા.
 ઉસકા ઔષધ કરો મેરે ભાઈ, કાલ કાંસીસે છુટકા પાઈ.
 ઉસકે નીચે જે તરે નિશાના, ઉસ પર તુમ ધર લો ધ્યાના.
 ઉસ ધ્યાનસે હોવે સચકારા, કબુ એક આગુ પાવે પારા.
 જળ લગ ખખર આપકી જાનો, તળ લગ જીવદશા હે માનો.
 જીવદશામેં હોવે તમાશા, સો કછુ વસ્તુ નહીં અવિનાશા.
 જળ ચાહાવે તળ ચઢે ગગના, તાકું કહીએ સોહી હરિજના.
 તાતેં સદગુરુકું પકડલે હાવે, હરિજન રાહ અગમકી જતાવે.
 ચાહુ મેં જો ધ્યાન ધરવાકે, પંચમ અલકજીકું પહુંચાકે.
 લક્ષણ સહજકા મુનો ભાઈ જાની, મધુરી સ્ત્રી નિદ્રા દૃષ્ટિ આની.
 અમર પદવીકા દરવાજા હે શૂન્ય, વાંહાં તુમ લગાઓ સુરતકી ધુન.
 ઘાટ એક નિઝ્ય કર.શૂરા, મનકે તરંગ ઉઠે આહુ પ્રહરા.
 દોઉસે અગમ પીઠકા મહોરા, તડપ નિશાન સુરત શહરા.
 યમપુરકી ના રજો સગાઈ, મનકી સુરતા સુર હો લેહ લાઈ.
 હિરત ફિરત વેલા રાજો ધ્યાના, સુરત લગી રહે અગમ નિશાના.
 જોલત ચાલત રહવે લક્ષ વાંહી, નિદ્રામેં પણ ધુન રહવે વોહી.
 શીતલ ધ્યાન મન રજો ખુશાલા, સદગુરુ મહર ઉઠે પ્રેમ ઉછાલા.

દોહો.

ચઢે ખુમારી પ્રેમકી, ભાગે સળ જ'નલ;
દેદાર દેખે રણકી, આઠો પ્રહર ખુશાલ.

ચોપાઘ.

જ્યેં જ્યેં ખુમારી પ્રેમકી ચઢે, ત્યેં ત્યેં ખળર આપકી બિસરે.
જ્યું બહે તરંગ માયાકી ફોજ, ત્યું ત્યું બહે પ્રેમ સાહેબકી માજ.
ચઢે ખુમારી આત્મકું ઘણી, ફિર આત્મતત્વકી સુરતા ખની.
દૃષ્ટા બનકર પિંડકું છોડા, શૂન્ય મહાશૂન્ય વીર ભંડ ફોડા.

દોહો.

નિરખ્યા અલક નૂરકો, ઉતાર્યા ઘટ વિમાન;
વામેં શાહ કાયમ બેઠકે, જા દેખા રહુમાન.
હમ જાનત તુમ ફર હો, તુમ તો નિકલે નિઠોર;
તુમ હુંડત સો હી જાય અબ, કાસે કહીએ ઝોર ?

મંગલ.

મંગલ પ્રવશાન, બોલ જતાવહી,
શુરંગમ જાકું હોય, સો લેલ પાવહી.
નાલિકમલ ઘટ માંહી, શબ્દ ઉઠંત હે,
સોહં પઢતા હંસ, અખંડ જપંત હે.
બંકનાલ મુકામ, બિચ એક બાસ હે,
ત્રિવેણીકે મહેલમેં, જ્યોત પ્રકાશ હે.
ધંગલા પિંગલા સુપૂર્ણા, ત્રિવેણી છોડ આશુ ચલે,
બાવા તાકું અગમ્ય, સો ઘરકી ખળર પડે.
સદશુર મેરે ખુમારી, ઉઠે બહુ ઘણી,
ખળર બિસરી જાય, પિંડ પોતા તણી.

શીવ કંચે ને ધરણી, ધમધમે બહુ,
 વાકી સુરતા બે છૂટી જાય, આકાશ મેરૂ ડાલે સહુ.
 આપ તણી ગાંઠે, અલક ધર ઊડીએ,
 ચેતન થઇ ધરમાંહિ, પ્રેમ લક્ષ બેડીએ.
 વાંહાં સાતમે, અગમ ગઢ કોટ હે,
 વાંહાં નૂરી કાંગરા ઝલકે, તાકી બહોત જ્યોત હે.
 રહનારા અલક પુરૂષ, એક હે સહી,
 અનહદ ઘંટકી ઘેર, વેા હજુર હો રહી.
 કાયમદીન વિદિકો, મંગલ કોઇ ગાવહી,
 ચીન લે લેદ સુલેદ, અમર પદ પાવહી.
 મંગલ માન અગમ્ય, લેદ પાયોહિ,
 શાહ કાયમદીન લઇ સાર, ચે પદ ગાયોહિ.

ગરબો.

સખી મહાપદ કેરી વાત, કોઇક જાણે રે,
 જેને સદગુરૂ મળીયા સાર, સો હી પિછાણે રે.
 નાભિકમળ ગઢમાંહિ, સોહં । ઉઠે રે,
 ત્યાં જાપ જપે એક હંસે, તાર ન તૂટે રે.
 ઈડા પિંગલા દોઉ, સુપૂમ્ણા નાડી રે,
 ત્યાં ચંદ્ર સૂરજ દો મેલ, મનસા મારી રે.
 ત્રિવેણીના ગઢમાંહિ, અખંડીત જ્યોતિ રે,
 ત્યાં જળહળ ઝળકે નૂર, વરમે મોતી રે.
 વંકનાલ સુકામ, સાચા કહીએ રે,
 ત્યાં શબ્દ ઉઠે અણકાર, શમસ્યા લઇએ રે.
 પાચ પચીશ કરી હાથ, જીવિત મરવું રે,
 ત્યાં સુરત નુરત દો ઘાટ, ગઢ પર ચઢવું રે.

રોમે રોમે રામ, જપવા લાગ્યા રે,
 ત્યારે પિંડ તણા સહુ ચોર, છુપવા લાગ્યા રે.
 એક નિરંજન નાથ, અંતરજામી રે,
 ત્યાં સપ્ત દ્વિપ નવ ખાંડ, સદગુરુ સ્વામી રે.
 પાંચ કોશ આકાશ, નિશાને ધારી રે,
 ધરણું સુરતસું ધ્યાન, સંશય ટાળી રે.
 ચાર મળી એક ઠોર, હરિ લેહુ લાગી રે,
 એક પ્રેમ તણી છે લહેર, ઝખડી જાગી રે.
 આરસ પારસનો કોટ, સઘળો પરખી રે,
 એ અદભૂત જેવી વાત, રહ્યો મન હરખી રે.
 શીતળતા રહી છાઈ, કહીએ તૂરી રે,
 જેને વાળે અનહદ નાદ, વાળે તૂરી રે.
 પિંડ કોટી પ્રહાંડ, નિકસ્યો ફેડી રે,
 ત્યારે મહાપદ કેરી વાત, ત્યાં એક જોઈ રે.
 કોટી લાનુ પ્રકાશ, અંતરજામી રે,
 ત્યાં જોવા સરખું ધામ, રહું શિર નામી રે.
 સગુણ મીઠી ખાંડ, સહુકો ફાકે રે,
 આ નિર્ગુણ કડવો લીંણ, કોઈક ચાખે રે.
 અલક નિરંજન રાય, લાગ્યો મીઠો રે,
 કાયમદીન ચેતી સાર, પ્રગટ જ દીઠો રે.

શમસ્યા.

દોહા.

કાયમદીન કહે એક જાડ હે, તા પર ખીલે કુલ પાંચ;
 સો નહીં ઉગા ધરતી ઉપર, નહીં ઉગા આકાશ.
 સો જાડમે એક માળા હે, તામે એક પંખી રહે;
 ઉઠ ઉઠ જૈઠે પાંચ કુલ પર, ખાસ સુગંધી લે.

સો પંખાકે પેટમેં, એક સી રહે ખૂબ;
 સો તીન ભોજન આહાર કરે, ઇસે નહીં શિકલ ઓર રૂપ.
 સો સીકું જિના, ભોગ રહે ઓધાન;
 પુત્ર જન્મે દોષ સુર સા, ઉઠ ચલે વિમાન.
 સો પુત્રકું જોજકે, હુંદ નિશલા પિતા;
 માતા ઉસે ભોગ કરે, તળ હોવે શાતા.
 કાયમદીન કહે અર્થ કર, નહીંતો સદશુર કર;
 કથની મથની છોડ દે, ઈદર ઉદરકી લકર.

મહુક.

ભક્તવડાવલી.

ચોપાઇ.

ભક્તવત્સલ સંતન સુખદાર્થ, જનકો દુઃખ નિવારે ભાઈ.
 જનકે દુઃખ આપ દુઃખ પાવે, બંદા હોય તો જાય છોડાવે.
 બંદા છોડ કીસનકી જાની, સો તો તીન લોકમેં જાની.
 જયું બાલક પાલે માતા રી, એસી રક્ષા કરે મુરારિ.
 હરકે પ્રાણ વસે જનમાંહિ, ગરૂડ ગિસાર છોડે વન જાઈ.
 જાંહાં જાપટે સંતકું ધાડા, માનો રામ કલકા ઠાડા.
 રામ રામ પ્રહલાદ પોકારે, પિતા બાંધકર બાંધમેં ડારે.
 તતી ખારન લગન પાઈ, ઉપર રાખ લીયો રઘુરાઈ.
 તળ લે અસુર ચંલસે બાંધે, દાઢ ખડગ ફેલાયે બાંધે.
 નૃસિંહ રૂપ જળ ધર્યો મુરારિ, માર્યો અસુર મિથ્યો દુઃખ ભારી.
 પિતાસે રૂઠ તપસ્યા કીની, અવિચલ પદવી ધુવકું દીની.
 પાંચ હી પાંડવ જલત ઉગારે, બાલ ન બાંકા હરિ રખવારે.
 દુર્યોધન કરી દુષ્ટાઈ, નગ્ન કરન જળ દ્રોપદી માર્છ.
 ખેંચ્યો ચીર દુશાસન લીનો, સભામેં કષ્ટ મના ન કીનો.

સ્મરણ કીયો તળ દ્રોપદી રાણી, પ્રગટ કર નરહરિને જાણી.
 અમરકે અંબર બઢાયે, લક્ષ્મીલિત પર ભૂધર ધાયે.
 હાર પડી દુશાશન જળ હી, વસ્ત્ર અંત ન આવે કળ હી.
 ભીખ દ્રોણ બહોળ પસ્તાયે, રહી લાજ કૌરવ કપાયે.
 દત્તાતરી શંકર દેહી, યે તો હરકે સદા સનેહી.
 સવરીકે બોર મળકે પાયે, વિપ્ર મુદામા કંઠ લગાયે.
 નારદ વ્યાસ ઓર શુકદેવા, અજમેલને કીની સેવા.
 વિઘ્ન વિરોધ અગણિત ટાલે, છલ છલ અસુર બહોત હરિ મારે.
 મોરધ્વજ રાજા તમરધ્વજ રાજા, સફલ કીયે ઉનોકે કાળ.
 ધર બેઠે હરિ કર્શન દીનો, આધો અંગ માંગકર દીનો.
 આરા એક ગોપાલ મગાઈ, દે રાજાકે મસ્તક લાઈ.
 માથ દેત રાજા સત્ય રાખ્યો, સાધ સાધ નારાયણ ભાખ્યો.
 વામન હોય ગયે બલકે દ્વારે, દીન વચન હોઈ જાય પોકારે.
 માગ માગ રાજા બલ બોલે, મને કરે શુરૂ વચન ન ડોલે.
 સાહે તીન ચૈર લોય મોહિ દીજે, તામે તનક મડીઆ કીજે.
 પાંડે દક્ષિણા માગ ન જાણી, આજ તોહિ દેત રાજા રિદ્ધ ધાની.
 કાહા કહું કર્મો કા હીણા, માપ લો ભૂમિ યે હી વર દીના.
 બેઠે કાય તબ લગ આકાશા, અકિત લયો બલ દેખ તમાશા.
 તીન લોકકે તીન પગ કીને, બલકું છલ અંદરકું દીને.
 આધે પગકું પીઠ બતાઈ, તળ રીઝે શ્રી ગોવિંદરાઈ.
 તળ હરિ કહે માગ બલરાજા, સળ મેં પૂરૂ તેરા કાજા.
 તળ બલ કહે મોહિ અનુગ્રહ કીજે, સદા રામ મોહિ દર્શન દીજે.
 એસે રામવચનકે ધાડે, હજુ બલકે ધારે ઠાડે.
 ભયે ઠાકુર જનક વિદેહી, યે તો હરકે હોતે સનેહી.
 સાધ સહિત બહોત મુખ દીનો, દુષ્ટોકું શ્રાપ જ દીનો.
 એસે ગોપાલ સાંકડે સાથી, ગ્રહાયે જાય છોડાયો હાથી.
 અમરીષ રાજા દ્વાદશી વ્રત પાલે, નિત ઉડી કથા કીર્તન વિચારે.
 તળ રૂપી વ્રત ડગાવન આયે, આદર કર રાજા બેઠાયે.

સ્નાન કરકે આઈ લાઈ, તળ તુમારા લોજન પાઈ.
 તર્પન કરતે ઘેર લગાઈ, સમેટી ઘડીયાં પહોંચને આઈ.
 તળ રાજા એક મત બે કીનો, ઠાકુરકો ચણામૃત લીનો.
 તળ રૂપિણ ચલે રીસાઈ, રાજાકું કરતુકી લગાઈ.
 ચક્ર સુદર્શન બલન લાગે, તળ રૂપિ અપના છવ લે લાગે.
 ત્રીન લોક ફિર આયે લાઈ, કહું ન રાખ્યો રૂપિ શરણાઈ.
 તળ રૂપિ ગયે કણકે પાસા, રાખ શર્ણુ બોલે દુર્વાસા.
 તળ હરિ થેહી જવાળ જ દીનો, લક્ષ્મદ્રોહ કાહેકું કીનો ?
 ઉલટ બાઓ નૃપતિકે દ્વારા, યહી શુન્હાકા બક્ષનહારા.
 હરિકા બચન માન રૂપિ આયે, રાજા છવ દાન કર પાયે.
 ચક્ર મો જવાલા શીતલ કીની, હરખ હોય રૂપિ આશિષ દીની.
 દાસ કપીર ડુળને પાયે, તોડ જંજીર હરિ તીર લગાયે.
 સેન રૂપ હોય મર્દન કીનો, રાજા રીઝ બહોત દ્રવ્ય દીનો.
 વિષખ્યાલા ચખે મીરાંગાઈ, અમૃત પીએ મગન હો ગાઈ.
 નામદેવકી છાજ છવાઈ, મંદિર ફેલ્યો ગૌ છવાઈ.
 બીજ હતા સો સંતન પાયા, ધના લગતકા ખેત નિપાયા.
 પીપાણકી રહેણી અપારા, લક્ષિત કરી ખાંડેકી ધારા.
 માધવદાસ જરાને લાઈ, શ્રી જગન્નાથ સકલ દીયો ઠાહી.
 શાલગ્રામ હરિદાસ બોલાયે, વિલંબ ન કીનો દોડે આયે.
 રામાનંદ ત્રિલોચન સ્વામી, જેદેવ પાંડે જગમેં બાણી.
 કેવલ કુખા નાનકે દાસા, ધનોકી હરિ પૂરી આશા.
 રંકા વંકા સજન કસાઈ, ધનોકી હરિ લલી બનાઈ.
 જાત નાત કોઈ ખૂઝે નાહી, નાહક ઘર લિજ્જ કીજે નાહી.
 પરમેશ્વરકું લક્ષિત હી ખ્યારી, બે કુલ કરે સો હી આદારી.
 ઉચ નીચ અંતર નહીં કોઈ, હરિકું લજે સો હરિકા હોઈ.
 દેવ પિતૃકો કામ ન આવે, એસે પશુઆં જન્મ ગંવાવે.
 તળ હરણકે શર્ણુ આયે, દાસ મલુક પરમ પદ પાયે.

કન્યાશુ.

લજન જનત નાહી, મન તો સેહેલાની;
 મન તો સેહેલાની તેરી, કાયા મસ્તાની. લ૦
 અમ્છા અમ્છા લોજન ચહીએ, ઠંડા ચોર પાની;
 ચાવનેકું બીડીઆં ચહીએ, ચોર પીકદાની: લ૦
 હાથી ચહીએ ઘોડા ચહીએ, તંબુ આસમાની;
 સેજ તો ફુલનકી ચહીએ, રૂપવંતી રાણી: લ૦
 અર્વ ખર્વ દ્રવ્ય ચહીએ, ચોર છંદગાની;
 પુત્ર તો સુપુત્ર ચહીએ, ફુલકી નિશાની: લ૦
 કિદલા તો અતૂટ ચહીએ, તોપ ધુનધાની;
 કહતે મલુક દુનીઆ, ભ્રમમે ભુલાની: લ૦

દીનદરવેશ.

કાશી

ધન્ય ધન્ય તારો લાગ્ય, સત્સગ ચિત્ત લગા,
 ગત ગતકી ખાતો લાવતે, બાકે દિલમે નહીં દગા
 આયા મન નિજ મનમે, મિલાયકે મહબુબ દિલ લગા,
 તબ ખલલ ખલલ ખલલકે, કર દેખ બિચ ગા.
 તબ જલલ જલલ જલલકે, બાકે ઘટમે ગગા,
 તબ લલલ લલલ લલલકે, અનલય મૂરજ ઉગા.
 ચોહ સોહ લગન લગકે, છત્રત લીઈ જગા,
 દરવેશ દીન દર્શન કરી, ખુશી રહેવે સદા.

મુનતા શુવ રે અપના, જગ સ્વપ્ના હે નિદાના,
 મુશિકલ મુસીબત હોયગા, ચે કાહાં માન માના ?

મેરા સદશ મુખન મુનકે, તન મન લજનમેં આના,
 તજ અવશુણુ લજ નિર્ગુણુ, ધર તાન એક હી ધ્યાના.
 તુને ગમ નહીં બેગમકી, કરતા નિગમ નિથાના,
 અગમ અગાધ અવિગત, માન દર પિછાના.
 માયાકા જોર હે એસા, જેસા આલ દહેવાના,
 જાતે રહેંગે એક પલમેં, પસ્તાવેંગે નિધાના.
 કર કારજ કરહુ સ્ત્રીનેમેં, અળ રાજ હે જીવાના,
 તળ દીન દીન રણ હે, જળ હિલમિલ રહેવે સુજાના.

આયા હુ જન્મ અપના રે, રહેા પિંડકું વિચાર,
 બડે બડે ભૂપ ચલે જાત હે, ધરે તું રણકી આશ.
 સામશ્રી મેરા સાહેબકી, સળ લોગવે સંસાર,
 મેરી તેરી કહત રહે, જળ કોઈકી નહીં આશ.
 આયા હુ મર્ણુ અપના રે, જાંઠાં કામ મુકાપ,
 માંડી ઉનકી મિટે નહીં, પ્રજ્ઞા સરીખે જાપ.
 હલ હલ ઘોડા નિજ નામકા, સૈયદ ચલે અસવાર,
 તળ દીન દીન હાત હે, અણતકે આધાર.

આશક આયા માશુકસે રે, જળી આશકી લગી,
 હાલ મસ્ત મગન ચલતી, જળી તરસ ન તગી.
 ધીરજ ધરતે ધરતે, સહજ સૂરજ જગી,
 તળ નૃત્ય કરતે હર કહે, હરદમ જાંદગી.
 શુદ્ધ બુદ્ધ બિસારી સોહી, વોહી અગમકી,
 મન બિધિ બિચારી ધારે, જાતાં બેહુદકી.
 મન મિલતે મિલતે પલ, ખોલ ગઇ પગી,
 તળ દીન દીન પાયા હે, જળ હી બ્રમ્હા જગી.

કપીર.

નામદેવનું આખ્યાન.

દિખડાઓ રે નામા તેરા હર દિખડાઓ, તેરા પ્રભુ દિખડાઓ.
 દિખડાઓ રે નામા તેરા હરિ વિહવા. હિં
 જળ કોખે સુલતાની રાય, બાળો નામદેવનું બાંધ હાયઃ
 ક્યું બે ત્રાણુ ગુમરાહ હુવા, મેરી ખલકમેં કાફરાણા કીયા? હિં
 મૂઢં ગાય જીવાડ દે મોય, નહીંતર ગર્દન મારેં તોય.
 પાદશાહજી એસી ક્યું હોય, મૂઆ મુઠા જીવે નહીં કોયઃ હિં
 દૂધ પીએ ને દેવલ ફિરાવે, ક્યું બે હિંદુ ગાય ન જીવાડેઃ
 મેરે કીયે કછુ ચે ના હોય, કર્તા હે સો હે આર કોયઃ હિં
 તેરા કર્તાકું વેગે બોલાવ, વેગે હિંદુ ગાય જીવાવ,
 કાજી મુઠાં પૂછો બાય, હે કોઈ મુઠા જીવાવે આયઃ હિં
 તુમ પાદશાહ મેં દાસ કમીના, હિંદુ તુરકકા એક જ દિના,
 કાલી વછર ને કાળરી ગાય, પાદશાહ ચે તર્ત દીધ મગાય. હિં
 આઈ ગાય જળ વાહી છરી, નામદેવકે પાય પાસે પડી;
 નામદેવ મનમે દીના રાય, સર્વનહાર એસી ક્યું હોય? હિં
 નામદેવ પરકોખે સુલતાન, ગાય જીવાડ નહીંતર કર મુસલમાન;
 તુમડી દેકે દીનમેં આઓ, કલમા પઠો કે ગાય જીવાઓઃ હિં
 નહીં દેઉં તુમડી નહીં કલમા પઠું, બયાતે જીવકા લોભ ન કરે;
 મા દહે પુત્રકો કહો બોદાય, કલમા પઠો જીવ લો બચાયઃ હિં
 મેં તેરા પુગડા ને તું મેરી માય, પિંડ પડે હરિલકિત ન બાય;
 પૂર્વ શશિ આર પશ્ચિમ લાણુ, તોએ ન છાંડું મેં શાલગામઃ હિં
 ગંગા જમુના ઉલટી વહે, નામદેવ રામ કહતા નવ રહે;
 જળ કોખે અસુરાં રાય, મકનો હાથી દીયો છોડાયઃ હિં
 હસ્તિ કરે સુઢકી ચોટ, નામદેવ ઉગરે હરિકી હોડ;
 જળ રોવે નામદેવકી માય, મલે હાય જહોત મસ્ત...

યે અમ્મા તેરા પુગડા સમજાય, વગર આયુષ્ય તેરા નામદેવ જાય;
 મહાજન લોક વિનતિ કરે, નામદેવ બરાબર સોના ધરે: દિં
 પાદશાહસે વેા બોલે બોલ, સોના લે નામદેવકું બોલ;
 દાંડ લેઈ તો દોઝખ પડું, દીન છાંડ ફનીઆમેં મરું: દિં
 સોને રૂપેસે નહીં મોઝે કાજ, એકવચનકી પડી મોઝે લાજ;
 એક પ્રહરમેં જીવે નાહીં, પીછે ઘાત કરું તનમાંહીં: દિં
 પગમેં બેડી ને હાથમેં તાલ, નામદેવ ગાવે ગુણુ ગોપાલ;
 તજે ધરતી ઉપર આકાશ, નામદેવ છાંડી તનકી આશ: દિં
 સાત ઘડી જખ ખીતી સુની, હજી ન આંચો ત્રિભુવનધણી;
 નામદેવ મૂઝે હાણુ ન હોય, ફિરકર રામ કહે નહીં કોય: દિં
 ઇંદ્રલોક વાળાં વાળ્યાં, ગગન ગર્જો ગોવિંદ આવીયા;
 ગેખકી માર પડી જખ આય, પાદશાહ નાઠે મહેલમેં જાય: દિં
 મહેલમેં જખ લાગી લાહાય, અજ મેં ક્યા કરું રે ખોદાય;
 લાગે ખીખી ખાંદી શુલામ, પાદશાહને કહુ કીયા હે હરામ, દિં
 બેગમ વાત કહે સમજાય, જાઓ નામદેવકે લાગો પાય;
 પાદશાહ ઉલટે લાગે પાય, નામદેવ મેં તેરી ગાય: દિં
 સમ્યા નામદેવ તેરા રામ, હિંદુ તુર્ક વઢે બેકામ;
 નામદેવ ભકિત લોહ બોલાય, ઉઠોરે વાછડી ચુગો ગાય: દિં
 પાદશાહકે મન અચરજ લયા, ગાય જીવાડી નામદેવ ધર ગયા;
 ભક્ત વત્સલ પ્રભુ સંત શરીર, યે પદ ગાવે દાસ કખીર: દિં

સુનીઓ પોકાર મેરી, રામા કટો કર્મકી બેડી. સુ
 પાંચ પચીશ અમલ ચલાવે, નહીં માનું તો ચુંદી કરાવે,
 વેા પાંચ મેં એકેલા, કહુ જોર ચલત નહીં મેરા: સુ
 ગુરૂમેં જો જ્ઞાન લીજે, વેા પાંચનકું વશ કીજે;
 પ્રભુ તુમ સાંકડેકે સાથી, આહચે છોડાયો હાથી: સુ

દુપદસુતાકો ચીર બઢાયો, પ્રહલાદકું ઓધાર્યો;
જાંઠાં કપીર સાહેબ પોકાર્યો, ચર્ણકમલ શીષ હી ધાર્યો: સુ૦

ચેત સવેરા પ્યારે ચલના બાટ, મેં જાનું સખ જૂઠા ઠાઠ. ચે૦
ચલનેકી તદખીર નહીં કીની. ઉર્ધ્વ રાહ કાહે નહીં ચીની ?
મજરોકી ખરચી નહીં લીની, અખ કયા સોતા ગાફલ ખાટ ? ચે૦
જગત સરાહમેં કાહા ભુલાનો, લઠીઆરીકે રૂપ લોભાનો,
તો હુ તો રૂપ કેસા જાનો, કર સોદા સદશુર કે હાથ; ચે૦
રસ્તેમેં ઠગ બાગ લગાયા, બહોત મુસાફર વાંઠાં લલચાયા,
પાંચ વિષયકે લાહુ ખાયા, માર લીયે સ્વાદનકે ઘાટ; ચે૦
મિત્ર કુટુંબ કોઈ નહીં તેરા, ચે હે સખ સ્વારથકા ઘેરા,
અહીં નહીં તેરા સ્થિર ડેરા, ચલના હોઈ બેગ ઉચાટ; ચે૦
મન ચંચલકા ઘોડા કીજે, શબ્દ લગામ તાહી મુખ ઢીજે,
હોય સવાર બાગ ગઢ લીજે, લવસાગરકા ચોડા પાટ; ચે૦
અપના કરકે તોએ સમજાઉં, તેરે ભલેકી રાહ બતાઉં,
કહે કપીર લોર નહીં આઉં, બારબાર મેં કહેતા દાટ; ચે૦

પહેલાં ઘણી તારૂં નામ, પછી તું અખંડ ભર્યો રે;
અખંડ સુમેરૂ આસમાન, પ્રહ્લાંડમેં અખંડ ભર્યો રે છ.
નદીકિનારે બગ બેઠો, મેં જાણ્યું હંસ હશે રે;
હસસે કીધો સ્નેહ, મોઢામાં લાળી માછલી રે છ.
પરદેશી તારી પ્રીત, તલાં કેરો તાપણો રે;
મેલી ચાટ્યો મૂરખ ગંવાર, પરદેશી નહીં આપણો રે છ.
કાચાં બગડેલાં દૂધ, હવે નાવે કામમાં રે;
નથી માખણ કે છાસ, ઢોળી ઢોળી નાખીએ રે છ.
પકડી આંખા કેરી ડાળ, વેરાગણ આ ખડી રે;
રહણીમેં ન આઈ લગાર, તેરે મેરે કયા લગે રે છ ?

પાંચ તત્વ કૃષીર ગુણ ગાય, ગાયા એક ધ્યાનમાં રે;
રહણીમાં લાવો તમામ, સમજી લો સાનમા રે જી.

ગુરૂ મેં નહીં મરંગા, મેરા મનમાન્યા હે;
સો હી મરજાવે, જાકો સદગુરૂ નાહીં મિલા. ગુ૦
પાણીકી જુદ પવનકા થંભા રે,
દેવલ દેખી લયા અચંબા રે; ગુ૦
પાંચ પાણીઆરી એક હી કુવા રે,
આપ ખેંચનવાલી આપ હુઆ રે. ગુ૦
આપ સીતાફલ આપ લીજું રે,
આપ મુસલમાન આપ હિંદુ રે, ગુ૦
કહત કૃષીરા સુનો મેરે સાધુ રે,
આયે પૂરા જાતે હો અધુરે રે; ગુ૦

જોગીડાને હુંડતાં રે જુગ હુઓ, કહેતાં દિન હુઆ,
જોગી જાવડલાં જાણો જી જો
નથી રે થાંભા નથી થાંભલી, રૂડા રાસ રચાયે જી; જો
આછી જોગીડા રમતો તાહેરી, રૂડા ખેલ જનાયા જી, જો
જોગીડાની ઝોળીમાં લાલ લચી, લચી માણુક મોતી જી; જો
ઝોઢવા રે કાળી કાંબળી, લખીયા કરણીના ધાગા જી; જો
કહે કૃષીરા સુનો સાધુજી, સંત અમરાપુર મહાલે જી; જો

તુમ સુન લો સંત સુજાણ, પોકાર્યા પહેલેસે. તુ૦
તેજી છૂટ્યા શહેરમે, તરકર પડ્યા પોકાર;
દશ દરવાજા બંધ હુઆ, તખ નિકલ ગયા અસવાર: પો૦
યહુ ધમણુ ધમંતી રહુ ગઈ, જુઝ ગયા અંગાર;
રણુકા ઠણુકા મિટ ગયા, જળ નિકલ ગયા હુડાર: પો૦

મેાતી વેરાયે ચોકમે', ચંદ સા નિકસે બહાર;
 જ્યોત વિનાતો સુઝે નહીં, સારી જગત ઓળંગી જાય: પોં
 કહત કબીરા સુનો સોહાગી, તુમ હો અગમ અપાર;
 માયા મમતા ત્યાગ કરો, જો સાહેબ મિલનકી આશ: પોં

જોગી જાણો મેરી અમર કાયા,
 ધન રે જોખન બાદલ ફેરી છાયા હો છ. જોં
 ફોરા ફોરા કુંલ ઠંડા માંહિ પાણી,
 ઉડ ગયા હંસા કાયા કરમાણી રે હો છ; જોં
 સૂકા સૂકા વૃક્ષકી શીતલ છાયા,
 છાયા નહીં બંદા સ્વપ્નેકી માયા રે હો છ; જોં
 ધૂલ ફેરી ભીંતો ફુલન ફેરી વાડી,
 ઉડ ગયા હંસા પડ રહેગી માટી રે હો છ; જોં
 સરત ફેરા શબ્દ સુરત ફેરા મેલા;
 લણે કબીરછ ગુર મેરા પૂરા રે હો છ, જોં

સંતો આપા ડારી ખેલીએ, દયા કરે સખ કોય;
 જગમે' વેરી કો નહીં, જો મન શીતલ હોય. સં
 એસી વાણી બોલીએ, મનકા આપા ખોય;
 ઓરનકું શીતલ કરે, આપે શીતલ હોય: સં
 કોઉ વચન વિષ ઉપજે, કલિકાલકે બિચ;
 વચન ચલે સો સાધવા, લાગ મરે સો નીચ: સં
 ખાદી ઘટ દુર્જન વસે, સંતન દીનો ટાર;
 બિજલ પડી સમુદ્રમે', કાહા સકેગી જાલ? સં
 નદીકિનાર વા રણ રહે, નેત્ર રહે મધ્ય ધાર;
 વાકો રૂક કોહુ નહીં, નહીં કો હે હિતકાર: સં

લઠતે સંશય ટલત રહે, જલતે સંશય હોય;
કહત કબીર વા દાસકું, ગંજ સકે નહીં કોય: સં

શૂન્ય ગઢ ચહર ચહર ખીચ વસ્તિ, કોન સોતા કોન જાગે હે ?
લાલ હમારે હમ લાલન કે, તન સોતા પ્રલ્લ જાગે હે ॥ શૂં
જલ ગિચ કમલ કમલ ગિચ કલીયાં, જ્રમર વાસના લેતા હે;
દશ દરવાજે ફેરી ફરતા, નિર્ગુણકા ગુણ ગાતા હે: શૂં
અગનકુંડ પર આસન રચીયા, તપસ્રી તપસા કરતા હે;
પાથોં ચેલા ફિરે એકેલા, અલક અલક વો હી કરતા હે: શૂં
મન કર કુંડી તન કર સોટા, જ્ઞાનકા રગડા લગાતા હે;
પાંચ પચીશ વસે દિલ લીતર, ઉનકું ભર ભર પાતાહે: શૂં
જોગી હોકર જટા બઢાવે, લંબી માલા રખતા હે;
કાયામેં કાતેણી રખતા, ઉસકું સાહેબ ન મિલતા હે: શૂં
શુવત જોગી માયા જોડે, મૂઆ પીછે લી માનત હે;
જોજ જોજ તુઝે ખજાર પડે, જોગી રામકી વાણી હે: શૂં
ઉસ નગરીમેં દેવલ બનાયા, ઉપર બનીયા સાજ હે;
એસા ધ્યાન મેરા અલક બિરાજે, ક્રીસ નગરીકા રાજ હે ? શૂં
એક અવળચંડી આગળ ઉભી, દુસરી કાજલ સારે હે;
તીસરી મુખમલ સેજ બિછાવે, નહીં પરણી નહીં કુંવારી હે: શૂં
પરણ્યા પહેલે પુત્ર જન્મીયા, માત પિતા મન લાયા હે;
રામાનંદકા લણે કબીરા, એક અખંડીત ધારા હે: શૂં

કયા શુમાન કરના જે, માટીમેં મિલ જાના મર્દો. કયાં
માટી ખાના માટી પીના, માટી કરના લોગ;
માટીમેં માટી મિલ ગઈ તો, ઉપર ચલ ગયે લોગ: કયાં
હાડ જલે જ્યોં લકડી જલે, ઓર કેશ જલે જ્યોં ઘાસ;
સોને સરીખી કાયા જલે, કોઈ સગા ન આવે પાસ: કયાં

નદીકિનારે સુઠદા જલતા, ધુન્ધા પરગટ હોય;
ક્રીસ નારીકા ખસમ મરા સો, ચિંતા કર કર રોય: ક્યાં
ગંગા કિનારે ઘોર ખોદે, નાહાવે નિર્મલ નીર;
દીયા મો ફલ પાવેગા, કહે દાસ કપીર: ક્યાં

રામજી મિલનકું સખ કોઈ ચાહે, રામજી મિલે તો કા કેસા હો ?
બેઠ જયુ પઢ પઢ પંડિત ભૂલે, તન મન કોઈ ના ખોળ્યા હો.
દાની જુ મર ગયે દાનકે ધાકે, જાચક મૂઝા રોઈ રોઈ હો;
ફલ હે ઉઝા તરવર હે નીચા, કોણુ જતન કર લેઈ હો ?
ગુરૂકા શબ્દ ખ્યાલમે રોખ્યા, શબ્દ દૂઢ કરી લેણા હો;
એક જુ ચઢ ગયો દેખાદેખી, એક ચઢ્યો બિન લેદા હો.
લપટા પાંઉ ગિરા તરવરમે, આકે પડા જગ માંહિ હો;
માતા કહે ચે પુત્ર હમારો, પિતા કહે છોડ મેરા હો.
ખડન કહે ચે ભાઈ હમારા, નારી કહે નર મેરા હો;
કહત કપીરા સુન ભાઈ સાધુ, નહીં તેરા નહીં મેરા હો.

વેણુ.

સંતો મેં અવિગતસે ચલે આયા,
મેરા મર્મ લેદ નહીં પાયા. સં
ધરતી શૂન્ય નહીં હમારી, દિશા હે અગમ અપારા;
તીન લોકસે ન્યારા બોલે, સો હી શબ્દ હમારા: સં
રક્ત ખીજકી નહીં મેરી કાયા, માત તાત નહીં જાયા;
કાશી શહર જંગલ બિચ ડેરા, વાંહી ગુલાને પાયા: સં
પાંચ પચીશ તીન નાંહિ હમારે, પાંચ પચીશ મોહ માયા;
આઘ અંત તુહિ તુહિ, આપે જાપ હો જાય: સં
નહીં મેરે લોહી હાડ ચર્મ નહીં, જન્મ જન્મમે ન્યારા,
અલક નિરંજન જ્યોતિ સ્વરૂપ, મો હી લજન કરે હમારા: સં

મંગલ.

અખંડ સાહેબજીકો નામ, ચોર સખ ખંડ હે;
ખંડ હે મરૂ સમે, પિંડ સો હી ખલ્લ હે.
સ્થિર નહીં ઘર ધામ, જીવતકો દંદ હે;
લક્ષ ચોરાશીકો જીવ, પડ્યો ભવદંદ હે.
ચંચલ મન સ્થિર રાખ, સો હી ખડો રંગ હે;
ઉલટ નિકટ ભર પીવ, સો અમૃત ગંગ હે.
કર લો સાહેબજીકો હેત, સો હી તીર ખંધ હે;
ઉન સંતનકે સંગ, સદા આનંદ હે.
દયા ધર્મ ચિત્ત રાખ, ભક્તિ નવ અંગ હે;
કહત કખીર ચિત્ત ચેત, જગત પતંગ હે.

ચલો સદગુરુજીકે હાટ, જ્ઞાન બુદ્ધિ લાઈએ;
લેજો સાહેબજીકો નામ, અમર પદ પાઈએ.
કિરતારે તુમકું કછુ દીય, દેત કછુ ના રહા;
તુમ હો અભાગણુ નાર, અમૃત તણ વિષ દીયા.
ગાંધી પિયાજીકે મહેલ, પિયાજી સંગ ના રહી;
તેરો હૃદયકમલ રહ્યો છાઈ, કુબુદ્ધિ ગિચ ચોર હી.
જો ગુરુજી રૂઠે હોય, તો તરત મનાવીએ;
રહીએ દીન આધીન, ચૂક બુક સાહીએ.
ગુરુજી દીનદયાલ, દયા દમ હો રહી;
તેરો કોટી કર્મ કટ જાય, પલક ચોફેર હી.
ભલો બન્યો સંજોગ, પ્રેમકો ચોલણે;
તન મન અર્પ્યો શીષ, સાહેબ હસી બોલણે.
કહે કખીર સમજાય, સમજી હૃદય ધરો;
તુમ જુગ જુગ કીજો રાજ, દુર્મતિ ધરહરો.

સંતો જ્ઞાન ગરીબી સાચી રે,
 બિન સમજે સાધુ હોય બેઠે, રૂદીઆ હાંડી કાચી. સં
 મુદ્દ જોખ ધર્યો અતિ લાલા, ઉપર રંગ ચઢાયા;
 કાચી હાંડી હો જાય માટી, વીરલે નીર ભરાયા: સં
 કરડા તાપ દીજે તો ખીગડે, કાચી કામ ન આવે;
 સમતા તાપ દેતે સંધાયે, રત્ન જતન કરી રાખે: સં
 જોખ ધર્યો પણ લેદ ન જણ્યો, બેલ ફરે જ્યોં ઘાણી;
 આત્મ તવાયો નહીં ઝાળખાયો. પૂજે પત્થર પાણી: સં
 સાધુ મુખસે મીઠા બોલે, સસ સિંહ માન ન પાવે;
 કહે કબીરા નરખ પરખ બિન, હીરા હાથ ન આવે: સં

ગોરખજી, કળકો ભયો રે બેરાગી ?

મોહિ અતિ આનંદ લેહુ લાગી.

ગો૦

જનની નહીં વાંહાં જન્મ ધરંગા, નહીં નીર વાંહાં નાહાઉં;
 ધરણી નહીં વાંહાં પાઉં ધરંગા, નહીં ખંડ વાંહાં જાઉં: ગો૦
 અંધુકાર ધંધુકાર કંઈ ના સુએ, નહીં શુર નહીં ચેલા:
 જીસ દિનકી મેંને મુંડ મુંડાઈ, આપે ફિરં એકેલા: ગો૦
 અંદા નહોતા સૂરજ નહોતા, નહોતા નવલખ તારા;
 મહાદેવજી જન્મ્યા નહોતા, વો દિન જોખ હમારા: ગો૦
 સત્યયુગમેં સત્ય પાવડી ધરી મેં, દ્વાપરમેં દંડા;
 ત્રેતાયુગમેં આડખંધ ખાંધ્યા, કલિયુગ ફિરં નવખંડા: ગો૦
 સહજે સહજે મેરા રામ મિલા, શુર મિલા રામાનંદા;
 દોહુ કર જોડી દાસ કબીર બોલ્યા, આપે હુઆ આનંદા: ગો૦

ખડોત નિહાલ કીયો, રે શુરુ.
 તુલસીકી માલા કંઠ ગિરાજે, ચંદન તિલક કીયો; ર૦
 ભવસાગરમેં ડૂબતો રાખ્યો, પાર ઉતાર લીયો; ર૦
 કહત કબીરા મુન ભાઈ સાધુ, જીવતદાન લીયો; ર૦

હંસા રે રાજા યે પિંજરા ન તેરા,
 સમજ સમજ મન મેરા, એક દિન ચલના હે સાંજ સવેરા. હં૦
 મિટ્ટી મુન મુન મહેલ બનાયા, મૂરખ કહે ઘર મેરા; હં૦
 હાથી ઘોડા માલ ખજાના, અધા કહે ધન મેરા; હં૦
 યે રે પિંજરીઆં દૈ દૈ પલટીયાં, લખ ચોરાશી દેરા; હં૦
 કહત કબીરા મુન ભાઈ સાધુ, જંગલ ગિચમે ડેરા; હં૦

રમ ગયા ભોગી જંગલ કીયા ખાસા. ર૦
 કાહાં ખાંધું ઝુપડી કાહાં ખાંધું ટટ્ટી,
 કાહાં મેરો રામ આર કાહાં પડી મિટ્ટી? ર૦
 છોટી સ્ત્રી ઝુપડી દય દરવાજા,
 છોડ ચલે કાયાનગરીકો રાજા, ર૦
 એક એક વાવડી પાંચ :પાણીઆરી,
 તૂટ ગઈ દોરી ગિર ગઈ સારી; ર૦
 તૂટ ગઈ સંકલી જૂટ ગયા હાથી,
 કાયાનગરીકો કોઈ નહીં સાથી; ર૦
 કહત કબીરા મુનો મેરે લેયા,
 મૂએકું રાવે વાકું રામદુઆઈઆં; ર૦

બિલાવર.

રામ ભજ લહાવો લીજએ, કાલ કોણે રે લીડી ?
 ઘડી પલકડી ખખર નહીં રે, કળ આવેગી ચીટી ? રા૦

માતા પિતા મૃત બંધવા રે, અળગા રહે બેડી;
 કાઢો કાઢો યોં સહુ કહે રે, હાથ નહીં રાખે અંગીડી: રાં
 સંસારની બાણ રે ચિત્ત તોરે, યો તો નજર ના દીડી;
 હજી મુરખ ચેતે નહીં રે, જેસી જલતહે ભટ્ટી: રાં
 મેરે મનકી ભાવના, સખ ચાચર મિટ્ટી;
 કહે કબીર સાચ કહું મેં, સખ ફુનીઆ જૂઠી: રાં

ભજનમેં અડ રહના રે, સાધુ લગી રામસે ધુન;
 ભજનમેં ઝુક રહના રે, સાધુ લગી રામસે પ્રીત. ભં
 મન વાડી તન કેવડા રે, સહસ અમૃત બેન;
 રાની પુરપકે બાગમેં રે, અજળ દોનુ નેન: ભં
 સાહેબ બેઠા હાટડે રે, વણજ કરે વેપાર;
 સગુરા નર તો વણજ કરે, નગુરા ફિર ફિર જાય: ભં
 તેજી છૂટ્યા શહરમેં રે, કીસકી પડી પોકાર;
 દશ દરવાજા બંધ કીયા, નિકલ ચલા અસવાર: ભં
 ક્યા બખતરકા પહરના રે, ક્યા હાલનકી આથ ?
 શૂરા નર તો સન્મુખ લહે, લગે ભજનકી ચોટ: ભં
 સાહેબકા ઘર દૂર હે રે, લાંબે પાન બજુર;
 ચઢે સો ચાખે પ્રેમરસ આર, ગિરે સો ચકમા ચૂર: ભં
 લુહા ઘટે લુહારીઆ રે, ઝડ ઝડ પડે જંઝીર;
 ગુરૂ રામાનંદકી ફોજમેં, ગાવે દાસ કબીર: ભં

પી લે પ્યાલા મન હો બં મતવાલા,.

પ્યાલા પ્રેમ હરિરસકા રે, પ્રભુરસકા રે.

પીં

પાપ પુણ્ય લોગ મનુષ્ય તન પાયો, કોન તેરા તું કીસકા રે ?

જો દિન છવે હરિકા ગુણ ગાઈ લે, ધન જોબન સ્વપ્ના સચકા રે: પીં

બાલાપન સો ખેલ ગંવાયો, તરુણ લયો નારી વશકા રે;
 વૃદ્ધ લયો કફ વાયુને ઘેર્યો, ખાટ પડ્યો ખાતો તસકા રે: પીં
 નાલિકમલ માહિ કસ્તુરી, તાકા બ્રમ મિથ્યા નહીં મનકા રે;
 વિના સદગુરુ એસો દુઃખ પાવે, જેસા મૃગ ફિરે વનકા રે: પીં
 લક્ષ ચોરાશી છૂટના ચાહીએ, છોડ તું વિપચકા ચસકા રે;
 કહત કળીરા સુન મેરે સાધુ, નખરીખ છળ ભરા વિપકા રે: પીં

જીને સાધુકી સંગત પાઈ, વાકી પૂર્ણ કમાઈ. જી
 સાધુકી સંગત ગુરુજીકી સેવા, ધનત ધનત ધન બાઈ; વા
 સવરીકે ખોર સુદામાકે તાંદુલ, કરમાકી ખીચકી ખાઈ; વા
 રંકા વંકા કેવલ કુળા, સજનો જાત કસાઈ; વા
 ધ્રુવ અમરીષ પ્રહલાદ વિભિષણ, પાંચવી મીરાંખાઈ; વા
 કહત કળીર સુનો ભાઈ સાધુ, જ્યોતમેં જ્યોત મિલાઈ; વા

ક્યા કફ મન સ્થિર નહીં રહેવે, અધર ફિરે મન મેરા ક્યાં
 ખેઠ કહુ તો ઉઠ ચલતહે, ઉઠ કહુ તો ધીરા રે;
 પાવ પલકમેં દોડ ચલતહે, કોણ પતીઆરા તેરા રે ? ક્યાં
 ઇસ મનકું બેર બેર સમજાઉં, સમજત નહીં મન મેરા રે;
 અવધ લઈ હંસા ઉડ જાયગા, જંગલ હોયગા હેરા રે: ક્યાં
 કૂડ કપટ મનમેં વિષ ભરીયા, પરનારીકા હેરા રે;
 લવોલવ જીવ યોં ફિરે ભટકતા, ફેકટ ખાવે ફેરા રે: ક્યાં
 કહે કળીરા સુન ભાઈ સાધુ, મન કાયર મન શૂરા રે;
 મનકા ખેલ જહુરકા ખ્યાલા, પીવેગા કોઈ પૂરા રે: ક્યાં

ચેતો નર ખડાવરા, કાહા અચેત રહાઈ ? ચે
 લક્ષ જીવ નિત ખાત હે, સવા લક્ષ ઉપજાઈ;
 કોઉકું છોડે નહીં, એસે કાલ અન્યાઈ: ચે

જગત ચેતે નહીં કાલકો, સળકું ખાત ચવાઈ;
 ચુન ચુન ખાઈ ચુરમા, ખાતે નાહીં ધરાઈ: ચે૦
 કુલ મર્યાદ મેટકે, કરે તુમ સંત સગાઈ,
 કહે કબીર તણ બચેહો, આવાગમન મિટ નર્ક: ચે૦

લુહાર તારી લાગી લહરમા ગળવુ,
 તારા પ્રેમને તાપે બળવુ ૬૦
 ઘાટ ઘડી ઘડી હું રે થાક્યો, શુર ગણેશને સાહાઈ;
 જે મરે કાકરે ત્યા ખરાનો ખીલો, તે પર ઘણુ દેવાઈ: ૬૦
 અંગ અશુદ્ધી પગ પાગોડી, કટિનો કલ કાચો;
 જીવતાં મુક્તિ જે જતાવે, તે શુર સાચો: ૬૦
 આપનું કાપડું અંતરથી કાઢું, કર્મનું કાઢું બારું:
 સત્યના પાણીમાં સર્વને બોળું, ધમણમાં ધ્યાન અમારું: ૬૦
 રેતકો તારો રંગ ચઢાવું, રૂપ અરણીનું લાવું;
 દાસ કબીર પર દયા સદશુરની, કાનને કાટ ફિટાવું: ૬૦

શુર સમ દાતા કો નહીં, જગત તારન આયા શુ૦
 પાખંડ પૂજત ફિરે, પ્રભુકું ક્યોં પૂજ પાયા ?
 અસત્ય ફલ હોત હે, અસત્ય આપ જમાયા: શુ૦
 સાત દ્વિપ નવખંડમેં, સળકા સરદારા;
 કયા રાજા કયા બસિત, સળને શિષ ઝુકાયા: શુ૦
 પાપી ગયા તીરથ કરે, કયા તીરથ નહાયા ?
 કપટ દાગ છૂટે નહીં, કયા અંગ પ્રસારા ? શુ૦
 કાગદકી નાવ બની, લુહા લયાં લારા;
 સદશુર પાર ઉતાર જો, એક સંત પુકારા: શુ૦

કહે કબીર ધર્મદાસ સો, કોઈ માને નાહી;
સાચ કહ્યા માને નહીં, જૂઠું સંગ જાઈ: શુઁ

લગન કઠન મેરે લાઈ, શુરસે લગન કઠન મેરે લાઈ;
લગન લગે બિન કાજ સરે ના, જીવ પ્રલય હો જાઈ શુઁ
વીણાનાદ શબ્દકા લેહુ, શબ્દ સુનકે ધાઈ;
સો હી શબ્દ સુની પ્રાણદાન દે, તનસે નહીં ડરાઈ: શુઁ
સો વારી ખુદ બપૈયા પાયા, પિયા પિયા રહ લાઈ;
પિયામે પ્રાણ જાત કીના અળ હી, ઝોર નીર નહીં લાઈ: શુઁ
તજી ઘરખાર સતી જળ નીકસી, સત્યકી રાહકું જાઈ,
પાવક દેખ ડરત નહીં મનમેં, ફૂલ પડે ક્ષણ માહી: શુઁ
હિલ આન જુકે જળ સન્મુખ, શૂરા લેત લઢાઈ,
ટુક ટુક હો ગિરત ધરણી પર, ક્ષેત્ર છોડ નહીં જાઈ: શુઁ
છોટો આશા અપને તનકી, નિર્ભય હો ગુણ ગાઈ;
કહે કબીર યે લેહુ લાગે, સહેજે મિલે શુર આઈ: શુઁ

આર વર્ણમેં હરિજન ઉચા ચા૦
નહીં પતીજ તો સાખ પુરાઈ, સવરીકે ફલ પાયે ફીકા; ચા૦
દુર્યોધન ઘર મેવા ત્યાગી, શાક હી પાયા વિદુરજીકા; ચા૦
યુધિષ્ઠિર ઘર યજ્ઞ રચ્યા હે, ઘન્ટ ન બાજ્યો વિપ્ર અકુલકા; ચા૦
સુપાત્ર લક્ષ્મણ અન્ન પવાયો, બાજ્યો ઘન્ટ ગગનકે બિચા; ચા૦
કહે કબીર યે આરો ન્યારા, શુરકો લબે મો સખસે ઉચા, ચા૦

ગઝલ.

ખલક સખ રેનકા સ્વપ્ના, સમજ દેખો નકો અપના. ખ૦
ઘડા જયું નીરકા ફૂટા, પતા જયું ડાલસે તૂટા;
પશુ નર જાત જીંદગાની, કણુ ના ચેતે અલિમાની: ખ૦

ન ભૂલો દેખ તન ગોરા, જગતમેં જીવના થોડા;
 તને મદ લોભ ચતુરાઈ, રહો નિલેષ જગમાંહી: ખ૦
 મજન પરિવાર મુત દારા, ઉમ્મી દિન હોયગા ન્યારા;
 નિકસ જળ પ્રાણ બલેગા, ચે કોઈ ન કામ આવેગા: ખ૦
 સદા મત બન ચે દેહા, લગાઓ નામસે નેહા;
 કહે કૃષ્ણલકી ફાંસી, કહે કૃષ્ણીર અવિનાશી: ખ૦

ગૌ ચારી ઘેર આવે—ગદ.

હો છ નેકો ચર્ણામૃત લીજે,
 વાંહાં ગાલી કાહેકું દીજે. હો૦
 ચે સંસાર જલ હે ભારી, તામેં સાધુસંગત હે ન્યારી; હો૦
 ચા તો કામ ક્રોધ મદમાતે, ચે બાંધ જમપુર લે જાતે; હો૦
 ચા તો લોભ મોહ ભરમાવે, તાતેં હીરા હાથ ન આવે; હો૦
 જસસે મુક્તિ પદારથ પાચે, વો હીરા દેશ સમાચે; હો૦
 કહે કૃષ્ણીર જાત વિચારી, સાધુસંગત લાગે પ્યારી; હો૦

કૃષ્ણીર કહે વોહી મારગ જોયા. ક૦
 ઇંટ મગાઈ મઝીદ ચણાઈ, અનેક પીર હુઆ; ક૦
 ગડે પીરકી જોજ ન જાણી, નિમાજ લણી લણી મૂઆ: ક૦
 પથર મગાઈ મૂર્તિ ટંકાઈ, અનેક માતા હુઆ; ક૦
 ચહ માતાકી જોજ ન જાણી, ભૂવા ધૂણી મૂઆ: ક૦
 એક હી પ્રજા અઢાર લાખ પ્રાજાણુ, પાના ફેરી મૂઆ; ક૦
 ચે શિવજીકા મર્મ ન પાયા, લાંગ ધતુરા પીયા: ક૦
 કહે કૃષ્ણીર સુનો લાઈ સાધુ, અનેક ભક્ત હુઆ; ક૦
 ભક્તિ કોઈ જોજ ન જાણી, ટીલા તાણી મૂઆ: ક૦

શુદ્ધ કહો સમજાઈ, પંડિત શુદ્ધ કહો સમજાઈ;
જામે આવાગમન મિટ જાઈ.

૫૦

પહર જનોઈ બ્રાહ્મણ હો જૈઠા, બ્રાહ્મણત્વ કીયા પરાઈ;
ઘરમે રાખી જન્મકી થેલી, ઉનસે રચોઈ પાઈ: પં૦
કરી આસન તિલક ધરી જૈઠા, ખીનસે દેવી પુજાઈ;
આત્મરામ પલકમે ખીનમે, હૃદયકી નદીઆં બહાઈ: પં૦
મારે ચાંચર માકડ જંતુ, ગૌ તો રાખી બચાઈ;
ચાર વેઠ ઓર ભગવદ્ગીતા, પઠ પઠ રહે કસાઈ: પં૦
કહે કબીર સુનો પંડિત, છોડો મન દુષ્ટાઈ;
આપન જગમે ભક્તિ ચૂકે, નરક પડી ચતુરાઈ: પં૦

રહના નહીં દેશ ગિરાના હે

૨૦

યે સંસાર ઓર સંપત્તિ, પવન લગે ઝુક જાના હે; ૨૦
યે સંસાર કાગદકી પુતલી, બુંદ પડે ગલ જાના હે; ૨૦
યે સંસાર ઘાસકા પૂલા, આગ લગે જલ જાના હે; ૨૦
યે સંસાર કોટકી વાડી, સમજ ખુજ પાંઉ ધરના હે; ૨૦
કહે કબીર સુનો ભાઈ સાધુ, ગુરૂકે ચર્ચા ઠિકાના હે; ૨૦

સૈયાં ભૂલા મન સમજાવે.

સૈ૦

યે મન ચંચલ ઓર હરામી, છૂટા હાથ ન આવે;
પરનિહા ઓર આડી ચુગલી, કરને છોડકે ધાવે: સૈ૦
નદીકિનારે બગહંસ જૈઠા, જૂઠા ધ્યાન લગાવે;
પૂઠે પારાધી બાણ સાંધતા, પલમે પ્રાણ હણાવે: સૈ૦
માયા લેકર ઘેરી ઘાડી, નહીં ખરચે નહીં ખાવે;
જમને ઘેરા દશ દરવાજા, સાને સાન બતાવે: સૈ૦
બોયા બાવલ આંબફલ ચાહે, સો ફલ કાંદાંસે આવે ?
કરણી તો એસી કીજે, જાતકે હાંસિલ પાવે: સૈ૦

કહે કપીર હુમ શબ્દ સુને, સાહેબકે ગુણ ગાવે;
અલક નામ મોઝે મીઠો લગત હે, તાકું કાલ ન ખાવે: સૌં

ગા ચારી ઘેર આવે-રાહ.

હો તુમ પહરો સોહાગન ચુડીઆં. હોં
એક સોહાગન પહરન આઈ, દૂલ ખડી સાયડીઆં; હોં
ગલી ગલી મનીઆર પોકારે, શિર પર મોજ ગઠડીઆં; હોં
ગોરી ગોરી માયા આવત જાવત, ઓઠ હરી ચુંદડીઆં; હોં
એક એક ચૂડી લાખ ટકાકી, સવા લાખકી ખંગડીઆં; હોં
કહે કપીર મુનો ભાઈ સાધુ, ખીતી જાય ચોઘડીઆં; હોં

દોરી

હે ચહુ કલિયુગમેં નામ સાર, જગજીવન નામ હી આધાર. હેં
માત પિતાને જન્મ દીયા હે, કર્મ લિખ્યો કિરતાર; હેં
ભક્તી ખુરી સો સંગ ચલેગી, નેકી રહ જાયગી નિર્ધાર; હેં
સત્ય ધર્મકી નાવ છોડ કે, કિસ ખિધિ ઉતરોગે પાર; હેં
કહત કપીર મુનો ભાઈ સાધુ, ગુરૂ બિન જગ ચે અંધાર; હેં

નગરમેં ચોર આવેગા, રહના હુશીઆર. નં
ખઠાહે હુધીઆર વિના નહીં, તમંચા તોપ ચલાવેગા;
વિના ઢાલ ભાલા વિના ચે, ગજધર નામ ઉડાવેગા: નં
દોલત ફુનીઆ માલ ખજાના, સખી પડા રહ જાવેગા;
કાયા નગર તેરો સૂનો પડેગો, હંસા તજ ઉડ જાવેગા: નં
દાન પુણ્ય તુને કષ્ટ ન કીનો, ખરચી વિના કયા ખાવેગા ?
રાજા ધર્મ તેરા લેખા માગે, ઉનકું કયા સમજાવેગા ? નં

રામ નામકા સ્મરણ કરી લે, ચોરાશી મિટ જાવેગા;
કહત કપીર સુનો ભાઈ સાધુ, અવસર ફિર નહીં આવેગા: ૧૦

રામ ભજનમેં ચોકસ રહેના, એક દિન કાલ આવેગા. રાં
નહીં તીર તરવાર ધરણી, નહીં ઘાંડુક ચલાવેગા;
આવત જાવત કોઈ ન દેખે, ઘરમેં ધુમ મચાવેગા: રાં
ના ઘર તોડે ના ઘર ફાંડે, ના કોઈ રૂપ દિખાવેગા;
નગરલોક કોઈ કામ ન આવે, તુઝે પકડ લે જાવેગા: રાં
સુને નહીં ફરિઆદ કીસીકી, એસા તસ્કર આવેગા;
દેખત કુંડુંળ તુઝે લે જાવે, લોર ખોજ નહીં પાવેગા: રાં
જીસકું તું કમાઈ ખીલાવે, સો હી મુસ્કે આપેગા;
સો હી કહે ઘર બહાર નિકાલો, નહીં તો ભૂત હો જાવેગા: રાં
હે કોઈ એસા સંત વિવેકી, રામ રામ મુખ ગાવેગા;
કહત કપીર સુનો ભાઈ સાધુ, નહીં તો જમપુર જાવેગા: રાં

મંગલ.

શુદ્ધ સદ્ગુરુ શબ્દ વિચાર, જાહિર મન માહરા;
જો નખશીખ નિરંતર રૂપ, સ્વતંત્ર તાહરા.
સ્વામી અવિગત આપ અવ્યક્ત, શક્તિ જેની સર્વમાં;
અવિનાશી અકળ અરૂપ, આવે નહીં ગર્ભમાં
લિખ લિખ દિસે ભગવંત, તંતુના લેદમાં;
ઘટી નીમી ત્યમ કયાંય, આવે નહીં છેદમાં.
રવિ ચંદ્ર દૃષ્ટાંતે જોય, પ્રતિબિંબ લંડીતા;
નીર પાત્ર ઉભય વિલસાય, જોતાં નહીં ખંડીતા.
જેની ઉત્પત્તિ પ્રલય નહીં નાશ, વાસ અવિકાશ છે;
તે તો જન્મોજન્મ સદાય, સ્વયં પ્રકાશ છે

સહજનનંદ આનંદ અળંધ, પૂરણ રહ્યો જ્યાં;
દાસ કબીરે દર્શ્યો તેહ, મટી સર્વ મમતા.

પ્રદ્ય આનંદ સાગર સો હી, સદા લગ ઝીલીએ;
શુદ્ધ અમૃત ચે અતિ સાર, પીવાય તો પીછાએ.
જેના આણને સોમે ભાગ, નવે નિધિ સિદ્ધ ને;
નવ પહોંચે જોર લગાર, હવે કોઈ વિદ્ને.
જેના ચિંતનમાં જુગ ચાર, સાર કલા કરે;
સમે ચિતવત ચાઝમાંહિ, કોઈ તવ ઉગરે.
જેના નામ તણો પ્રકાશ, વાસ મુખે રહ્યો સંગે;
જેમ વર્તે ચૌદે લોક, સુરનર આજ લગે.
કોટી રવિ શશિ તેજ ઉદ્યોત, શોભા નક્ષત્રી સહી;
સ્વામી અપરંપાર અલોક, અદ્ય ઉપમા કહી.
જેનો વાર પાર નહીં અંત, સંત સર્વે કહે;
બુદ્ધિ કિંચિત દાસ કબીર, ઉપમા શું લહે ?

એવા સાહેબ પામવા કાજ, સંતને સેવીએ;
નિસરે કાજ કિંચિત એક, પૂજા ફલ દેધાએ.
ગુરૂ જ્ઞાન ધ્યાન અવિલાન, અહોનિશ કીછાએ;
આઠે પહોર અંગ ઉમંગ, પરમ રસ પીછાએ.
તેણે નવ રહે જીવ જંબલ, પાલ મનને વિષે;
નવ વ્યાપે રાગ ને દ્રેષ, રહે સદગુરૂ પખે.
તેનું સ્મરણ શુદ્ધ વિચાર, સંતને નિશ્ચય કર્યા;
કોટી વિષ્ણુ અનંત અપાર, એહ વિધિ આચર્યા.
એવી શાક્ષી સકળની ભેધ, મોએ દહતા લધ;
દાસ કબીર ગુરૂના ચર્ણ, છાંડી નવ બાય કહી.

ગુરૂ જોજો વારંવાર, સાર મુખ પામવા;
 રાખો ઉર અંતર અહંમેવ, ભવદુઃખ વામવા.
 શીખ સહસ્ર જળ મતિ હોય, હરી તેમાં ગતિ;
 તેણે પ્રગટે મેહ વૈરાગ્ય, આવે સદગુરૂ ગતિ.
 જેને અજ પદ ને કૈલાશ, વાસ મન નવ છકે;
 મુખ ચૌદ લોકનું જેહ, તૃણવત ઠરી લખે
 તેની બુદ્ધિ વેદ વિલાસ, જાહિર ધઇ ઝુંઝવે;
 જેના જ્ઞાન ખડગના ઘાવ, કોઈ નહીં રૂઝવે
 એ ખડગ ઘાવની પીડ, ધાર કોઈ નવ ધરે;
 કહે કબીર ગુરૂ પ્રતાપ, શબ્દ સન્મુખ લહે

હરિભજન વિના—રાહ.

સદગુરૂ મળતાં, ભવદશા ને સંશયની અંથી છુટે;
 થાય આત્મઉદ્યોત, છોટપણાનું સાધન તે સર્વે છુટે. સ૦
 શુભ કર્મ અશુભ નહીં કરતા,
 લાગી લક્ષ અલક્ષ અરૂઢ મમતા,
 શુભાતિત અતિત વૌ ગગન ગતા; સ૦
 કોઈ પ્રારબ્ધીને પારસ મળે,
 તેની વણજ વેદના સ્વર્ગ ટળે,
 એમ તત્વ દર્શથી કર્મ બળે; સ૦
 જ્યમ વર્ષાકાળે હોય ગગન ઘટા,
 રતુ શીતકાળે સળ જાત્ય ફટા,
 મૂળ કારણ ગ્રીષ્ઠે જિન રટણ રટા; સ૦

જેમ મહાતાપધી પ્રગટે રવિ,
એમ અગ્નિ અરૂપ દિન રૂપ હવી,
કહે કબીર સાહેબ એમ અનુભવી;

૨૦

ધોળ.

તમાકુ મેરી મોહનીઆ—૨૧૬.

દલાલી મેરે લાલનકી,
મેરે ગુરને દીધ હે બતાઇ રે. ૬૦
લીલી પીલી મત પીઓ રે, ચઢકે ઉતરી નય;
એત્રી લંગ પીછએ ને, આઠો પ્રહર પુમાર રે: ૬૦
લાલ લાલ સખ ડોઉ કહે, સખત્રી ગાંઠે લાલ;
ગાંઠ ખોલ પરખે નહીં તો, આપે લયા કંગાલ રે: ૬૦
હીરા પડા ખાબરમે રે, રાખોડી લિપટાઇ;
મૂરખ થા સો ચલ ગયા, લીયા ચતુરને ઉઠાઇ રે: ૬૦
જેસા લકડા ડાલકા રે, એસા હે ચે દેહ;
વામે કશવ છુપ રહા હે, આપે લયા અલેક રે: ૬૦
અગર ચંદનકી કોટડી રે, હીરા રત્ન જડાઇ;
કહત કબીર સુનો મેરે સાધુ, ગુરને ખોલ બતાઇ રે: ૬૦

રામ તોરી લક્ષિત નહીં હાંસીખેલ,
એ તો અગમપંથકો મેલ. ૨૧૦
જો તું ઉત્તમ કુલ અવતાર, જો તું બોલ કરે આચાર;
જો તું બેઠો મુંડ મુંડાઇ, તોએ લક્ષિત ન હોય ભાઇ: ૨૧૦
જો તું પચાશ કોટી ફિરી આયા, જો તું અડસઠ વીરથ નહાયા;
જો તુને અંગ સમાધિ લગાઇ, તોએ લક્ષિત ન હોય ભાઇ: ૨૧૦

જો તું સાખી સળ હી ગાવે, જો તું ચોરતકું સમજાવે;
 જો તું કવિતા કરે અતુરાધ, તોએ ભક્તિ ન હોય ભાધ: ૨૧૦
 જો તું કથત હે પ્રહસાન, જો તું ધરત હે શૂન્યમેં ધ્યાન;
 જો તુને અજપા જપ લગાઈ, તોએ ભક્તિ ન હોય ભાધ: ૨૧૦
 જે જન ભક્તિ કરે નર મોઈ, વાકે ધડ પર શીપ ન હોઈ;
 એમી ભક્તિ કંઠન હે ભાઈ, કોઈ વીરલા જોગેશ્વર પાઈ: ૨૧૦
 કહત કબીર મેં તીનકા દાસા, જો માયામે રહત ઉદાસા;
 ગુરુ રામાનંદ જુઓ વિચારી, એ તો ભક્તિ વેદમે ન્યારી: ૨૧૦

રામરસ પીજો હો નરનારી. ૨૧૦
 રતન પદારથ દેહ રે, તુમને દુર્લભ્ય પાઈ,
 કરી કરી નીચાં કર્મ મૂઢ, મતિ કાહાં ગંવાઈ ? ૨૧૦
 સ્વર્ગલોક ઇચ્છે સદારે, મનુષ્ય દેહ એક વાર;
 કાચ મણિધરમાં ખૂંટીઓ રે, હરિ હીરો જોયો ગંવાર: ૨૧૦
 અન્ય દેવકું ધાવકે રે, સળ લોકો સમજાવે;
 ન કરી સંતકી મેવા, નાત મો ફૂડ જમાવે: ૨૧૦
 માયા ખરચે રામકી રે, આપે લેત ગડાઈ;
 પરમાર્થકી ગમ નહીં, ફિર લક્ષ ચોરાશી પાઈ: ૨૧૦
 તીરથ વૃત કરી સ્નાન કરી રે, કરી ગહોત ભુક્ષામે;
 જોગ યજ્ઞ જપ તપ વૃત કરી, કોઈ રામ નવ પાયે: ૨૧૦
 આત્મ પ્રહ્મ ચીના નહીં રે, તળ લગ જૂઠી મેવ;
 જો જો કરો મો હી કલ્પના રે, કાં તીરથ કાં દેવ: ૨૧૦
 રામરસ પીવા બાય તો, લેદ સદગુરૂકા લીજે;
 અનહદ વાજે નાદ, સોહં પર ધ્યાન ધરીજે: ૨૧૦
 કહે કબીર પરબ્રહ્મકી રે, જલકે જ્યોતિ અખંડ;
 અર્ધ ઉર્ધ્વકે ઘાટમેં રે, તુમ નિશદિન જોજો પિંડ: ૨૧૦

તું ગોવિંદ ગોવિંદ જોલ, તેરા ક્યા લગેગા જોલ ?

મન તું રાધાકૃષ્ણ જોલ. તે૦

દશ વીશ કોસ નહીં ચલતા, તેરા હાથ પાઉં નહીં ડુલતા,

તેરી ગાંઠસે નહીં ખુલતા, મન દિલકી સુડી જોલ; તે૦

મન ગહુરંગી ઘોડા, ઘોડેકું પાંચ વછેરા,

તું કહતા મેરા મેરા, ઘોડેકી લગામ મરોડ; તે૦

કર કોલ જગતમેં આયા, માયાકે સંગ લિપટાયા,

વો માયા હે જગઠગની, તું ઠગનીકા સંગ છોડ; તે૦

રાધાકૃષ્ણ ગાઓ પ્યારે, ફિર જન્મ નહીં પાવે,

યું કહતા દાસ કપીરા, તું લવસાગરકું છોડ; તે૦

દુળધા દૂર તજે અલિમાન, ભક્તિ મરણવાકા કામ. કું

મૂલ મહેલમેં વસે ગણેશા, ઉસકા ધર લો ધ્યાન;

કનક કામિની કઠિન હતના, તુમ હી નિભાઓ રામ: ભ૦

પંચ વિષયકા હલમલ જોડા, પટક પટક તળાઓ કામ;

ફેરો તન અરૂ મન વચ માલા, તામેં જસેહે લોલા રામ: ભ૦

શૂરા હોય સો સન્મુખ ઝુઝે, સંત લહે નિજ નામ;

કહત કપીર સુનો મેરે સાધુ, અગમભૂમિ વિશ્રામ: ભ૦

કાયા કલકી ઘડી રે, કાયા ચલંતી જનાઇ,

મત ઇસે ધરો ગર્વ ગુમાન, હંસા જાય એકેલા જી. કા૦

મિટી જોદકે મંદિર ચણાયા, હંસા કહે ધર મેરા;

આઈ ફોજ ગોપાલલાલકી, યે ધર તેરા ન મેરા: કા૦

માતા જોલે પુત્ર હમારા, જહન કહે ભાઈ મેરા;

ભાઈ જોલે ભુજ હમારી, નારી કહે નર મેરા: કા૦

મહેલ જોડી માતા વિલખે, યે જોડી ધીને તોડી ?

છાની રહે તું સુરત વાવરી, જીને જોડી ધીને તોડી: કા૦

ચાર જણા તને ખાધ ઉઠાવે, ચઢા 'કાષ્ટકી' ઘોડી,
જા જ ગલમે ડેરા દિયા, કુકા જૈસી હોલી કાઠ
લિયા દિયા તેરે સગ ચલેગા, અતે જ ગલવાસી,
કહે કપીર સુનો ભાઈ સાધુ, ગુરુ બિન હોગી હાસી ૫૦

વૃદ્ધવનમે આજે મેરી ગલી—રાહ

આયે આયે હુકમદાર છોડો નગરી,
છોડો નગરી તેરી કાયા નગરી,
આયે આયે તલબગાર છોડો નગરી આ૦
ચમરાજકે ફૂલ ફિરતહૈ, હુલતહૈ ગેટડી કેટડી, આ૦
ઘડી એક વિલખ કરો ચમરાજ ! સમેટી લઉં માયા ગઠડી, આ૦
મૈ જાનૂ માયા મગ ચલેગી, જોડ ધરીહૈ દમડી દમડી, આ૦
કહે કપીર સુનો ભાઈ સાધુ, માયા દેખ હુનિયા બિગડી, આ૦

આયે દીનદયાલ, દયા કીના આ૦
દીન જાનકે સાહેબ આયે, નિર્મલ રૂપ દર્શન દીના, આ૦
ચર્ચુ પળાલી ચર્ચામૃત લીનો, સિ હામન બેઠાના, આ૦
કર મે આરત પ્રેમે નિશદિન, તન મન ધન અર્પણ કીના, આ૦
કહે કપીર સુનો ધર્મદાસા, સાર શબ્દ સ્મરણ કીના, આ૦

માધવ મોહ મૃગ માર્યો ન જાય,
મેરી બુદ્ધ વાડીમે ખસો આય મા૦
મેરી વાડીમે નિપજે સુકતાવેલ,
સો તો દેખત ચર જાય હેલાહેલ,
રહને નહીં પાવે ફૂલ ફુલ પાત,
મે તો સૌથ સૌથ રહું પટકી હાથ, મા૦

ધ્યાન ધનુષ્ય કરું સંધાન,
 સુરત ગુરત શ્રદ્ધી ગાણુ,
 જો મેં માડ તાકી તોય,
 તબ હોત વિદેહી જાત વિલાયઃ માં
 મો મૃગ મારી ચક્રે નહીં કોઇ,
 મોટા મુરનર મુનિવર રહે રોઈ,
 કહત કબીરા ઇને દીયો હે ટાલ,
 છને રામલજનકી કીધી ખાડ; માં

ગાફલ મત રહના બેટા, શિર પર જમ આરે મોટા. ગાં
 લક્ષ ચોરાશી ફિરકે આયા, અળ નરતન પાયા;
 દો દિન ગયે જટરપટરમેં, ફિર ચોરાશી આયાઃ ગાં
 ચાર પહોરકા લેનાદેના, ચાર પહોર નિદ્રામેં સોના;
 આઠ પહોર તોયું હી ગીસડ ગયે, આયા મુદ્દતમેં ટોટાઃ ગાં
 દયા ધર્મ સો કર લો ચારો, જાકી મતમેં બેઠા;
 રાજ ચંદ્ર હે અગન ચોર હે, કહે નસીબા કૂટાઃ ગાં
 કોડી કોડી માયા જોડી, લાખ કરોડા મોટા;
 આયા હુકમ સાહેબકા ખ્યારે, સાથ નહીં લંગોટાઃ ગાં
 કહે કબીરા મુન ભાઈ સાધુ, બેર બેર નહીં આના;
 સરચા ચોદા કર લે બેટા, જન્મમર્ણ મિટ જાનાઃ ગાં

જગમેં જીવન થોડા, કોન કરે જન્મલ ? જાં
 માત પિતા તોકું જન્મ દીયો હે, કર્મ દીયો ફિરતાર; જાં
 કોડી કોડી માયા જોડી, ભરા રહે લંગાર; જાં
 મુન મુન મિટી મહેલ ચણાયા, મૂરખકા જમદાર; જાં
 નહીં ચલે માતા નહીં ચલે પિતા, નહીં ચલે ઘરકી નાર; જાં
 કહત કબીરા મુન ભાઈ સાધુ, પ્રભુ ભજ ઉતરો પાર; જાં

સાંઘ તોરે તકીઆમેં, જાના હે જરૂર: સાં
 મેડી અટારી મેરી નજર ન આવે, તેરી છુપડી કખૂલ; સાં
 ચિત્ર વિચિત્ર મોઝે પાત્ર ન ચાહીએ, તેરી તુમડી કખૂલ; સાં
 ખાંડકી રૂચી મેરે મનકું ન લાવે, તેરે ટુકડે કખૂલ; સાં
 શાલ હુશાલા મેરી નજર ન આવે, તેરી કફની કખૂલ; સાં
 કહે કખીર સુનો લાઈ સાધુ, રકખો આપ હજુર; સાં

કર મેરા જીવડા તું રામ સનેહ, જાવે દિન હી દિન દેહ. કં
 ગયું બાલાપન જોળન જાશે, જરા મર્ણુ લવ સંકટ આશે; કં
 પલટે કેશ નેન લરી છાયા, મૂરખ ચેત જુઠાપા આયા; કં
 રામ નામ લેતે વિલંબ ન કીજે, પલ પલ આયુ ઘટે તન છીજે; કં
 કહત કખીરા જો હી નર હારા, જીને હૃદય હરિનામ વિસાર્યા; કં

મન મસ્ત લયા જળ ક્યા ડોલે !
 ક્યા ડોલે રી, સંત ક્યા ડોલે, મન ક્યા ડોલે ! મં
 ઝોછા હોય ધસે ઘટ ઘટ જીવે, પૂરા હોય વાકું ક્યા તોલે ? મં
 સરત કલાલી સદા મતવાલી, અમૃત તજે વિષ ક્યા ઘોલે ? મં
 મંદરાજકે કેશરીઆ જામા, મનસા પૂરનકે કોલે; મં
 હંસા ચાહાયે માન સરોવર, નાલે ખાડેમેં ચિત્ત ક્યા ગ્રોવે ? મં
 કહત કખીરા સુનો લાઈ સાધુ, અંધા આરસીમેં ક્યા જોવે ? મં

સંસારાંઆમાં નથી આવણુ પાછું—રાહ.

સૈયાંજી મને ઠર રે લગો એક દિનકો,
 એક દિનકો ઘડી પલકો,
 હાં હાં તું તો સમરણુ કર રે સાહેબકો.

આ રે કાયા કાચી મિટ્ટીકો મટકો, કુટત નહીં વાગે રણકો; સૌ
 આ રે કાયા કાષ્ટ કેરી પુતલી, જલત હો જાવે લડકો; સૌ
 આ રે કાયા કુલન કેરી વાડી, ચર જાયગો મૃગ વનકો; સૌ
 આ રે કાયા જળરક્તી હાટકી, વણજ કરી લે દિન દશકો; સૌ
 એક દિન સૈયા સખકુ બોલાવે, હિસાબ લેવે રાધ તલકો; સૌ
 કહત કળીરા સુન ભાઈ સાધુ, ગાવે રામાનંદકો લડકો; સૌ

લગી લગી ધુન શબ્દ પર ચલના, જયન પર ચલના,
 ધાયલ હોઈને પોકારીએ રે જી. લ૦
 જમીન આસમાનકા એક દહેરા રે જનાબ્યા,
 તે પર દીધા હરિએ હેરા રે જી; લ૦
 દેવલ જાઉં તો પત્થર કરી પૂજું,
 તીરથ જાઉં તો પાણી રે જી; લ૦
 જળ ગિચ કમલ કમલ ગિચ કલિઆં,
 તે પર ભ્રમર લોભાણા રે જી; લ૦
 વાટે ઘાટે વિકટ પર રહના, મુકામસે રહના,
 કોઈ નહીં સંગી હમારા રે જી; લ૦
 કહે કળીર સુનો ભાઈ સાધુ,
 એક દિન જ ગલ હેરા રે જી; લ૦

વસન્ત.

એક નામ તત્ત્વ ત્રીન-લોક સાર,
 નવ લે નવ ચે જાણું ઉતરે પાર. એ૦
 એક જોગી જંગમ જટા હી ધાર,
 એક અંગ લલૂત ચઢે અપાર,
 એક મુની મૂરખ મૌન લીન,
 એસે લમત ફિરત જગ છીન છીન; એ૦

એક આરાધે શકિત શિવ,
 એક પડદા ઘેરે અનંત જીવ,
 એક કુલદેવીકા જપ હી જાપ,
 એસે ત્રિભુવન ભૂલે ત્રિગુણી તાપ; એ૦
 એક અન્ન છોડકે પીવે દૂધ,
 ધમે હરિ ન મિલપણિન હૃદય શુદ્ધ,
 કહે કબીર ચેતો અચેત અંધ,
 નહીં તો કિરકે પડાગે જમકે દંધ; એ૦

કેદારો.

દેખ હો વસુદેવ, હરિમુખ દેખ હો વસુદેવ;
 કોટી કામ સ્વરૂપ સુંદર, કોઈ ન જાણે ભેદ. હ૦
 જાકે ચાર ભુજ ચાર આયુધ, નિરખી હો નિર્ધાર;
 અજ હું મન પ્રતીત નાહીં, નંદ ગ્રહ લઈ જાય: હ૦
 શ્યામ સોતે સિંહ જાગે, મુકિત ભેદ દરબાર;
 દેવકી ગ્રહે કૃષ્ણ ભયે, કંસ કેરો કાળ: હ૦
 ગરે તારા પડે ફેર, નિદ વ્યાપી ગ્રેહ;
 નિશા અંધારી વિજ અમકે, સધન વરસે મેહ: હ૦
 સિંહ આગે શેષ પીછે, બહત જમુના પૂર;
 નાસિકા લગી નીર આયો, પાર પેલા દૂર: હ૦
 ખાંધયે હુંકાર દીનો, નદીને જાણ્યો ભેદ;
 ઉત્તર જમુના માગ દીનો, ઉતર ગયે વસુદેવ: હ૦
 જાવા નંદસે મનોહર કહીયો, મુનત હો વસુદેવ;
 કહત કબીર મુત જાની અપનો, કીજે હરિકી સેવ: હ૦

ગોરખ.

સુરતા મેરી આત્મકી ઘટમે, તુમ સુનો મચ્છંદર ભોગી,
 એસી પણજ નહીં કરના, મેરા નાથજી. સુ૦
 રાજ ગયા ને રાજા જુરે, બુદ ગયા ને જુરે ભોગી;
 કંથ ગયા ને કામિની જુરે, વેદ ગયા ને જુરે રોગી: મેરા૦
 એક એક બુંદકા સકલ પ્રસાર, સર્વે ઉનકી હે માયા;
 ગયા બુંદકી ખજાર નહીં લેના, મૂઝા બુંદસે કયા હે રોના ? મેરા૦
 પરધર લગી સો જાય પવનસે, ઘરમેં લગી જાય કહો કૈસે ?
 જલકા ફૂળ્યા નિકસે તલપસે, લવ ફૂળ્યા કહો નિકસે કૈસે ? મેરા૦
 સંસાર સાગર મહા જલ ભરીયો, કિસ વિધિ ઉતરો પાર ?
 કહે ગોરખ તુમ સુનો મચ્છંદર, અલક પુરૂષ આધાર: મેરા૦

રે મન પવના, અજ તેરી રહે ન સુંદર નગરી,
 તેરો જીવડો જાય રે, કોણ તેરી વાટે રે હો જી ? રે૦
 ભોગી આયા ભોગ ખતાયા, હિલ જિલ ખાંધી ટટ્ટી રે જી;
 ખાવા આગે ચાલતે, સોલા આગે ટટ્ટી: રે૦
 કોણ તુમારી ઉત્પત્ત કહીએ, કોણ તમારી જાતિ રે જી ?
 કોણ તુમારા વાસા કહીએ, કોણ પુરૂષ હે સાથી ? રે૦
 અલીલ હુમારી ઉત્પત્ત કહીએ, પવન હુમારી જાતિ રે જી;
 ગગનમંડલમેં વાસા કહીએ, અલક પુરૂષ હે સાથી: રે૦
 કોણ તુમારા જહન લાણુજી, કોણ તુમારી માતા રે જી ?
 કોણ તુમારે સંગ ચલેહે, કોણ કરે રંગ ખાતાં ? રે૦
 ધુણી હુમારી જહન લાણુજી, ધરતી હુમારી માતા રે જી;
 ભૂત હુમારે સંગ ચલેહે, રહણી કરે રંગ ખાતાં: રે૦
 કીને દીયા ચે દંડ કમંડલ, કીને દીયી હે જારી રે જી ?
 કીને દીયા તુએ ભગવા વસ્તર, કોણ હુઆ પ્રજાચારી ? રે૦

પ્રધાને દીયા દંડ કમંડલ, રૂપિને દીધી ગારી રે છ;
 શિવજીને દીયા લગવા વસ્તર, અલક હુઆ :પ્રધાચારી: રે૦
 કહે ગોરખ તુમ સુનો મચ્છંદર, જાત હુમારી એકેલી રે છ;
 તેલ તેલ સખ કાઢ લીયાહે, ઠાલી બતીયાં મેલી: રે૦

શૂન્ય શિખરમેં સુરત લગાઈ દે,
 ખીલી ને મેરી અલક બસાય બસ્તિ. શૂ૦
 ઈંગલા પિંગલા ચમર ઢાલાવે,
 સુધૂમણીઆં સેવા કરતી;
 ચંદ્ર સૂરજ દોનુ દીવડા જલાવે સો હી,
 સત્ય સુકૃત દોનુ ફિરે ગસ્તી: શૂ૦
 સત્ય સાગર ધણી કરે સ્નાન જા હા,
 મોતીઅનકી વર્ષા ઝડતી,
 વીરલા સત કોઈ પહુચ ગયા એર,
 નશુરેદી દાદ હી નહીં લગતી: શૂ૦
 ચોટા ગિય કાંસી પડ્યા ઘણા દિન,
 પાચ પચીશકી જૂમ જાતી;
 એતાવે છડીદાર બડા ખજરદાર,
 ધણી આવે જાને દેતા નહીં પાતી: શૂ૦
 નાથ મચ્છંદર મેં દાસ તુમારા,
 ગોરખ ગરીબ મેરી કોણ ગિનતી ?
 શબ્દ શબ્દમેં આપ બિરાજે,
 તુમ બિના દૂબ નાહીં દેખું સુરતી: શૂ૦

હાલો રે માંહેલા પંખી રે નાથજી, આપણ કેણી વાટે જઈએ ?
 દુ:ખીઆરો નામ ન જાણીએ,
 સાચા સદગુરના શબ્દ પિછાનીએ રે નાથજી હા૦

લાઈ ખેતી કરું તો રે નાથજી, મારે જળ વિના સૂકે;
 વણજ કરું તો મારે, મુડી તૂટે: ૬૧૦
 વસ્તિમાં રહું તો રે નાથજી, મને દુનીયા સતાપે;
 વનમા જાઉં તો મને, ક્રુધા વ્યાપે: ૬૧૦
 રસ્તે જાઉં તો રે નાથજી, મને કાઠા ભાંજે;
 ઉઝાણુ જાઉં તો મારે, સદગુરુ લાજે: ૬૧૦
 મચ્છંદરના ચેલા રે નાથજી, જતી ગોરખ બોલ્યા;
 મારી મારી મમતા ને, લયા અબધુતા: ૬૧૦

જા રે ગંદી કાયા તેરો હે જી, કયા ગુણ ગાઉ ?
 રસીઆ મહેલ અંદર, રહને ન પાઉં. ૧૦
 કાંકરી ચુન ચુન હે જી, આખા મહેલ જનાયા;
 સો હી નર મહેલમેં, રહને ન પાયા: ૧૦
 ઉંચા ઉંચા ધોતીજોડા હે જી, પહરતે હે અંગા;
 એક દિન જલ જયગા, લકડેકી સંગા: ૧૦
 હાડ જલે જેસી હે જી, જેસી લકડેકી મૂલીઆં;
 કેથ જલે જેસી, ઘાસકી પુલીઆં: ૧૦
 તેવ કુલેલા હે જી, મસલતા અંગા;
 એક દિન મિલ જયગા, માટીકે સંગા: ૧૦
 દહીં દૂધ કરી હે જી, પુડીયેં જનાઇ;
 એક દિન જાકર, જંગલ જસાઈ: ૧૦
 લવીંગ સોપારી હે જી, ઉપર પાનોંકી બીડીયાં;
 એક દિન મુખડેમેં, ચઢ જયગી કીડીયાં: ૧૦
 બોલ્યા ગોરખનાથ હે જી, સમજ મન મેરા;
 એક દિન ચે હાલ, હોય જન્મ્યા તેરા: ૧૦

મત કરે! આત્મા નશુરાનો સંગ રે,
 મત કરે! આત્મા લોભીઆનો સંગ રે,
 કપટીના સંગમાં લેવા લાલને હો ७ મ૦
 દૂધે ઘોયેલા કોયલા, ઉજળા ના હોય રે;
 એમ સાકર સીચે લીંબડા, મીઠા ક્યાંથી હોય રે? મ૦
 બોયા આંખા આંખલી, ઉચ્ચા બાબુલ રે;
 બેઠને ગયા છાંયડે, પેઠ ગઈ શૂળ રે; મ૦
 કાગ કોટે પુષ્પમાળા, હંસલા ના હોય રે;
 પાપે ભર્યાં માણસમાં, સત્ય ક્યાંથી હોય રે? મ૦
 કોણુ તેરા વાગા, ને કોણુ તેરા ચીર રે?
 કોણુ તેરા કંથવા, ને કોણુ તેરા વીર રે? મ૦
 આલ મેરા વાગા, ધરતી મેરા ચીર રે;
 ચંદા સૂરજ કંથવા, સત્ય મેરા વીર રે; મ૦
 વાડી બગાડી વાંદરે, સલા બગાડી ફૂડ રે,
 સંત મળ્યા વિના, કેશર કીની ધૂલ રે; મ૦
 કહે ગોરખનાથ, વાણી આપ હી બૂઝે રે;
 તે માંહીંથી મમળ્યા તણી, સર્વે ગત સૂઝે રે; મ૦

ધોળ.

હો નર ઘેલા,
 શુદ્ધ વિના જ્ઞાન ક્યાંથી પાવે ચેલા? હો૦
 શુદ્ધ કરના લય નાહીં ७, નશુરા ના રહના;
 શુદ્ધે શબ્દ સ્મરણકા, અમીરસ પીના: હો૦
 કાગ કોઠ પાયા ७, હંસલા નિહાળે;
 દૂધે ઘોયેલા કોયલા, ઉજળા ન હોયે: હો૦
 આલ જેમ્ની રોટી ७, કગવા લેકર લાગા;
 પૂછો આપના શુદ્ધકું, કાંહાં બેઠ ખાયગા? હો૦

અગમદેશ આંખા છ, પવન જેસા ડાલા;
 અમૃત સે સરોવર, બહાં જૈઠ પાલા: હો૦
 આલ જેસી ગોદડી છ, પવન જેસા ધાગા;
 સીતે સીતે સાનસે, દથ માસ લાગા: હો૦
 ગૌ કેરા મુખમેં છ, વાઘ વિયાયા;
 દીડી કેરે નેત્રમેં, હાથી સમાયા: હો૦
 કાચી પાકી છંટકા છ, મહેલ ચણાયા;
 મૂરખ કહે ઘર મેરા, ઓર રહને ન પાયા: હો૦
 પુત્ર જન્મ્યા પાંગલા છ, વંઝા વિયાણી;
 મચ્છંદર પ્રતાપે ગોરખ, બોલ્યા વાણી: હો૦

મેરા રાજ રે, નર નશુરાની સાથે નેહા ના કરીએ છ. મો૦
 રામ નામકા પાટ મંડાણા રે છ, તે દક્ષિણ દિશાએ ધિરાને; મો૦
 હંસલો ને બગલો એક વર્ષના રે છ, તે સમુદ્ર મારગ હાલે; મો૦
 હંસલાને જોઇએ મોતીના ચારો રે છ, પેલો પાપી કીચડમાં ચાલે; મો૦
 સાચા ને જૂઠા આપમંદિરમાં દેખું રે છ, તે બધે બળતર વિકાલે; મો૦
 મચ્છંદર પ્રતાપે ગોરખનાથ બોલ્યા રે છ, સંત અમરાપુર મહાલે; મો૦

મુરદાસ.

કૃષ્ણ કીર્તન.

બંસી.

બિલાવર.

કલ સખી ચહ ઠોર, બાંસુરી ભૂલ ગિસારી,
 તુમ જુ લે ગયે ધામ, બાત હમ સુનીડે તિહારી;
 તિહારે કામ ન આવહી, બંસી હમારી દો,
 હમ આતુર હોય માંગીએ, તુમ નાહી જુ નાહી કહો:
 બાંસુરી દીજીએ મજનાર.

ટેક.

ખંસી કેસી હોત, લાલ હમને નહીં દેખી,
પિતા તિહારે સાથ, લાલ તુમ ફિરત ઉવેખી;
ઇત ઉત ખેલત તુમ હી ફિરો, છત હી બૂલ ગયે,
સપત બાબાકી સો હમ, નાહી જુ નાહી લઈ:
બાસુરી કેસી હે મજનાથ ?

ટેકો

ખંસી કયું નહીં દેત, કાહેકું રાઠ બઢાઓ ?
સમજ ખુજ મનમાંહિ, કાહેકું લોક હંસાઓ ?
લોક હંસે ચર્ચા કરે, દેખો મન હી ગિચાર,
યે ખંસી અનમુલ્યકી, તુમ કયું નહીં દેત ગંવાર ? બાં
હમકું કહત ગંવાર, આપકી કરત બઢાઈ,
માફંગી શુલચા ગાલ, ફિર બાબાકી બઈ;
તુમ જે કીત્તેક ગોવાલીઆ, માગત મોસે દાણ,
ચતુરાઈ તુમારી છોડ દો, લાલ બથ ચરાઓ ધેન : બાં
યે ખંસીકો સાર કાહા તુમ, ગ્વાલન બાણો ?
તીન લોક પર તાર, સો હી મેરો મન માન્યો,
યે ખંસીકું છત હી ફિરે, શિવ વિરંચિ સુનિ દેવ,
પરચાઓ પરચે નહીં રાધે, તુમ કાહા નચાઓ હાથ ? બાં
શિવ વિરંચિ સુનિ દેવ, કહત કછુ લાજ ન આવે,
ચોરી પીતે છાસ, પેટ ભર લેત હી ધાવે;
ઉખલ બંધન બાંધીયો, હમ હી લીયો છોડાય,
તબ તેરે સુરપત કાંહાં ગયે, લાલા વે દિન શુદ્ધ નહીં આય : બાં
તુમ પેઠે જમુના નહાને, વચ હમ હી હરી લીનો,
તુમ કીની મનુહાર, પટંગર હમ હી દીનો;
તુમને પરિક્રમા બહોત કી, કર ભેરી પ્રણામ,
તબ યે લજ્જા કાંહાં ગઈ રાધે, વે દિન સમરો વામ : બાં
નંદ મહરકો કુંવર કાન્હ તોકું, એક ન પતીજે,
ધર આઓ કહી અંત, દોષ હમકું નહીં દીજે;

લે લકુટી મુખ પે ધરો, જાંસી વાકો નામ,
 જન ધર તુમ પુત્ર જસો, લાલા ઉજડ કરો વાકો ધામ: ખાં
 ધામ જસો કે ઉજરો તુમે કાહા, ચાહ હમારી ?
 તુમ સરખી લખ ચાર, નદવર ગોખરવારી;
 એક લખ મેરે સંગ હિ ફિરે, લખ આવે લખ જાય;
 લખ ઠાડી દર્શન કરે, લખ ખડી ખડી લલચાય: ખાં
 હમ અપરાધી જીવ, કાન્હ તોફાં ગારી દીની,
 મિત્ર રાધીકા જાણુ, હરિ હમ હાંસી દીની;
 રોપ નહીં ઇન જોલકી, સુન રે લંગર કાન્હ,
 તુમ મિલે મોઝે હરિ મિલે, મોઝે નંદરાયકી આણુ: ખાં
 તુમ જહોરી જાસ હી માંગ, જહોરી ગાલી સુનીહે,
 પૂરણુ પરમાનંદ શ્યામ તુને, પ્રીતે પીયીહે;
 હમ માગે સો દીજીએ, પીછે જાંસી લો,
 નિત નિત દર્શન દીજીએ, હરિ સત્ય વચન કરી દો: ખાં
 ચહ સુની મજનાર, હાથ થહી જાંસી દીની,
 પિછાની તતકાલ, હરિ તખ હંસકે દીની;
 જાંસી લાવે ગ્વાલન મિલી, ઘુંઘટ જદન છુપાય,
 સુરદાસ પ્રભુ હારી ગ્વાલની, જીતે જાદવરાય: ખાં

અગાણો.

આજ માઈ રાસ ખેલે ગિરિધારી. આં
 એક ગાવે એક ખેન ખલવે, એક લીએ કર તાલી; આં
 તાલ મૃદંગ જાંઝ ડક જાને, નૃત્ય કરે મજનારી; આં
 સુરદાસ પ્રભુ તુમારે મિલનકું, મંડલમે મુરારિ; આં

ખિલાજ.

ત્રીશ લાનુ એક ઠોર, દેખો રે માઈ ત્રીશ લાનુ એક ઠોર;
 તા પે એક ચંદ્ર ખિરાજે, વાકી છળી કંછુ ચોર. દો

ગગન તેં ધરણુ ધરણુ તેં ગગન, તા બિચ ક્રિયા વિસ્તાર;
કોટી કોટી અરુણ લઈ જાકી શોભા, બિન રવિ લયો ઉજાલાલ: દે
નિર્ગુણ ઠાકુર સગુણ લયેહો, સો તો અગમ અપાર;
સુર બલ બલ દર્શ તિહારે, પંડિત કીયોહો વિચાર: દે

બિહાગ.

ખડોત શુભાન લરી, મુરલી. ખાં
જાત ભાત તેરી સખ હી જાણી, જંગલકી લકરી; મું
ખેંઠ સિંહાસન રાજ કરતહો, પ્રભુને અધર ધરી; મું
વૃંદાવનમેં રાસ રમતે, રાધાસે ઝગડી; મું
સુરદાસ પ્રભુ તુમારે મિલનકું, સંગતસે મુઘરી; મું

ઠક્યાણુ.

ખાણ જમુના તીર, મુરલી. ખાં
શ્રવણુ સુની ઉઠ ધાઇ પ્રજખાલા, વિસરી તનકો ચીર; મું
ચાર ચરતે ગૌધેન મોહી, બછવા તજ ગયો કીર; મું
તા થૈ તા થૈ મૃદંગ ખાજે, ગાવત રાગ ગંભીર; મું
વૃંદાવનમેં રાસ રચેહો, રાધા શ્યામશરીર; મું
સુરદાસ પ્રભુ મુરલી સુનકે, ચિર રહ્યો જમુનાકો નીર; મું

દેવગંધાર.

આજ ગ્રહ નંદ મહરકે બધાઇ. આં
પ્રાતઃસમે મોહન મુખ નિરખત, કોટી ચંદ છળી પાઇ; આં
મિલી પ્રજ નાગરી મંગલ ગાવતી, નંદબુવનમેં આઇ; આં
દેત આશિષ છુઓ જશોમતી, સુત કોટી બરસ કન્હાઇ; આં
નિત આનંદ બઢ્યો વૃંદાવન, ઉપમા કહી ન જાઇ; આં
સુર ધન્ય નંદબુકી રાણી, દેખત નેન ઠરાઇ; આં

માત જશોદા નંદનુકી રાણી, બાલ ગોપાલ આ ગોદમેં ખેલાની; મેં
માત જશોદા મહી બિલોએ, કમલ નયન મુખ સ્યામકા જોએ; મેં
મેં તો લાલ તુમકું જળ હી પિછાનું, બહે અગ્નિ પર દૂધ ઉપાનું; મેં
સુરદાસ પ્રભુ જશવંત જોલે, છાંડો લાલ હમ મહી બિલોવે; મેં

પ્રભાત.

જાગ મેં જલ ગઈ, રે મોહન. જાં
ગોપન કબકી દૂધ દોહોએ, હાથ દોહોણી લઈ; રે
ગ્વાલ બાલ સખ દાર ઠાડે, જેર બનકી લઈ; રે
કારી ધોરી ધુમરી સખ, તૃણ ચરન પે ગઈ; રે
સુર મોતો જાણી અપને, જેર કબકી લઈ ? રે

મહીદીપની ચાલ.

શ્યામ સુંદર કમલ નેન, સુરલી કાંહાં બજાઈ ?
સુરલી કાંહાં બજાઈ લાલ, મોહિની મોહે લગાઈ. શ્યામ
જમુનાકો નીર વહન, માફતકો પ્રજલ ચલન,
વૃક્ષનકો પાત હલન, સખ હી છોડાઈ; શ્યામ
બંસી મુની શેષ નાગ, ગાવત છત્તીશ રાગ,
સુનત મુનત શીષ ધૂપ્યો, ધરણી કંપાઈ, શ્યામ
બંસીકી ટેર મુની, મુનિજન મન મગ્ન લયો,
શંકરકો ધ્યાન હગ્યો, પાર્વતી રિઝાઈ; શ્યામ
ભકતન લય હરનહાર, જશોદાકે જીવન પ્રાણ,
સુર દહે રાધિકાકું, મેનમેં જોલાઈ; શ્યામ

કલ્યાણ.

પ્રગટ લઈ શોભા ત્રિભુવનકી, અખુલાન ગોપ ધર જાઈ. પ્ર
અદભૂત રૂપ દેખી મજવનિતા, રીઝી લેત જલાઈ; પ્ર

નહીં કમલા નહીં થશિ રતિ રી, ઉપમા દે ન સકાઈ; પ્ર૦
 બાકે પ્રગટ લાયે નિજ ભુવન, ધન્ય પિતા ધન્ય માઈ; પ્ર૦
 ભુગ ભુગ રાજ દોહુ જન, ઈત તુમ ઉત ન દરાઈ; પ્ર૦
 હુએ મદન મોહન શ્રી રાધા, સુરદાસ બલ બાઈ; પ્ર૦

બિદાગ.

કહો જાય સુરલીધરસે ખાત. ક૦
 કળકી મેજ બિધાય રહી રી, કમલ પત્ર કુમલાત; ક૦
 લાડલી શૃંગાર સજ રહી, નિરખત કોમળ ગાત; ક૦
 સખી સખ મિલ અટકી રે હરિ, બિચારો છ ગઈ રાત; ક૦
 લાલા બેર વૈરી નિદીઆં આઈ, અંખીઆં મિલ મિલ જાત; ક૦
 સુરકે પ્રભુ બેગે પધારો, પોદનકો સુખ જાત; ક૦

કાશી.

નંદકે લાલ કન્ડૈઆ રે, બન ધેન ચરાવે. નં૦
 હાથ લકડીઆં ને પાઉં પાવડીઆં, નટવર વેશ દેખ્યાં રે; બ૦
 શિવ બ્રહ્માદિક પાર ન પાવે, નેતી નેતી નિગમ પઢ્યાં રે; બ૦
 સુરદાસ પ્રભુ તુમારે મિલનકું, ચારત નંદકી ગૈયાં રે; બ૦

કાશી.

વૃંદાવનકો દાણી રે, ગોરસ દાણુ માગે. વૃં૦
 મેં જલ જમુના જાતી લરનકો, લરને ન દે મોએ પાણી રે; ગો૦
 ચહુ વૃંદાવનકી કુંજગલનમેં, પાલવ સાહ્યો મોસે તાણી રે; ગો૦
 સુરદાસ પ્રભુ તુમારે મિલનકું, ખાત કછુ નવ જાણી રે; ગો૦

કાશી.

કાન્હુ કરત બલજેરી, રે તુમ મુનીઓ લોકો. કા૦
 મહી મેરો સારો હુંટ લીયોહો, શિરકી મટુકી ફેરી રે; તુ૦

સાસુ નનંદકી હે મોઝો ચોરી, દીઝર કરે ઠીકારો રે; તું
સુરદાસ પ્રભુ તુમારે મિલનકું, ચિત્ત લીયોહે ચોરી રે; તું

દેખો મેરી ઝોર, નાગર નંદકિશોર દે
હમ ચિંતવત તુમ ચિતવત નાહી, હમ ઐસે કર્મ કઠોર; દે
જન્મ જન્મકી દાસી તુમારી, તા પર ઇતનો જોર; દે
સુરદાસ પ્રભુ દયા કરો હમ પૈ, નાખુ કચન જોર, દે

મે નહીં દધિ ખાયો, મૈયા મોરી મે
લોર લયો ગોઅનકે પીછે, મધુવનમે હી પકાયો; મે
ચાર પ્રહર જ સીખડ લટકયો, સાજ પડી ઘર આયો, મે
મે ખાલક પાઉનકે છોટે, સીકા કિસ વિધિ પાયો ? મે
મુગ્દાસ જલ જાય જશોદા, હ સી હ સી કંઠ લગાયો; મે

નિદાગ

ચ દ્ર લગો દુઃખ દેન, અજ દેખો માર્ધ ચ
કીત હે વૃદાવન કીત હે મુગ્લીઆ, કીત હે શગ્દકી રેન ? અ
ચહ વૃદાવનકી કુંજગલનમે, ફળ ફળ ચુખત નેન, અ
સુરદાસ પ્રભુ તુમારે મિલનકું, તુમ હી મિલે મુખચેન, અ

પ્રભાત

રોકી ધિરાની નાર રે, મોહન બને દો રો
પટકો પામરી કાહા બનતહો, તુમ કામલી ઝોહનહાર રે, મો
મોના રૂપા તુમ કાહા બણો, તુમ કથીરકે પહગ્નહાર રે, મો
દહીં દધમે તુમ કયા સમજો, તુમ છાસકે પીવનહાર રે; મો
સુરદાસ પ્રભુ શ્યામરો રે, સજ ગોપનકે આધાર રે; મો

કલ્યાણ.

ગાવત રાગ કલ્યાણ, મોહન.

ગા૦

આપ હી ગાવે આપ જાનવે, આપ મિલાવે તાન; મો૦
 મોર મુગટ શિર છત્ર જિરાજે, કુંડલ જલકે ધાન; મો૦
 વૃંદાવનમેં રાસ રચ્યોહો, સહસ ગોપી એક ધાન્હ; મો૦
 સુરદાસ પ્રભુ તુમારે મિલનકું, ચરણકમલ ચિત્ત આન; મો૦

સારંગ.

દોષ અપને ઈર્મકો, ઓધા.

દો૦

કૃષ્ણજી જય દ્વારકામેં વસીયા, કાગદ લિખ્યો નહીં મર્મકો; ઓ૦
 સર્વ સગી મિલ મત રોઓ રાધે, ચલો લગાઓ ચિત્ત પ્રલ્લકો; ઓ૦
 કૃષ્ણ કહે કુરુક્ષેત્રમેં મિલોગે, ચે સમય નહીં શરમકો; ઓ૦
 સુરદાસ પ્રભુ તુમારે મિલનકું, આંક દિયોહો પરમકો; ઓ૦

કાશી.

લાગત પ્રેમ કટારીઆં, ઓધા લાગત પ્રેમ કટારીઆં. લા૦
 જનકો પિયુ પરદેશ સીધાર્યો, કેમ જીવત ચે નારીઆં ? ઓ૦
 મકના હાથી જીલત અંબાડી, અંકુશ દે દે હારીયાં; ઓ૦
 ચીર ચોરકર કદમ ચઢ બેઠે, જલમેં નારી ઉધાડીઆં; ઓ૦
 એક એક આવેતે ચીર પહેર જાવે, હંસી હંસી દે તાલીઆં; ઓ૦
 સુરદાસ પ્રભુ તુમારે મિલનકું, તુમ જીતે હમ હારીયાં; ઓ૦

સારંગ.

ચલો તો જનમભૂમિ જાઈ, રે ઓધા.

ચ૦

માત જયોદા પિતા નંદજી, કલપતહે મનમાંહિ; ર૦
 જળકી છોડી ગોકુલ નગરી, ગોરક્ષકો મુખ નાહી; ર૦
 જમુનાજીકો ઘેરો પાની, શીતલ કદમકી છાંઈ; ર૦

સળ ઝોનેકી જની દ્વારકાં, ગોકુલ ઝો સુખ નાહી; રે૦
સુરદાસ પ્રભુ તુમારે મિલનકું, મુરત રહી મનમાંહિ; રે૦

સારંગ.

ચલો તો વિદુર ઘર જઈએ, ઝોધા. ચ૦
બડે બડે મંદિર કનક હીરાકે, આદરભાવ ન પાઈએ; ઝો૦
તૂટી સી ઝુપરી મેઘ ઘણા વરસે, પ્રેમ પલંગ ણિછાઈએ; ઝો૦
દુર્યોધનકા મેવા ત્યાગી, શાક વિદુર ઘર પાઈએ; ઝો૦
ઘહુંકી રોટી સલુણેકી ભાજી, રૂચી રૂચી ભોગ ધરાઈએ; ઝો૦
સુરદાસ પ્રભુ તુમારે મિલનકું, ચરણકમલ ચિત્ત લાઈએ; ઝો૦

ભક્તિઉપદેશ.

સારંગ.

નામકી નામકી નામકી, બલિહારી તેરા નામકી. ના૦
સુકા પઠાવત શુણિકા તારી, તા ગતિ જોતમવામકી; બ૦
દેખન કર્મ કુળજાકે કેમે, હોતી નહીં કછ કામકી; બ૦
સવરીકે ખોર રૂચી રૂચી ખાયે, દેખો યે રીઝ રામકી; બ૦
લંકાકો રાજ વિભિષણકુ દીયો, અચલ કીયો ધ્રુવ કામકી; બ૦
સુરદાસ કહે સંતનકો ચલો, શણે આયો રામકી; બ૦

સારંગ.

નેનનમે હરિ બચો, મેરી ચે. ને૦
કૃપા કરો કેશવરાય ઇતની, દુર્જન હોય સો હર ખચો; મે૦
સાધુકી સંગત ભક્તિ હરિકી, ઇતના કરતે કોઈ હંસો; મે૦
મેવા નહીં ગોવિંદચર્ણકી, વાહીકું ભુજગ ડસો, મે૦
ભાવભક્તિ નહીં બંહા જીનકું, સો નરજગમે કયો બચો ? મે૦
સુરદાસ ભગવત ભજન વિના, શ્વાન હોઈ ઘર ઘર ભસ્યો; મે૦

નરદેહ ધરી કોણ કામકી ? ન૦
 સાધુસંગત હરિલક્ષિત ન દીની, ટેક ન પકડી રામકી; ન૦
 કામ ક્રોધ મદ લોભમે વાહો, કોડી ન ખરચી દામકી; ન૦
 છોડી બહીક ફિરતહે જગમે, જેમ્ની કુત્તી ગામકી; ન૦
 મુરદાસ પ્રભુ તુમારે મિલનકુ, ચાદર ચોટી ચામકી; ન૦

જાત ન એક સમાન, સળ દિન જાત ન એક સમાન;
 પ્રગટ હે પૂર્વકો કરણી, સમજ સોચ અજાન. સ૦
 એક દિન રાજા હરિશ્ચંદ્ર, ઘરમે સમૃદ્ધિ આન;
 એક દિન દાસ મો પરધર રહીકર, ફેરા ફિરત મસાણ. સ૦
 એક દિન રામ સહિત જાનકી, વિચરત પુષ્પ વિમાન;
 એક દિન રૂદ્રન કરત ડોલત, ફિરે મહા વેરાન: સ૦
 એક દિન રાજા યુધિષ્ઠિર, અનુચર આયે શ્રી ભગવાન;
 એક દિન દ્રૌપદી કૌરવકે વશ, કેશ લીયાહે તાણ. સ૦
 લલાટકં બિચ ગહી વિધાત્રી, લિખી લાલ અરૂ હાણ;
 મુરદાસ જાતન સળ જૂઠે, વિધિકો અંક પ્રમાણ: સ૦

ગોવિંદ કૃષ્ણ હરિ, ભજે ભાઈ. ગો૦
 દામ ન લાગે હાડ ન ભાગે, આલમ્ય હોત પરી; ભ૦
 યહ કાયા કાગદકી પુતલી, ક્ષણમે જાય જરી; ભ૦
 મુર જા હી મુખ કૃષ્ણ ન આવે, તા મુખ ધૂલ પડી, ભ૦

હરિકીર્તન હે પ્રમાણ, કલિમે. હ૦
 હરિલક્ષિત સંતોંકી મેવા, ઓર કષ્ટ નહીં આન; ક૦
 કસા, ભક્ત-યોગ યજ્ઞ તપ કીના, કયા ભયા દીયા દાન ? ક૦

તીરથ વૃત બહોત કષ્ટ કીના, નહીં હરિ નામ સમાન; કં
મુરશ્યામ મનોરથ પૂરણ, અધમ ઓહારન બણ; કં

નર કયુ સમરે નહીં રામ, જીવાની તોરી બાય. નં
બાલાપન સળ ખેલ ગવાયો, તરણપનમે કામ;
વૃદ્ધ બયે ચિતા થહમે, કળ સમરેગો રામ ? નં
માત તાત સ્વાર્થકે લોભી, જૂઠા ચે સસાર;
ધર્મકે સગ લાગી ખ્યારે, કયો હોવે ખુવાર ? નં
સીયાહી બાવે મુદ્દેદી આવે, ભજ લે સીતારામ;
જબ તોહીકુ કાલ થહસે, બચેગો કોણ કામ ? નં
જૂઠે સુખનમે રાય રહ્યો તું, ભૂલી મુદર શ્યામ;
નિકસ જબ પ્રાણ બવે, કોઈ નહીં આવે કામ: નં
અવસાન બન્યોહિ નેક તુ, ભજ લે સારંગપાણ;
ચેત સકે તો ચેત લે મુર, કહે બાત નિર્વાણ: નં

ના કીનો તુને હરિશ્મરણ, તેરો સળ જગ વૃથા ગયો રે. નાં
કરમે દાન પુણ્ય ના કીનો, ના પગ તીર્થ ધર્યો રે;
કામ ક્રોધ મદ લોભ મોહ છલ, સીખત નયો નયો: નાં
બાલાપન હ સી ખેલ ગવાયો, અળ તું તરણ લયો રે,
વૃદ્ધ લયો કફ વાયુને ઘેર્યો, દુઃખ ન બાત સહ્યો: નાં
ખાખ ડારી જટા બઢાઈ, જોગી રાજ લયો રે;
દયા ધર્મકો મર્મ ન બણ્યો, અધણિય લટક રહ્યો: નાં
લવસાગર હે ઘેરી નદીઆં, સળ જીગ બાય વહ્યો રે;
મુરદાસ ભગવાન ભજન બિના, કોઈ ન પાર ગયો: નાં

યહ દુનીઆકા અજળ તમાશા, નહીં રહના ઉદાસા. ય૦
 રામ નામ હૃદયે નહીં ગાયો, બેહ ગયા ને વિમાશ્યા;
 આદમકા નહીં નહીં ભરોસા, એક દિન જંગલ વાસા: ય૦
 આયા થા તુમ તળ કયા લાયા, નાદાન જાય નિરાશા;
 બાણ તેરી બિખર ગઈલે, આખર જમકા ફાંસા: ય૦
 કાલ દમામા દેકર ચઢીયા, કયા ખુટા કયા જવાના?
 મેરી મેરી કર મર ગયો મૂશળ, મિટે નહીં માન ગુમાના: ય૦
 નિજ નામકું યાદ કરી લે, રાખ સળસે સહવાસા;
 ખોજ્યા સો નર ખાવિદ પાયા, ગાવતહે સુરદાસા: ય૦

ગરબી.

નિર્ધનનું ધન રામ, બાઈ મારે. નિ૦
 બાઈ ના ખૂટે ચોર ન લૂટે, દોહિલી વેળાનાં કામ; બા૦
 રામરટણ રૂઢીઆ માંહિ રાખો, જેમ લોભી સાંચે દામ; બા૦
 સૂર્ય ઉગતહે ને સળ હી બઢતહે, ગાંઠ ન એક બદામ; બા૦
 સુરદાસ કહે મારે એટલી પુંછ, પારસમણીનું શું કામ? બા૦

તુલસીદાસ.

રામકીર્તન.

હું તને પૂછું મારી બાઈ રે સોહાગણ રે, તું મને કાંઈ સમજાવ;
 કયા સુલકનાં બાઈ તમે વટાવડું, કયે સુલક તમે જાઓ;
 રે સોહાગણ સુંદરી. હું૦
 ઉત્તરખંડ અયોધ્યા નગરી રે, બડે બડે શહર ગંભીર;
 બડે બડે ભૂપકું બાઈ કેમ તળયે, વસીએ સર્થકે તીર: રે૦
 મારી સાસુની સોકચ રે, માગ્યું એના પિયુજની પાસ;
 ઉનકા પુત્રકું રાજતિલક દીયો, હમકું દીયો વનવાસ: રે૦

યે બે મૂર્તિ તેરે કોણ લગતહે રે, કોણ તુમારો શ્યામ ?
 ગોરે ગોરે ગાત્ર દીઝર અમારા, શ્યામલી મૂરત મારો શ્યામ : રે૦
 એતા સુનકે લઈ દિલગીરી રે, નેનમેં લર આયે નીર;
 આજનો દિવસ બાઈ મારે મંદિર પધારો, કરીએ નેણાં હુંદા નેહ : રે૦
 તમે રોક્યાં અમે નહીં રહીએ રે, તમ મુખ અમૃત વેણ;
 અમે પરદેશી પંચડે ચલતહે, ઠરી લો નેણાં હુંદા નેહ : રે૦
 ત્રણ જણાં ત્રણ લોકની માયા રે, છોડી ચાલ્યાં નિજ ધામ;
 તુલસીદાસ પ્રભુ દેખી મગ્ન લયો, રામ સીતા લક્ષ્મણ વન જાય : રે૦

બિહાગ.

કોના દેશસે આયો, પવનચુત ? કો૦
 ઉત્તરખંડ અયોધ્યા નગરી, ચિત્રકોટસે ધાયો; ૫૦
 કાંઠાં હે રામ કાંઠાં હે લક્ષ્મણ, કાઠાંસે મુદ્રિકા લાયો ? ૫૦
 વનમેં રામ વનમેં લક્ષ્મણ, વનસે મુદ્રિકા લાયો; ૫૦
 કોનકે સત્યસે સાચર ઉતર્યો, કેસો સંદેશો લાયો ? ૫૦
 રામકે સત્યસે સાચર ઉતર્યો, કુશળ સંદેશો લાયો; ૫૦
 કોનકો જયો કોનકો પુત્ર, કોનકો કુંવર કહલાયો ? ૫૦
 અંજનીકો જયો રામજીકો પુત્ર, લક્ષ્મણ કુંવર કહલાયો; ૫૦
 તુલસીદાસ હનુમંત લરોસે, ચર્ણકમલ ચિત્ત લાયો; ૫૦

ધીમે ચલો મે વારી, લક્ષ્મણ. ધી૦
 રામ લક્ષ્મણ દોનુ વનકો સિધારે, ચલત ચલત મે હારી; ૯૦
 એક પાઉંમે કાંટા લગાહે, દુસરા પાઉં લયા ભારી; ૯૦
 તુલસીદાસ પ્રભુ તુમારે મિલનકું, ચર્ણકમલ જલિહારી; ૯૦

ના ચઢીએ રે અબ ના ચઢીએ, રઘુનંદન નાવ પર ના ચઢીએ. ના૦
 મેરી નાવ નારી હો જાવે, રાજકુંવરસે ક્યેં લઢીએ; ૨
 દેખીથી શલ્યા હો ગઈ અહલ્યા, ચર્ણકમલ રજ શિર ધરીએ; ૨૦

ઓર ઉપાય કશું નહીં મેરો, નહીં પ્રાણણ્યે વેદ ભણીએ; ૨૦
અર્જુ પગાલી અર્જુમૃત લીને, તુલસીદાસ પાઉં નમીએ; ૨૦

મહાદીપની ચાલ

મર્યુગ ગાકે તીર સુદર, સાંવરા ખડા;
વાકી અનોખી ઢળસે દિલ, મહુરમેં અડા સં
ભગ્ન થલી પાણીઆર, શિર પર ધરા ઘડા;
વોહી આચા રે અચાનક, નજર મેરી પડા: સં
મસ્તક સુકુટ ગિરાજે, કટિ કાછ ધરા;
ગલે માલા મોતનદી, ગિચમેં ચોકડા: સં
વસન્ત ખને કેશરકા, કાન કનક જડા;
કયા કહું રે સૈયાં, સળ જાતમેં ખડા: સં
દર્શનકુ દાસ તુલસી, દગ્ગારમેં ખડા,
ટાટ્યા કળુ ટલે નહીં, શર્જુ તોરે પડા: સં

ગિહાગ.

પોઢે મુખ મેજે ત્રીતારામ પોં
આનંદકંદ અયોધ્યા નાયક, જાનકી ભુજ વામ; પોં
કનક આવાસ રત્ન જડીત હે, કોટી ઉગે લાણ; પોં
દેવતા સળ ચોકી આયે, સન્મુખ ઠાઠે હંતુમાન; પોં
સુઆચંદન અગર કુમકુમ, કનકડળ્યા લરી પાન; પોં
દાસ તુલસી લેકે ઠાઠે, ખાના જાત શુભામ; પોં

કાશી કાન્હડા.

રે ભરતજી, તુમ ઘર જાઓ,
તુમ ઘર જાઓ મોરા વીર. ૨૦
જાય અયોધ્યા રાજ કરો રે, પ્રજાકું દેજો ધીર; ૨૦
તુમારી માતાકું પ્રણામ કહેજો, મેરી દેયણીકું દીજો ધીર; ૨૦

અવળા ભરે વાકું સવળા કરી દેજો, રાખજો કુલકી રીત; રે૦
ભૂખ્યાકું ભોજન તરસ્યાકું પાણી, નાગાકું વસ્ત્ર ચીર; રે૦
ચલત ચલત કભી પાંઉ દુઃખતહે, દુઃખ સુખ સહે શરીર; રે૦
તુલસીદાસ પ્રભુ તુમારે મિલનકું, નેનમેં આયો આછો નીર; રે૦

રામજી અયોધ્યાવાલા, રે સરદાર હમારા. રા૦
અવધપુરીમેં જન્મ લીયોહે, દશરથ કુલ અજવાલા; રે૦
રામ લક્ષ્મણ ભરત શત્રુઘન, માર્તીકો અવતારા, રે૦
જનકપુરીમે યશ રચ્યોહે, ધનુષ્ય ઉઠાનેહારા, રે,
રાવણકે દશ મસ્તક છેદે, કોન છોડાનેહારા ? રે૦
તુલસીદાસ પ્રભુ તિહારે મિલનકું, ભવો ભવ પાર ઉતારા; રે૦

કોન જન હુદુગી મોરી માઈ ?
આજ મોરે દોનુ રે બાલકવા, આજ મોરે દોનુ રામ લક્ષ્મનવા કો૦
આગે આગે રામ ચલતહે, પીછે લક્ષ્મન ભાઈ,
જિયકે રથમેં માતા જનકી, ચિત્રકોટ લે જાઈ: કો૦
ઝીરમીર ઝીરમીર મેહુલા વરસે, પવન ચલે પુરવાઈ,
કોઈ કોઈ ઝાડકે તલીએ લીજતહે, રામ વ લક્ષ્મન ભાઈ: કો૦
માતા કૌશલ્યા લીતર રોવે, બાહિર ભરત ભાઈ;
રાજા દશરથને પ્રાણ તજ્યોહે, કૈકેયી દિલ પન્તાઈ: કો૦
લંકા ગઢ છત રામ ઘર આયે, ઘર ઘર બાળ જનઈ;
તુલસીદાસ આશ રઘુવરકી, સખીઅન મંગલ ગાઈ: કો૦

જે ગંગે જે જે જગજનની, જે સંતન સુખદાઈ;
ભૂપ ભક્ત ભાગીરથકે હિત, પ્રગટી અવની પર આઈ. જે૦
ચર્ણામૃત ધન્ય ભાગ્ય કરી લે, પ્રદ્યાને જો લિખાઈ;
તરણ તરંગ પાય ખલ ખંડન, મહિમા જર્ણો ન જાઈ: જે૦

શુભ ગાવત દેવ મુનિ કિન્નર, સંતન ધ્યાન લગાઇ;
 ઘોર ધાર ગંભીર જલ નિર્મલ, છુવત અધમ તરાઇ: જો
 ચાડે ખાણુ જગજીવ ઓહારણુ, વેદ વિમલ યશ ગાઈ;
 પ્રણલ પ્રતાપ કાહા લગ ખર્ણુ, ચંદ્ર શીપ ચઢાઇ: જો
 કનક સિંહાસન લલિત મનોહર, ઉર જયમાલ સોહાઇ;
 જાકો કથ દેખી જમકિંકર, કરુણા કર દિર જાઇ: જો
 રામ નામ ગગા કલિ કેવલ, ઓર ન કષ્ટ ઉપાઇ;
 તુલસીદાસ ધન્ય વો જગમેં નર, રહવે લીન સદાઇ: જો

સાક્ષિઉપદેશ.

કથ્યાણુ.

રામભજન પર વારી, સંતો. રાં
 ગૌતમનારી અહલ્યા તારી, ગજ શ્રાહસે લીયો ઉગારી; સં
 જૂઠે જોર સવરીકે પાયે, વર્ણુ એ જાત ગિચારી; સં
 સભામેં દ્રૌપદીકી લજ્જા રાખી, ચીર પૂર્યો મુરારિ; સં
 અધમ જાતકી શુણિકા નારી, મુઠા પઢાવત તારી; સં
 તુલસીદાસકી યહી વિનતિ, બીરદકી બલિહારી; સં

કથ્યાણુ

કહતે નહીં આયો, હરિનામ જાકું કહતે નહીં આયો:
 જનની વાંઝ કયું ન રહી તાકી, પુત કપુત કાહેકું જાયો ? કં
 દશ માસગર્ભ કાહેકું રાખ્યો, પારણે ઘાલી કાહેકું જુલાયો ?
 જાતન જાતન કરી કાહેકું પોષ્યો, બડો ભયો જળ કુલ લજાયો: હં
 જયું પુત્ર શુણિકાકો દોહ્યો, પિતા કોનકો ચે છોરો ?
 પૂજ ફિરતહે ઓર દેવનકું, વિષ હી બખારત એસો ચલાયો: હં
 સાધુ સંગત ગુરૂકી નહીં સેવા, હરખે હરિશુભ નહીં ગાયો;
 તુલસીદાસ રઘુનાથ ભજન વિના, મનુષ્યા જન્મ મિથા ગંવાયો: હં

જે જે રામ જયો મેરે ગાવા ગાવા જેઠ
 હાથ દીયે નહીં હત્યા કરનકું, દેવપૂજન પુણ્ય કરવા કરવા; જેઠ
 પાઉં દીયે નહીં પંથ કટનકું, હરિકે મંદિરીએ બાવા બાવા; જેઠ
 મુખ દીયે નહીં પેટ ભરનકું, હરખે હરિગુણ ગાવા ગાવા; જેઠ
 શ્રવણ દીયે નહીં નિંદા સુનનકું, હરિરસ પ્રેમરસ પાવા પાવા; જેઠ
 નેત્ર દીયે નહીં કુદૃષ્ટિ કરનકું, શ્યામ મુંદર વર જોવા જોવા; જેઠ
 તુલસીદાસ રઘુનાથ લાલ લો, જન્મ જન્મ મુખ ધાવા ધાવા; જેઠ

હાથ પ્રસાર સુકૃત નહીં કીનો, તીરથ મારગ ડગ ન લરી રે;
તુલસીદાસ રઘુનાથ લજે બિન, કેસે કારજ સકે સરી રે ? જા૦

કીન કીનકી બન ગઈ, ગોવિંદ ગુણ ગાયકે; કી૦
ધ્રુવજીકી બન ગઈ, પ્રહલાદજીકી બન ગઈ,
મીરાંકી બન ગઈ, જહર વિષ ખાયકે; કી૦
વાલીકી બન ગઈ, મુગીવકી બન ગઈ,
હનુમાનકી બન ગઈ, સીતા શોધ લાયકે; કી૦
સુરોકી બન ગઈ, મુદામાકી બન ગઈ,
તુલસીકી બન ગઈ, રામચર્ણ જાયકે; કી૦

અપરંપારા અવશુષ મેરા, માફ કરે મુરારિ. અ૦
સાધુ દુહ્યા પ્રાણીય દુહ્યા, લક્ષ્મી દુહ્યા બહુ ભારી;
માત પિતાકું હમને દુહ્યા, ગરીબકું દીની ગારી: અ૦
પ્રભુલજનમેં નિદ્રા આવે, પરનિદ્રા સો પ્યારી;
વિષય વાતમેં આનંદ ઉપજે, તરત હો જાય તૈયારી: અ૦
ધર્મકો ધંધો કષ્ટ ન સુઝે, અધર્મકો અધિકારી;
કામી પુરુષ સંગ બીલસ બાલી, બહુ નિરખી પરનારી: અ૦
સંસાર સાગર મહાજલ ભરીયો, શૌહ લોકસે ભારી;
તુલસીદાસ પ્રભુ મોઝે ગરીબકું, સહજ લેઓને તારી: અ૦

રસિક.

કલ્યાણ.

નેનમેં આ જોડી, બસો મેરે.

સુંદર વદન કમલ દલ લોચન, ચોર બ્રહ્માન દિયોરી; જા૦

મોર અંદ્ર શિર મુગટ બિરાજે, પીતાંબર અંગ ધારી; બાં
રસિક પ્રીતમ પ્રિયા તુમ બેઠે લાયક, કાહા વર્ણ મત થોડી; બાં

બિહાગ.

સન્મુખ રહેજો રે હરસે, મત કરવાઈઓ જગહાંસી. સં
દશ દિન માહિ બડો સુખ પાચો, મત હો બેઠ મહેવાસી;
બડે બડે ભૂપ બડે આંગનમેં ઇંદ્રસલા સુખ રાશી: સં
અત્તર તેલ કુલેલ લગાચો, દેવાંગના સી દાસી;
ઇતનો બહોત જાણી સુખ પાચો, ના બે લજો અવિનાશી: સં
તણ તો જમકે દૂત પકડ કર, દેત ગલેમેં ફાંસી;
રસિક સખી સમરે બિન મોહન, અંતે કેન છોડાસી ? સં

શ્રી ભટ.

મારે

કુંજભુવનમેં પાઉં, બેઠે લાલ કું
શ્યામા શ્યામ લાવડી જોડી, લોજન હાથ જમાઉં; બેં
અંદન અરથું પુષ્પકી માલા, હરખ હરખ પહનાઉં; બેં
દેતે શ્રી ભટ પાનકી ખીડી, ભુગલ અર્ધ રજ પાઉં; બેં

કથાણ.

શરણુ તોરે આયો, ગિરિધરલાલ. ૨૧૦
અર્ધકમલકી સેવા દીજે, ચેલો કર રખો ધરજાયો; ગિં
ધન્ય ધન્ય અર્ધુ ચલે તીરથકું, ધન્ય જીવંદા હરિનામ સુનાયો; ગિં
સુખ નિરખી મોહ લયો ગોવિંદસે, જન્મ જન્મ મહાસુખ પાચો; ગિં
શ્રી ભટકે પ્રભુ દીયો અલયપદ, જમ ડર પોતે દાસ કહાયો; ગિં

શોભિત શ્રી વૃંદાવન ચંદ્ર, રાધા કૃષ્ણ ગોવિંદ;
 કુંજગિહારી પ્રીતમ પ્યારી, હો મુખદાયક આનંદ. શો
 નવ ધન શ્યામ કટિ તટ માનું, મસ્તક સુકુટ ગિરાજે;
 શ્રુતિ કુંડલ ગુણ આદ્ય દલ અલંકે, કોટી દીવાકર લાજે. શો
 કોટ કોટ કંચન મું ગોરી, દીવાલ સંભાલ કહા રી;
 કહા કહું કહું કહત ન જન આવે, નવ સત હે પ્યારી. શો
 રત્નજડિત ભુષણ પટ રાજે, પ્રીતમ પ્યારી રાજે;
 રસિકા વનિતા એકે સંપત, કોટી કામ છખી લાજે. શો
 ગિગિરતાં ગિગિરતાં મૃદંગ ગજતહે, જાજે અનંત અપાર;
 કટિ કંઠયુ નેપુર ધુની જાજે, હોતે અણુઅણુકાર. શો
 વૃંદાવન બંસીગટ કુંજન, ખેલતહે પિયાપ્યારી;
 સખી સાહેલી હિલ મિલ ગાવે, હમી હમી દે કર તાલી. શો
 લટક લટક કર દોનુ ગાવે, અટક અટક કર ખાંડી;
 પટક પટક પાઉં ધરે અવની પર, મટક મટક મુસકાઈ. શો
 હાવભાવ ગત લેત અમૃત છળ, નયે નયે ઉઠતે રંગ;
 કુંજ કુંજ પ્રકુલિત મહુ ખેલી, છાય રહ્યો રસ રંગ. શો
 રસનિધિ શુણનિધિ સુખનિધિ પ્યારી, શોભા સિંધુ અપાર;
 ભુગલ રૂપકી ચે છળ ઉપર, શ્રી લટ જાય બલિહાર. શો

ચંદ્રસખી.

ખાતાં જમુના તીર. ખા
 એક દિન સુરત કરી નંદકે સુવ, હરન હમારો ચોર; ખા
 લેકર ચીર કદમ ચઢ જોડે, બંસી સુની બલવીર; ખા
 હમ જલ ભીતર પ્રભુ જલ બાહિર, ધરણુ ઠરાયો નીર; ખા
 ચંદ્રસખી હિત બાલકૃષ્ણ છળ, ના લેને પર પીડ; ખા

તન મન આશ નિગમ—રાહ.

જરા જલકે ખતા બા સાંવરીઆ,
 ૨૬ લાગ રહી મોઢે વારવાર. જ૦
 મિલે કાન્હા તાન સુના દે લલા,
 આઢે બેન બજાય આઢે બાંસુરીઆ; ૨૦
 સુનત બાંસુરી ભઈહૂં દિવાની,
 મેં તો પીઅર તણ તજ સાંવરીઆ; ૨૦
 જમુનાકે નીર તીર ધેન ચરાવે,
 બંસી બજાવે નાનડીઆ; ૨૦
 ચંદ્રસખી દર્શનકે કારણ,
 મેં તો પ્રેમ દિવાની ભઈ જહાવરીઆ; ૨૦

સામેરી.

રાસ બનાવે હરિ રાસ બનાવે, દેખો રે હરિ રાસ બનાવે. રા૦
 ધિમિધિમિ તાલ મૃદંગ જાજડક, નથી નથી ગત સુરલીકી સુનાવે; દે૦
 તા થૈ તા થૈ તાન મિલાવે, નિકટ તાન પુર નેપુર બજાવે; દે૦
 આર શોઢે જ્રમુલાનનંદની, ચંદ્ર નિરખ; નેનો મુખ પાવે; દે૦
 ચંદ્રસખી હિત બાલકૃષ્ણ પ્રભુ, દર્શન કરતે દુઃખ મિટ જાવે; દે૦

અપ્રેક્ષાસ.

કાન્હરા.

તેરો હી લાલ મેરો માખણ ખાયો,
 માખણ ખાયો બહોત સુખ પાયો. તે૦
 દિવસ દુપેર પેખ ઘર મૂનો, ગોલી ઠઠોલી અખી ઘર આયો; તે૦
 ખોલ કમાડ પેઠો મ દિરમે, સળદધિ અપને સખાકું ખિલાયો; તે૦
 ઉખલ ચઢકે લેત શીકે તે, અણ રે લાયો ધરણી ઢલાયો; તે૦

તિનકે લાડ કાંહા લગ સહીએ, આડ થંભ ઠગકું બંધાયો; તે
અગ્રદાસ પ્રભુ તુમારે મિલનકું, એસો કુંવર જયોદાણકો જાયો; તે

કાન્દરો.

જનક લરી મધુર સુર ગાવે.

૪૦

તા યે તા યે તાન મિલાવે, ચંદ્રકલા સખી યેન બળવે; ૪૦
કો સખી ટિકાર કરત મૃદ ગસે, કોઉ રીઝ રહી શીષ નમાવે; ૪૦
કોઉ વિવિધ બોલે મુખ ડોલે, કો સખી મુખ પર ભ્રમર ગુંતવે; ૪૦
એઠે રગમહેલકે કુંજન, તાંહાં કોઉ જાને નહીં પાવે; ૪૦
અગ્રદાસ પ્રભુ લેત બલૈયાં, કોઉ મેહકી ખાત સુનાવે; ૪૦

પરમાનંદ.

સારંગ.

રક્ષાળંધન નંદ કરાઈ.

૨૦

ગર્ગાદિક સળ દેવ બોલાયે, લાલા તિલક કરાઈ; ૨૦
સળ ગુરજન મિલ દેત આશિષ, ચિરંજીવો મજરાઈ; ૨૦
બડો પ્રતાપ બલ્યો ઢોઢાકો, દિન દિન પ્રતિ સવાઈ; ૨૦
સળ મજનાર બધાવન આઈ, આનંદ ઉર ન સમાઈ, ૨૦
પરમાનંદ દાસકી વિનતિ, ચર્ચકમલ લિપટાઈ; ૨૦

સારંગ.

અહે નંદ સળ ગોપીન મિલી કરી, દેહો નંદ હમ હી બધાઈ. ૩૦
માનુંહૂં ચાદલોકકી હરિ નિધિ, તેરે અહે આઈ; ૩૦
કેશકી લટ કુચ ઉપર લટકત, છખી બર્ણી ન જાઈ; ૩૦
દેદે કનક પાટ બહુ ભૂષણ, બાળાકી જુ હુહાઈ; ૩૦
પરમાનંદ નંદકે આંગન, ગોપી નવ નિધ પાઈ; ૩૦

મારગ.

આજ રાઓમે જેજેકાર.

આં

પ્રગટ ભઈ બ્રહ્માન ગોપકે, શ્રી રાધા અવતાર; આં
બાજત તૂર હોત કુતુહલ, ગાવત મગલ ચાર, આં
સુરનર મુનિજન કૈતુક ભૂલે, પરમાનંદ બલિહાર; આં

મારગ

આજ બ્રહ્માનકો આનંદ,

દેખ સ્વરૂપ મોહન પ્યારીકો, પ્રગટ ભયે લાગુ ચ દ આં
ભાદોકી રજની ઉજ્યારી, વર્તી લીલા મુનિ ઇ દ,
ચાહાંમે પ્રીત નિરતર માધો, જે ગોકુલકે ચ દ, આં
બરસાને સખ ગાવે ગોપ મિલી, નાચત ગાવત છ દ,
બચક માગન અપનો લાયો, દેત દાન બહુ ન દ આં
ગજગતિ આવે નવ નવ ભૂષણ, ભામિની ગોપી વૃ દ,
ધર ધર મહોતસવ હોત બધાર્ધ, ગાવત પરમાનંદ. આં

કાશી કાન્હડો

તેરો મુખ નીકો કે મેરો રાધે પ્યારી,

દર્પન હાથ લીયો ન દન દન, માચી કહો બ્રહ્માન હુલારી તેં
તુમ હોં ગોવર્ધન કર પર ધારી, હમ ઉર પઠ ધારે ગિરિધારી,
હમ અબલાકો કાહા બલ બનુ, તુમ દેખો પિયા આપ બિચારી: તેં
બાકી સી નયન છળીલી સી રાધે, બત્તો રસિક ચિત્ર ધારી,
એસો સ્વરૂપ શ્યામ રંગ સોહે, બ્યુ ધનમે બિજલી ઉજ્યારી: તેં
તુમ હોં ન દજકે છેલ છળીલા, હમ હે હુલારીઆં દામી તિહારી;
પરમાનંદદાસકે કાકોર, ચરણ કમલ પર બર્ડ બલિહારી. તેં

મુંદર.

ચિતામણિ.

ચોપાઇ.

આપ નિરજન હે અવિનાશી, અને બહુ વિધિ સૃષ્ટિ પ્રકાશી;
 અબ તુ પકડ ઉસીકા શણા,
 સમજ દેખ નિશ્ચય કર મરના ટેક૦
 તે તુ જન્મી જગતમે આયા, તો તુ કર લે થહી ઉપાયા,
 નિશદિન રામ નામ ઉચ્ચરના, મ૦
 માત પિતા બંધુ કિસ કેરા, સુત દારા નહીં કોઈ તેરા,
 ક્ષણ માહિ સળ તેં બિછરના, સ૦
 અનેક હિત દશે દિશ ધાવે, મો તો તેરે કામ ન આવે,
 ધામધુમ ધંધા પરહરના, મ૦
 ગ્રહકો દુઃખ વધ્યો નહીં જાઇ, માનો અગ્નિ ચહુદિશ લાઈ,
 ઇનમેં કહો કીસ બિધી કરના, સ૦
 કરના હોયસો અબ કહુ કીજે, પીછે હમકું દોષ ન દીજે,
 એક દિન પાંઉં વિચાર પસરના, સ૦
 મસ્તક ઉપર કેશ બતાવે, તેરી જૈરી કામ ન આવે,
 જેમે પાત બિછરત ઝરના, સ૦
 દિન દિન ક્ષણ હોત હે કાયા, અંજલીમેં જલ કીને સમાયા ?
 એસે જાની જોગી નિસ્તરના, સ૦
 દેહ જેહ માટી મિલ જાઇ, કાગ શ્વાન ચોર જબુકે ખાઇ,
 તેલ કુલેલ કાંઠાં ચોપડના ? સ૦
 ખડખીખડ કાલ તન કરહી, સકટ માટી એક દિન પડહી,
 ચક્કી માંહિ મુગ જો દલના, સ૦
 કાલ કહુ મનમેં નહીં ધારે, સો તો તેરી બાટ નિહારે,
 ખાલા ગિને ન જુકા તરણા, સ૦

સાદ્યા પાપ ગ્રહે મુશકાસે, માનરી ચૂવાકું તેસે, સ૦
 જ્યેાં તીતરકું બાજ જિસ્તરના, સ૦
 બોઝડા નિત પ્રીતમેં ડાલે, બકરી સંગ કાયમ રત બોલે, સ૦
 પકડી કસાઈ પટકી પછરના, સ૦
 કાલ ખડા શિર ઉપર તેરે, તું કયા ગાફલ ઇત ઉત ટેરે, સ૦
 જેમે દુઃખ માર ટીટરના, સ૦
 ક્ષણુલશુર ચે હે તન એસે, કચ્ચા કુંલ ભર્યા જલ જેસે, સ૦
 પલક માંહિ બેઠ ઉલરના, સ૦
 જોડી જોડી ધન ભરે ભંડારા, અર્વ ખર્વ લેત ન પારા, સ૦
 ખોખરી હાંડી સંગ હી ચલના, સ૦
 હીરા લાલ જવાહીર જેતા, માણુક મોતી ઘરમેં તેતા, સ૦
 ધર્યા રહે રૂપા સોના ચહણા, સ૦
 રોતા આયા રોતા બાઈ, મુલા લાઈ જો ખરચે ખાઈ, સ૦
 માયા સાચી સાંચી કયા કરના ? સ૦
 દેખ જલા હિત ઘોડા હાથી, ઇનમેં તેરા કોઈ ન સાથી, સ૦
 પીછે હોયગા હાથ મસલના, સ૦
 મંદિર મહાલ સળ છાંડી જના, હોય જયેરા જિય મસાણા, સ૦
 અમર હોય ના ભૂમિ પડના, સ૦
 બહુ જિધિ સંત કહેતેહે રે, જમકી પાર પડેગી તેરે, સ૦
 ધર્મરાયકું લેખા ભરના, સ૦
 ધર્મરાય જળ લેખા માગે, કાગદ નિકસે તેરે આગે, સ૦
 રતી રતીકા હોયગા ભરના, સ૦
 વહાં કંટક પર ચલના ભાઈ, તાતે થંભન તે લિપટાઈ, સ૦
 એસે વિચાર દેખકે ડરના, સ૦
 કબહુ કાહુકું દોષ ન દીજે, અપની ઘાત આપ ના કીજે, સ૦
 ફિરી ફિરી ચોરાશી ફિરના, સ૦
 જો બોવેગા લુલેગા સો હી, વિષ ફલ બોવે અમૃત નો હોઈ, સ૦
 તાતેં દેખી દેખી પગ ધરના, સ૦

છનકે રાગ દેખ કહ્યું નાહી, પ્રજ્ઞાવિચાર સદા મન માંહિ.
 ઉન સંતનકે જઈએ શરણા, સં
 કર્યા પિંડ રહત નહીં દિસા, તુમ તો જાને વિશ્વા વિશા,
 તાતે હરિ કબહુ ન ગિસરના, સં
 ગર્વ ન કીજે રાજા રાણા, ગયે વિલાયત ઓર દાના,
 કહતે ગયે જાત નહીં વણા, સં
 હાથો ઉપર પર્વત ધરતે, ધરતી માપી એક ડગ ભરતે,
 તાકા તો કહ્યું ઓજ ન કરના, સં
 સ્વર્ગલોક કળા હી મિલ જાવે, ઇંદ્રલોકમે રહને પાવે,
 પુણ્ય મિટે હોવેગા ગિરના, સં
 આસન ગાંધ પવન યુનિ પીવે, કોટી વર્ષ લગ કોઈ ન જીવે,
 અંતે તાકા ધડ હે પડના, સં
 ખપે જલધારા અગ્નિ સમુદર, ખપે અંદ્ર તારા ગણ સુંદર,
 ખપે વાયુ સૂર્ય અભરણા, સં
 દુન કોઈ રહને નહીં પાવે, હોય અમર જળ પ્રજ્ઞા સમાવે,
 સુંદર અવર કહ્યું નહીં વણ્યા, સં

શ્રી.

જો તું સોહાગન શ્યામકી, સન્મુખ હોય સાચી;
 છોડ વિષયકે સ્વાદ તું, પિયુ પ્રેમમે પાકી. જો
 છોડ પાંચ પચીશ છવ્વીશકું, સત્તાવીશ જુ કાચી;
 દેખ અઠાવીશ દૂરસે, ઓગનત્રીશમે રાચી. જો
 તળ તુજે રામ રણ લવ દુઃખસે, આવાગમનસે ખાંચી;
 શિવ ઇશ્વર હરિ હર વિધિ, લગવાન નામ જાચી. જો
 તળ તું પ્રાણ પુરુષ પુર્યોત્તમ, પિયુ પ્રેમમે પાકી;
 શ્રી સુંદર ઇંદ્રાવતી, નવરંગ હોઈ નાચી. જો

કીજે રે ભાઈ કીજે રે ભાઈ, સંતસમાગમ કીજે રે ભાઈ. કીં
જાણુ અજાણુ ચુએ પારસકું, પલટ લુહા કંચન હો જાઈ; સં
અઢાર ભાર વનસ્પતિ કહાવે, સિન્ન સિન્ન વાકો નામ ધરાઈ; સં
ચંદનકો જાકુ જાસ લગતહે, ચંદન હોત બેર ન લાઈ; સં
નોકાર નાવ કહાવે સતસંગત, તામે કોઈક જોઈને આઈ; સં
ઓર ઉપાય નહીં તરવેકો, મુઠર કાઠી રામદુઆઈ; સં

મોકમ.

લક્ષ્મી પાર્વતીના સવાહ.

દોહરા.

હરિ હર મુને કરો દયા, શુભ ગાઉ લક્ષ્મી ઉમીઆ તણા;
પ્રસન્ન થતાં પાતક ટળે, શુભ કામે સમરૂ થણા
હો અક્ષર દયા કરો, ભરો લક્ષ ભંડાર,
હરિ હર સમરૂ સદા જે, ઉતારે ભવપાગ.

છંપા.

૧

એક બેર વન ગયે, શ્યામ લીલા વિસ્તારી,
ધર બેડી મુસકાય, લક્ષ્મીને જાત બિચારી
આજ શ્યામ બન ગયે, લક્ષ મે રહી એકેલી,
આજ દિન કેમ જાય, સંગ નહી કોઈ સાહેલી
સળ હે વ્રજકો સાથ, પણ સહીયર સહુ શોક્ય હમારી,
દિન લંબા કેમ જાય, બનમેં જો ગયે મુરારિ.

એસો ચિત્તમે આન, ખાત લક્ષ્મીએ ગિયારી,
 આજ કોન ધર જાઉં, સખી કોન જોડ હમારી ?
 આજ ઇંદ્ર ધર જાઉં, જાહા ઇંદ્રાણી નારી,
 ખાત ગોપ્ત જન જાય, સખી યે જોડ હમારી
 દામિની નીર ન્હાવણુ દીયો, આપે સ્નાન દીયો,
 મિલને ઇંદ્રકી નારકું, ગૃંગાર અંગ સોલે ધર્યો.

તોટક.

એક દામીએ નિર્મલ નીર દીયો,
 તળ લક્ષ્મીએ ઉઠકે સ્નાન દીયો
 ચરણા ચોળી અંગે ચુંદડી ધરી,
 કધુ દામિની કંચન ચોળી ભરી.
 એક દામીએ ડાળરો આણી દીયો,
 સનગાર લક્ષ્મીએ અંગ લીયો
 પગપાન વીધુઆ ટોટા ચરણે,
 માંહે ધુધરી નાદ વાજે ઘણે.
 કેસી વણી વજેહુ પાલવકી,
 છળી દેખો રે લક્ષ્મી જનાવનકી.
 કડીઆળો કંદોરો કમર કચ્છી,
 રહ્યો ગિચકો કાચ ખહોર હસી.
 તનમનીઉં તુસી ને તેજ સાડી,
 કોટે કંઠી ને હાંસડી હરખ ભરી.
 ઉપર ચિન્માલા ચિત્રકે જડી,
 હાથમેં તો રાખડી રત્ન જડી.
 ગજરા પર ગોમતી ઘાટ ઘડી,
 દશે વેઢ છલા ને અંશુહી જડી.

બાહે પહોચી પરવાળી મણિ,
એમો પહેગણ કીયોહે સુદરી
જેમ ઉજવલ ગગામા વેણ પડી,
માનુ ગગા બિચ જમુના લવી

દોહા

સનગાર સોલે અગ સંન્યા, દર્પન લીયો હાથ,
મગલ લઈ તળ માનિની, દેખા રૂપ ગીતલાત
મે કહાણુ શ્રી કૃષ્ણકી, લક્ષ્મી મેરો નામ,
સનગાર સજીને સુદરી, ચણી ધંદલે ધામ
સાગ્થીએ રથ મજ કર્યો, જોડ્યા જે તોખાર,
પવનવેગે વહા સચરી, જાહા ધંદ દગ્ધાર

તોટ

જળ ઉઠે ધંદ આવમ ચત્રી,
તળ ધંદકી નારકી દામ્રી મિત્રી
અપને ઘરુ લક્ષ આવતહે,
કષ્ટ આદગલાવ બનાવત હે
તળ ઉઠે આગન આડુ કીયો,
બહોતલાતબિછાનો બિછાઈદીયો
એક કાચોહે મખમલડો તકીઓ,
એક સિ હામન તૈયા- કીયો
એક હેમકી થાલ સો મોતી લરી,
ફલ ફુલકી છાળ તૈયાર જરી
અગ પૂજા થાલ માહિ લરી,
અમ દેખત ગહ ખડી સુદરી

દોહો.

આવત દેખી લક્ષ્મી, ઉડી ઇંદ્રકી નાર,
કરી વધાઇ મોતીડે, અણેદક લીયો સાર.

૭૫૫

૧

કુશલ વ્રજકો સાથ, કુશલ હે વ્રજકી નારી,
કુશલ ગોપ ગોવાલ, કુશલ ગોકુલ ગિરિધારી.
કામિની કુશલ કિરતારમું, કુશલ સકલ સંસાર હે,
મેં તોહી પૂછું લક્ષ્મી, તેરો કુશલ પુત્ર પરિવાર હે ?

૨

ઇતની ખાત જાંહાં હુઇ, ઇંદ્ર દરબાર ભરાયો,
મિલે કોઠ તેત્તીસ, સિંહાસન ઇંદ્ર જ આયો;
નૃત્ય કરે નાયકા, સુરત રંભા સજ્જ ધારી,
તાલ ચંગ મૃદંગ, ઉપર હે શોભા સારી;
તા થૈ તા થૈ હોને લગો, નાયત નારી રંભા તાંહાં,
ઇંદ્રાણીકો મન ગયો, પિયુકી સભા બેઠી જાંહાં.

સોગો.

તળ ચતુર નારે લલ્હો, ચિત્ત ઇંદ્રાણીએ ચોર્યો,
પ્રાણ પિયાકી પાસ, પિંજર ખાલી ચૂકાં રહ્યો.

દોહો.

ધિઃક જીવડા ચૂકાં બેઠવો, જાંહાં ન આદરમાન,
ધિઃક જીવડા ચૂકાં બેઠવો, જાંહાં ન શુણકો જ્ઞાન.
ધિઃક જીવડા ચૂકાં બેઠવો, એક ચિત્ત દો ઠામ,
ધિઃક જીવડા ચૂકાં બેઠવો, સરે ન અપના કામ.

એમો ચિત્તમેં જાન, ખાત લક્ષ્મીએ ખિચારી,
આજ કોન ઘર જાઉં, સખી કોન જોડ હમારી;
આજ સૂર્ય ઘર જાઉં, જાંહાં રજાદે નારી,
ખાત ગોષ્ઠ જાન જાય, સખી એ જોડ હમારી;
પણ કંઈ નહીં વિશ્રામ, નાર નવરી કાંકા પાવે ?
સદા સૂર્ય ફેરા ફેરે, કામ બેસવા નવ પાવે.

એમો ચિત્તમેં જાન, ખાત લક્ષ્મીએ ખિચારી,
આજ ચંદ્ર ઘર જાઉં, જાંહાં સત્તાવીશ નારી;
પટશાણી રોહણી, ચોર છળીસ નકારી,
ખાત ગોષ્ઠ જાન જાય, સખી એ જોડ હમારી;
તાલા તુલ જહુ તાન, જુગમ લીલા મન જોવે,
મિલે સકલ સુરજન, દેખ મન તૃપ્ત હી હોવે.

કોલો.

સદા મુસાફર ફીરતહે, આવે કશું ન કામ,
કંઈ નહીં વિશ્રામ તો, નવરી કાંકામે કામ ?

એમો ચિત્તમેં જાન, ખાત લક્ષ્મીએ ખિચારી,
આજ કોન ઘર જાઉં, સખી કોન જોડ હમારી;
બ્રહ્માકે ઘર જાઉં, જાંહાં સાવિત્રી નારી,
ખાત ગોષ્ઠ જાન જાય, સખી એ જોડ હમારી;

પણ બ્રહ્મા તો લાંગે ઘડે, પલક નહીં પરવાર,
ખાત ગોષ્ઠ કેસી બને, નવરી ન મિલે નાર

૨

એસો ચિત્તમે જાન, ખાત લક્ષ્મીએ બિચારી,
આજ કેન ઘર બહિં, સખી કેન બેઠ હુમારી;
આજ શિવ ઘર બહિં, બહાં પારવતી નારી,
ખાત ગોષ્ઠ બન જાય, સખી ચે બેઠ હુમારી;
તીન લોક તારન તરન, અગમ નિગમ બક્રી ગતિ,
નવરામાં નવરી ત્રિયા, શંકર ઘર પારવતી સતી

તોટક.

નહીં દોહોવણો નહીં વલોવણો, નહીં ઘેનકું છોડાવણો.
નહીં પુત્રકુ ઝુલાવણો, નહીં રાંધવો નહીં સાંધવો
નહીં ઝાડવો નહીં ઝુડવો, નહીં છોડવો નહીં જાંધવો.

દોહા.

હરીફરી એક નંદીઓ, જાંધ્યો શિવને દાર,
તુંખા ભર પાણી પીએ, કલ્લા ભરકે ચાર.
ઇતનો કામ ઉમીઆ કરે, ચોર કહુ તે થાય,
જોગી જંગલમાં રહે, કંદ મૂલસું ખાય.
પારવતીકું બ મિલું, સ્થિર વિશ્રામ ત્યાં થાય,
ચલ જીવડા ઘર ઉનકે, ખાત ગોષ્ઠ બન જાય.

તોટક.

એમો બિચાર કરકે જળહી ચલી,
તળ પારવતીકું અગમ મિલી.
અપને ઘરકું લક્ષ આવતહે,
કહુ આદરભાવ બનાવતહે

તળ ઉઠકે આંગન ઝાડુ દીયો,
 બહુ ભાત બિછાનો બિછાઈ દીયો.
 ગાદીકો ઉપર મૂગછાલ ધરી,
 એક પાનીકો તુંબી ને નીર ભરી.
 ફલ ફુલકી છાબ તૈયાર કરી,
 લક્ષ કચું નહીં આત સતાળ કરી

દોહા.

આવત દેખી લક્ષ્મી, ભલે પધાર્યાં મુદરી,
 દુર્ગલ ભેગી જનકર, તુમ દયા બહોત મોપે કરી
 લક્ષ્મી કહે ગવરી સુનો, બહુન તુમ દો મોકુ બકાઈ,
 હમ તુમ દોનુ એક હે, ચે દોનુ મિત્રજમાઈ

જમ્પા.

૧

બડો લક્ષકો માન, લક્ષકુ સળકો ચાહાવે,
 લક્ષ કરે આવાસ, લક્ષ ગઢ કોટ બનાવે,
 લક્ષ કચેરી કરે, લક્ષ ગજ ઝુલાવે,
 લક્ષ બાધે તોખાર, મહેલ ઉચા ચણાવે;
 કહે ગવરી સુનો લક્ષ્મી, માહાત્મ્ય માન હે લક્ષકો,
 ના ધર નહીં લક્ષ્મી, ધિક અવતાર હે તીસકો

૨

જળ લગ નહોતી લક્ષ, કાન્હ ગોવાલ કહાયો,
 જળ લગ નહોતી લક્ષ, મહીકો માટ ફેડાયો;
 જળ લગ નહોતી લક્ષ, કામલી ચોઢી કાલી,
 જળ લગ નહોતી લક્ષ, ગાય ગોકુલકી ચારી,
 આઈ લક્ષ જળ આંગને, તળ હુવો ત્રિભુવનકો પતિ,
 કહે ગવરી સુનો લક્ષ્મી, તું સહુ સતીઓમા બડી સતી

દોહો.

સુંદરી સોલ હબર ને, એક સો ને આઠ;
તું પટરાણી શ્રી કૃષ્ણની, તું સિર સોહીએ પાટ.

૭૫૫.

૧

આસન બેડી આપ, નજર ચહુદિશ ફિરાવે,
એક કોડીકો માલ, મઢીમાં નજર ન આવે;
સિંગી સેલી રણતૂર, ઓર ફંદકી માલા,
પડે સર્પ કે હાર, માંહે વાઘાંખર છાલા;
ભરે ભાંગકે માટ, ભસ્મકે ઢગલે ભારી,
શંકરકી યે સાહેબી, દેખી લક્ષ્મીએ બિચારી.

૨

સળ મઢીકો માલ, જઈ ખાજર બિઠાવે,
કોડી ન દેવે કોઈ, ફરી ઘર પીછો આવે;
મોસે કહ્યો ન જાય, હુઃખ ઉમીઆકું લાગે,
નેસી કૂપકી છાંય, કૂપકે માંહિ સમાવે;
દોલત યે દરખાસકી, નંદી બાંધ્યો ખારણે,
કાંહાં આવે કંથ ખરાખરી, યે કોન કરમકે કારણે ?

૩

તેરો ભીખ માગન કીત ગયો, જહેન બલીકે દારે,
તેરો પશુ ખેડન કીત ગયો, જો વૃંદાવન ચારે;
શંખ બજાવન કાંહાં ગયો, બનમેં બાંસ કટાવે,
મૃગછાલા ઓઢન કાંહાં, ઉન ગાડરાં સમારે;
કહે લક્ષ્મી મુન રે ગવરી, તુમ સાચી વાત મોપે કહો,
હું તુજ પૂછું હે સખી, તેરો જોગી પિયા તે કીત ગયો ?

દધિ લુટાવન કાઢા ગયો, માટ મહીઆરી ફેડાવે,
નાગ નાથન કાઢા ગયો, અગ કાલો લિપટાવે,
ગવરી કહે સુન લક્ષ્મી, તુમ સાચી વાત મોપે કહે,
હું તુને પૂછુ હે સખી, તેરો આહિર પિયા તે કીત ગયો.

તોટક

તવ લક્ષ્મી કહે સુન રે ગવરી,
તુ તો જોગીકી નાગ સદા નવરી
તેગ જોગી પિયાકુ જોગી કહ્યો,
તે માહિ તુને હુ ખ કેમો લયો ?

દોહો

જોગીકુ જોગી કહ્યો, હમ આહિરકુ આહિર,
વામે દુખ હે કાહેકો, દોનુ એક શરીર

તોટક

ફિર લક્ષ્મી કહે સુન રે ગવરી,
તુ તો જોગીકી નાર સદા નવરી
તુમે તાતકો શિર છેદાય દીયો,
વગી મોસે બડાઈ તે કેમી કીયો ?
તળ કહે ગવરી સુન રે લક્ષ્મી,
તુમે ખાત કહી મો મુને ન ગમી
તુ તો લક્ષ્મી હે દધિકી રે મુતા,
તેરે તાત સમુદ્ર મરીજો પિતા
તેરે મચ્છ મો લાઈ ને કચ્છ મો લાઈ,
ધન્ય તર મિત્ર જો રે બડાઈ !

પાછળ કસ્તુરી ચંદન ઢોઢા,
 ધન્યંતર મિત્ર હાથી ઘોડા.
 એક નાયત રબા જહેન તારી,
 કામદુર્ગા જે જહેનો સારી.

દોહો.

તું પીઅરકી આગલી, પીઅર જડો પરિવાર,
 ગવરી કહે મુન લક્ષ્મી, મેં કાહાં જાંધુ તરવાર ?

તોટક.

તું રંકકું છોડકે રાયકું આવે,
 દામિની ચંચલ તું કહાવે.
 એકકે ધર જાવે એકકે ધર આવે,
 તું મેરી જરાજર કહાંમે આવે ?

દોહો.

લક્ષ્મી કહે મુન ગવરી, કેમ લડી હમારી સાધ ?
 હું વસું વૈકુંઠમાં, તો તું નહીં ગિરિ કૈલાસ
 કૈલાસ મેરા કર્મકો, શંકર શિર ભરધાર;
 તીન લોકમેં કો નહીં, મોહો છોડાવનહાર.

તોટક.

અલી એક હરિ ને જો એક હરિ,
 દોનુ જાંધવ હે જો જરાઈજરા.
 અલી તેરે મેરે જળ નાહીં જની,
 તળ જૂદો રહ્યો તેરો મેરો ધની.
 દોનુ જાંધવે ભાગ તો જોંચ લીયો,
 કેને કાટકુટાઈઓ ના રે કીયો.

તેરા કંથકું ગોઝુલ ગામ દીયો,
 મેરે શિવને કાશીકો ધામ લીયો.
 તેરા કંથકું બ્રહ્મસદન દીયો,
 મેરા કથને કૈલાસ વાસ લીયો.
 તેરા કંથકું વૃંદાવન દીયો,
 મેરે શિવે તે કદલીકો વન લીયો.
 તેરા કંથકું મોર મુગટ દીયો,
 મેરે શિવે તે જટાણુટ લીયો.
 તેરા કંથકું શિર તિલક દીયો,
 મેરે શિવે તે નાગકો હાર લીયો.
 તેરા કંથકું પહેરણુ પાટ દીયો,
 મેરે શિવે અખંડ વિભૂત લીયો.
 તેરા કંથકું વાહન ગરૂડ દીયો,
 મેરે શિવે તે વાહન નંદી લીયો.
 તેરા કંથકું તાલ મૃદગ દીયો,
 મેરે શિવે તે ડાક ડમરૂ લીયો.
 તેરા કંથકું માસ બસન્ત દીયો,
 મેરે શિવે તે શ્રાવણુ માસ લીયો.
 અલી કાહા રે કમીમેં ભાગ દીયો,
 તમે મોમે બહાર્ ત કેસી દીયો ?

દોહો.

લક્ષ્મી કહે સુન ગવરી, તું જોઈને બિચારી બોલ,
 શ્રાવણુ માસ નાવે સખી, માસ બસન્તકી તોલ.

તોટક.

વનિતા સુન માસ બસન્ત સમે,
 જાંહાં ગોપી ગોવિંદ બસન્ત રમે.

પિચકારી ઉડત હે કેસરડી,
છળી જોરે જની પરમેશ્વરડી.
રંગ લાલ માહે લાલ હે લલીતા,
ફલીયા જન કેમુઝાં જોર ઘટા.

દોહા.

કોડીલા ટહુકા કરે, પૂઠલ જ્રમર ભમંત,
ધન્ય વૃંદાવન ભૂમિકા, જ્યાં હરિ ખેલે જસન્ત.
તેરે જસન્તકી સાહેબી, ચેહી જસન્તકો મૂલ,
હરખે હોલી પ્રગટે, પીછે ઉડે ધૂલ.
જસન્તકો વર્ણન કીયો, જેમ્મી અગનકી જ્વાલ,
એસો શ્રાવણ માસ હે, સર્વ ભાંતકો મૃંગાર.

તોટક.

વનિતા સુન શ્રાવણ માસ સમે,
જાંહાં ઉચેસે જાદલ નીચે નમે.
ઝરનાં ઝરનાં જહુ નીર ઝરે,
જાંહાં સૂકાં સરોવર નીર ભરે.
જો તરણાં લીલી ઘાસ ચરે,
હજ નાગલી ખેડુ ખેતી કરે.
ઘેર ઘેર તે વેદ પુરાણ કથા,
સજ સુને સુકર્મો લોક જઘા.
શિવ દેવજે ઘંટા વાજે ઘણા,
સખી શ્રાવણ માસની જો રે મણા.

દોહા.

રીસ રૂદેમાં જહુ ચઢી, આવી લક્ષ આવાસ,
જાય કહું કિરતારકું, જે ચંકરસે લીયો દેલાસ.

નારદ મન લગવાનનું, લક્ષ્મીએ સમરણ કીધ,
 ઉઠ ચલે વૈકુંઠમે, તળ લક્ષ્મીએ દર્શન દીધ.
 નારદ કહે સુન લક્ષ્મી, કેન લડી તુમારી સાથ ?
 મેં જા કહું કિરતારકું, તેનું ઘર કરાવે ત્યાગ.
 લક્ષ્મી કહે નારદ સુનો, એક વચન રૂપિરાય,
 હું ગઈ'તી કૈલાસમાં, જોગણુ લડી મુજ સાથ.
 નારદ કહે સુન લક્ષ્મી, મેં જા કહું શિવ જોગ,
 પારવતીને પરહરી, શંકર લાવે શોકય.

છદ

જળ છે મૃગ આસન, પધાર્યા નારદ સુન.
 ભરાવ્યા ખાંધે જંત્રકું, જાળવે તાન તંત્રકું.
 જાંહાં બેઠાં હતાં ગવરી, તાંહાં નારદજી આવ્યા ફરી.
 ઉઠ્યાં ગવરી ધાયકે, પૂજા લીધી વધાયકે.

દોહો.

અર્ધ પાદ પૂજન કર્યાં, અતિ આદર સન્માન,
 ગવરી કહે નારદ સુનો, આજ ઘેર આવ્યા લગવાન.

તોટક.

તળ નારદ કહે સુન રે ગવરી,
 તેરો શંકર સ્વામી પર્વત ગિરિ.
 તું તો આઘશક્તિ સર્વમાં સતી,
 તુજથી તો મોહું કોઈ નથી.
 તુજને જોગમાયા જગમાં કહે,
 તારો પાર પરમેશ્વર ન લહે.

તારે ઘેર ભડારી કુળેર તણા,
તારે એકે વાતમા નહીં રે મણા
તારો પિયુઠો ઘેર ને ઓઢે નહીં,
તે તુજને કેમ ગમે રે સહી ?

દોહા.

ગવરી કહે નારદ સુનો, બાઓ કૃપણ દરખાર,
વહાલી અળખામણી તને, બાંહા ઘણેરી નાર.
ગવરી કહે નારદ સુનો, જ્યા જૂઠી વિદ્યા લઈ રે,
સાઢો ધાલો નારમા, જ્યા ઠરે ત્યાંથી બળો

તોટક.

તલ ભાગીયા દેવ નારદ રૂપિ,
તે તો આવીયા લક્ષ્મી પામે ધસી

દોહા.

નારદ કહે સુન લક્ષ્મી હું, ગયો ગવરીની પામ,
નિંદા કીધી મે શિવ તણી, સુને શક્તિએ દીધો શ્રાપ
લક્ષ્મી કહે નારદ સુનો, એ શું કીધું કાજ ?
શાને ના ગયા શિવજી કને, તે છે ભોળો ગજ.

તોટક.

તળ ઉઠ ચલે શિવનાથ ભણી,
ભોળો નાથ જ્યાં તપસ્યા કરે છે ઘણી

દોહા.

સાચે દિલ રાચે નહીં, જૂઠે લાગે જવાળ,
એક બચન એસો કહું, ઉઠ ચલે દેલાસ

જોગી કાઢેકું જગલ ધ્યાન ધરે,
 જોગી કાઢેકું જનમે તપસ્યા કરે ?
 તારી પારવતી તો પીઅર ગઈ,
 તારા કૈલાસમા ણીજી કોઈ નહીં
 તારો નહીં જરાડે ત્યાં ઘાસ નહીં,
 એવી નારદે જૂઠી વાત કહી
 ત્યારે શંકરને કાને સુરત ગઈ.
 એ વીજો રે આકાશ ધર્મ
 પટ્ટી તવ માદડી ફર કરી,
 ઝટકેથી દિગાખર હાય ચઢી
 લોખોનાથ આવ્યા કૈલાસ ભણી,
 અતિરૂદ્ર તે અરૂણ નેત્ર કરી.
 તપે અંગ અમિતુ જેમ તપે,
 તણ માતા તે મોહિની રૂપ ધરે
 નહીંઆને નીરો ઘાસ ઘણી,
 ભરીયા તે શરણત માટ ભરી.
 કશો વાંક નથી રે નારી તણો,
 નાથ નવ રાખશે મુજ પર આમજો
 એવું કહી પારવતી બેઠા લાંડા,
 એટલે લોખાનાથ આવ્યા તાડા
 પારવતી પિયુની પૂલ કરે,
 તવ શકર ઉલટા ક્રોધ ધરે
 સ્વામી શો રે અપરાધ ગુન્હો કશો,
 અખળા પર રોષ ન રાખો અનો.

હું તો વાત ન બાણ પીઝર તણી,
 મારે માથે હજો તમ સરખા ધણી.
 એવાં જુગતે જુગતે વચન કહ્યાં,
 તવ શંકરનાં અગ શીતલ થયા
 તવ કાળ ને ક્રોધ તે સર્વ ગયા,
 શંકર લોળાનાથ પ્રસન્ન થયા.
 તવ શંકર કહે સુણો પારવતી,
 શાને વાત થઈ તમારી વતી ?
 આપણે ઘેર સહજે આવી લક્ષ્મી.
 કહી વાત તે તો મુજને ના ગમી.
 એ નારીએ કંથ લિખારી કહ્યો,
 તણ મેં એનાને આહિર કહ્યો.
 ફિર એણે મરાવન તાત કહ્યો,
 એમ બોલતાં બોલતાં રોપ થયો.

દોહરા.

શંકર કહે ઉમીઆ ગુણો, એક અમારી વાત,
 આપણ વસીએ એને આસરે, કેમ લઢીએ એની સાથ ?
 ઉમીઆ કહે સ્વામી ગુણો, એક અમારી વાત,
 મોટા કૈલાસપતિ, કે મોટા વૈકુંઠનાથ ?
 હું વનમાં તપ કરું, ધ્યાન એનું ધરવા,
 વનમાં જઈને ધ્યાન ધરું, લક્ષ્મી એની કરવા.
 ભરણ પોષણ લગવાન છે, અન્ન જલ એને હાથ,
 ત્રણ લોક તારણ તરણ, મોટા વૈકુંઠનાથ.
 તે સમે કૃષ્ણ ઘેર આવીયા, ઘરમાં દીપક નાહી,
 ધુંધ લગાવ્યો નારીએ, કૃષ્ણ પૂછે કાંય ?

કૃષ્ણ કહે શુભ કામિની, કોણ નાગ તમ સાથે લઢી ?
 વાસ તબાવુ પ્રજકો, કાઢી મૂકુ અખ ઘડી
 લક્ષ્મી કહે સ્વામી શુભો, એક અમારી વાત,
 હું ગઈતી કૈલાસમા, જોગણુ લઢી મુજ સાથ
 વિખ હાલાહલ લીયો, યોદ્ધ ગત્ત તે લીધ,
 તત્વડપ તુ મુજને વરી, તે તો એણે દીધ
 વળી હાલાહલ ને હતુ, તે તો એણે પીધ,
 શ કરના પ્રતાપથી, મે ગજ વૈકુંઠનું લીધ
 વળી બાળીને લક્ષ્મ કરે, તે મુજથી નવ થાય,
 જન્મ ધરી મે શુ કર્યું, ચારી જોકુળની ગાય
 લક્ષ્મી કહે સ્વામી શુભો, એક અમારી વાત,
 મોટા કૈલાસપતિ, કે મોટા વૈકુંઠનાથ ?
 હજિ કહે મોટા હરા, વળી મોટા એ હરિ,
 આત્મા હોતુ એક છે, પણ દેહ જુજવી ધરી
 લક્ષ્મી ઉમીઆ એક છે, જૂદા નવ કહેવાય,
 કર જોડીને કરગરે, દામ મોકમ શુભ ગાય
 સવાહ લક્ષ્મી ઉમીઆ તણો, ને શીખે શુભ ગાય,
 ભવસિંધુ મહને તરે, રૂપ અદ્રાયણુ થાય

એક પદવાળાં.

ગુજરાતી.

હેમખણ.

હયા હુગ્ગ ચઢી જુઓ, મામે બેઠા સાંઈ સાધુ;
ધર્મ હુગ્ગ ચઢી જુઓ, સામે બેઠા સાઈ રે. ૬૦
સાનમા તમે સમજી જુઓ, જુઓ મન ચઢી રે;
ઘડયા ઘાટ લાગી જાશે, મુઝે નહીં પલ ઘડી રે. ૬૦
સાત સાયર હુલહુટે જેમ, ગંગા જમુના ખડી રે;
ફરો નાવ ખૂડી જાશે, સાચા ઉતરે તરી રે. ૬૦
નામ વાળાં વાજ્યા ને, નયને નિરખ્યા હરિ રે;
ત્રિવેણી પગ શ્યામ બેઠા, અધગ આસન કરી રે. ૬૦
પાચ તત્વ ત્રણ ગુણ, વાતો સર્વે ખરી રે;
હેમખણ કપડી બોલીયા જેને, સાચી વસ્તુ જડી રે. ૬૦

કંદયાણ.

ધન્ય એકાદશી, એકાદશી કરીએ તો વૈકુંઠ પામીએ. ૫૦
મારે એકાદશી પ્રત કરવાં છે, મારે ધ્યાન ધણીનાં ધરવાં છે,
મારે ભવ સાગરમાં તરવાં છે, ૫૦
પ્રત એકાદશીનાં સારાં છે, મારા પ્રાણ સંગાથે પ્યારા છે,
મારે ઘેર ગંગાજી પધાર્યાં છે, ૫૦

જે એકાદશી વ્રત નવ જાણે, તે નિર્જળ કુવે દોરડાં તાણે,
 પશુ પક્ષી વત તે શું જાણે, ધૃ
 દિન એકાદશીને અન્ન ખાશે, તે જમરાજનો ચોર થાશે,
 તે પ્રભુને મંદિર કેમ જાણે, ધૃ
 જેણે એકાદશી નિમ લીધા છે, તેના પુણ્ય પદારથ સીધ્યાં છે,
 પ્રભુએ પોતાનાં કીધાં છે, ધૃ
 પ્રભુ દુર્વાસાને દંડ દીધો, રાય અમરીયે અનુચ્છ કીધો,
 ભટ કથ્યાણુ દામે રસ પીધો, ધૃ

તુલાપુરી.

શું ઢાળા સમરીએ રે સ્વામી, નવ ગુણુવા ગુણુપતિ. શું
 ગણુપતનાથ પટ્ટોને હાથ, પ્રસન્ન હોશે પાર્વતી,
 સર્વ દેવતા કરે સેવના, દર્શન કમળાપતિ: શું
 વામુદેવ કરે દલોલા, મુખમણ સાંઠ ગુલતી,
 એકદંતા દયારેવંતા, ફરી કરે વિનતિ: શું
 દોમી ડરે સલામ સહુ કરે, મહા વિકાળ મૂરતિ;
 ચાર ભુજ સ્વામી આપ બિરાજે, રિદ્ધ સિદ્ધ એક સતી: શું
 પૂજા પત્રી રાત દિવસ રે, ધુપ દીપ આરતી;
 સ્વામી તુલાપુરી એણી પેર બોધ્યા, આઘ નમું દો ગુલ મતિ: શું

પુંજે.

હો રામ આજ મારા ભાઈ રે, આલમરાજ સમરો છ છ,
 હર હર નરણુના જામા પહેરો હો
 કાયામા ફડ કપટની કાતી છ, એ તો આવતાં જાતાં વહેરે;
 સાબુરી તાંત સમુદ્રમાં બેઠા છ, એને ખુડંતાં કોણ તારે ? હો
 ઘડ્યો ઘાટ ઘડીમાં ભાંગી જાયો છ, નર બાળમાં બાળ સમાશે;
 રત્ન કાયા જવડા ઉણી ના મેલો છ, ફરી આવ્યાની આશે: હો

કોણ નગરીમાં કોણ કોણ રાજી છ, તેના કોણ પ્રધાના ?
ચોટીદાર ફેરે દળ ભીતર છ, પેલા ઠગીઆ ચોર ન હાલે: હો
પાણીના બુંદ પવન કેરા થંભા છ, એ તાપ વિના પિંડ કાચો;
પરજાત પુજે એમ બોલ્યા છ, મારો આલમ ધણી સાચો: હો

સંતરામ.

રોગ થયો ને ઉપાધિ વ્યાપી, કાંઈક ઓમ્મડ કરજે;
બાજી રચી તેમાં મરી પડીતું, હરિને દુદયે ધરજે.
મમતા મરચી લેળી કરીને, સવળાં સવળાં ખાજે;
વૈદ વિકૃલો શોધી લખજે, ચર્ણુ તેહના સાહજે.
હુગધાના તો ડહામ પડીયા, આશા તૃષ્ણા વાધી;
લોભ લાકડું મૂકી દઇને, પરમારથ લે સાધી.
આ સંસારે અનંત રોગો, તેમાં મોટા પાંચ;
એક ઘડી તે જાંપે નહીં ને, કરતા ખેંચાખેંચ.
જાલીમનું છે જોર ધણેજ, હીટે રંગમાં રાતો;
રાત દિવસ નિદ્રા નહીં ને, ફેરે સઘળે ધાતો.
કૃષ્ણ નામનો ક્વાથ કરજે, ગોવિંદ નામની ગોળી;
ચતુર્ભુજ ચર્ણામૃત કરીને, પીજે તેમાં ઘોળી.
જગદીશ નામની જડી ખુટી, મનુષ્ય દેહીને લાધી;
ઓળખીને ઘસી પીએ તો, જાયે સઘળા વ્યાધિ.
એક ચિત્તનું ચુરણ કરજે, પ્રેમ કરીને પાય;
કહે સંતરામ માની લેજો, રોગ સમૂળા જાય.

ભૂધર.

અખંડ લજ્જન કરો દિલ ભીતર,
એણી વાટે હોય ઉજ્જણાઈ રે છ.

પ્રથમ તે સમજે નંદ ગણેશ, તમ સમર્થે શુદ્ધ પાઈ;
હુકમ હુવો ધણી નકલક દેવનો, શંકર શીવ નમાઈ રે: અ

નાહ્યા રે ધોયા ક્યા લયા, છુને જીતર લેખ ન પાઈ;
 સ્નાન જપો દુનીઆની રે શોભા, ભરમચું ભૂલ્યા મેરા ભાઈ રે: અં
 પત્થરા રે પૂજ્યા સેવા કીધી બાવા, શિર પર બોજ ઉઠાઈ;
 દિલ જોલો મહિલાને પૂછો, દેવ હોય ઘટ માંહિ રે: અં
 બાર બાર મેઘ જેને જળ ભરીયા, માંહિ દીઠી સકળ કમાઈ;
 સુરત નુરત હે દો પાણીઆરી, પલમાં ઘડા ભરી લાઈ રે: અં
 આ કાયામાં હંસલો ગિરાજે, હંસલી જ્યોત સવાઈ;
 હંસા રે બેઠા મોતી ચરવા, રમતે રમત ભલી પાઈ રે: અં
 શુદ્ધ અમારા સતના બેલી, અગમ્યની ઓળખાઈ;
 દાસ ભૂધર તે ઓણી પેરે જોડ્યા, નકલંક દેવને વધાઈ રે: અં

વનમાળી.

ગરબો.

તમે કેમ આવ્યાં પ્રજનાર, મંદિર પરહરીયાં;
 પરહરીયાં નાનાં બાળ, પ્રજની સુંદરીઆં. તં
 અર્ધ નિશા રૂડાં મંદિર તણને, આવ્યાં વન મોજાર રે;
 એક એક પે દિસોછો રૂડાં, તમે છો કુળવંતી નાર: મં
 વેદ પુરાણમાં શુષ્યું હશે જે, સીએ ભજવો કંથ રે;
 ધર્મ તમારો તમને કહું છું, બુઝો વિચારી અંત: મં
 મનડાં વિમાસી અળખા ઉભાં, શું કહો છો પ્રાણુવન રે;
 અમે ભણએ વનમાળીનો વહાલો, વિનવે ગોપીજન: મં

કાન્હપુરી.

પડવાની પણ પ્રીત-રાદ.

નહીં આણું નંદના લાલ, મહીડાં મારાં રે;
 મારા ગામમાં વિકૃલરાય, કહેવાડ તારાં રે.

આણે મારગ રખવાળ, કોઈ ન્હોતો દાણી રે;
 એ મારગ જતાં આજ, ચુદ્દી તાણી રે.
 નવલખ નંદાણને ધેન, આગે દિન દુતો રે;
 ક્યા ગયો' તો આટલા દિવસ, હવે થયો છતો રે.
 એક આસોપાલવનાં ઝાડ, શીતળ છાયા રે;
 એક રેતાં મેઝ્યાં જાળ, લાગી તારી માયા રે.
 તને જહીવરાવીને જાઉં, નારી હું તો એવી રે;
 કાન્હ તને મારે આણ, કસની દેવી રે.
 તારા કંસનો કાદું વંસ, એ શું બોલી રે ?
 મળ્યા કાન્હપુરીનો નાથ, જાળ પ્રભુચારી રે.

મૂળદાસ.

ધન્યાશી.

ભવિષ્યે માંડ્યું હોય તે ધાય,
 ડાહ્યાનું ડહાપણ કામ ન આવે, કરો કોટી ઉપાય. ભ૦
 કર્તા હર્તા રઘુનાથજી, તે કેમ વનમાં જાય ?
 સતી સ્ત્રીતાને કલંક અઢાળ્યું, રાવણ શીપ રાજાય: ભ૦
 ભીમ અર્જુન સહદેવ નિકુળ, ધર્મરાય કહેવાય;
 પાંચ પાંડવો દેખતાં સતી, દ્રૌપદી કેમ હુંટાય ? ભ૦
 પરીક્ષિતને રહ લાગી ત્યારે, મૃગયા રમવા જાય;
 તપસ્વી રૂપિને સંતાપ્યા ત્યારે, સર્પ તણો ડંસ ધાય: ભ૦
 જનમેજય પરીક્ષિત જેવા, તે પણ રાજા કહેવાય;
 રંલાને વરવા યજ્ઞ રચ્યો ત્યારે, અઢાર હત્યા ધાય: ભ૦
 રાજાને જ્યારે હત્યા લાગી, વદન ઝાંખાં થાય;
 રામ નામની વાહ કરાવો, તો ઉગરવાનો ઉપાય: ભ૦
 મંગળ મુદૂર્ત ગુલ ચોઘડીઉં, પહેડું ઘર પુલ્તય;
 મુદૂર્ત દેખાડી લગ્ન લખાવે તોએ, રંગ ભરેલી રંડાય: ભ૦

હાણુ વૃદ્ધિ તે હાથ હરિને, મન મિથ્યા મલકાય;
 કરનાગ તો કરી ગયા ને, અણુસમજી અથડાય. ભ૦
 રામ નામના સંવત ચાલ્યા, ઉગ્યા તે અલપાય;
 ગુરુ પ્રતાપે બોલ્યા મૂળદાસજી, હેતે હરિ ગુણુ ગાય: ભ૦
મેઘજીવા.

માથે ઘડીઆળા વાગે,
 ઘડીઆળાં વાગે ઘનનન ઘાટના રે, વસમી વાટના રે મા૦
 મુતા કોઈ હરિજન જાગે રે, આવીને ભગણો ઉજડ વાસમાં રે; મા૦
 જીવાની દિવાની તારી કાલે વહી જાયે રે, પિત્રેં ભરાણુ તારૂં પાપમા રે; મા૦
 સચું કુટુંબ તારૂં વીટીને બેઠું રે, કોઈ નહીં આવે તારી સાથમા રે; મા૦
 જમડાની પામે કોઈનું જોર નહીં ચાલે રે, લઈ જશે માઝમ રાતમા રે; મા૦
 હરિગુરુ વચને બોલ્યા દાસ મેઘજીવો રે, સદગુરુ ચર્ણે ચિત્ત રાખજો રે, મા૦

જેરામદાસ.

ધોળ

જાગ જાગ જંજાળી જીવડા, ભજન કરી લે ભાઈ રે,
 દેહ મનુષ્યા દુર્લભ કરીને નહીં મળે રે.
 મોનાના તો સૂરજ ઉગ્યા, પ્રગટ થયાં પ્રભાત રે,
 ભાત ભાતનાં કુલ કમળ દળ ઉઘડ્યા રે
 સદગુરુ શબ્દે કુંચી લાધી, તતક્ષણુ ઉઘડ્યાં તાળાં રે,
 વાણીથી પર જઈને મૂળાં થઈ રહ્યા રે.
 ત્રણ ભુવનમા રંગા ચંગા, ઝણકારા બહુ વાગે રે,
 આલમંડપમાં ગાજે અનહદ એહ તણા રે
 જ્ઞાન રવિ ઘટ ભીતર પ્રગયો, તિમિર મટીયા ત્યારે રે,
 અંતરમાં અજવાળાં ચોગમ જળકુળ્યાં રે

હિંદી.

નાભો.

વમન.

રસ હોરી ખેલે મુલન રાય,
 સર્વ કુંવરી ઝરખે ઝાખે આય ૨૦
 તાંહાં મહાદેવ સાજ લીયા મૃદંગ, રૂપિ નારદ નાચે લે ઉપંગ,
 તાંહાં તાલ લઈ ગાવે નેદેવ, તાંહાં નાપો પ્રીપો નામદેવ, ૨૦
 રોહીદાસ બળવે નવલ વાજ, ગાવે આશાગોડી વમન રાગ,
 તાંહાં સનકાદિક ખેલે મુલન, તાંહાં નિગમ ઉચારે નેનેદાર, ૨૦
 તાંહાં કેશર કુમકુમ ભરેહે માટ, તાંહાં મેન લક્ષ્મી દીએ ગાટ ખાટ,
 તાંહાં પિચકારી બલીબદ્ધ હાથ, પ્રહલાદ વિલિખણુ વિદુર સાથ, ૨૦
 તાંહાં રંઝા બંકા કાણુ કેવલદાસ, દાસ દેવ દરે પ્રેમ પ્રકાશ,
 તાંહાં રમે નરસંયો આસપાસ, પ્રેમ સહિત ગાવે મીરાં દાસ, ૨૦
 શુરે રામાનંદ કથે પ્રજ્ઞાન, તાંહાં કપીર ચલાવે શબ્દ ગાણુ,
 આચલ કર ચર્ચે અખીલ, બ્યાસ અમરીષ શુકદેવ વીર, ૨૦
 હોરી ખેલત ખેલત બન્યો રંગ, તાંહાં અનંત કોટ લીયે સત્સંગ,
 તાંહાં એકી ઝેર મેરો રાખ્યો માન, જન નાલાકું દીને લક્ષ્મીદાન, ૨૦

દાદુ.

સદા સંગાથી, મેરે રામ કારણુ તોરે. સ૦
 કંઠા પહેરેં ભસ્મ લગાઉં, વેરાગણુ હોય હુંડું; મેં
 ગિરિવર વાસા રહું ઉદાસા, ચઢી શિર મેરૂં પોકારું; મેં
 ચહ તન ગાળું ચોર મન મારું, કરવત શીષ ચઢાઉં; મેં
 શિર ઉતારું તુમ પર વારું, દાદુ બલ બલ બાઉં; મેં

રધુનાથ.

ગાફલ મત રહના બેટા-રાહ.

ગુરુને અમલ પીલાયા બે, સુજકુ ફકીર બનાયા બે. શુ
 અગમ નિગમકી બુટ્ટી ઘેરી, ગુરુગમ બનકા પાણી;
 મન કુટેમેં પૂજ રગડ કર, ગર્દ જુલાયા બે: શુ
 આત્મજ્ઞાનકા લીયા કટોરા, ઘર ઘર માશું દુકા;
 દામ કોધકી ધુની જલાઉ, નિશદિન બાજે ડંકા: શુ
 ઔઠ હાથકા લાલ પિંજરા, માડું પોપટ બોલે;
 નિરંજન રધુનાથ ગોત્રેયા, અંતરકે પટ બોલે: શુ

પ્રીપાણ.

કલ્યાણ.

મેરે મન હર લીનો, રાજ રણછોડ મેં
 દિકમ માધવ હરિ પુરપોત્તમ, કુબેર કલ્યાણકી ભેડ; મેં
 રાધા રૂકમણી આર સતભામા, બાંબુવલીકી ભેડ, મેં
 શંખ ચક્ર ગદા પદ્મ બિરાજે, મુખ મુરલી ઘનધોર; મેં
 મોર મુગટ શિર છત્ર ધરે હે, કુંડલકી છળી આર; મેં
 આસપાસ રતનાકર સાગર, ગોમતી કરતી કલોલ; મેં
 ધ્વજ પતાકા મુંદર ફરકે, બલક કરે જગજેર; મેં
 સબ ભક્તાનકે કાજ હી પ્રગટે, નામ ધર્યો ઠોર ઠોર; મેં
 પ્રીપાણકી ચેહી અરજ હે, જય જય ભુગલકિશોર; મેં

ધર્મદાસ.

જળસે ભયે બેરાગી,
 હો મેરે સાધુ જોગકી નામ હે ઉર લાગી. જ
 પિયા પિયા સર્વ હી બોલે, મેં પિયાકા શબ્દ સુન બાગી; હો

જોગન હોય મેં જન જન હુંડું, પિયા ઉપર દેશ ત્યાગી; હો
લોક લાજ કુલ સાન વિસર ગઈ, નામ અમલ રસ ભાગી; હો
કપટ કુચાલ કુસંગત છૂટી, ચેત ચિત્ત જીવ જાગી; હો
ધર્મદાસ પિયા અપના પાયા, પિયા ઉપદેશ અનુરાગી; હો

રામાનંદ.

પદ નિર્વાણા, લિખે કોઈ વીરલા. ૫૦
ગિના રસનાકો અંતર ધ્યાના, લિખે સો પુરૂષ પુરાણા; ૫૦
કર્મ છૂટે તણ જીવ ન રહાના, સદગુરૂ મત લેકે દિલ ધ્યાના; ૫૦
ત્રીન લોકમેં કાલ સમાના, ચૌદ લોક સત્ય નામ નિશાના; ૫૦
રામાનંદ ચે કરત જખાના, સાહેબ કબીરકા નિર્મલ ગાના; ૫૦

રતુ.

લાવણી.

સુનો સાહેલી રહું એકેલી, બેલી ગિના મેરે જોગનમેં,
અતુર્મસિકી ઘટા ઘેરાની, પાઉસ પાની આંગનમેં;
આપાડ માસે પિયા ન પાસે, ઘોર ઘટા કર ઘન ગર્જે,
અહુદિશ ઘનમેં વિજલી અમકે, દેખ મેરા જીવડા લરજે. સુ
શ્રાવણ મંગલ ગાવન સખીયાં, દોરત દોર હિંદોરનસે,
વૃંદાવનડી કુંજગલનમેં, નિરખત નંદકિશોરનસે;
લતા લિપટ રહી વનવેલી યોં, લાલ લિપટ રહી ફુલનસે,
કેસી લિપટ રહી મનમાની, અપને અપને પ્રીતમસે ! સુ
ભાદુર રતકે બાદર કજરે, લેખ ચઢે હી લયંકરકી,
બગસ માસ હોંગલાજ પરસિદ્ધ, સેના ચઢી સો શંકરકી;
ગોખ ઝરખે ખંડી અચાનક, ડરી સો અપને દેહનમેં,
હરિ હરિ કરકે ખંડી પોકારેં, ગિરી સમુદર ગેહનમેં : સુ

આસો માસે ચલી અલખેલી, થાલ લાંરી ગજમોતનકી,
 ઘર ઘર દીપક મહલ બનાયે, અગમગ લાગી જ્યોતનકી;
 આયે મુરારિ નિરખત નારી, પ્રિયા પ્રેમ અપના પાયે,
 કપૂર થાલ ઉતારે આરતી, દાસ રતુકે મન લાયે: સુ૦

શંભુપુરી.

કર્જ કાઢકે માલ પરાયા, વેશ્યા નાચ નચાયા હે,
 મુઠી ભર સાધુકું ન દેતા, કહે અનાજ નહીં આયા હે
 પાંચ સાત જા હાં મિલકર ખેંકે, જુઆ જુદા મચાયા હે,
 સુકા સુલકા ચરસ તમાકુ, ગાળા બહોત ઉડાયા હે
 ઘુંટ કમુખા કહે રામરસ, વામે ચિત્ત લગાયા હે,
 પરનિંદા ઓર આઠી ચુગલી, બાર બાર જગ છાયા હે
 સત્ય વચન કોઈ કહે ન જગમે, જૂઠા જગકો લાયા હે,
 જા હાં અન્યાય હોત સીઅન પર, નયનાં નિદ સતાયા હે.
 કહતા સુનતા બકતા મૂરખ, મૂઢતા મૂઢ પચાયા હે,
 કહે શંભુપુરી કહત શંભુસે, શંભુશર્ણુ આયા હે

બિહારી.

દેવગધાર.

આજ બધાઈ હો ખરસાને આ૦
 પંચ શબ્દ બાજત સુની સુરસુની, દેખે ન મન તરસાને; આ૦
 કીર્તિ કુખ પ્રગટી પ્રજભૂષણ, રાધા પદ દર્શાને; આ૦
 લલિત નિકુંજ બિહારી જનકી, રૂપ રહિત સરસાને; આ૦

• જ્ઞાનદાસ.

સીતાગમ મિલન કબી હોય—ગદ.

મોમે રામલજ્જન કેમે હોય, દુગધા પાસ ખડી. મોં
ખાલાપન મો ખેલ ગંવાયા, ખાલકડી ખુદ હોય;
કરના ખીકના અંગ સંગ કોલે, દર્પણમે મુખ લેય: ૬૦
અન્નરસ મિષ્ટરસ ખટરસ ભાવે, રંગરસમે દિલ હોય;
ભૂખ પિયાકે અંગ સંગ રોલે, ભક્તિ કાંહાસે હોય ? ૬૦
ભટકત ભટકત આયા ભુદાપા, ભાવ ન પૂછે દોય;
અળ પન્તાકે કોહા કરેગા, ખાજી ગયા સળ ખોય: ૬૦
કુડ કપટમે દિન ભર ગુજર્યા, રાત દિનમે મોય;
જ્ઞાનદાસ કહે તુમ ગિગિનારી, પાપ દીયા સળ ધોય: ૬૦

જ્ઞાનાનંદ.

મહીદીપની ચાલ

દેખો રે નંદલાલ અજંખ, ખની ઠની ઘર આવે;
ખની ઠની ઘર આવે, હાં મોરે મન ભાવે દે
શિર પર અલખેલી પાગ, જુક રહે પેશ જાગ;
કુંડલ કપોલ મોરે, મનકું લોભાવે: દે
ખકુટી કુટીલ અપલ પલક, ધીગનનન કાન્તિ જલક,
કેશરી સી તિલકવામે, કામ લજ્જા પાવે: દે
જંગીઆ પહેરે ચોલીતા. કટિ પરે પટી આપીતા,
કુલનકી માલા અધર, જાંસરી ખજાવે: દે
ગજકી જુગભીર ચાલ, ભટકત મટકત ગોપાલ,
જ્ઞાનાનંદ નિરખ નિરખ, હરખી ગુણ ગાવે: દે.

ચતુર્ભુજ.

રામગ્રી.

જુલો પાલને ગોવિંદ. ઝું
 દધિ મથી નવનિત કાદું, તુમકું દેઉં આનંદ ઠંદ; ઝું
 ઠંઠ ઠંઠમાલા લાલ લટકે, બ્રહ્મટી મનકે રંદ; ઝું
 નિરખી નિરખી ક્ષણ ક્ષણ જુલાઈ, ગાઉ લીલા છંદ; ઝું
 છોટી છોટી હંતીઆં મુખકી નિધિયાં, હંસની હે કધુ મંદ; ઝું
 ચતુર્ભુજ પ્રભુ બલ ગઈ જનની, તુમ પર ગોકુલચંદ; ઝું

દુલમદાસ.

મોસે રામજનન કેસે હોય-રાદ.

સીનારામ મિલન કબી હોય, અંદેશવા લાગ રહી. સીં
 એસા મોરે મનમેં ભાવે, ચલો હરિકે દેશ;
 સાધુ ચલો હરિકે દેશ;
 ખરિ મિલે તો બડા ભાગ્ય હે, નહીંતો કઠિન પરદેશ: અં
 જળ લગ તેલ દીવેમેં જતી, મુજ પડે મળ કોય;
 ખુટ ગયા તેલ બુઝ ગઈ જતી, લે ચલો લે ચલો હોય: અં
 શુરે બિન મારગ કોન જતાવે, કરીએ કોન ઉપાય;
 બિના શુરકી માલા પહને, જન્મ અકારથ જાય: અં
 ચે જગ દુંદા વો જગ દુંદા, પાયા અપને પાસ;
 સખં સંતનકી ચર્ણુ બંદગી, ગાવત દુલમદાસ: અં

કરસરામ.

કસ્યાણ.

હો મન ખ્યારે હો મન ખ્યારે, હરિકો ભજન કર હો મન ખ્યારે. હો
 એકરસના તુમ કયોં અલસાણી, શેષ સહસ મુખ રટત હી હારે; હો

જાકે શણ પતીત ગત પધિ, ગુણિકા કુળજા વ્યાધ ઓદારે; હ૦
અધમ તરે અધિકાર લજનમે, હરિ સ્મરત સજા અઘ ઓળારે; હ૦
અજામેલ સુત નામ ઉચ્ચાર્યો, જલ કુળત ગજ આહ ઉગારે; હ૦
કરસરામ એસે સમર્થ ઠાકુર, વનચર લીલ પુતના તારે; હ૦

સુખરામ.

રામજી બિના મત બોલ, રસના તું. ૨૦
ઓર બોલે અપરાધ લગતહે, પડત લજનમે' બોલ; ૨૦
સંસાર ખાત સખ હી જૂઠી, કદલી છોડ નીમ મત છોલ; ૨૦
સ્મરણ સુકૃત કર લે પ્રાણી, ચે દો ખાત અમોઘ; ૨૦
સાધુ કૃપા સુખરામ લણત હે, કીચો હે ગર્ભમે' કોલ; ૨૦

અજબપુરી.

તીન ભુવનમે' જોલત જોગી, બાલ સ્વરૂપી રહના;
ચાર ખુંટમે' ચલો અવધૂતા, દિલકા લેદ ન દેના. તી૦
રહેણી કહેણી તુમ કરના ખ્યારી, પરધર પ્રીત ન કરના;
ઈન ખુંદસે હીરા નિપજે, સો પરધર નહીં દેના. તી૦
પરનારીકા પાલવ છોડો, મત લગાઓ મન અંગા;
રાવણુકા દશ શીષ કટાયા, પરનારીકે સંગા. તી૦
ચારી તો સંતોસે ચારી, નહીં ત્રિયાસે ચારી;
પલમે' હંસે પલમે' રોવે, પલમે' કરે ખુવારી. તી૦
ગગનમંડલ બિચ ગો વિચાણી, જમીન દૂધ જમાયા;
માખન માખન સદગુરૂ પાયા, છાસ જગત ભરમાયા. તી૦
અજબપુરી રૂખડીઓ બોલે, સદગુરૂ વચને રહના;
કાલાધેલા ગુરૂજી કરના, નગુરા કોઈ મત રહના. તી૦

તિલકચંદ. -

અંગનો મેલ ઉતારી ખાલ કીનો, ખાલા ઘર રખવાલા રેલ.
 ફેરી ફરંતા સદાશિવ આવ્યા, આવીને અલક જગાવ્યા રેલ
 કોનકા ચે લડકા કોનકા ખાલક, કોન તેરા નામ લણીને રેલ ?
 ઉમીઆકા લડકા શિવજીકા પુત્ર, ગણપત નામ હમેરા રેલ.
 કોખ્યા શિવજીકોખ્યા લોખા શંભુ, કોખ્યામા ચક ચલાવ્યાં રેલ
 નાહી ધોઈને ઉમીઆ ખારણે આવ્યાં, કાંઠાં ગયા ખાલક મેરા રેલ ?
 મે કયા જાનું સતી તેરા ખાલકકું, બહાલા તો સ્વર્ગે ચલીયા રેલ.
 પાચે ધુધરડી ગલે ફુલમાલા, રમજુમ કરતા ચલીયા રેલ.
 આલકો હુંદું સકલ જગ હુંદું, શીષ કુંજરકા લાયા રેલ.
 લાંબી લાંબી સુંદ દેખા વિકાલા, ચે નહીં ખાલક મેરા રેલ.
 દોઉ કર જોડી તિલકચંદ જોડ્યા, જોડ્યા છે અમૃત વાણી રેલ

લાલ.

ડરકા ન હોના દહીં, જે ચારો ડરકા ન હોના દહીં;
 ગિરેગી જળ ગેળી ગીદી. જો

હર એક ખડા કૂપ સા ઉડા, વાવ ખડી જેસી લાઇ,
 નદી નહર તાલાવ ખડા કોઈ, હે સમુદ્રકી ખાઈ: ડો
 શાહા સખ ડૂબે સાહસી ડૂબે, ડૂબે કમંડલધારી,
 છોટી ખડી દુનીઆ સખ ડૂબી, કેસી કરામત ભારી ! ડો
 યહ ખડા દરીઆવસે દુના, ડૂબા પાર ન પાવે;
 લગા આશરા વીર નિવાસા, પુછે નફા સમજાવે: ડો
 જર જવાહીર માણક મોતી, ડારો ખજના ખાસા;
 યહ ખડા રહે હમેશાં ખાલી, હે કુછ અજળ તમાશા: ડો

હે ખૂબ જાદુ યહ ખડેમેં, આક્રીલ ગાક્રીલ હોવે;
 અપને કુલકી ઈજ્જત લારી, બની બનાઇ ખોવે: ૬૦
 બેપાર ધંધા હુકમ નોકરી, ખુલંદ નમીળા હુંટે;
 આદત ખુરી અપ્રીમી જેસી, કહો કેસી ફિર છૂટે ? ૬૦
 લાઇબ ધ આં ખેસ કુટુંબી, શ્રીક્રી મહોળત માની;
 જાંહા દેખે વાંહા ખડમખડા, રૂખા દેખે જ્યુ પાની: ૬૦
 દરકી દોસ્તી દર બિચ રહના, ફિર ફિર દરમેં આના;
 ઉધે શિરમેં દરમેં લટકના, સમજેગા કોઈ શાણા: ૬૦
 બંધ નેનસે નહીં કુછ દેખા, ગાંઠમેં થા જળ બંધા;
 ખુલે અસ્મસે અજ નહીં દેખા, સાથ અસ્મકે અંધા: ૬૦
 હક દુકડેકું હરામ કરકે, જૂઠા લોજન ચાહાવે;
 હાજર હરદમ ધરકી રોટી, જૂઠ લીખાર ખાવે: ૬૦
 કુશન પુરાણ કાલ કીતાબાં, હે બડી નાફરમાની;
 દરકા દર્દ લગાહે જીનકું, ખાખમખાખ નિશાની: ૬૦
 દમ દમ ડર રખ રખ સાહિબકા, જરૂર એક દિન મરના;
 અરસ પરસકા હોકે તરસા, પરસ સરસ શુર ચણા: ૬૦
 કહે લાલ પરસે શુરચણા, નિજ મુખ શબ્દ મુનાવે;
 દર દરદ ડરકા જો ખાસા, નહીં સ્વપ્નેમેં આવે: ૬૦

શેખમહમ્મદ.

કળ ગયો પેલો મુસ્લીમાનો-ગાહ.

અયસા સમજ કર આઓ મોરે સકુલા,
 જગમેં જીવન લાંવરા રી અ૦
 મિટ્ટી ખાના મિટ્ટીમેં રહનારી,
 મિટ્ટીમેં મિટ્ટી મિલ જાના રી; અ૦

મિટ્ટી ખાકકા ભૂત બનાયા રી,
 ઉસમે ડાલા ભંવરા રી; અ૦
 બા દિન ભંવરા નિકલ ચલા હે રી,
 પડે મિટ્ટી તન ખાક રી, અ૦
 શેખ મહમ્મદ દુનીઆ દરમ્યાને રી,
 જુગ જુગ જુગ જુગ ગહના રી; અ૦

તુકા.

ગુરૂજી આજ લડુ નિર્વાણુ ગુ૦
 ગુરૂચર્ણસે દાવા રાખુ, શીષ કરે કુરબાન, ગુ૦
 એકવીશ હજાર છમે ઘોડા, સાથ લીયો નિર્વાણુ; ગુ૦
 પાચ પચીશ હાથી અસ્વારે, ઉપર લાલ નિશાન; ગુ૦
 ચાર મહલમે ધુમ મચાઉં, મુલક કીયા મેદાન, ગુ૦
 દાસ તુકા કહે માહ્યા તુમારા, લગાઉં ઉન્મુની ધ્યાન, ગુ૦

આનંદતનયા.

સખ જગ રૂઠા રૂઠને દે,
 મોરા રામજી રૂઠા ન રૂઠાયે, અખ આયે સ૦
 મા બાલકકે અગીઆ ઠારે, ઘટા તૂટ ગયાયે, અખ આયે; સ૦
 ભરી સલામે લક્ષ્મી રાખે, દ્રોપદીકે ચીંગ પુરાયે, અખ આયે; સ૦
 આનંદતનયા દાસ તુમારી, સંતકી લાજ બઢાયે, અખ આયે; સ૦

અનિશ્ચિત નામવાળાં.

ગુજરાતી.

મીરાંબાઈ.

ક્યા ગયો રે પેલો મોરલીવાળો-રાહ.

કૃપા કરો રઘુનાથ વિશ્વંસર, તુમ સ્વામી અંતરજાતી. કૃં
ઇત ગોકુલ ઉત મથુરાં નગરી, બીચ જમુના વહે ન્યારી; કૃં
શદ્યાની તમે અહલ્યા કીધી, નાવ સહિત તાર્યો માછી; કૃં
મીરાં કહે પ્રભુ ગિરિધરના શુભ, ચરણકમળકી બલિહારી; કૃં

ઉપરની રાહ.

થોરી સ્ત્રી જાંદગી જરા સા થોરા જીવના, ક્યા મગડરી કરતે જા! થોં
જલ બિચ કમલ કમલ બિચ કલીયાં, તા પર ભ્રમર હુલાતે જા; થોં
ખાંકી ટેકી પઘડી ખાંધી, ગલી ગલી ક્યું ફિરતે જા ? થોં
લંબી લંબી ધોતી પહેની, લંબી માલા લજતે જા; થોં
મીરાં કહે પ્રભુ ગિરિધર નાગર, કાયાકી રખ ક્યું કરતે જા; થોં

શામળીઆ ગિરિધરલાલ, અમને આકર રાખો જા. શાં
આકર રહેશું બાગ લગાઈશું, નિત ઉઠી દર્શન કરશું;
વૃંદાવનકી કુંજગલનમેં, ગોવિંદલીલા ગાશું: અં
આકરીમેં દર્શન પાઈ, સમરણ પાઈ ખરચી;
લાવ ધ્યાન જાગીરી પાઈ, તીનો બાતાં સરજા: અં

જોગ કરત તો જોગી આયો, તપ કરને સન્યાસી;
 હરિભજન તે સાધુ આયો, વૃંદાવનકો વાસી: અ૦
 મોદી પૂછે મદનમોહનજી, કાહા કુછ તેં પાયો ?
 ચાર ખુંટ જાગીરી પાયો, અમરપટો લિખવાયો: અ૦
 મોર મુગટ પીતાંબર મોહે, ગલે મોતનકી માલા,
 વૃંદાવનમેં ઘેન ચરાવે, મોહન બંમીવાલા: અ૦
 ઉંચા ઉંચા મહેલ બનાઉં, બિચ બિચ રાખું બારી;
 શામળીઆને જોવા નિકસી, પહુર કોસંબી સાડી: અ૦
 મીરા કહે પ્રભુ ગિરિધર નાગર, દિસોછો ગભીર;
 ગોવાલનકું દર્શન દીનો, જમુનાજીકે તીર: અ૦

અમારા ને અવશુભ રે, ગુરૂજના ગુણ ઘણા રે જી,
 ગુરૂજના ગુણનો નહીં આવે પાર અ૦
 ગુરૂ મારો દેવજી રે, ગુરૂ મારો દેવતા રે જી,
 ગુરૂ મારો પૂજનો કરનાર; અ૦
 ગુરૂ મારો સૂરજ રે, ગુરૂ મારો ચાંદલો રે જી,
 ગુરૂ મારો નવલખ તારાનો ઘડનાર; અ૦
 ગુરૂ મારો જડીયો રે, ગુરૂ મારો મોનીટો રે જી,
 ગુરૂ મારો ભલા ભલા ઘટનો ઘડનાર; અ૦
 ગુરૂ મારો કાશી રે, ગુરૂ મારો દ્વારકાં રે જી,
 ગુરૂ મારો કાશીનો કેદાર; અ૦
 ગુરૂને પ્રતાપે રે બાઈ મીરાં જોત્રીયાં રે જી,
 રાખો રાખો સાધુને ચરણે વામ; અ૦

એ કામણ તો પેલે રે કાન્હુડે કીધાં,
 હુબ કારણ તો મારી નજરે ન આવે. એ૦

ચૌદ વિદ્યા તો મારો સદગુરૂ જાણે,
 ગોડ વિદ્યામાં ગોથાં બેઠે ખાવે; એ
 લડીબુટ્ટીએ સાજો ન થાયે,
 નાડીનો વૈદ મારી નજરે ન આવે; એ
 રતનાકર સાગર મહાજલ લરીયો,
 પ્રભુ ઇકાંમાં છવ ક્યાંથી લાવે ? એ
 બાઈ મીરા કહે છે પ્રભુ ગિરિધરના ગુણ,
 એ દાસી તમારી બહુ દુઃખ પાવે; એ

નરભેરામ.

તૂ હિ ગરીબનિવાજ સ્મરું હું, પ્રથમ શ્રી ગણપતિ દેવા રે. તૂ
 થાજ ભરી મોતીડે વધાવું, ધરાવું મિઠાઈ મેવા રે; તૂ
 એકદંત શિર ઝુગટ બિરાજે, પાર્વતિપુત્ર તે તેવા રે; તૂ
 ચંદન ચરચુ પુષ્પ ચઢાવું, સીંદુરે ઠરું મેવા રે; તૂ
 નરભેરામના સ્વામીને કહું છું, ભક્તિ ભવોભવ લેવા રે; તૂ

હરિકે ભજન બિન ઘટન તરનકે, કોટી ઉપાય કરો નર રે. હું
 ઘટમેં દીવા ઘટમેં બત્તી, ઘટમેં જ્યોત ધરો નર રે; હું
 ઘટમેં ગંગા ઘટમેં જમુના, ઘટમેં સ્નાન કરો નર રે; હું
 ચે સંસાર હાટકો મેવો, લાવે મોદા કરો નર રે; હું
 નરભેરામના સ્વામીને કહું છું, ભવસાગર ચે તરો નર રે; હું

નરસિંહ મહેતો.

બારમાસી.

કારતક મહિને કૃષ્ણજી કાળા,
 હાલા બંમીવાળા, રાજ રૂપાળા રે,
 પ્રજમાં આવોને

માગસર મહિને માયા મેલી,
 ગોપીયુ કીધી ઘેલી, રગ ભરેલી રે, ૪૦
 પોષ મહિને પ્રીતમ ખ્યારા,
 જપીએ જીવન જાયા, બહાલે વિસાર્યા રે; ૪૦
 માહા મહિને માગ મનમા,
 બહાલાએ છોડ્યા વનમા, તલસુ તનમા રે, ૪૦
 ફાગણ મહિને વનસ્પતિ ફૂલી,
 બહાવરી ધધેા ભૂલી, તેમા ફૂળી રે, ૪૦
 ચૈત્ર મહિને ચિન્તા લાગી,
 જીવજીવને જોવા લાગી, વિકૃલ વૈરાગી રે, ૪૦
 વૈશાક મહિને વહેલા વહેલા,
 આવોને અલભેલા, છેલ છળીલા રે, ૪૦
 જ્યેષ્ઠ મહિનો કેમ કરી જાશે ?
 વહાણુ કેમ કરી વાશે, મોણુ મહેવાશે રે ? ૪૦
 અષાઢ મહિને અજળા નાગી,
 બહાલાને લાગે ખ્યારી, મેજ તો સૂની રે, ૪૦
 શ્રાવણે શિવની પૂજા સારી,
 ગ ગાજળની ઝારી, ઉમીઆ નારી રે, ૪૦
 ભાદ્રવના ભરપૂર દગીઆ,
 તેમા ડોલે ત્રિયા, દુઃખના દરીઆ રે, ૪૦
 આશો મહિને પ્રભુ પધાર્યા,
 આવ્યા મદિરીએ મારે, હેત કરીને રે, ૪૦
 ખાર માસ થયા પૂરા,
 તેરમો અધિક માસ, ગાય નરસૈયો રે, ૪૦

સુરદાસ.

મારંગ.

હરિની લક્ષિ છે સહુથી સારી. હ૦
 બ્રહ્માની લક્ષિ કુંલકર્ણે કીધી, તેની મનસા જુઓ સુધારી;
 કહું ઈદ્રાસન નિદ્રાસન થયું, જુઓ જરાક વિચારી: હ૦
 મહાદેવને રાવણ મળીયો, થયો એ કેવો અવિચારી!
 વિલિપણે સાંધ્યા હરિને, દીધો જન્મોજન્મ તારી: હ૦
 વાળીએ ઈદ્રને આરાધ્યા, આપી વિજયમાળા ભારી;
 સુગ્રીવે શ્રીહરિને સેવ્યા, વાળીને નાખ્યો જોતામાં મારી: હ૦
 ભસ્માસુરે શંકરને નસાડ્યા, વર દેતાં થયો અહંકારી;
 સુરદાસ કહે પ્રભુ તુમારે મિલનકું, ચરણકમળ બલિહારી. હ૦

રઘુનાથ.

હરિતું ભજન સમરણ કરી લે,
 મીઠા આગળ મરવું છે રે ભાઈ. હ૦
 રૂપ રંગ જોઈને તું શું મોહ્યો,
 મણિધર થઈ તારે ફરવું; મી૦
 ધન દોલત જોઈ તું શું ભૂલ્યો,
 સાંકડી શેરીમાં તારે સંચરવું; મી૦
 ઠાલો નિસર્યો ત્યારે આપઠા તારે,
 તુમડાં બાંધીને સાયર તરવું; મી૦
 કહે કવિજન પ્રભુ રઘુનાથ તમારો,
 સંસારને અર્થે તારે તરવું; મી૦

ત્રિગુણાતિત.

આશાવરી.

નંદરાય ઘેર આનંદ અતિ ઘણો, જાગી ધમક ધસુક્યા ઢોલ;
 જન્મ હુઓ જગજીવન કેરો, વચન બીઈ પાળવા જોલ. નં૦

તેત્રીશ કોડ તણે ત્રંગાલે, ઘાવ હુઓ ધનધોર;
 સહસ્ર અઠ્યાશી આંગણુ ઉભા, ગર્ગાચાર્ય તેના ગોર: નં
 નારદ નૃત્ય કરે શુભ ગાંધર્વ, ઘર ઘર ઉંઘાર પૂજે;
 પ્રગટ હુઆ ગોવાળધેર સિંહ તે, વનવાગળ દળ ધુજે: નં
 ધન્ય વસુદેવ દેવકી ધન્ય, ધન્ય મહરસુત ઝેક ધડી;
 ગોકુલ વિષે પધાર્યા પરબ્રહ્મ, કંસરાય ઘેર વિજ પડી: નં
 શુક સનકાદિક મુનિજન સરખા, અષ્ટ ભોગ સાધે હરિધ્યાન;
 ત્રિશુણાતિત પ્રભુ હરિ નાગર, જશોમતીઅંગ કરે સ્તનપાન: નં

કૃષ્ણ મહારાજ.

માંહેલા સોય વિચાર, આખર મરવાં જી,
 જગ અંધો સંસાર, દો હી કુલ તરવાં રે જી. માં
 રૂમરૂં શારદા માત, પાયે લાગું જી,
 રિદ્ધ સિદ્ધનો દાતાર, આજ્ઞા આલો રે જી; માં
 માથે પચરંગી પાઘ, શેલાં શેલે જી,
 મોતી તપે છે લલાટ, હીરલા ઝળકે રે જી; માં
 મમતા સરખી નાર, ઘટમાં રાણી જી,
 સ્વપ્નું આળ પંપાળ, હો મેહેલાની રે જી; માં
 પહેર્યાં અંગા ચોર, પીતાંઘર પીળાં જી,
 અંતે જાણું જરૂર, વો હી રંગ ફોકા રે જી; માં
 પાતળીઆ ઘેર નાર, નિર્મળ રહેતી જી,
 દર્પણ લેતી હાથ, મુખમાં ભેતી રે જી, માં
 શૂરા લજ લગવાન, જપી લે માળા જી,
 બોડ્યા શ્રી કૃષ્ણ મહારાજ, જાંઝીવાળા રે જી. માં

હિંદી.

પ્રેમાનંદ.

પાઉ મેં પડન, આયે ગોપી પાઉ મેં પડન;
 સોહી કંગે લલકે સંગ ન દૂટે, રાખો શ્યામ શબ્દ આં
 જળતુમ બેન બલય બોલાયે, અજ કુમે નિકમે ઠહરાઈ ?
 તિહારે બજનમે પાપ કટતહે, ચે સત વેદ જતાઈ; આં
 ચલી ન મકે ચર્ણુગત ધાકે, મિલિકે ચલી પ્રજાભાલા;
 પ્રેમાનંદ પ્રભુ મિલેહે કૃપા કર, બોલત બચન રસાલા; આં

ખારી ગહી અટકી, ખારી રહી અટકી,
 તુમ ચલો મનાવા શ્યામ. આં
 કીયે બહુ પ્રપંચ તોહે, માનિની માનત નહીં,
 ન જાતું હટ કોન સાંતકે, વે જાને વે ઘટકી; આં
 કીયે નાર શૃંગાર નવસત, લઈ હિત ચિત કામિની,
 કામિનીકા સુખ કામિનીકા માતું, નીલ ગહો ઘટ પટકી; આં
 કીયે અંકમે ગંઢ માતું, પંદ નેનો રસ ભરી,
 નાસિકા કર્ણ દંત દાડમકલી, અધર બિંબકી ચટકી; આં
 આપ જાયે મનાય લાય, દો જનકો હટ નવ બને,
 પ્રેમાનંદ પ્રભુ તુમ હટ છાડો, જલ જાઉં નાગર નટકી; આં
 હોરી.

સાંવરો શિવ રૂપ જની આયો,
 ગોકુલમેં અલખ જગાયો. સાં
 આદિ પુરુષ મહાદેવ દિગંબર, ચંદ્ર ચિખર ચિર છાયો;
 જટા જૂટ અંગ લસ્મ વિગળે, સિંગી નાદ બજાયો;
 ગલે બિચ નાગ લિપટાયો:— સાં

ડાક રૂ સિંગી ત્રિશૂલ તુંબા, વૃષભ ચઢી શિવ આયો;
ડાકની શાકની આગે ચલતહે, ભૂતનકો સંગ લાયો;
રૂંઢમાલા પહનાયો:

સાં૦

વાઘાંબર પીતાંબર પહરી, કાનોમેં કુંડલ સોહાયો;
અર્ધાંગે લમીઆણ વિરાજે, શિર પે ગંગા બિઠાયો;
કછુ તેરો અંત ન પાયો:

સાં૦

કૈલાસપતિકો રૂપ બળકે, ગોપીનાથ હી આયો;
પ્રેમાનંદ પૂરણુ પુરુષોત્તમ, કછ પર ભાર ભરાયો;
ભૂમિકો ભાર ભિટાયો:

સાં૦

ગમગ્રી.

આપે મંગલ ગાવે, જમોદા રાની આપે મંગલ ગાવે,
આજ લાલકો જન્મદિવસ હે, મોતીડે ચોક પુરાવે. જ૦
દેશદેશથેં જાત અપની, ગોપી બહોત બોલાવે;
આચારજ મુની ગર્ગ પારાસૂર, તીન વે વેદ પઢાવે: જ૦
પંચ શબ્દ શરણાર્થ નફેરી, દુંદુભી નાદ બજાવે;
નૃત્ય કરે અપ્સરા મંડપમેં, બંદીજન શબ્દ બોલાવે: જ૦
હરધી તેલ સુગંધ સુવાસિત, લાલને ઉલટ આવે;
હરિતન ઉપર તુછાવરૂ ડાર્યું, જન પ્રેમાનંદ જશ ગાવે: જ૦

કથ્યાણુ.

નેકો શ્યામકો બાનો, જાકે. ને૦
વાકે નિકટ જાય જન કોઈ, કાહા રંક કાહા રાણો; જા૦
તુલસી માલા કંઠ આભુપણુ, અંદનમેં લિપટાનો; જા૦
શંખ ચક્ર ગદા પદ્મ વિરાજીત, ક્યોં રહેગો છાનો.? જા૦
રવિસુત પ્રેમાનંદ કહતહે, દાનવકુલ અકુલાનો; જા૦

સુન મુરલીકી ટેરી, ઝોકી રહી. મુ
પનીયાં મેં સો નિકસી અવેરો, ગોઆં આવનકી બેરી; ઝો
સાસુ પૂછે તુમ સુનો રે વહુવરીયાં, કાંહાં ને લગી એત્તી દેરો; ઝો
નંદાનંદજીકો કુંવર કન્હૈયો, ગોઆં લાવે ઘેરી; ઝો
મોર મુગટ શિર છત્ર ધર્યો શ્યામલે, ચપલ નેન ચિત્ત હેરી; ઝો
પ્રેમાનંદ સ્વામી મિલ્યો ખડકમેં, તાયેં લઈ રે અવેરી; ઝો

આવત લાલ ગોવર્ધનધારો. આ
ગલે શુન્ભભણિ તિલક કેસરકી, સુંદર ટેકી પાગ સમારી; આ
ખાંધે કામલી કર ગ્રહી મુરલી; ગોધેન સંગ લાલ બિહારી; આ
મોર ચંદ્ર સિર મુગટ બિરાજે, પહેર પીતાંબરકી ભારી; આ
અંગોઅંગ પિયાછળ નિરખત, પ્રેમાનંદ જાય બલિહારી; આ
ગોડી.

હરિ આયે આનંદ લયો, હરિ આયે માઈ. હ
અલો સખી મિલ દેખન જઈએ, નંદમહર કુંવર કન્હાઈ;
ગોપી ગોવાલા મિલકર દોડે, ઘર ઘર આનંદ ઉત્સવ ધાઈ; હ
મોર મુગટ શીપ બિરાજે, મુરલીકી ચોલા બનીં ન જાઈ;
માત જશોદા કરત આરતી, ચુઆ ચંદન ચોલી નહલાઈ; હ
નેનેદાર કરત ઈંદ્રાદિક, પુષ્પ પાનકી બરખા બનાઈ;
અંગોઅંગ પિયા સંગ નિરખે, પ્રેમદાસ પ્રભુ બલ જાઈ; હ

સામેરી.

પ્રીકી ને સોહાગી રે, સેજ સ્વામી વિના રે, પ્રીકા કાન્હજી વિના સંસાર;
ચાંદરણી ને પ્રીકી રે, એકચાંદા વિના રે, પુણ્ય વિના કીકું ધરનું દાર. પ્રી
પુણ્ય વિના પ્રીકો રે, જમણો હાથ, પુણ્ય વિના પ્રીકો ધરનો ઉબર;
* * * * * પ્રી

નગર ને કીકું રે, હરિભજન વિના રે, જ્યાં કોઈ નહીં હરિનાં દાસ;
સ્વામી પ્રેમદાસના પ્રીતે પધારજો રે, આવી રૂઢેકમળ કરો વાસઃ શ્રી૦

ગોપીચંદ.

ધન્ય મેરે ધન્ય હે રાજા સુન રે ગોપીચંદા,
પિયા પરદેશ મત જાના છ;
સૂની સેજડીએ હમને નિદ્રા ન આવે ને,
હમ મન રાજ ના ભાવે છ.

કાહા કારણ હે રાજા મુંડ મુંડાવી ને,
કાહા કારણ પહેની કંથા છ ?

કાહા કારણ રાજા હાડખંધ ખાંધ્યો,
કાહા કારણીએ લિયા દંડા છ ?

જોગ કારણીએ રાણી મુંડ મુંડાવી ને,
કાયાઢાંકણ પહેની કંથા છ;

લિક્ષા કારણીએ રાણી હાડખંધ ખાંધ્યો,
કાળમારણ લિયા દંડા છ

કોણ તો રાજા તુમારી સંગ ચલેગે ને,
કોણ કરેગી દો દો ખાતાં છ ?

કોણ તો રાજા તુમારા પાંઉં પખાળે ને,
કોણ લાવેગી દૂધ ભાતાં છ ?

ભજૂત હમેરી રાણી સંગ ચલેગી ને,
રહેણી કરેગી દો દો ખાતાં છ;

ગંગા જમુના રાણી પાંઉં પખાળે ને,
ગુરૂદર મિલે દૂધ ભાતાં છ.

મઢી ખનાઉં રંગ મહેલમે ને,
સોનેરી કાચ ઢળાઉં છ;

દીગ મન રાજ પનગ વડા દઉ,
 માના ગેલી ગણેમે ડાલું છ
 માલમે પગળી ગજા બાગમે કુવારી ને,
 તેના શ્રાપ તુમકુ લાગે છ;
 કાન ભેગીને તેરી મુઠ જ મુંડીને,
 તે તે બાવળીઓ કાઢી જાગે છ.
 મા મા ગાલી રાળી ! હમકા દેના ને,
 મુઠકું ગાલી મત દેના છ;
 મહદર પ્રતાપે જનિ ગોપીચંદ બાધ્યા ને,
 હમધી બલેરા ભેળ લઈ જાયે છ.

ક્રમાં.

મન તું હરિ ભજ વિલંબ ન કર દે, લાડકડા મનવા મં
 હરિ ભજ લીજે ને વિલંબ ન કીજે, વિષ અશ્વ છાંડી અમૃતરમ પીજે,
 મોતકું છોડકે મુક્તિ અટીજે, બાઈ હોઈ રહ્યો નિર્મલ દે; લાં
 લક્ષ ચોરાશી ફિર ફિર આયો, મદા અમુલ્ય મનુષ્ય તન પાયો.
 નરદેહ દેવનકું હુલ્લસ આયો, બાઈ નડી પાવેગા ફિર દે; લાં
 માત પિતા મુત ખંધુ ધણે દે, દેખો જગતમે હે કોઈ તેરે ?
 ચેતના હો તો ચેત સવેરે, બાઈ તજ દારા ધન પર દે; લાં
 અતર તેલ મુગંધ લગાવે, પાંચ ઇન્દ્રિય તન લોગ લોગાવે,
 મોચત કુછ કામ ન આવે, બાઈ ઉડ ચલે હંસ જમર દે; લાં
 છત્રપતિ રાજ ભૂપ કહાવે, બેઠે તખ્ત પર અમર ધરાવે,
 કાલ ગલીમે કાન છોડાવે, બાઈ લે ચલે જમ ને જગર દે; લાં
 ચલી તેરો અવસર મદી તેરીઆરી, ના કહી બાણી જીતી તોરી હારી.
 કહત ક્રમાં એમે પ્રગટ પોદાગી, બાઈ જીવ તરે અમર દે; લાં

આઓ કૃષ્ણજી મિલી ચોપટ જેલે, જાણ લગાઉ દિલગ્તનડી; ખીં
કૃષ્ણજીવન લછીરામકે પ્રભુ ખ્યારે, જેડી બની રાધે શ્યામડી; ખીં

એહેલ સખી.

શ્રી.

જાગણી અવસર લારી રે, સુખડી કાહા કહીએ ?
સદશુર આપે જગાઈ જગતસે, તા પર જલ જલ જઈએ. સું
અચેતન ચેતન હોઈ બેડી, મૂલ વતન ઘર પાઈ રી;
આત્મદૃષ્ટિ ખુલી તવ દેખ્યો, મેં પિયાજીકી કંઠ લગાઈ રી: સું
ગિછડે ફિર મિલે મનમોહન, તુમ જો કહી સો સાચી રી;
અખ ના છોડું ચર્યું કમલકું, સ્વપ્ન સૃષ્ટિમેં નાચી રી: સું
જો માગી સો ફિર બહોર ન માયું, હમ તુમ કારણ આઈ રી;
મજરાજ જો ખીતક મેરી, યે અવસર લાડ લડાઈ રી: સું
સુખસાગરમેં જીલ જીલાઈ, જીવતિ જીયમેં લેલી રી;
શ્રી રાધા કૃષ્ણ રમણમેં જેલી, એહેલ સખી અલબેલી રી: સું

સુંદર એહેલ સખી.

શ્રી.

પ્રેમ સનેહકી જાત રી, કોઈ વીરલા જાને;
પ્રેમ દિવાની મેં પ્રેમ હી હુંડું, જો કહીએ સો માને રી. પ્રેં
પ્રેમ પ્રીત મજવનિતા જાને, જોરનસે કાહા કહીએ રી ?
જાંઝ કાહા બેદનાકું જાને, તાતેં મૌન હોઈ રહીએ રી: કોં
રાધા કૃષ્ણ રમણ વૃંદાવન, લીલા કૃષ્ણ લવ ગાવે રી;
શુંગે શુડ ખાવેકી નિશાની, સમજ સમજ સુસકાવે રી: કોં
અખિલ દેહ ધરે મજવનિતા, જોર રહે સખ ખોયે રી;
જડલાગન જસ લયે કાન્હાઈ, આનંદ મંગલ મોહે રી: કોં

પ્રેમ મગ્ન માતી મતવાલી, નવજોખના રંગ રાતી રી;
સુંદર એહેલ સખી અલબેલી, પિયાણી સેજ સોહાતી રી: કોઠ

સાંવળી.

મહિના.

લાવણી.

ગિરિધર ઘાંસી બાજે રે કિસન તેરા, આવાજ સુનકર મેં દોડી,
ઝીરમીર ઝીરમીર મેહુલા બરસે, પનઘટ ઉપર લાગી ઝડી.
કિસન સાંવરા હે બનવારા, રહંતા ગોકુલ નગરીમેં,
મદદી માતી ફિરે ગોવાલન, નહીં મુલાબા નેનોમેં.
ઉડો રે કાગ તુમ જાઓ દારકાં, બજાર લાઓ મોરા પ્રીતમકી,
પ્રીતમ બાલન કુલ ગુલાબી, રાધે કલીયા નિરખનકી.
પહેલો મહિનો અખાઠ લગીયો, હરી હરી હો ગર્ધ જંગલમેં,
દમ પર દમ પર યાદ જી કરતી, ગુરતી અપને મહેલોમેં.
દુજો મહિનો શ્રાવન લગીયો, મેરો મન હો ગયો વેરાગી,
જોષી પંડિત સખ કોઈ પૂજો, મેં પૂજું રમતા જોગી.
લાદવ મહિને અતિ ધન ગાજે, જિન કપડે છતીઆં લરજે,
એસે કઠન લયે મદ મોહન, હમ સુખીઆં દુઃખ કયું સરજે ?
આસો આસ લગી મનમોહન, હજી ન આયે હરિ કૃષ્ણ,
નિશદિન ધ્યાન ધરું ઘટ લીતર, તૂહિ તૂહિ કરત રસના.
દારતક કરમ ભાગ મોહે જાગે, આન મિલે નંદકે લાલા,
લપટકી અપટ મેરે મન બસ ગર્ધ, હીરદે બસે મોહનમાલા.
માગત્રર ભાંગ કરો નકચકસે, ચોર ઘેન હે સખ શીકો,
હજી ન આય કીને જિરમાયે, બડો અંદેસો હે હરકો.
પોહ ફાટે હરકી મદમાતી, જૂમ રહી શ્રાવન બદલી,
પલ પલ બરસ બરોબર જાતી, યું ખીતે તું જાન સખી.

માહા મહિને અતિ ઠંડ લાગે, હર દર્શનકી મેં ખ્યાત્રી,
 આઈ રૂત અંઘા શિર મોથે, હજુ ન આયે ધિરજખાત્રી
 ફાગન ફાગ ખેલો પ્રિયજનસે, અખીલ ગુલાલ હડાય રહો,
 કેસર કીચ મચાઓ મોહન, રાધે ખ્યારી લપટ રહો
 ચેતર ચિંતા લગી ઘટ ભીતર, લગે લાલ ઘર ના ખુઝે,
 એસે રયામ મનોહર ખ્યારે, દિલો દર્દ કોઈ ના ખુઝે.
 લગા વૈશાક મહિના સખીઅન, દેવલ પૂજન હમ ગઈયાં,
 રામ મિલે તબ સખ દુઃખ વિસરે, નેનો છાતી ભર રહીયા.
 જેઠ મહિને તપે દેવતા, સખીઅન પ્રભુ કૃપા કીની,
 સાંવળી સખી પ્રભુ દાસ તુમારી, લગી કંઠ સુદ્ધ બુદ્ધ લીની

નામ વગરનાં.

ગુજરાતી.

સાગ સીસમનેા ઢાલીઓ રે, અમરા ડમરાના સાલ,
મારા બહાલમા ટેક.
ત્યાં ચઢી શ્રી કૃષ્ણ પોઢીયા રે, રૂક્મિણી ઢાળે વાવ; માં
વાવ ઢાળતા પૂછીયુ રે, સ્વામી અમને ચુંદડીઉંના કોડ; માં
કેવા તે રંગમાં રંગાવીશું રે, કેવી પડાવીશું ભાત ? માં
કાચા તે રંગમા રંગાવીશું રે, ઝીણી ઝીણી ચોખલીઆળી ભાત; માં
પહેરી ઓઢીને પાણી સંચર્યા રે, ગામના પટેલીએ પૂછ્યું; માં
કયા તે કુળની બેટડી રે, કયા તે કુળની નાર; માં
ભીમક કુળની બેટડી રે, બદવ કુળની નાર; માં

આલોને સઘળી ગોપીઈ, જળ ઝીલવાને બાઈ
જઘને જમુના જળ ઝીલતાં, હાર મેલ્યો છે આરે
પોપટ મસે પ્રભુ આવીયા, હાર લીધો છે ચોરી
આલોને સઘળી ગોપીઈ, હાર લેવાને બાઈ
આલો હરિ મારો હાર, તે પહેરી મંદિર બાઈ.
નથી લીધો રાધા હાર, કૂડાં આળ શું નાખો ?
નવકુળ નાગને નેતરે, રાસ દરીઓ વલોવ્યો
ચોરી ખોદાવુ મારા ચોકમાં, માંહિ અગ્નિ ધીકાવું.
તેડાવું કાશુડા નાગને, મુછ આંગળીઆળો

ફૂટા હશે તો કાઢશે, નહીંતર આપ્યો રે બાશે.
હમી આપ્યો હરિએ હાર, લો પહેરી મંદિર બાંધે.

મારું સોનાનું છે બેડું રે, મારી રૂપાની ઉઠાણી રે.
હું તો સરોવર પાણી ગઈતી રે, સહીઅરની સાથે રહીતી રે.
મને કાળે બળદે મારી રે, મારા આછા સાળુ કાઢ્યા રે.
ઓ ગોકુળ ગામના દરજી રે, મારા સાળુ આપો સાંધી રે.
તારું સંધામણ સવેયો રે, તારું ઓટામણ રૂપેઓ રે.
મારી સામુ ન બાણે સાંધ્યા રે, મારી નણદી ન બાણે ઓટ્યા રે.
મારી નેઠાણી ન બાણે બાળીઓ રે, પાલવડે કાન્હવર લખીયો રે.

પેલી આહિર ગઈતી પાણી,
વહાલાની વેણ વાગે છે. ટેક.
કાન્હ પેઠા તે સૂનાં બાણી, વ૦
પેલી આહિર આવી ઝાંપે, વ૦ કાન્હ ઘરમાં થર થર ઝાંપે, વ૦
પેલા આહિર આવી દોડે, વ૦ કાન્હ ચઢીને બેઠો ટોડે, વ૦
પેલી આહિર પૂછે એમ, વ૦ મારા ઘરમાં પેઠો કેમ ? વ૦
તારું ખાધું નથી ને નથી પીધું, વ૦ શા માટે બાન જ કીધું ? વ૦
હાથ ખરડ્યા ને મોઢું છે એકું, વ૦ એનું ગોરસ ખુધે બેકું, વ૦
કાન્હ બાંધ્યો તે ધારણ સાથે, વ૦ ગાંઠ એંચે ને ઢીલા ધાયે, વ૦
કાન્હ બાંધ્યો બાંધ્યો રૂએ, વ૦ પેલી ગોપી તમાસો જુએ, વ૦

પેલી સુંદરી ગઈતી પાણી બે, કહાન સૂનું તે મંદિર બાણી બે.
કહાન ધાઈને ઘરમાં પેઠા બે, ઘણાં માંકડાં ખારણે બેઠાં બે.
શીકેથી ગોરસ લીધાં બે, ખાધાં નહીં તેટલાં ઢોળ્યાં બે.
મહાવાને માખણ લાવે બે, અને સહુ ગોવાળને લાવે બે.

રાધા ગોરી શણગાર સજ્યા રે, મદુકીમાં ગોરસ ભરીયાં રે.
 મદુકી તો શિર પર ઠારી રે, વૃંદાવન મારગ ચાલી રે.
 મારગ મળ્યા કાન્હલ રસીઆ રે, મદુકીમાં શું ભરી લાવ્યાં રે?
 મદુકીમા હર કાંઈ હોશે રે, પૂછ્યાનું તારે કારણ શું છે રે?
 ચાલ્યો જતની પાધરી વાટે રે, સાંપું છું હું નંદનો માટે રે.
 ગોપી સહુ ટોળે મળીયા રે, જ્યોદાની બહારે ગ્રીયાં રે.
 જ્યોદાલ પુત્ર તમારો રે, મારગડો રોક્યો અમારો રે.
 માડી રે મને નાનડલો જાણી, માડી રે મારી જાંસરી તાણી.
 માડી રે મને એકલડી જાણી, માડી રે મારી ચુંદડલો તાણી.

આવો આવો જ્યોદાના કાન્હ, કે ગોઠડી કરીએ રે.
 રૂડી વૃંદા તે વનની, કુંજગલનમાં રમીએ રે.
 આવા જમુનાજીના એવારા, કદમ કેરી છાયા રે,
 તમને શું કહું પ્રાણ આધાર, લાગી ઘણી માયા રે.
 બહાલે અમૃત પાઇને ઉછેર્યાં, બહાલે મારે અમને રે,
 હવે વિખડાં ઘોળી શીદ પાઓ છો, ઘટે નહીં તમને રે.
 બહાલે પ્રેમની પિછોડી ઝોઢાડી, બહાલે મારે અમને રે,
 હવે ખેંચી ખેંચી શીદ જાઓ છો, ઘટે નહીં તમને રે.
 હઠ લીધી હરિની સાથ, રીસાવ્યાં રાધા રે,
 મુખે લીધાં છે મુનિવ્રત, ખોટ્યાની ખાધા રે.
 રાસ રમે રે રાધાજી જહેન, કોસંબો પહેરી રે,
 કોસંબે કસબી કોર, રમે અલખેલી રે.

રૂઝા લોપીને કહું છું કાન્હ,
 કે ગોકુળ નહી રહું રે. ટેકો
 મને સાથે લો લગવાન, રે૦
 બહુરજી અહીંઆં શીદ આવ્યા, રે૦ મને શત્રુ સરીખા લાવ્યા, રે૦

શું કરવાને જોડી યાઓ, રેં મને મારી મથુરાં જાઓ, રેં
 મથુરાંની કામણુગારી, રેં વશ કરશેજી તમને નારી, રેં
 અકૂરજી આ શુ કીધું, રેં માફ સર્વસ્વ લુંટી લીધું, રેં
 મને મારો કે સાથે તેડો, રેં મારા રૂદ્ધ ઉપર રથ ખેડો, રેં
 ડભા રોડો ચાંદલીઓ ફીજે, રેં તમને શ્રીફળ ફ્રાફળ દીજે, રેં
 દધિવદન પ્રભુને કરાવ્યાં, રેં ટીલો કાઢીને અક્ષતે વધાવ્યા, રેં
 શુકને મળી સવત્સી ગાય, રેં સૌભાગ્યવંતી જેડું ભરી નાય, રેં
 સુગંધ દીધાં શ્રી ગિરિધારી, રેં બેલા આવજો કંસને મારી, રેં
 મહાશિવની આજાએ પળશું, રેં આપણે કુરુક્ષેત્રમાં મળશું, રેં
 મારા સમ જો મુજને મળજો, રેં પેલું કહ્યું વચન તે પળજો, રેં
 રથ ચાલ્યો ને લટ છૂટી, રેં ઘેર આવી તો જાણે લુટી, રેં
 અમે સગાં સખ ધીથી અળગા, રેં હરિ તારી બેલડીએ વળગ્યા, રેં
 ‘ઓ પેલી કૃષ્ણવાણી’ એમ કહાવ્યાં, રેં લોકે આંગળીએ
 ઓળખાવ્યા, રેં

કુરખાની કુરખાની, તમ પર કુરખાની કુરખાની;
 એક વાર કરો મહેરખાની તો
 વૃંદાવનની કુજગલનમા, તમે બેઠા થઈને દાણી રે કુરખાની, કુ
 પનઘટ ઉપર પાલવ સાહો, સાડી બીજી ને ઢંચું પાણી રે કુરખાની, કુ
 નમીએ જુગલ છળી મોહનવર, સ ગ શ્રી શધારાણી રે કુરખાની; કુ

આ જોની આ જોની, સહીઅર આ જોની આ જોની. આ
જળ જમુના હું ગમ્મતી પાણી, સં મને મળીઓ મોહન દાણી, સં
મારા પગની ભરાવી આટી, સં મારી ચુંદડી છાસે છાંટી, સં
મારા પગની ભરાવી એડી, સં મને કુંજગલનમાં તેડી, સં
મારી પાંચ પટાની ચોળી, સં બહાલે ભરજોળનમાં રોળી, સં
મારી નવલ કોસળા સાડી, સં બહાલે ઢટકે ઢટકે ઉરાડી, સં

આજ કાલ કાળીઓ આવશે,
રે કોઈ રામરસ પીઓ રે. ટેક.
માર માર કરતો આવશે, રે૦
મારમાંથી કોણ છોડાવશે, રે૦ મારમાંથી સંત છોડાવશે, રે૦
મુખે થકી ઢહું કેટલું, રે૦ હુઃખ છે દરીઆ નેટલું, રે૦
મુખેથી રામનામ લીજીએ, રે૦ મનુષ્ય જન્મ ફરી નહીં મળે, રે૦
બાપનો તે બાપ મરી જાય છે, રે૦ ધૂળ ભેગી ધૂળ થાય છે, રે૦

જોગીડે વહુ ભરમાવી, વહુ તો ધ્યાન ધરે ને ડાલે;
મારા કુળમાં કદિ નહોતું મુખ, રામ રામ જોલે. જો૦
કદલાં પહેરે કાંખી પહેરે, લાજ કરે વહુ લાંખી;
માથે છેડા નાખી દીધો, ઢળકે કદલાં કાંખી: જો૦
જાણા તેડાવું જોપી તેડાવું, ઓસડ આપું આણી;
વહુને જો કોઈ કરાર કરે તો, ઘરસુત નાખું ઘોળી: જો૦
ડાકલીઆ તો ડાક વગાડે, ભેદ ન જાણે ભૂઆ;
અડમેઠે ઉતારી લીધાં, ધૂણી ધૂણીને મૂઆ: જો૦
એક સદગુર માંહિ જોલી ઉઘ્યો, વહુ છે જાણ સુજાણ;
સાતે પરીઆ તારી દીધા, અલેકજીને નામે: જો૦

મળે તો હરિજન મળજો. રે, રે દુર્જન દૂરથી ટળજો રે. મં
 હરિજન મળે હરિ મેળવે રે, રહેવું રામ હજુર;
 દુર્જન મળે દુઃખ ઉપજે, એક કપટ ને બીજું કુઠ: મં
 એવો દિવસ ક્યારે ઉગશે રે, સંતમેળાવો થાય;
 હૈડાં ભરીને લેટીએ રે, ભવનાં પાતક જાય: મં
 સંપત હો ના રીઝીએ રે, વિપત પડે ના રાય;
 સંપત હો કે વિપત હો પણ, પ્રભુ સમરવા સોય: મં
 હરિજનથી ના હરખીયો રે, જાતાં તે ના રાય;
 હૃદયની હરિભક્તિ વિનાની, મુક્તિ ક્યાંથી હોય ? મં

જીવનાં જતન કરો, રે જીવનાં જતન કરો,
 તારા રે જીવડાને ઝેલો લાગશે, હે મન લોભી જીવ ઉગાર જી. જી
 એક દિન થાંભલી સમાર રે, બીજે જમડા જાગશે; હેં
 કરજો ખરચીની પેર રે, સ્વર્ગે નથી હાટવાણીઆ; હેં
 ભાથાં લેજો સંગાથ રે, સ્વર્ગે નથી કુવા વાવડી; હેં
 ત્રાટાં નહીં ઝીલે ભાર રે, ચણેલી ઇંટો ભાર ઝીલશે; હેં
 જાવું કાશીની વાટ રે, કાશી જતાં કાળા હાંટશે; હેં
 લોભીઓ લેજો સંગાથ રે, લોભીઓ ભાજ જતાવશે; હેં
 મળ્યા શુર ને પ્રહલાદ રે, સત્યે અમરાપુર જીતવા; હેં

લાગ્યું લાગ્યું રે પાપીડાનું નેણ રે,
 નશુરો ઝટકે ઝાલે મારો છેડલો હો જી. લાં
 ગધ'તી ગધ'તી રે સરોવરીઆની પાળ રે,
 એક મોતી લાગ્યું નવ લાખનું હો જી; લાં
 મોતીડાં મળશે રે વેળ ને કવેળ રે,
 મારા મનનાં રાવણ મોતી ના મળ્યાં હો જી; લાં

મોતીડાં બાંગ્યાં રે લાળ જો લાળ રે,
 મારાં મોતીડાં બાંગ્યાં તે વીધનાં હો છ; લાં
 પડી ગઈ પડી ગઈ રે મારા મનડાની પ્રાન્ત રે,
 મારા કૂટ્યાં દૂધડાં હવે ના વતમે હો છ; લાં
 મળ્યા મળ્યા રે ગુરૂ ને પ્રહલાદ રે,
 મારા સત અમરાપુરમાં માહાલશે હો છ; લાં

મીરાંબાઈનું સજન.

મીરાં ભજો રામનું રે નામ,
 સાચી રે લક્ષિત પ્રભુના નામની. મીં
 છોટી દો તમે રામનું રે નામ,
 તે રે ધણીનું નામ ઘડી મેલોને;
 કેમ વિસાડું મારી બાથ જાનાની લાજ,
 નાહાતાં ને ધોતાં તે નામ લીછએ. મીં
 છોટા મીરાં સાધુજનનો સંગ,
 સાધુને સંગે મહેલું તમને લાગશે;
 ભલો મારે સંતસાધુનો સાથ,
 સાધુને સંગે મારો સાથ ચાલશે. મીં
 લજવી માર્યાં કુટુંબ ને પરિવાર,
 પીયરીઈ લજવ્યું મીરાંબાઈ સાસરું;
 તાર્યાં છે મેં કુટુંબ ને પરિવાર,
 પીયરીઈ તારું છે તારું સાસરું. મીં
 આપું તમને સોનાના શણગાર,
 તુળસીની માળાને તમે છોટોને;
 અમે તપો તારો સોનાનો શણગાર,
 તુળસીની માળા મીરાંબાઈને ચોભતી. મીં

આપું તમને ઉઢીઆપોરનું રાજ,
 ચીતોડીઆ ગઢના તે આપું બેમણાં,
 અખે તપો તારાં ઉઢીઆપોરના રાજ,
 અખે તપો એ રાણા તારાં બેસણા. મી૦
 મીરા બેઠી ટાઢી પીપળની છાય,
 મેવલીઓ વરચે રે જીણે મોતીડે;
 સાધુ સગે લજન કરે છે ત્યાય,
 તે દેખીને રાણા થયે રાતડો. મી૦
 રાણો તમને પાશે મીરાં ઝેર,
 રૂપલીઆ ખ્યાલામાં વિખડાં ઘોળીયાં;
 મોરલીએ મોઢ્યા તંબોળી નાગ,
 નાગને મારીને વિખડાં કાઢીયા મી૦
 લીયે મીરાં ઠાકોરનો પરસાદ,
 હેતના ખ્યાલા રાણાજીએ મોકલ્યા;
 પીધા મીરાં એક ને બે ત્રણ,
 એથે ને ખ્યાલે પૃથ્વી પર ઢળી પડ્યા. મી૦
 પડતા મીરાં સભાર્યા શ્રીરામ,
 માગી સાચી લક્ષ્મીનો ધણી તું લજ્જા રાખશે;
 તે વિખડલાં ગયા પ્રભુને પેટ,
 અમૃતના ઓડકાર મીરાને આપીયા મી૦
 બતાવ બતાવ મીરા તારી લક્ષ્મીની વાટ,
 સાચી રે લક્ષ્મી તું મને બતાવને;
 મારી લક્ષ્મી તારા ખાંડા કેરી ધાર,
 ધારની પરમાણે રાણા તારે ચાલવું મી૦
 સાંભળ તું મારા દિલડાની જે વાત,
 દિલડાની વાતોએ ગુરુગમ ખોલીયે;
 એક ગાયના ત્રણ વાછરડાની જોડ,
 પણ કરણી પરમાણે કળ છે જુજવાં. મી૦

સૂરજ ખાપે કીધી મલાળ, દુઝાણાં આપ્યાં તડાળ
 દુઝાણામાં સાતે રસ, દુઝાણે માણસને જશ
 ઝાડે પક્ષી જાલે બહુ, વલોણું વલોવે વહુ
 વાછરૂં ધવરાવે ગાય, ને તીર્થે માણસ નાહાવા બાય

શિવસ્તુતિ.

ભૈરવી.

શ્રી મહાદેવ મહાશિવ શભુ, ત્રિભુવન દેવ મુગરિ,	
ગિરિપતિ ગિરિભવલલ શકર,	
ભજ શિવ વાગ વાગ.	ટેક
નીલકંઠ તન ભૂતિ વિભૂતિ, ભુજ ગ ક્ષ્ણા મણિ હારં,	
જટામૂટ ગગાધર શકર,	ભ૦
ગૌ વાહન ગજચંદ્ર કલાપિક, ત્રિગૂલ ઈશ મહેશં,	
દાનવગ્નિપુ વરદાયક ગકર,	ભ૦
સુરપતિ દેવ વિગ્નિ વિદ્યુત, ગવિ શશિ ગુણુગાર,	
નિશદ્દિન સિદ્ધમુરી મેવત શંકર,	ભ૦
ત્રિપૂર નિકંઠન ભવભયભજન, મેવક જન પ્રતિપાલ,	
આવાગમન નિવારે શંકર,	ભ૦
ચૌદલોક પ્રભુ કર્તા હર્તા, પ્રતિપાલક વિશ્વાનં,	
સદા સિદ્ધ સપુણુ શંકર,	ભ૦
ધન દારા સુત મદ્દિ દૈવત, વિદ્યા વિવેક દાતાર,	
મનવાંચિત પરિપૂરણુ શંકર,	ભ૦
ડીમ ડીમ ડીમ ડીમ ડમરૂ ખાજે, નાચે દેવ દયાલં,	
આનંદં પરમં પદ શકર,	ભ૦
તાડવ નૃત્યુથી તાના થે તા, નારદ વીણા વાચે,	
સુરપતિ નાચે શકર શંકર,	ભ૦

હર હર હર હર દુરિત નિવાર, શિવપદ પરમનિધાન,
શિવ શિવ શિવ શિવ શિવ શિવ શંકર, લ૦
અશ્વિનીકુમાર પર વસે અબ્બનીક, તાપી તીર્થની પાસે,
શિવ તાંડવ મન સાંભળ શંકર, લ૦

રાધિકાષ્ટક.

ભુજંગીની દેશી.

સંસારના સુખથી દુઃખ થાશે ન જાણું હરિ ખુડતાં કોણ સાહાશે ?
હરિનામથી પાપના ઓઘ નાસે,
ભજે રાધિકા પ્રાણનાથ સુરારિ. ટેક.

ઘણા લોક આવે જ્યારે શિરનામી, થયો જીવજાડો હૈયે હર્ષ પામી;
ગયો લંકાનો રાય ત કોણ નામી ? લ૦

અધ્યા અંતકાળે ખેડી કોણ તારો, ઘણા જમનાદૂતથી જોર હારો;
કોને કહેશે જે આજ આંહિથી ઉગારો ? લ૦

અઢી અશ્વ ને પાલખી રંગ માણે, ઘણું પાપ કરવા હૈયે હામ ઘાલે;
કડાણુડમાંથી લઈ જમ ચાલે, : લ૦

અધ્યાલોજનો દીધ લલેરી લાતે, વળાણ્યો તને રુનેહી ને લોક નાતે;
મસાણે પડ્યો ત્યાંહિ કોણ આવ્યું સાથે ? લ૦

ચુઆ અંદને અંગ લેપન કરતો, ઝીણું વસ્ત્ર પહેરીને મંદિર ફરતો;
માથે કાળ ગાળે નથી કેમ ડરતો ? લ૦

અધ્યામુંદરી સંગ સુરંગ રાખ્યો, પડ્યો પાપમાં પ્રાણીઆ શું રે પાછો ?
એ તો ગંદકીનો ભર્યો કુંલ કાચો, લ૦

નથી વાંક ને લોકને શીદ નડતો, ઘણું રાગ ને દ્રેષ સહુ સાથ કરતો;
નથી કાળના કાળથી કેમ ડરતો ? લ૦

નેજ તેજ મોટા નિશાને નગારું, મન માનીયું સહુ કરી મારું મારું;
સ્વપ્નમાં નથી રે અરે સ્વપ્ન તારું, લ૦

અમલને મદે તું હરિલક્ષ્મિ બૃહ્યો, કરી આપને ડહાપણે છેદ દૂધ્યો;
 કરી પાપ ને પ્રાણીઆ શું રે દૂધ્યો ? લ૦
 સૂતો સુખસચ્ચા રમે રંગ નારી, ચઢી બેસતો મેડીએ ગોખ બારી,
 તું તો કારમું આપ જોને વિચારી, લ૦
 દીધી છે શિખામણુ જે જન બાણે, કરંતા રખે બોધ તું રીસ આણે;
 એ તો કહું છે આપ પરને દૃષ્ટ્યાણે, લ૦

બાર માસ.

ચેતર મહિને ચપો મોર્યો રે, તેના હરિજન હાર શુંધાવે રે,
 અમ પાસે શુંથી કોણુ લાવે ?
 સખી હો નાથજી શે ન આવ્યા રે ? ટેક૦
 વૈશાકે આંખા કેરી શાખો રે, દાડમ રતમીડી દરાખો રે,
 મારા હરિ વિના કોણુ કહેશે આખો ? સ૦
 જ્યેષ્ઠ માસે જહુપતિ બાણી રે, ધમું સુખડ ચંદન પાણી રે,
 મારા હરિ વિના કોણુ આલે આણી ? સ૦
 અષાઢે ઝીણા મેહ વરસે રે, હવે નદી ને નાળાં ભરશે રે,
 મારા બહાલાજી કેમ ઉતરશે ? સ૦
 શ્રાવણ સરવડીએ વરસ્યો રે, દાદુર મોર બપૈયો તરસ્યો રે,
 એમ કહેતાં કુંગર શે ના ધરશે ? સ૦
 ભાદરવો ભરપૂરે ગાળે રે, એ કર્મ તણા બંધ છાળે રે,
 એમ કહેતા ધડોધડ લાગે, સ૦
 આસો મહિનાની નવરાતો રે, ભલાં હોંસે બોલે પ્રભાતો રે,
 પ્રભુ તમને નથી કરી વાતો, સ૦
 કારતક મહિને આવી દીવાળી રે, રાંધું લાપસી સેવ સુવાળી રે,
 મારા પ્રભુ જમો આસન વાળી, સ૦

માગસર મહિનાની વેરણ મોટી રે, એજ સૂતી ને આંસુ લોહોતી રે,
 નલે ચિત્ત થકી ગઈ છૂટી, સં
 પોપ મામે આવી પોષી મારો રે, બહાલો ગયા છે મૂઢી રે,
 એને કુળજ રહી છે રોકી, સં
 માહા મહિને વસન્ત ગાય રે, કેસરના રંગ ઘોળાય રે,
 મારા પ્રભુ વિના કેમ છટાય ? સં
 કાગણ મહિને આવી હોળી રે, ભર અળીલ શુભાલની ઝોળી રે,
 મારા પ્રભુ વિના કોણ રમે હોળી ? સં

વાળુ.

વિકુલે વાળુ કીધાં રે, હુઝિએ ભાવ ધરીને લીધાં
 મરસત શ્યામને વિનવું, ગણપત લાગુ પાય; વિં
 હરિકૃષ્ણનું વાળુ ગાતાં, હેડે હરખ ન માય: વિં
 ત્રિકમણ કલ્યાણજી બે, ભેડે જમવા નય,
 દેવકીજી વૃદ્ધ થયાં તેણે, કામકાજ નવ થાય: વિં
 નાગયણ રણછોડજી બે, ભેડે જમવા નય;
 જશોદાજી તે ખોળે બેસાડે, હેડે હરખ ન માય: વિં
 લક્ષ્મીજી તો લાડુ લાબ્યા, લાબ્યાં લીલો મેવો;
 મોઘમાહે ચૂક પડે તો, ઠપકો અમને દેવો: વિં
 નાંબુવતી ભેવા આબ્યાં, ખેરી નદર સારી;
 ધુધગ સંભેરી પ્રભુ લેજે, ઘેળર ને ઘારી: વિં
 દાલિન્દી કસાર લાબ્યાં, કેળવીને રૂડો,
 સાગં ધી સવાદે લેજે, લેજે ઉનો પૂડો: વિં
 વૃદ્ધ લાબ્યાં વેડમી, ઝોસાવી લાબ્યાં મેવ,
 પાતળીઆજી પ્રેમ કરી, પધારો મારે ઘેર: વિં

સત્યભામાણ શાક લાબ્યાં, ઉનુ ઉનું લેજો;
 ખાઈ મોણું આખી બેજો, ઠપકો થોડો દેજો: વિ૦
 શાકના સ્વાદ લેજો માહે, લાજી તાંદળજાની;
 મગમા તો મેથી તળી, આરોગો અંતરબામી: વિ૦
 વડીની તો કઢી ડીધી, કમોદનો છે ભાત;
 દૂધમાહે શાકર લેળી, જમો દીનાનાથ: વિ૦
 જમુનાજી તો જળ લાબ્યાં, શીતળ ભરીને ઝારી;
 વાણુ કરીને ઉઠ્યા મારા, દેવ મુરારિ: વિ૦
 રાધાજી તો પાન લાબ્યા, બીટી બનાવી આરી;
 મુખે હસીને મુખવાસ લીધા, ગોવર્ધનધારી: વિ૦
 સમીસંધ્યાનું વાણુ જે કોઇ, શીખે મુલે ને ગાય;
 પાપ તોડનાં પ્રલય થાય ને, સહજે વૈકુંઠ જાય: વિ૦

ભીલડી (નાની).

આસોપાલવને છાયઠે રે, મહાદેવ બેડા તપ કરે,
 રે તમે હરિ જાલો. ટેક૦
 સોજ સંજ્યા શણગાર ભીલી રાણી, પરછંદે પર્વત ડાલીયા, રે૦
 ઢોણુ તમારી જાત ભીલી રાણી, ક્યા કારણુ તમે વન વસ્યાં ? રે૦
 ભીલ અમારી જાત મહાદેવ, ધંધા કારણુએ વન વસ્યા, રે૦
 ભીલને માડું સામા તીર ભીલી રાણી, તું કર શંભુની સેવા, રે૦
 ગંગા પાર્વતી બે નાર મહાદેવ, ત્રીજી તે ભીલી રાણી શું કરો ? રે૦
 ગંગા ઉતાઈ પેલે પાર ભીલી રાણી, પાર્વતીને મહીઅર વળાવીશું, રે૦
 પછી પધારો મંદિર ભીલી રાણી, પટરાણી તમને ઠરાવીશું, રે૦
 આંગણે ઉઘ્યો ઝાઝો ડાલ મહાદેવ, મુગરીએ માળો ઘાલીયો, રે૦
 અંગે ઝાઝી ભભૂત મહાદેવ, હાથે બીલીપત્ર પાવડી, રે૦

કહો તો ચણાવું મંદિર માળ ભીલી રાણી, માળ ઉપર ગોખ જાળીયાં, રે
અમારાં ભીલાંમાં એવી રીત મહાદેવ, નર નાચે નારીને રીજવે, રે
મહાદેવજી થેઈ થેઈ નાચીયા રે, પાર્વતીએ રૂપ પ્રકાશીયાં, રે
મહાદેવજી મનમાં લાજીયા રે, લાજીને નીચા નિહાળીયાં, રે

હરિ વિવાહ.

હરિનો વિવાહ રે, મનોહર પરણે મેદની. ટેકો

હરિની જાને ગણપતિ તેજ્યા, પ્રજ્ઞા વિષ્ણુ આવીયા,
શંકર પાર્વતી સહિત તેડયા, સલામાં સહુ લાવીયા: હો

હરિની જાને ઈંદ્ર ઇંદ્રાણી, તેત્રીશ કોડ તેડાવીયા;
સહસ્ર અઠ્યાશી રૂપિ પધાર્યા, નમીને ઉભા રહ્યા: હો

હરિની જાને જતી સતી, નવે નાથ તેડાવીયા;
ચોરાશી જે સિદ્ધ કહાવે, ધ્યાન ધરંતા આવીયા: હો

ચાર જુગના લજા તેમાં, દાસ જીવણુ આવીયા;
લાલદામે આડો આંક વાળ્યો, ચાદો સૂરજ સાખીઆ: હો

હરિની જાને હરિશ્ચંદ્ર સરખા, અમર દેહી તેડાવીયા;
ધ્રુવ અમરીય મહલાદ વિલિખણુ, સલા સહુને લાવીયા: હો

વાળાં વાળે અણીશુદ્ધનાં, ઢોલ ત્રાણાણુ ગાજતા;
નિશાને ગેડી વગી પંચાથ, વાળાં વાળે શોભીતાં: હો

મૃદ ગ ઝાલરી ઝાંઝ વાળે, છદે છદ કોડામણા;
શિંગી વાળે સાજમા તેના, રણકાર છે ઝોહામણા: હો

આનંદ કોટિ દીવડીઆ, હરિ આગળ દીવી ઝાલતા;
નગર મારગ જાન ચાલી, હરિ ઉજાસે ચાલતા: હો

ચોદ લોકનું સૂત્ર મેલી, તોરણ ત્યાં બંધાવતા;
પુષ્પવૃષ્ટિ દેવ કરતા, ગાન ગાંધર્વ ગાવતા: હો

આદ્યશક્તિ ગીત ગાતાં, નવદુગા સાથે કામિની;
 ચિત્રલેહા હરિને લૂણ ઉતારે, શી શોભા કર્તુ જનનની: હ૦
 ટોડે તોરણ જાંધીયાં, મનોહર વરઘોડે ચઢ્યા;
 આવી તોરણે ઉભા સ્યામજી, ને નાદ અનહદ ગડગડ્યા: હ૦
 સામુએ આવી હરિવર પોક્યા, મનમાંહે આનંદ થયો;
 હરિને પોક્યા ને લીધા માયરે, જેજેકાર વર્તાઈ રહ્યો: હ૦
 છેડા ગાંઠણ હરિનાં ગાંઠ્યાં, વેદાદુલ પ્રજ્ઞા ભણે;
 મંત્ર આવાહન રૂપિ ભણે, ત્યાં મેઢની મોહન વરે: હ૦
 કંસાર આરોગ્યાં ભેળાં બેસી, આરોગાવે એક એકને;
 મનોહર પરણ્યા મેઢની, તેની કળા નજ કળી કેાધએ: હ૦

વાસુદેવ વિવાહ.

ધોળ.

વાસુદેવ વિવાહનાં શ્રીફળ લીજે, પ્રાણણ આસન વિનયમું દીજે,
 લગ્ન નિર્ધારીને મુખે ઢીજે, તો કારતક શુદ્ધ એકાદશી રે.
 હરિને આધવની જોડી રે સરખી, જાદવે જુગતીથી નયણામાં નિરખી,
 દેવદી સાંભળીને હેડામાં હરખી, તો શુભ વારતા સહુને ગમે રે.
 જાદવની જાન જળહળ દિસે, સુરનર મુનિવરનાં મન હીમે,
 વરવાળો ખેર્યો જગદીશે, તો જાનીવાસે આવી ઉતર્યા રે.
 કંચોળે પીઠી ઘોળાવે, વર વનમાળીને નમણે નવડાવે,
 કેશરીઓ વાળો ખેરાવે, તો વરઘોડે વર શોભીએ રે.
 ઢોલ દદામા ને નોળત વાગે, જાય કલોઓ ને શ્રીફળ માગે,
 કરે ઠીઠાળી ને હસવા લાગે, તો ચાલો હેલી વર જોઈએ રે.
 વિશ્વકર્માએ માંડવ રચીયો, જાદવ સાથ મળીને રાખ્યો,
 આવી વેવણે હરિવર પોક્યો, તો તુળસી પરણાવવા કારણે રે.

પીળા પાનેતર તુળસીએ ખેર્યા, અનુગ્રહે હરિ પરણવા આવ્યા,
 પ્રદ્ધા સાવિત્રીને સાથે લાવ્યા, તો વેદ પુરાણે થાપીયા રે.
 વસુદેવે વહુને જોજે બેસાડ્યાં, દેવકીને વહુવર લાગ્યાં છે બહાલાં,
 વેવાઈએ ખેરામણીમાં મનાવ્યા, તો જાદવ શોભીતા સાથને રે.
 હરિને પરણાવી બાન ઘેર જ આવી, નગરીના લોકે મળીને વધાવી,
 સહુકોને મન પૂરણુ લાવી, તો દર્શન કરતાં મન ઠર્યા રે.
 માણક મોતીએ થાળ ભરાવો, માતા જશોદાજી વહુવર નિહાળો,
 માતા દેવકીજી વહુવર વધાવો, તો પરણ્યા શ્રી વૈકુઠનાથજી રે

રામજીનો વરધોડા.

કંડવું. ૧

માતાજીને વાત કરે છે સીતા, માડી મને લાડ લડાવે પિતા,
 માડી શણગાર ઘડાવો શોભીતા,
 કે આજ ને આનંદ રે, પરણવાનો દહાડલો જો ટેક
 માડી મને પરણવું બહુ ગમે, માડી મને પરણાવોની તમે,
 માડી માફ મન રામજીસુ રમે, કે૦
 માડી દરવાજો નોખત વાજે, બોડ્યા સંભળાય નહીં અવાજે,
 માડી એવાં નિત નિત મંગળ છાજે, કે૦
 માડી સોનાના સ્થંભ રોપાવો, માડી નવરંગી ચોરી ગ્યાવો,
 માડી ત્યાં પ્રાણજીવન પધરાવો, કે૦
 માડી પાનેતર બદર અણાવો, માડી મને કાળી ગાંડી ઘડાવો,
 માડી તેમાં રામજીનું નામ લખાવો, કે૦
 માડી ગોર તેડીને શાન્તિક કરાવો, માડી કૈાઈ તેડીને માય મંડાવો,
 માડી મારે હાથે મીઠળ જાંધાવો, કે૦
 માડી મારે હાથે ચુડલો ચળકે, માડી મારા ચુડા પર કાંકણ ખળકે,
 માડી ગોરા ખેંચ્યા પર મીઠળ લળકે, કે૦

સખી રામચંદ્ર ચઢ્યા વરઘોડે, લોહ જોવા મળ્યા ટોળે ટોળે,
 સહુ રામજીને જુએ કોડે,
 કે આજને વરઘોડે રે, રામજીને નિરખીએ જો. ૮૬૦
 દેશે દેશના રાજા છોગાળા, હીડે રામજીની આગળ પાળા,
 તેના જોવા સરખા આળા, ૮૬૦
 દૌશધ્યાને મોડે મોડ માથે, પીઅળ કાઢી ચોળા સાથે,
 તેને નામણદીવો હાથે, ૮૬૦
 તોરણે આબ્યા રઘુવર રાય, એનું તોરણ લહેરે જાય,
 પોઠવાને પનોતી ધાય, ૮૬૦
 માયરામાં પધરાબ્યા રામરાય, ત્યાં તો માનિની મંગળ ગાય,
 સીતાજીને પધરાબ્યા ત્યાંય, ૮૬૦
 જનકરાયના પહોંત્યા કોડ, મળી રામ સીતાની જોડ,
 હીડે માનિની મોડામોડ, ૮૬૦
 રાય દશરથની ધન્ય કમાઈ, મળ્યા જનક સરખા વેવાઈ,
 એની કીર્તિ જગમાં ગવાઈ, ૮૬૦
 જે રીખે શુભે ને ગાય, તેના લવનાં પાતક જાય,
 વિમાને બેસીને વૈકુંઠ જાય, ૮૬૦

સીતાવેલ.

સાખી.

હૃદયથી ઉત્પન્ન હવા, શુદ્ધ જુદ્ધ નાય નરેશ;
 ઉમીઆ અંગે ઉપન્યા, વર્ણવું આઘ ગણેશ.
 જનકતાનયા જનકી, વાંછયો વર રઘુરાય;
 અંબક જાંઘ્યું તોડવા, કકોતરી રે લખાય.

રાયે ત્રાંખક તોડવા બાંધ્યું રે, શૂરા ઘેર શૂરાતન વાધ્યું રે
પાતાળના પાંડિત તેજ્યા રે, નવેખંડના નરપતિ મેળ્યા રે.
ઈશ્વરે ઇંદ્ર જગાડ્યા રે, રૂપી સાથે રામ પધાર્યા રે
લગવાન સલામાં આવ્યા રે, બાણ્યું દીનાનાથ પધાર્યા રે.

સાખી.

સરસ્વતી મુજ માવડી, તુજ પ્રત્યે વિશ્વાસ,
વર જોવા જગદીશને, સતી સીતા લો શણુગાર

ઢાળ

શણુગાર મોળે સીતા સારે રે, શીપ લમર ગોફણલો બારે રે
એનો વર વિધાત્રા વખાણે રે, એની સેજ રચી શેવનાગે રે
અમુક્ય ધુધરવટ ઘોડા રે, બાણે વમળે ચઢ્યા રથ ટોડા રે
સીતા હંસગમની હરણી રે, પગ પાહાની તે કુમકુમ વણી રે.
સીતા પગ તે કેળના સ્થંભ રે, સીતા બાંગડી કેળનાં ગર્ભ રે
સીતા ઘુંટી તે કોપરાં વાટ રે, સીતા કેડ કેથરીનો લઠ રે.
સીતા ચેટ ચોયણુનું પાન રે, સીતા હાંટી કમળ સમાન રે
સીતા હૈડું તે હરણુનું ધ્યાન રે, સીતા હાથ તે કેળની કાંખ રે
સીતા ખોંચો તે દહીંની ફાદ રે, સીતા આંગળાં મગની શીંગ રે
સીતા હડપચી ફાફળ ફાડ રે, સીતા હોઠ પરવાળીની રેખ રે.
સીતા દાંત દાડમની કળી રે, સીતા જીલડી અમૃત વાણી રે
સીતા નાસિકા તેલની ધાર રે, સીતા આંખડી આંખલા ફાડ રે.
સીતા લલવટ આંગળ ચાર રે, સીતા સંથો તે મોતીની મેર રે
સીતા ચોટલો નાગની ફેણ રે, સીતા કાન તે જડીત હાંટાળ રે

સીતા વાંસો તે ચહુદિશ આકરે, નાગરવેલે દાડમ ટળી લાગે રે.
રામ કહેતાં પરવાળી નહોં લાગે રે, પાચે નેપુરની રેણુ વાગે રે.

સાખી.

પાચે નેપુર રણગણે, માનિની મંગળ ગાય;
નવે ખંડના નરપતિ, આવ્યા મંડપ માંય.

દાળ.

મોટા મુનિવર મંડપમાં આવ્યા રે, ભુજ્જડંબર ઈશ્વર આવ્યા રે.
મોટા ગયા મંડપ હારી રે, ત્યારે સીતા રહી રે કુવારી રે.

સાખી.

શરીર કંપે હે સખી, ભુજો નરના વેશ;
નક્રદંટ થઇ નામી ગયા, નવકુળમાં ગઈ શેષ.
સલા તો લાંછુ ગયા, ત્ર્યંબક ઉપર લાર;
મારા પૂર્વ જન્મની પ્રીતડી, તમે સંભારો મુજ નાથ.

દાળ.

હવે પૂર્વની પ્રીત સંભારો રે, એનો મહિમા મંડપમાં વધારો રે.
સ્વામી કહો તો ત્ર્યંબક લાંબુ રે, લઘુ વેશે હું કહેતાં લાંબુ રે.
રામે કોડે પરાક્રમ કીધું રે, ત્રંબક અધવચ ઉચકી લીધું રે.
સીતા પહેલું મંગળ વર્તે રે, માતપિતા ઘણું મન હરખે રે.
સીતા બીજું મંગળ વર્તે રે, હાથે ચુકી ને કાંકણ ખળકે રે.
સીતા અગણું મંગળ વર્તે રે, સીતા રામના ગુણ સંભારે રે.
સીતા ચોથું મંગળ વર્તે રે, સીતા ગઈ પરાયે ગોત્ર રે.

મોહનનુ માયરૂ.

ચાલો સખી આજ પંદરપુર જઈએ રે—રાહ.

રૂકિમણી પામ્યાં છે કન્યાકાળ રે,
તેને ચિત્તે વખી ગહ્યા મોરાર રે
બાઈ મારા મનમા બ્રાત એ પેડી રે,
જાણે હું તો જમોદાને જોળે બેડી રે.
જમોદાએ કરમા કુંકાવટી લીધી રે,
તેણે મને સૌભાગ્યવતી કીધી રે
કીધી કીધી કેશર ઢેરી આડ રે,
ચોખલીઆ તે ચોડ્યા છે લલાટ રે
આજ સખી આનંદ વાધ્યો જનમા રે,
વિવાહ તો મળીયો વૈદર્ભવનમા રે
વરઘોડે ચઢીયા આનંદકંઠ રે,
સામેલા તે મોહીએ બાળમુકુંદ રે
વરઘોડેથી ઉતર્યા આનંદકારી રે,
પોકવા આવ્યા રૂકિમણીની માડી રે
બુસણ બુસણ ને રવાઈ રે,
સાસુએ પોકી લીધા જમાઈ રે
હવે વરને મડપ મધ્યે લાવો રે,
મામાણ તે કન્યાને પધરાવો રે
કંચન થાળે દીવડા ઝળકે રે,
કન્યા હાથે ચુડી કંકણ ઝળકે રે.
વીટી ઉભું સાજન સહોદર સાથ રે,
હવે ત્યાં તો થયો હસ્તમેળાપ રે

મોહન સરખું ને માયરડું રે,
 બુચ્છે છે સકળ તણું સાહેરડું રે.
 વર દેખી હરખ્યું છે મહીઅરડું રે,
 કન્યા દેખી હરખ્યું છે સાસરડું રે.
 છોરા તું તો કાળો ને અતિ કુળીયો રે,
 છોરા તું તો સિંગમોડેથી સળીયો રે.
 છોરા તારાં ચોર તણાં છે ચેન રે,
 જો રે તેં તો કીધું રૂકિમણીનું હણું રે.
 સહીઅર કાંચળડી લોહી જાય રે,
 જાણે મારાં રૂકિમણીને વશ થાય રે.
 હવે હરિની ટોપલે ઢાંકે કાયા રે,
 જેમ વધે રૂકિમણી ઉપર માયા રે.
 બાઈ મારા પુણ્ય તણે નહીં પાર રે,
 જગમાં મેં આપ્યો હરિનો હાથ રે.
 રૂકિમણી પરણીને ઘેર આવ્યાં રે,
 શાં શાં તે પગેલાગણાં લાવ્યાં રે.
 મારા બાપે ધર્મે ને પરણાવ્યાં રે,
 ધરમનાં ધરણીઆં વળાવ્યાં રે.
 'મારે કાકે કોડે ને પરણાવ્યાં રે,
 કોડનાં કોકરવાં ધડાવ્યાં રે.
 મારે મામે પુણ્યે ને પરણાવ્યાં રે,
 પુણ્યનાં પાનેતર વણાવ્યાં રે.
 દેવને ચઢાવ્યા હતાં મેં ગજરા રે,
 તે પુણ્યે વસુદેવ સરખા સસરા રે.
 દેવને ચઢાવ્યાં હતાં મેં બસુ રે,
 તે પુણ્યે દેવકીજી સરખાં સાસુ રે.

દેવને મેં બેસાડ્યા બાજેઠ રે,
 તે પુણ્યે બળીભદ્ર સરખા બેઠ રે.
 દેવને ચઢાવી હતી મેં હળદી રે,
 તે પુણ્યે સુભદ્રા સરખી નણદી રે.
 દેવને ચઢાવી હતી મેં પાતરી રે,
 તે પુણ્યે દ્વારકાં સરખી સાસરી રે.
 દેવને ચઢાવ્યા હતા મેં હાર રે,
 તે પુણ્યે શ્રીકૃષ્ણ ભરથાર રે.

રતિવહુલ મોસાળું.

કંઠ્યું. ૧

હડ હડને રે મારી અતલસી કાપલ-ગાદ.

રતિવહુને પૂછે રાણી રૂઝિભણી તમે, શા વિના વહુ અનમન્યા.
 સામુજીની આગળ કહેતાં લાણું મને, ફેર ઉલટ આવે ઘણા.
 એવાં વહુઅર કેરાં વચન સુણી, આનંદ પામ્યાં રૂઝિભણી.
 કહું વધામણીની વાત એક તમે, સાંભળો વૈકુંઠધણી.
 આપણી રતિ તે વહુનું સિમંત આબ્યું સ્વામી, આપણે ઘેર સોહેલો.
 સોળું મોતું અણાવો ને ઘાટ ઘડાવો, વહુઅરને ખેરાવીએ.
 એક મોનીનો બેટો ને ગોખ બેઠો, ઘાટ ઘડે રંગીઆમણા.
 ઘડને ઘડને સુડી ને ઘડને કંકણ, ઘડને મોડાંતી હાથે રાખડી.
 ઘડને ઘડને માળા ને ઘડને માદળીઆં, ચીડ તે ધેણુને શોભતી.
 એક બેશીનો બેટો ને પાટ બેઠો, રૂઝાં તે સુદૂર્ત પુછાવીએ.
 છઠ સાતમ ને રવિ ઉગમણે સૂર્ય, સુદૂર્ત આબ્યાં ઉતાવળાં.
 રૂપિ નારદ આવ્યા મંદિરે પધાર્યા, બળીભદ્ર લખે કંકેતરી.

કડવું. ૨

એક મોનાનો ખડીઓ રૂપાની લેખણ, અક્ષર લખજો નિર્મળા.
 પ્રથમે લખજો ગણપતિ બહુ ગુણવંતા, શુદ્ધિ બુદ્ધિ મું પધારજો.
 લખજો ઇંદ્ર ઇંદ્રાણી ને રૂદ્ર રૂદ્રાણી, વિષ્ણુ ને લક્ષ્મીજી પધારજો.
 લખજો બ્રહ્મા સાવિત્રી ને ચંદ્રમા રોહિણી, આદિત રાંદેલ પધારજો.
 ધેણુના કાકા લખજો મામા લખજો, ઘણું લખો તેના વીરને.
 ધેણુના કાકા આવ્યા મામા આવ્યા, એક ન આવ્યો વીર લોભીઓ
 મારા લોભી વીરા લોભ ન કરીએ, અવસરે આવી રહીએ ઉભા
 ધેણુ ઉચુ જીએ ને નીચું નિહાજે, જીએ મહીઅરની વાટડી.
 ચોરડીએ ઉભાં સાસુજી જોત્યાં, આવો વહુ કહું વાતડી.
 તમ કટિ પ્રમાણે રૂડા વસ્ત્ર કરાવું, મહીઅરની ઉપમા નહીં.
 સાસુ મહીઅર વચ્ચે કુંગર ઝાઝા, માટે કોઈ નહીં આવીયું.
 એક ફત તેડાવો કુંગર જોદાવો, મહીઅર તેડાં મોકલો.
 એક હંસની કોટે બાધી કંકોતરી, મહીઅર કાગળ મોકલ્યો.
 વાવલીઆ રે વાયા ને મેઘ ધડુકયા, કાસદીઓ પાછો વળ્યો.

કડવું. ૩

માહેલી રે આંખો મોરીયો-રાહ.

જીરે સોળ સહસ્ર રે મુંદરી, આવી આવી રે જશોદાજીને દ્વાર,
 ધેણુ નવડાવવાને. ટેકો

જીરે ખાંડની જેળ ઉકાળીએ, ધેણુ નમણે રે શોભાસણ ચાર, ધેં
 જીરે ગંગા જમના ગોદાવરી, મંગાવો રે ત્રિવેણીનાં નીર, ધેં
 જીરે નાહી ઉઘ્યાં રે રતિવહુ, ખેર્યાં રે જાદરનાં ચીર, ધેં
 જીરે લીલુડા ગજની કાંચળી, ધેણુ લાબ્યા રે તમારડા વીર, ધેં

કડવું. ૪

સાસુ દાળલડા લઈ આવે, રતિ વહુઅરને ખેરાવે
 કદ્દા કાંખી ને વીધુઆ છમકે, નેપુરે ઘુઘરડા ઘમકે.
 સાંકળાં ને જવેર માદળીઆં, ઝુમણે જડીયાં પુતળીઆં.
 કંઠાબ્રણ તે હીરે જડીયું, આવી હાંસડલીને મળીયું
 દામણીએ મોતી લપકે, આવી ચાંદલીઆને અડકે.
 નણુદી પાટ કોરા પથરાવો, મૃગનયની મંડપમાં આવો.
 હુળવે ડગ ભરજો રે રાણી, તમ સસરા છે સારંગપાણી.
 કહેશે વહુઅર કયાં કરમાણી, જે માગો તે આપે આણી.
 વડી જેઠાણી આવી ચાર, કરે ખોળા તણો આચાર
 રાખડલી રત્ને જડાવી, તે સુભદ્રા નણુ દે ઘડાવી
 દીયર ખોળે આવીને બેઠો, ધેણુને ખુસટ દધને ઉઠ્યો
 ખુસટીઆને પાઘ પામરીઓ, વેઠ વીટી ને હીરા સાંકળીઓ
 રતિરૂપ રભાને તોલે, દેખી પ્રધુમ્નનાં મન ડાલે.
 વાડકડે તે ચંદન ભરીયાં, મૃગનયનીની આગળ ધરીયા.
 મૃગનયની ચંદન નહીં લાવે, ગયો અવસર ફરી નહીં આવે.
 ચંદન પીઓ મોડાંતી વહેલાં, જે માગો તે આપીયે પહેલાં.
 ઘાડવડો ચોખ્ખાથી ભરાવો, મૃગનયનીને મહીઅર વળાવો.
 ઘાડવડે તે વીટયાં સૂત્ર, ધેણુ લાવજો રૂડા પુત્ર.
 ધેણુ ચોળજો કાચાં તેલ, તમ સ્વામીને વાધે બેલ.
 ધેણુ ખાજો ચેવલીઆ પાન, ધેણુ જન્મજો ગોકુળી કાન્ડ.
 ઘેર વધામણીઓ રે આળ્યો, મોડાંતીએ ઝાંઝણુ બાળ્યો.
 મોસાળું સંપૂરણુ થયું, જુગતે સંક્ષેપે કહ્યું.
 ગાય શીખે ને સાંભળે નારી, તેને કૃપા કરે મુરારિ.

બાણાસુરનો માંડવો.

રાગ

સરસત શ્યામને વિનવું રે, ગણપત લાશું પાય,
 આવી બાણાસુરને માંડવે રે, જાદવ કુળની જાન.
 બાણ ઉઠીને ઉભા થયા રે, નિરખ્યો જાદવ સાથ,
 આપણે ભાગ્યે આવી મળ્યા રે, અનિરૂદ્ધ સરખા જામાત્ર.
 રતિના ઉદર થકી ઉપન્યા રે, જાણે તેજ પ્રકાશ,
 જોતાં દિસે વર રાજ્યો રે, કોટી ચંદ્ર છે ભાણ.
 પાર્વતી પોંકવા સંચર્યા રે, મસ્તક ધરીયા છે મોડ,
 હાળા તે હાથમાં દીવડો રે, જમણા હાથમાં ધાળ.
 બ્રુજળ બ્રુજળ સ્વાધજ્યો રે, સરીઓ સંપુટ ત્રાક,
 ઇંડી પીંડીનાં જોવારણાં રે, પોંકી તાણ્યાં છે નાક.

રાહ રે.

પોંકી પાર્વતી વરને તેડે રે, ધમ્મી અનિરૂદ્ધ વર ચઢ્યા કેડે રે.
 વરને માયરામાં લઈ આવો રે, મામા કન્યાને પધરાવો રે.
 ત્યાં તો મળીયો જાદવનો સાથ રે, ત્યાં તો થયો જુગહસ્ત મેળાપ રે.
 કન્યા માડી પીરસવાને જાય રે, અનિરૂદ્ધ કંસાર ન ખાય રે.
 માંહે મેલતાં ગોળનો લચકો રે, ચિત્ર લેહાએ કીધો મચકો રે.
 ત્યાં તો ધાય છે કુળની રીત રે, ગોરી ગાય વાંકાં રસ ગીત રે.
 તમારા બાણાસુર જીવના કપટી રે, કોઈને મીઠું ન આપે ચપટી રે.
 હવે જાપજી કરો ખેરામણી રે, હોય સંપત સારી સોહામણી રે.
 મારા સસરાને આપો પાઘડી, મારી સાસુને દબાણીનાં ચીર રે.
 મારા જેઠને આપો પામરી, જેઠાણી પટોળાની જોડ રે.
 દીયર માથે બાંધાવો મોડીઆં, દેરાણી ઘરચોળાની જોડ રે.
 નણદીને જોઢાડો ચુંદડી, નણદોઈ પગરખાંની જોડ રે.
 મારા કુટુંબને આપો દાપડાં, મારી દામ્ત્રીને સાળુની જોડ રે.

છરે ગોત્રને યોત્ર ખેરાવજો, એના જળદને હીરનાં જોત્ર રે.
 છરે ગાય આપો લેંસ આપજો, તે તો દોહાવાની તામડી સાથ રે.
 ચરૂ આપો તાંબાકુંડી આપજો, તકીઆ ગાલીઆ ઢાલીઆ સાથ રે.
 પિતા એટલું હોય તો આપજો, નહીંતો ઉભા રહેજો જોડી હાથ રે.

ઉમીઆ વિવાહ.

છરે સરસત સ્થામને વિનવું, છરે ગણપત લાગું પાય રે,
 નહીં પરણાવું ઉમીઆ શિવને ટેકો
 શિવની જટા મધ્યે ગંગા વમે, કોઈ દહાડો ગંગાજી ઉલટે,
 મારાં પશુ રે પારવતી ખુડી મરે, નં
 શિવના હાથમાં લિક્ષાની ઝોગી રે, કોઈ દહાડો તે લિક્ષા નહીં મળે,
 મારાં પશુ રે પારવતી ભૂખે મરે, નં
 શિવની ટેકે તે સર્પની માળ રે, કોઈ દહાડો તે સર્પ જ કોપશે,
 મારાં પશુ રે પારવતી છગી મરે, નં
 શિવની આખમાં અગ્નિ ઘણી વમે, કોઈ દહાડો તે અગ્નિ વધી જશે,
 મારાં પશુ રે પારવતી જળી મરે, નં
 શિવનો સ્મશાન મધ્યે વામ રે, શિવને સ્મશાન ભસ્મ બહુ ચઢે,
 મારાં પશુ રે પારવતી નહીં ઠરે, નં

છરે જ્ઞાન ધતા ગત વિસરી, બાણ્યા શિવજીને પરબ્રહ્મ રે,
 પગલાવું તે ઉમીઆ શિવને ટેકો
 છરે જો વર પાદરે સચર્યા, પાદરે પડા વજ્રડાવીએ, ૫૦
 છરે જો વર શેરીએ મંચર્યા, શેરીએ મેજ ઢળાવીએ, ૫૦
 છરે જો વર તોરણે સચર્યા, તોરણ તે દહેરડે બાય રે, ૫૦
 હરખી નિરખે મેના માવડી, હરખે તે અગ્ધવા બાય રે, ૫૦
 વર આણી બેમાડ્યા માયરે, માયડું તે કુલડે ભગાય રે, ૫૦
 છરે કન્યાએ કાંકણ ખેરીયાં, હવે પડી પાનેનરે ગાંઠ રે, ૫૦

છરે આડા તે અંતરપટ ધર્યા, છરે હુધ તંબોળડે છાંટ રે, ૫૦
 કાઠા ચંદન ફેરી કુચડી, તેમાં રચીયો છે સાર કંસાર રે, ૫૦
 શિવજી જમાડે પારવતીને, ઉમીયા જમાડે ભોજાનાથ રે, ૫૦
 છરે અન્યોઅન્ય જમાડીયાં, ઉછીના તે વાળ્યા પાડ રે, ૫૦
 છરે ખેલું મંગળ વર્તીયું, હજીએ છું બાપનું બાળ રે, ૫૦
 છરે ખીલું મંગળ વર્તીયું, હજીએ છું માડીનું પેટ રે, ૫૦
 છરે અગણું મંગળ વર્તીયું, હજીએ છું વીરાની બેન રે, ૫૦
 છરે ચોથું મંગળ વર્તીયું, હવે ગઈ પરાયે ગોત્ર રે,
 પરણાવ્યાં તે ઉમીઆ શિવને.

હીલાપુરી.

ધોળ.

હીલાપુરી દ્વારામતિ રાજહુવાર રે,
 કુળના હીલા રે હરિ પ્રગટીયા રે.
 કેશર છાંટ્યા રે બેખ ને બળીઆં રે,
 કોસંબે રંગ્યાં રે હરિનાં મોળીઆં રે.
 પીતળ લોટા રે જળે ને ભરાવો રે,
 ચંપાની કાંપે હરિ દાતણ કંદે રે.
 ચીની ને ખાલા રે તેલે ભરાવો રે,
 ડમરે ને મરવે હરિ મર્દન કંદે રે.
 તાંબાની કુંડી તે જળે ને ભરાવો રે,
 દ્વધને સમાણે હરિ અંગોળ કંદે રે.
 નહાવાને બેઠા રે કમળાના કંથ રે,
 રાણી ને રૂકિમણી આપે બોટીઆં રે.
 સોનાની ઝારી તે જમનાજળે ભરાવી રે,
 તાંબાને તરલાણે હરિ આચમન કંદે રે.

સુખડ કેરા પાટ ને રૂદ્રાક્ષની માળા રે,
 રત્ન ચુંથેલ હરિની ગૌમુખી રે.
 સોનાની થાળી તે સીંદુરે અજવાળી રે,
 ખાળાં ને લાડવે હરિ લોજન કરે રે.
 જમવાને બેઠા શ્રી લક્ષ્મીજીના કંથ રે,
 રાણી ને રૂક્મિણી આલ્યાં પીરમવા રે.
 વાવ ઢાળતાં તે વાત પૂછતાં રે,
 અમને પરણે તમારા સારાં થયાં રે.
 જીવારની રાબડી તે રાંધી જસોદા માવડીરે,
 ખાખરાને પાને હરિ લોજન કર્યા રે.
 લવિંગ સોપારી ને પાન તણાં બીડા રે,
 ત્યારે તમે ખાતા જાદવરાય વનફળો રે.
 મોનાનાં મોકટાં ને પરવાળીના પાસા રે,
 ત્યારે તમે રમતા જાદવરાય કાંકરે રે.
 સાગના ઢોલીઆ ને સીસમના પડવાયા રે,
 ત્યારે તમે પોહતા જાદવરાય સાથરે રે.
 નંદજીને ઘેર ચારી નવલક્ષ ધેન રે,
 ત્યારે તમે વાતા જાદવરાય વાંસળી રે.
 ઝરમર મેહુલો વરમે ને ઘોર અધારી રાત રે,
 ઝીણી ને પિછોડી તમારે ઓટલે રે.
 હળવે રે હળવે બોલો રાણી રૂક્મિણી રે,
 માતા દેવડી રખેને આસને રે.

ભીમક સરખા તાત તારે, રૂઢમૈયો સરખા વીર;
રૂઢિમણી મુખ કરમાઈ ગયું, નયણે વધૂટ્યાં નીર.
દીડી પર શા કટક માતા ! રાક ઉપર શી રીસ ?
ખાળકબુદ્ધિએ બોલીયાં, હવે તે લાગી શિખ.

આગળની રાઠ.

ન્યારે મારા કૃષ્ણજીએ દાવાનળ પીધાં રે,
ત્યારે ને વહુઆરૂ તમે ક્યાં હતાં રે ?
ન્યારે મારા કૃષ્ણજીએ માસી પુતના સોપી રે,
ત્યારે ને વહુઆરૂ તમે ક્યાં હતાં રે ?
ન્યારે મારા કૃષ્ણજીએ મામે કંસ માર્યો રે,
ત્યારે ને વહુઆરૂ તમે ક્યાં હતાં રે ?

રાઠ ફેર.

અગર અંદનના ઓરડા, મુખડ રમ્યાં રે કમાડ.
સાગ સીસમના ઢોલીઆ, મશરૂની તળાઈ.
ગાલે તે ગાલમમુરીઆં, અતલસનાં ઉસીસાં.
ત્યાં પોઢે શ્રી કૃષ્ણ લાડકા, ડમરા મરવાના વાસ.
ડાખા તે હાથમાં ઝારી ને, જમણા હાથમાં થાળી.
રમઝમ કરતાં મહેલે ચઢ્યાં, કૃષ્ણે સોડ જ તાણી.
હાથ સાહીને ઢંઢોળીઆ, બોલાવ્યા ન બોલે.
ન્યાં મન માને તમારડાં, શિશુપાળને વરજો.
તમે તે ભીમકરાયની બેટડી, અમે ગાયના ગોવાળા.
તમારે લોજન ખાજાં લાડવા, અમે રાખ પીનારા.
તમારે મુખવાસ પાનનાં ખીડલાં, અમે વનકૂળ ખાઈએ.
તમારે રમત સોના સોકટાં, અમે કાંકરે રમીએ.
તમારે પહેરણ ચીર ચુંદડી, અમે ધાળળીવાળા.
તમારે પોઢણ રંગત ઢોલીઆ, અમે સાથરે મુનારા.

પાયે લાગી લાગી વિનવે, ક્ષમા કરો ભરથાર.
લીલાપુરી ગાય સાંભળે, તેનો ધન્ય અવતાર.

ધ્રુવજી (નાના).

રાગ.

રાય પરીક્ષિત બોલીયા, સાંભળો શુકજી વાણ;
મારે અંગે આનંદ ઉપન્યો, કહો કયા સારંગપાણ
મૂર્ખસુત જેમ વિદ્યા પામે, ધરે મન આનંદ;
તેમ મુજને હરિકથા, શુભતાં શુભ ગોવિંદ.
લઘુ વયમાં વન આલ્યા તે, કેણ કારણ મન ?
થોડા દિવસમાં કેમ પામ્યા, ચર્ચુ શ્રી પરબ્રહ્મ ?
વૈરાગ્ય એવો ઉપન્યો, મનમાંહીં શા માટ ?
તેમું માઝું મન છે, વાત ઘાલોની ઘાટ.
સ્વર્ગભુવનથી સત્યરૂપા, તેજ કાન્તિ માત;
તેણી એ બે પદ્મિની રે, રાયને દરબાર.
મુરતી કહીએ પાટરાણી, તેને અતિ ઘણું માન;
એક પુત્ર જ નામ ઉત્તમ, તેહને સંતાન.
અનેક અબળા ને નેત્રવતી, ધ્રુવ તેનો તન;
અવિચળ વાણી પામવાને, સાંભળો વર્ણન.

દાળ.

સાંભળો રાજન કહું વિસ્તારજી, પ્રોઢા થાય રે બેઉ કુમારજી.

રાગ .

કુંવર બેઉ પ્રોઢા થયા, જેમ શુકલ પદ્મનો ચંદ;
રમતા બાળકે ત્યાં ગયા, જ્યાં બેઠા હતા રાજન.

આનંદ કરતા આવીયા રે, ભરી સલા મધ્યે બેઠે;
 ઉત્તમ જઈ અર્ધાંગ બેઠા, મન આણી ગ્રેમ.
 રાયે ધ્રુવ ન જોલાવીયા, ભૂપે કીધો ભેદ;
 કુંવર ફેરા મનમાં રે, ઉપન્યો અતિ ખેદ.
 ધિઃક ધિઃક મારા તનને, ધિઃક ધિઃક એ સંસાર;
 હું ઉદર એને અવતર્યો, મુજ બળો એ અવતાર.
 સગો નહીં કો કો તણે રે, મિથ્યા માયા મન;
 સંસારમાં એક સગો છે મારે, તાત ત્રિભુવન.
 લોચન બેઠએ ચાક્ષીયાં, જેમ નદીનાં નવાણુ;
 મારા પિતાજીએ કર્યો અંતર, હવે હું હરિ શર્ણુ.
 ગદ ગદ કંઠે ચાક્ષીયા રે, બહુ શોક આણે મન;
 માળીએ બેઠી અપરમા તે, જોક્ષીયાં મુખ વચન.
 અરે ધ્રુવ તું બાપડા રે, બહુ શોક આણે મન;
 પણ ભાગ્ય વિણ કેમ બેસશે રે, પુત્ર રાયને આસન ?
 કર્મહીણી પ્રમદા પેટ આવ્યો, નવ ઘટે તુજ રાજ;
 તપ કરી અવતર કુખ મારી, સરે તારાં ઠાજ.
 એવાં વચન સાંભળી મંદિર આવ્યા, જ્યાં હતાં નિજ માત;
 મારી આર્ધ હું અભાગીઓ, મને બેરો કીધો તાત.
 હંસ ફેરા વનમાં જેમ, બગલો સોહીએ તેમ;
 માન પાકી સલામાંથી, વળ્યો પાછો તેમ.
 સેવા ન કીધી ગોધેનની, ને નહીં દીધાં દાન;
 તે કર્મ આઠે આવીયાં, મને પરહર્યો રાજાન.
 મત ન કીધાં એકાદશી, ને ન જાગ્યો જાગણ;
 તે કર્મ આઠે આવીયાં, મને પરહર્યો રાજાન.
 ધાવતાં બાળ વિછોડીયાં, ન કરાવ્યાં પયપાન;
 તે કર્મ આઠે આવીયાં, મને પરહર્યો રાજાન.

સાધુ જાણી આવતા ને, ન દીધાં આસન;
 આજા આપો માવડી, હું લજ્જું અશર્ણશર્ણ.
 એટલાં દાન મેં નહીં કીધાં ને, ભૂખે કીધા લેદ;
 કુંવર કેરા મનમાં રે, ઉપન્યો અતિ ખેદ.

દાળ.

વળતી ખોડ્યાં રે માતા વચન છ, સાંભળનીતું રે મારા તન છ

ગા.

સાંભળની કહું તન મારા, કહું એક ઉપદેશ;
 મહાવનમાં એકલો, પુત્ર કેમ તુ રહેશ ?
 બાપ વાઘ સિંહ ને ચીતરા રે, બહુ વાદગ વિકાળ;
 હિંટ અજગર સમડા રે, લયંકર વન અપાર.
 લીલ નહીં ને રીંછડાં રે, વિકટ વન છે ભૂપ,
 અનેક સાવજ વમે વગડે, જરી સા જમજૂત.
 શુદ્ધ તરવર લતા શાખા, વન ખટકે તૃણ;
 અંધકારે આંહાં રમ્યા તે, ન દિસે રવિકિર્ણ.
 સરોવર શીતળ શુદ્ધ ઘણી રે, શીતળ વસમે ઘાટ;
 રવિકિર્ણ તુજને નથી અડ્યાં, કેમ જાણીશ વાટ ?
 તારે તે શું કામ છે જો, રાય ન દેતા માન ?
 યથાશક્તિ લોગવો, પુત્ર આપણાં તે જાણ
 નાના વિધનાં વચ પહેરો, કરાવું બહુ આજ્ઞણ;
 માળીએ બેસી કરો કીડા, મન મેલો મહીપત.
 મને મારો કૃષ્ણજી તે, અહીંને મારો હાથ;
 બેસાડશે ત્યાં જઈને બેસીશ, અવર બીજી વાત.
 મારું મન ત્યાં રહ્યું અટકી, દેવ સાંભળો વર્ણ;
 આજા આપો મારી માવડી હું, લજ્જું અશર્ણશર્ણ.

કુંવર કેરા લાવ જાણી, ક્યાં ખટરસ અત્ર;
 લાવ કરી સંજોગ જુગતે, કરાવ્યાં લોજન.
 વળતી માતાએ આશિષ દીધી, કુંવરને તેણીવાર;
 પ્રસન્ન થાશે તુજને, એ માન વિશ્વાધાર.
 શિખાએ તને રક્ષા કરશે, મસ્તકે મહાદેવ,
 લલાટ નરહરિ સત્ય કેશવ, વદન વિકુલ તન.
 શ્રી નારાયણ નાસિકા રે, કંઠ કમળા વાસ;
 દંત દીનાનાથ દાયક, અધર શ્રી અવિનાશ
 કટિ જંઘા રાચ જાડવ, અર્ધ જે ભગવાન;
 આયુધ ખોળાની ત્વચા ઉપર, નાગ શેષ રખવાળ.
 શુકન ખાધી ચાલીયા, મનમાંહિ ઉમંગ ન માય;
 સવચ્છી સામી મળી ગાયો, નચ કેરે દાર.
 કુંવર વનમાં ચાલીયા, જ્યાં સમડીની રેખ;
 ત્યાંથી આગળ ચાલીયા, જ્યાં મનુષ્ય નહીં પ્રવેશ.
 મહા મોટા પર્વત પ્રૌઢ, તેનાં શિખર છે આકાશ;
 શબ્દ સાવજ કરે ત્યાંહિ, ભયંદર બહુ અપાર.
 બીકે ધરવા ધ્રુવ લાગ્યા, રહ્યા તેણે ઠામ;
 હું બાળકની દયા કરજો, મનમાં રૂપિજન.
 અંતરીક્ષ થકી ઉતર્યા, જે વિધિના કુમાર;
 નયણે નિરખ્યા આવતા, જઈ અર્ધ લાગ્યો પાય
 સ્વામી મારી સાહાય કરજો, તમે છો મમ દેવ;
 વેદસુત નામ નારદ, નામસું સંદેષ.
 વિશ્વવંતી તાત કહીએ, ને નિજવંતી માત;
 વૈરાગ્ય આણી વન આવ્યો, ફલવ્યો મુજ તાત.
 ચાલતી તું નચ તારે, મળી મારી સાથ;
 પિતાથી અપાવું તુજને, રાજ કરો તુજ હાથ.
 સ્વામી મારા મનમાં, અર્થ નથી એહ;
 આંહાંથી તે જઈશ હું એટલે, મને લેશે હરિ શરણુય.

ગગ ફેર.

તતક્ષણ ત્યાંથી ચાલીયા, રૂપિ આવ્યા લીધ્મલુવન રે;
 રૂપિ આવ્યા દેખીને, ઉઠી ઉભા થયા રાજન રે
 આખ્યાં આસન પૂજ્યા મુનિજન, પખાળ્યા ખેડિ પાય રે;
 વિશ્વાસ આણી પરખીયા, મનમા આસંખ્યો રાય રે
 વેદ સુત કહે રાજ્યા તને, કયાં દુઃખ છે દેહ રે ?
 રાજન મુજને કહોની એમ, જોડ્યા રૂપિ કૃપાળ રે
 પાંચ વર્ષનો કુંવર મારો, ધ્રુવ તેનું નામ રે;
 મન મધ્ય મુજથી હલાયો, ને ગયો છે વનમાય રે
 મારા તનની કોમળ ઠાયા, ન દેખે રવિકિર્ણ રે;
 ને પુષ્પએજે પોઢતો, તે કેમ સૂશે ધણું રે ?
 પાંચ અમૃત અન્ન ખાતો, મુજ મુખ કરતો કલોલ રે;
 તે ફળ પત્રે સંતોષથી, કેમ રહેશે જાળ રે ?
 અનેક દુઃખ બહીહાડ્યો ત્યારે, કેને કરશે સાદ રે ?
 તે મહાવનમા એકલો દીન, દિગળર દીનાનાથ રે
 રૂપિ ત્યાંથી ચાલીયા, આવ્યા સ્વર્ગ મોજર રે;
 ધ્રુવે જમુના તીર જઈ, સ્નાન કીધાં ત્યાય રે
 એક પુષ્પ પહેલે પત્ર ખીન્ને, મૂળ ચોથે આહાર રે,
 પાંચમાને પારણે, કીધા કંઠણ ઉપવાસ રે.
 ચણું એકે રહ્યા ઉભા, નામ લઈ આધાર રે;
 શેષ મસ્તક પૃથ્વી ચળીને, ચળીયા શેષનાગ રે
 શેની ઠાયા ને શેની માયા, અચળ રાખ્યાં મન રે;
 ધ્રુવ કેગં મન મોટા તે, કેશવ ચણું તેમ રે.
 ઉદકમાં જેમ લવણ ભેળે, મળી જાય જળમાંય રે;
 ઈંદ્ર મહા મુનિ થંકર, મળ્યા તે તતકાળ રે.

મળ્યા સઘળા દેવતા તે, ગયા પ્રજ્ઞા પાસ રે;
અરે સ્વામી ઉદય કર્તા, ચતુર્મુખ છો જાણુ રે.
ઉચ્છ્ર કોઈએક તપ સાધે, લેવા આબ્યો આસન રે;
ક્ષીરસાગર વેગે જઈને, વિનવીએ ગોપાળ રે.

રાગ ફેર.

અંતરમાં વિભાએ હરિ, મેવકમ્પ મન કરૂણા કરી.
ગડડ વાયો શ્રી અવિનાશ, વેગે પધાર્યા મધુવનમાં.
વાળી વાળીને શ્રી રંગ, પ્રાણ કહીને લીધા ઉછંગ.
હમીને બોલ્યા શ્રી અવિનાશ, આવ જાળ કાંઈ માગ મુજ પાસ.
જે માગીશ તે આપીશ હું, હેડે શોક ન રાખીશ તું.
અંતકાળે ભજજે મને, અવિચળ પદ હું આપીશ તને.
શુકલએ એવી વાણી કહી, અંતરધ્યાન ત્યાં હવા સહી.
નથ ભણી ધ્રુવ પાછા વળ્યા, આવતાં કુંવર રાય સામા મળ્યા.
આગળ કુંવર પાછળ તુરી, સાથ મુલત બેઠેએ મુંદરી.
ઉત્તમ પુત્ર ત્યાં મળવા ગયા, આલિંગન બેઠે દેઈને રહ્યા.
નિશાને વળગ્યા બેઠે જણા, અળગા ન થાય જાણે માએ જણ્યા.
અપરમાને જઈને મળ્યા, મન તણા તેના શોક જ ટળ્યા.
નિજ માતાને કયા જીહાર, થાન તણી વિધુટી ધાર.
પયપાન ધ્રુવજીએ કર્યા, કાયા તણાં તેનાં કષ્ટ જ ટળ્યાં.
રાયે ધ્રુવને સોંપ્યાં રાજ, ગયા વન સહુ કીધાં કાજ.
હુંદુલિ ગડગડે ગંભીર, સિંહાસન જઈ બેઠા વીર.
લોગવતાં એમ કહે જગદીશ, રાજ કરો સેં ખટ વરીશ.
ધ્રુવ તણી જે કયા સાંભળે, નરનારીનાં પાતક ટળે

કર્ણપુરી.

રાગ.

સરસત શ્યામને વિનવું, ગણપત લાશું પાય લ;
 હસ્તિનાપુર સમ નગર દીપે, કર્ણપુરી વંચાય લ.
 રવિ ઉગમતે દિનકર ચઢતે, કર્ણ રાજા આપે છે દાન લ;
 સવાભાર સુવર્ણ કર્ણ આપે, દાનેશ્વરી કહેવાય લ.
 દુર્યોધને પડો વજડાવ્યો, વર્તાવી રાય આણુ લ;
 અઢીભાર સુવર્ણ હું આપું, કોઈ કર્ણને દ્રાર ન જાય લ.
 ભટ બ્રાહ્મણ હોય લોભીઆ, અઢકેરું આપે ત્યાં જાય લ;
 અન્ન જળ લીધા વિના, નર નારીને ત્રણ ઉપવાસ લ.
 અંતરીક્ષથી નારદજી પધાર્યા, આવ્યા કર્ણને દ્રાર લ;
 આવો નારદજી ભલે પધાર્યા, અમ સરખાં કાંઈ કાજ લ ?
 જળ લોટા લઈ ચર્ણ પખાળ્યા, સુખ દુઃખની કીધી વાત લ;
 ત્યાંથી નારદજી પધાર્યા ને, આવ્યા દ્રારકાં ગામ લ.
 હરથી નારદજીને દીકા, લક્ષ્મીએ કીધી સાન લ;
 એ પેલા નારદજી આવ્યા, આજ કરાવશે રાઢ લ.
 વડો સેવક હોય કર્ણ તમારો, દુઃખ તણી કહી વાત લ;
 ત્યાંથી પ્રભુજી ઉડીયા ને, લીધું વૃદ્ધ સ્વરૂપ લ.
 નયણે નીરધારા વહે ને, જેથીકા ગાલી છે હાય લ;
 કાયા તો થર થર કાંપે ને, ઢળી ઢળી પડાય લ.
 ત્યાંથી પ્રભુજી પધાર્યા ને, ગરૂડને દીધી સાન લ;
 આવ્યા નગ્નની સીમમાં ત્યારે, સામી મળી પાણીઆરી લ.
 બાઈ રે પાણીઆરી ઉલી રહેની, કહેની નગ્નની વાત લ;
 આ નગરમાં કોનું રાજ ને, કોણ દાનેશ્વરી કહેવાય લ ?

અઢી ભાર મુવર્ણ દુર્યોધન આપે, દાનેશ્વરી કહેવાય છે;
 બાઈ પાણીઆરી તું ઘાટે બોલ, હું તો નથી સાંભળતો કાન છે.
 હું મારા પ્રભુ છે તમે શેના સાંભળો, મોટા પરબ્રહ્મ દેવ છે;
 બાઈ રે પાણીઆરી તેં કેમ ઓળખ્યો, પૂર્વ જન્મની પ્રીત છે.
 પૂર્વ જન્મની કહું છું વાત મુને, મળીયા શ્રી અવિનાશ છે;
 ગંગાતીરે તપ આચર્યો, મુને મળીયા નરહરિરાય છે.
 એ નારી જઈ નથમાં કહેશે, મન વિમાસે મુશર છે;
 એક મુહૂર્તમાં વિમાન તેડાવ્યું, નારી ચલાવી છે ધામ છે.
 ત્યાંથી પ્રભુ છે પધાર્યા, સામા મળ્યા બ્રાહ્મણ ભાટ છે;
 બ્રાહ્મણ ભાટ તમે ઉભા રહોની, કહો નથની વાત છે.
 આરે નથમાં દુર્યોધન રાજા, દાનેશ્વરી કહેવાય છે;
 ત્યાંથી પ્રભુ છે પધાર્યા ને, આવ્યા દુર્યોધનને દ્વાર છે.
 આપો વિપ્ર છે ભલે પધાર્યા, અમ સરખાં કાંઈ કાજ છે;
 જળ લોટા લઈ ચર્ણ પળાવ્યા, આખ્યાં આસનમાન છે.

રાગ ફેર.

એક જરા અમારી લઈ કરી, શુભ રાજા છે;
 તારૂં જોળન મુજને આપ, વાત વિચાર કરી.
 મારે માતપિતાનાં કરવાં કાજ, શુભ મારે જવું દ્વારકાં ગામ, વાં
 દ્વારકાં જઈ આવીશું, શુભ તારૂં પાછું આપીશ કાલ, વાં

રાગ.

મારૂં જોળન મારે હાથ નથી, પૂછી આવું ઘરની નાર છે;
 ત્યાંથી રાજા પધાર્યા ને, આવ્યા રાણી પાસ છે.
 વાત સમજાવી નારીને, પૂછ્યો અભિપ્રાય છે;
 નારીએ મસ્તક ધુણાવીરું, ને નહીં ભરી હાથ છે.

રાગ ફેર.

સ્વામી ઘરડા થઇને પોઢશો, શુભ રાજી હ;
 હું તો સેવા ન કરું લગાર, વાત વિચાર કરી.
 સ્વામી અટપટીઆ થઇ પોઢશો, શુભ હું વીજણે ન ઢોળું વાય, વાં
 સ્વામી ઢોર ચરાવા મોકલું, શુભ ત્યાં હસશે અર્જુન ભીમ; વાં

રાગ.

ત્યાંથી રાજી પધાર્યા, આવીયા વિપ્ર પાસ હ;
 જોખનની મને ના કહી, મારી નારીએ કર્યો નકાર હ.
 વાહ વાહ દુર્યોધન રાજી, તુજ ઘર સ્ત્રીનાં રાજ હ;
 ફટ ભુંડા ફટ પાપણા, મને જોડી કર્યો જાહુ વાર હ.
 કહો તો વિપ્રજી હાથી આપું, હાથીએ થાઓ અસ્વાર હ;
 હાથીએ જોસતાં મને ન આવડે, રાજી ભાંગે મારાં હાડ હ.
 ત્યાંથી પ્રભુજી પધાર્યા, આવ્યા કર્ણને દ્વાર હ;
 આશીર્વાદ દઇને જોડા, જોખન માગ્યું તે વાર હ.
 આ દેહ કૃષ્ણાર્પણ કરું, ધન્ય મારો અવતાર હ;
 અમે એમ જોખન લેતા નથી, પૂછી આવો ઘરની નાર હ.

રાગ ફેર.

એક વૃદ્ધ વિપ્ર ઘેર આવીયા, શુભ રાણી હ;
 તે માગે છે મુજ જોખન, વાત વિચાર કરી.
 કહે છે માતપિતાનાં કારજ કરવાં, શુભ જાણું દ્વારકાં ગામ, વાં
 કહે છે દ્વારકાથી આવીશું, શુભ તારૂં આપીશ પાછું કાલ, વાં

રાગ.

શુભતાં હરખ્યાં સુંદરી, સતીએ નવ કર્યો નકાર હ;
 સ્વામી મને માગે તો આપજો, તમે ના નવ કહેશો લગાર હ.
 ત્યાંથી રાજી પધાર્યા, આવ્યા વિપ્રની પાસ હ;
 જોખનની મને હા કહી, મારી રાણી ઘડ રૂપીઆત હ.

બન બન મૈયા ફિરે એકેલી, ઝાડી ન્યારી ન્યારી;
ગુફે ચર્ચુ ઉપર બલ બલિ, આજ મિલે તુને હરિ: બ૦

હે કોઈ એસા સ ત વિવેકી, ઉલને યુ' સુલભવે રે;
સદગુરુ શબ્દ સાચ કરી માને, ઉલટ લેદ જળ પાવે રે. હ૦
સ્વાંગ સૂત્ર સંશયમે' ઉલને, અજ્ઞાન ધારુ ગુ'આવે રે;
યે માયાકી બિલગી આંટી, તામે તન તું તપાવે રે: હ૦
સુરતકી સૂઈ નુરત મેં ગ્રોઈ, દેવ લોચન દશાવે રે;
જ્ઞાન દીપક લીતર પ્રગલ્બો, તુંમે તારણ પાવે રે: હ૦
હે મોહિ પત ગાંઠ ને ગલે જ્ઞાના, સ્વાંગ સૂત્ર દશાવે રે;
જ્યુ' ચોરાશીકા ફેરા ઉલને, નહીં આવે નહીં બવે રે: હ૦

લાવણી

કા ઠાડે કૃષ્ણ અવતારી છ,
બ મી જનકારી, મોહી સખ નારી. કા૦

જમુના કિનારે ખડે કૃષ્ણછ, સખીઆં આઈ નહાનેકું;
ઉતાર ચીર સખીને ધર, દીયા જમુના કિનારેકું;
ચીર ચોરે હરિ, ઝીલે મજનારી: કા૦

લે ગોપીઅનકે ચીર કૃષ્ણછ, કદમકે ઉપર ના બૈઠા;
હમ તો જલમે' નંગી ખડીહે, કયું કરતે એસાઠકા?
માનો ગિરિધારી, ચીર દો ડારી: કા૦

કહે કૃષ્ણછ સુનો ગોપીઆં, જલમે બહાર ખડી રહો;
જલ પાવોગે ચીર તુમારો, નહી તો જલમે' પડી રહો;
મુન લો સારી, સખીઆં પ્યારી: કા૦

હાથ બેડકે ખડી ગોપીઆ, માનો કૃષ્ણજી ગિરિધારી;
તન મન મેરા રસ કસ બેળન, હે તુમ પૈ વારી વારી;
ચીર દો ડારી, મોહી સખ નારી:

કાં

સખ ગોપીઅનસે ખેલ કરત હે, એમે કૃષ્ણ હે અવતારી;
ગજરાજગિર ઉસ્તાદ હમારે, છં કુજિ હે રાધા પ્યારી;
ચીર દેવે હરિ, પહને વ્રજનારી:

કાં

રામરમ પલકે ન કીજે ન્યારો,
એમી મુઝ બહોર નહીં આવે, નરતન હોય અવતારો રાં
લક્ષ ચોરાશી લમી લમી આયો, લોગતો કષ્ટ અપારો,
લાગ્ય લલો મનુષ્ય તન પાયો, લજી લે સર્જનહારો: રાં
એસા રસ ઓર નહીં કોઇ, પીવત લાગે પ્યારો,
યે અવસરમેં પી લે પ્રાણી, હોઇ હોઇ હુશીઆરો. રાં
શિવ સનકાદિક શેષ પીવત હે, અનત કોટી જન ધારો,
રામ શબ્દ નિર્વાણ પોકારે, જીન શિર ભાર ઉતાર્યો: રાં
માયા મોહ નારી સુત બધુ, ત્યાગે સકલ પ્રસારો,
રામચર્ય તાકી બલિહારી, ઇશ્વરકો અધિકારો: રાં

અપના કોઇ નહીં રે, અપના કોઇ નહીં રે,
એક બિના રામ રઘુનાથ અપના કોઇ નહીં રે. અં
ભાઈ કહતા ભુજ હમારી, બહન કહે વીર મેરા;
માતા કહતી પુત્ર હમારા, નારી કહે નર મેરા: અં
ઉંચા નીચા મંદિર છાંડ્યા, ગાય લેંસ ઘર ઘોડી;
અખમગ સરખી ત્રિયા છાંડી, ઓર પુત્રકી જોડી: અં
ઘરકી ત્રિયાકે સંગ ચલકે, ધુન ધુત ધન ખાયા,
અતકાલ ખૂલે બા બેઠી, ડગ બી નહીં લરાયા: અં

ચાર જણા ઉઠાય ચલેહ, ચઢે કાષ્ટકી ઘોડી;
 નદીકિનારે બાય ઉતારી, કુંડી જેસી હોલી: અ૦
 તેરી લેહ મેરી સંગ લાગી, મેરી લેહ મેરી માઈ;
 દાસ ઉઠાચી થાં કહતહે, હંસ એકેલા નાઈ: અ૦

કયા તન માંજતા રે રામ,
 એક દિન મિટીમે' મિલ જના હો ૭;
 સતીઆ સુનતા રે રામ,
 એક દિન પંખીસે ઉડ જના હો ૭;
 કાચી તેરી કાયા, ગુલાબી રંગ લગાયા હો ૭.
 મિટી ચુન ચુન મહલ જનાયા, મૂરખ કહે ઘર મેરા;
 આવે જમડા લે જાય જીવડા, કાંઠાં ગયા ઘર તેરા ? કયા૦
 સોના પહેરો રૂપા પહેરો, પહેરો પીતાંબર ખાસ;
 રૂપીઆ ગજકા રેશમ પહેરો, નહીં જીવનકી આશ; કયા૦
 બાડી બીચમે' બંગલ જનાયા, રખા કમલકા ફુલ;
 દોઈ ઘડીકા દેખના લાઈ ! આખર ધુલકી ધુલ: કયા૦
 કોડી કોડી ભેડકે કીયા, રૂપીયા લાખ કરોડ;
 નારનઘરકી ચીઠી ઉતરી, ચલા જીવડા છોડ: કયા૦
 જોપી ખુલાઓ વૈદ ખુલાવો, લાવો જડી વ ખુટ્ટી;
 જડી ખુટ્ટી કુછ નાંહી ચલી, જળ નારનઘરકી તુટી: કયા૦
 શહેર શરીરમે' તેજ છુટ્યા, સખત પડા પોકાર;
 દશ દરવાજે ખખર કરો લાઈ ! કિધર ગયો હે સ્વાર: કયા
 હાડ જલે જયું લકડી જલે, ઔર કેશ જલે જ્યેં ઘાસ;
 સોનાવર્ણી કાય જલે, કોઈ સચું ન આવે પાસ: કયા
 કિસકી આયા કિસકી માયા, કોન કુટુંબ પરિવાર;
 દેવેગા પુન પાવેગા લાઈ, કુન બેટા કુન બાપ: કયા૦

બહેની રોવે બાર દિવસ, ઔર માડી રોવે માસ;
 ઘરકી સ્ત્રી સો ત્રીન દિન રોવે, દુસરા માંડે વાસઃ ક્યાં
 મિટ્ટી ઓઢન મિટ્ટી પહેરન, મિટ્ટીકા સળ ભોગ;
 મિટ્ટીમેં મિટ્ટી મિલ ગઈ તો, ઉપર ચલ ગયે લોકઃ ક્યાં

હુઆ રામ ગુરુ હુમેન ગબરુ, એસા કલિબુગ આવેગા. હું
 વડ પીંપર ચે વડા રૂખડાં, ડાલે મૂલ સોહાવેગા;
 હંસા થા સો ઉડને લાગા, કાગા બેઠણ આવેગા. હું
 ઉત્તમકે ઘર બકરી દોહોશે, ધોળી ગાય પાલેગા;
 મડમ તણે ઘર તુલસી ક્યારો, નેપ ગરોડા નેવેગા. હું
 મોના થાલમે પ્રાદ્યણુ જમતા, દીયા દાન ન લેતા;
 મધ્યરાતમેં ઉઠ્યા દામોદર, મડમ તણે ઘેર માગેગા. હું
 વાણીયા પ્રાદ્યણુ વાટ પાડેગા, તપસ્વી હાથ મોડેગા;
 દીકરીકી કમાઈ પિતા હી લેગા, ઉપર દમડા માગેગા. હું
 પહેને પીતાંબર લાલ શોભતે, શેલડી સો રસ રાખેગા;
 જૂઠું બોલે અસત્ય ચાલે, તાકું હુનીઆ માનેગા. હું
 પાંચ પાચ પાંડવ પૃથ્વી તણ્યા, કાગા માળા ઘાલેગા,
 સહદેવ નેપી કહે પાંડવો, રહેગા સો નર નેવેગા. હું

મૃગ કપોતની કથા.

ચોપાઈ.

શૈલ્ય મુતા મુત ગણપતિ ગાઈએ, નિર્મળ ગુદ્ધિ લજનમે પાઈએ.
 કમલાસનકુંવરી વિદ્યા વર, કવિ વંદે જગમેં સચરાચર.
 એક ગણેશ સસ્ત્રવતી દ્વજ, સુર મુનિ આદિ સકલમેં પૂજ.
 વેદ પુરાણ ગ્રંથમેં સાખી, હરિજશ કહું કવિનકી આખી.

જાકે સ્મરતે સુખ પામ્યો, દુઃખ દરિદ્ર દાણમેં નસાઈએ
 વિઘ્ન વ્યાધિ ન રહે કળ હું, હોય ધર્મ ઘટે કર્મ સળ હું.
 જો રસકો પ્રજ્ઞાદિઠ ધાવે, જોગેશ્વરકું ધ્યાન ન આવે.
 શેષ હું તાહાં સ્તુતિ કહાઈ, લક્ષ્મણકે આધીન સદાઈ.
 તાકી લીલા ગુણ વિસ્તારું, ચર્ણકમલ ઉપર શિર ધારું.
 ઓર કોન જો સંકટ લાંબે, જાગ રિપુ હોય કોઈ ન ગંબે.
 મૃગ સંદેહ મેટન દુઃખ મોચન, લયે કૃપાલ કમલ દલ લોચન.
 સો રસ મતિ બુદ્ધિસે ગાઉ, ચર્ણ ચતુર્ભુજ ઇતનો પાઉ.
 મૃગ કપોત કેસે હી ઉભારે, કેસે હરિ પારધી સંહારે ?
 કેસેકે હરી લયે સહાઈ, સો રસ કહું મુનો ચિત્ત લાઈ.
 ફસી પ્રાણ અટલકે કીની, ગંગા જમુના સરસ્વતી ત્રિવેણી.
 નિર્મલ ક્ષેત્ર પ્રજ્ઞ જલ વહાઈ, દરસે પરસે પાપ ન રહાઈ.

હોહા.

દર્શતે સત જન્મકે, પરસે જન્મ સે ચાર;
 નહાયે પાપ છુએ નહીં, ન હોય જન્મ હજાર.
 ત્રિવેણી કે સ્નાનસે, દિવ્ય દેહ નર હોય;
 તન છુટે હરિ પદ લહે, ભૂમિ જન્મ ના હોય.
 ગંગા જમુના સરસ્વતી, હે સરિતા કે વેશ;
 તીહુ તીન મિલી એક તન, પ્રજ્ઞા વિષ્ણુ મહેશ.
 જયું વિરંચિતે સરસ્વતી, મહાદેવતે ગંગ;
 કૃષ્ણ કૃષ્ણ વિલાસિની, કાલિન્દી હરિ અંગ.
 ગંગા જમુના સરસ્વતી, પ્રજ્ઞા વિષ્ણુ મહેશ;
 યે ખટ તન મિલી એક તન, તીહુ તીન એક હી વેશ.
 ઘર બેઠે હી ફલ લહે, જો કોઈ શકે ન જાય;
 ગંગા જમુના સરસ્વતી, ત્રિવેણીમેં નહાય.

ચોપાઈ

ત્રિવેણી વર્ણુન કીત લહીએ, ગ્સના એક કાહા લો કહીએ ?
આગે કથા મૃગપીડ મોચનકી, સુનત પીડ હરે સખ તનકી

દોહો

ત્રિવેણીકે નિકટ હી, અરણ્ય ખડી ઉઠાસ,
મૃગ કપોત વામો વસે, સો ગુણ કરે પ્રકાશ

ચોપાઈ

અરણ્ય કઠિન ખડી ઉઠાસી, વાહા મૃગ એક રહે વનવામી
હવા તૃણ ચરે ઓર જીવે, ગજોદક જમુના જલ પીવે
નવ નારી વાહા ખસે કુરગી, કેા ગરબેની સુવર્ણસગી
કમ કાલ વનકી મત જીવે, કાહુકો કછુ ખાય ન પીવે

શ્લોક

મૃગ મીન સજનીના તૃણ જલ વેહે તીવતાના,
લોહો બ્રહ્મટી લમરની કારણે વેરી જગત

ચોપાઈ

ચર દૂર્વા બહા કરે ખસેરા, કીનો આય પારધી ઘેરા
મૃગકી ચાલ પલકમે ઘેરી, લગી શિમાર ખહોત અખ મેરી

શ્લોક

પૂર્વે વ્યાઘ પશ્ચિમે જ્વાલ માલા,
વામે વહ્નિ દક્ષિણે શ્વાન મેવચ,
પ્રાણુ ગર્ભાદલ સગમ સ્વ ખાલડ,
સ્વ લીલા પોઠ ચિત વસત નીગત

ચોપાઇ.

પૂર્વ દિશા પ્રબલ વ્યાધ આઇ, પશ્ચિમ વાયુ દવડી બનાઇ.
 દક્ષિણ દિશા શ્વાનસે રૂંધી, ઉત્તર રહ્યો આપ સર સાંધી.
 વિલપે મૃગ ચહુદિશ જોવે, નિકસનકું કાંઠાં માર્ગ ન પાવે.
 પણ હો તો ચિર ઉઠ જાઉં, ધરા ફાટે તો માંહિ સમાઉં.
 ચહુદિશ ભયો મૃગકું ઘેરો, તાંહાં એક વૃક્ષ વડ ફેરો.
 તા પર દોય કપોતા રહાઇ, વે પોકાર કર જાત કહાઇ.
 સુનો રે મૃગ બડે કુલ સાયર, ધીરજ રાખો હો નહીં ટાયર.
 તુમ સીગરે મિલ મોપે આઝો, મેં શીખ દેઉં મો ખુદ ઉપાઝો.
 પરમેશ્વરકો સ્મરણ કર હો, રામકૃષ્ણ રસના ઉચ્ચર હો.
 દેખો કર્તા કેસી કરે હે, મોહન અળ હી દુઃખ હરે હે.

દોહા.

જગ વીતી વાતોં કહું, જો કછુ વસે ન ચિત્ત;
 આપ વીતી વાતોં કહું; માનો લાઇ પ્રતીત.

. ચોપાઇ.

મેરે તન બીતી ચહ વાતેં, કીનો આય ચે પારધી ઘાતે.
 સો હી કથા કહું સુન લીજે, થોરી સી મેરી ખુદ કીજે.
 એક દિન પારાધી આયો, મેરે ઉપર વિદ્ધ ઉપાયો.
 દેખે ત્રિયા પુરુષ હમ દોઉ, ત્રીજે પક્ષી અવર ન કોઉ.
 ગગનમંડલ સીચાના છોડ્યો, નીચેતેં મો પર સર જોડ્યો.
 પાપીને ચહ ઘાત લગાઇ, કહિન ભઈ કહું કહી ન જાઇ.

દોહા.

કહે કપોતા નારસે, દોઉ મરે નિદાન;
 એકકું વિધે પારાધી, એકકું ગહે સીચાન.

નારી કહે કપોતકી, મોઢે લગન દો બાણુ;
 પીછે તુમ ઉડ બાંધ્યો, બચો કે ગ્રહે સ્ત્રીચાન.
 કહે કપોતા નારસે, યે ઉલટી ગતિ ન્હોય;
 નર પીછે નારી મરે, જન્મ અકારથ હોય.
 ફિર નારી ઉત્તર કહે, તુમ મો પર તન આન;
 એક બાણુ દોઉ મરે, કો દુઃખ સહે નિદાન.
 મમ તન આગે હોન દે, ત્રિયા તું પીછલ વલગ;
 એક બાણુ દોનુ મરે, કોઈ ન જાવે લગ.
 ચોર છવમેં ધીરજ ધરી, હરિસે જાંધ્યો હેત;
 કે તુમ રાખો સાંઈ હમ, કે મરના ચેહી બેત.
 પીછે ચિંતવન હરકો કીયો, તું બિન રહે ન લાજ;
 મેરી રક્ષા કો કરે, ઈન અવસર મજરાજ ?
 કીસ પોકારૂં કીસ કહું, કીસ શર્ણુગત જાઉં ?
 તું બિન મેરે સાંધ્યા, લહું ન દુશ્ન ઠાઉં.
 તેરી મોઢે પ્રતીત હે, નંદસુતન મજરાજ;
 તુમ હી રક્ષાકે પ્રભુ, પતીતપાવનકી લાજ.

ચોપાઇ.

જળ હમ મનમેં ધીરજ રાખી, હરિ કૃપાલ લયે સુની સાખી.
 સર્પ એક બાંળીતેં ધાયો, પગમેં દોડી પારધી ખાયો.
 ચમક્યો બાણુ હાથ તેં છૂંચ્યો, મો પુનિ જાય સ્ત્રીચાનો કૂચ્યો.
 દોઉ પાપી એક ક્ષણમેં મારે, હરિ કૃપાલ હમ દોહુ ઉગારે.

દોહા.

શ્રી કૃષ્ણ નામ રટન રટો, દૂજો નાહીં ઉપાય;
 સંકટ મોચન દુઃખ હરન, હરિ બિન કોન સહાય.

દીનબંધુ અશરણશરણ, સંકટ હરન સદાય;
 હરિ હરિ હરિ રસના રટો, અળ હી વિધન નસાય
 ગિરિ ગોવર્ધન કર ધર્યો, મજ્જરક્ષાકે કાજ;
 ઈંદ્ર ગર્વ દાણમેં હર્યો, મો હરિ રાખે લાજ.
 ચંદ્રહાસકે હઠનકું, પરાક્રમ બહોત હી કીન;
 વિષ પાવત વિવિધા દીધ, સો હરિ નીકે ચીન.
 હરિ જપો ધીરજ ધરો, સળ દુઃખ હોઈ હે બાદ;
 નરહર નિકટ વસે સદા, સ્મરતે દેવે સાદ.
 હર ન હે નેડે સદા, સ્થાવર જંગમ આદ;
 અંતરબાની ઉર હે, જ્યું કાંસેમેં નાદ.
 છાયા લોટી પેખીએ, જ્યું આવે હરિજન;
 સાવચેત રહી લક્ષિતસે, પરહરીએ વિપજન.

ચોપાઇ.

જળ મૃગ હરિ હરિ હરિ કર લાખ્યો, કપોત રાખ્યો યું મોએ રાખો.
 શુર ઉપદેશ લયો હે મોકું, કૃપાસિંધુ સમરૂં અળ તોકું.
 શુર જિન વિદ્યા કોણ પઢાવે, શુર જિના પંથ કોણ બતાવે ?
 લલો કપોત લયો શુર મેરો, અળ મોપે લયો મુગમકો ફેરો.
 બડો પંથ સો મોએ બતાયો, હરિકો સ્મરણ મેરે મુખ આયો.

દોહા.

મારા ચાહે દેવ જો, પતીતપાવન ખીછે મારી;
 શુર જિન જ્ઞાન નહીં સુએ, યહ મેરી મતિ હારી.
 તુણ જલ ચરકે અરણ્યમેં, કાહુસે નહીં વેર;
 ન્યાય નહીં યહ દેશમેં, પારધી કરતા કેર.

ચોપાઇ.

અહો નાથ પરમેશ્વર દેવતા, તુમ જિન કો રાખે મેરે પિતા.
 પારધી માર્ગ અહુદિશ રોક્યો, હમને કાહુકો ખેત ન ખાયો.

વનમેં રહે અહોનિશ અકે, કાહુસે કછુ વેર ન વકે.
નિત્ય પ્રતિ કુછ ઘડે ન ભંજે, ચે પાપીકી ઘાત ન ગંજે.

દોહા.

જા દિન તેં ઉત્પત્તિ ભઈ, વિધિને રચ્યો જો ભાગ્ય,
જાકો આહાર હે કીયો, મો હી ઉઠ નિત ખાય
તૃણ પક્ષી પશુ જો ચરે, ઉનકો ચેહી આહાર,
માંસાહારી માંસ જિન, લંઘે વાસર ચાર.
મે ને પ્રમોદ તોકું દીયો, તે કછું લહ્યો ન મર્મ;
પશુ વા નર સમતુલ હે, આપત આયે ધર્મ.

શ્લોક.

કામાર્થાણાં કુતો લજ્જા નિર્ધનસ્ય કુતો ક્રિયા ?
સુરાપાને કુતો શોચઃ માંસાહારે કુતો દયા ?

દોહા

જયું નાહર યું પારધી, દયા નહી દિલ વાસ,
સદા કાળ ઉદમ થહી, આહારકે કર્મ ત્રાસ
ધર્મે જ્ય સજાકો કહે, પાપે ક્ષય કહાય;
પાપી પાપ ન મુખ્ય હી, ધર્મી ધર્મ સાહાય
જળ હી દેખું પ્રતીત મે, ધર્મીકી હરિ નિધ;
મેરો સંકટ દૂર હોય, તો તુજ કહીએ સિદ્ધ

ચોપાઈ

નમો મચ્છ કચ્છ વારાહ, નમો નૃસિંહ અસુરદલ દાહ.
નમો પરાક્રમ જલ વન પાવન, નમો પદરજ કલિબુગ જીવન
ફરસરામ જંધુ અવતારી, તાત હુકમસે માતા મારી.
તળહી પલકમેં ફેર જીવાઈ, મોપે પરાક્રમ કહ્યો ન જાઈ.

સીંગરી ધરા નક્ષત્રી ક્રીની, વાર એકીસ વિપ્રનકું દીની.
 રમરૂં રામ જાનકી લક્ષ્મણ, વાકો નામ જગમેં વિલક્ષણ.
 જપદુ પદપંકજ પાઉં, મેરે સંકટ હર નસાઉં.
 સરા સેતુ સાયર જગ બંધ્યો, અમુર નરેશ વશ દશકંધો.
 છત્ર વિલિખણકે શિર દીનો, અવિચલ રાજ લંકાકો કીનો.
 શય્યા અહલ્યા ગૌતમ નારી, ચર્ણ ધ્રુવત વૈકુંઠ સિધારી.
 મુવા પદાવત ગુણિકા તારી, સો રઘુનાથ મોએ સહાય કરાઈ.
 અષ્ટમે પ્રભુ અવતાર કહાયો, શંકર્ષણ સો નામ ધરાયો.
 ઉદર દેવકી ગર્ભ નસાયો, એસો આકર્ષણ ઉર આયો.
 બાળીલદ્ર નામ અતિ હી બહી, હલધર નામ મુશલ હલ્હી.
 દેવતી રમણ રામકી કલા, જનકી જમુના હલકી તલા.
 બુદ્ધ રૂપ પ્રભુ દયા ઉપાઈ, અશ્વમેધકો યજ્ઞ મિટાઈ.
 એસા જીવ ધર્મ વિસ્તરાઈ, ન છાંડે હજી પરાક્રમ કરાઈ.
 દશમે રૂપ અવતાર કલંકી, તુમ મેટો મેરી દિશા બંકી.
 કર બહેતે નિકસન પાઉં, તું જિન ઓર કોનકું ધાઉં ?

દોહો.

મરછ કચછ વાગહ ઓર, નૃસિંહ તીતું નામ;
 બુદ્ધ કલંકી રૂપ દશા, એક કૃષ્ણ જગ ધામ.

ચોપાઈ.

એક કૃષ્ણ સળનકું બંદન, એક કૃષ્ણ વસુદેવકે નંદન.
 એક કૃષ્ણ તુમ અંતરજામી, એક કૃષ્ણ ગરૂડકે ગામી.
 એક કૃષ્ણ કમલા અલિરામી, એક કૃષ્ણ હમ ઉપર સ્વામી.
 એક કૃષ્ણ જિન અવર ન કોઈ, એક કૃષ્ણ જલ થલ ઘટ સોઈ.
 એક કૃષ્ણ કૃષ્ણ મૃગ ધાવે, કૃષ્ણ જિના મોએ કોણ છોડાવે ?
 વચન કુરંગકો સુનને પાયો, અંતરજામી જેલ દિખાયો.

હરિકી લીલા લહે ન કોઈ, જો કંઈ ચાહે સો સજ હોઈ.
વ્યાધ થા સો નાહર ખાયો, પ્રબલ પવન દવ ફંદ જલાયો.

દોહા.

મૃગપંથ નિર્ભય ભયો, જોમે દીનદયાલ;
લક્ષ્મી રક્ષા પેખીએ, ખીત ગયો ખ્યાલ
કીત વ્યાધ કીત પારધી, કીત પાવક કીત શ્વાન;
કોઈ દુષ્ટ ન દેખીએ, સ્વપ્નાંતર સો જાન
જય જય હા ત્રિલોકપતિ, સંકટ હરન દયાલ;
નારાયણ દયા કરી, ખીત ગયો સજ ખ્યાલ
કો ગત લહે દયાલકી, શુભા અથ પદાંત;
અંધા આંખે સુઝ હી, પાંશુ પાય ચલાંત;

શ્લોક.

મૂકં કરોતિ વાચાલં પશુ લઘયતે ગિરિમ્;
ચતુષ્પા ત્વમહં વંદે પરમાનંદ માધવમ્.

દોહા.

ખિંખીતેં ગિરિવર કરે, ખિંખી ગિરિવર તુલ્ય;
તૃણકા વજા કરે હરિ, વજા તૃણકે તુલ્ય.

ત્રોપાધ.

કહે કપોત સુન રે મૃગ લાઈ, મેં શીખ દેઈ મો આગે આઈ.
જો સંકટમેં હરિકું ધાવે, વે પ્રાણી દુઃખ કળહુ ન પાવે.
જો તું સ્મરણતોં સુખ પાયો, જગધારી આંહીં ચલ આયો.
સુર નર નાગ અવર પશુ પક્ષી, શર્ણુ આયો તિનકી પત રકખી.
નિરાધાર આધાર ન જાકે, કૃપા કૃપ્ણ કોણુ ઠર વાકે ?
શેષ કહું સર્વેન ચિત્ત દીજે, લીલા લલિત સુનત અઘ ધીજે.

નાગપાસ જલમેં ગજ બંધ્યો, ચારો ચર્ણુ હલોહલ સંધ્યો.
 આહા કરી વચન પોકાર્યો, તબહી ચક્ર સુદર્શન ડાયો.
 સંકટ તબ હી દૂર નસાયો, પલક એકમેં સંકટ ઠાયો.
 જલ ભીતરતેં બહાર આયો, દીયો વૈમાન વૈકુંઠ પકાયો.
 અમરીપકો શ્રાપ નિવાર્યો, દશ અવતાર આપનો ધારો.
 હાહા કરી આધીન તબ ભાખ્યો, કાહુ દેવ નહીં શર્ણુ રાખ્યો.
 અંતરીક્ષ તું મોહ્યે આયો, તુમે રખી વૈકુંઠ પકાયો.
 હરત ચીર દ્રોપદી પોકારી, કાઢે વસ્ર અનેક પ્રકારી.
 દુઃશાસન અપનો ગર્વ ખોયો, સાધુ સતી દૃષ્ટે હરિ જોયો.
 કૌરવ લાખાશ્રહ પ્રજાર્યો, સંતજન હિત સખીકો ઉગાર્યો.
 પાપી પાપ કૌરવ કુલ ખોયો, કુંતામૃત સારથી મોહાયો.
 એમ્મી કાંઠાં કાંઠાંકી કહીએ, હરિકી માયા પાર ન લહીએ.
 મનસા વાચા કર્મ કરી ભાવે, યે તનકું વિશ્વ ન આવે.
 જો મન ચિત્તસે ભજે ગોપાલા, તાસે કૃપા કરે કૃપાલા.

દોહા.

મૃગ કપોત કેરી કથા, પઢે મુને નર જોહ;
 મુખ સંપત્તિ આનંદ લહે, સંકટ સહે ન તોહ.
 બંધીખાનુ વાકું ટલે, દુઃખ દે સકે ન કોય;
 મૃગ કપોત જ્યું મુખ લહે, સખ મુખ પાવે સોય.
 અરણ્ય દેશ વિદેશમેં, નરનાહર દુઃખ નાહી;
 સર્પ અગ્નિ જલ થલ કહું, નહીં ઉપદ્રવ તાંહી.
 સ્મરણ અરિ સંકટ હરન, હરિજપો કલિ આજ;
 ચતુર્ભુજ ચર્ણુકમલ ભજે, એક પંથ દો કાજ.

રાગની સાખી.

પ્રભાત.

દીપજ્યોત ઝાંખી થઇ, સૂકો મુખ તંબોલ;
ગોપી આત્માં પાણીલાં, ક્યેં મોયે નંદકિશોર ?

મહાર.

મેર તારા પીછડાં, તલ તલ ચીતર્યાં જાય;
નાનપણુ લાડ લડાવીયા, પછી વન વન વીખર્યાં જાય

ધન્યાશ્રી.

ધન્ય ધન્ય રાગ ધન્યાશ્રી, ધન્ય ધન્ય ગોકુળ ગામ;
ધન્ય માતા દેવકી જેણે, જન્મ્યા શ્રી ભગવાન.

કાન્હરો.

રાગકો પતિ કાન્હરો, તારકો પતિ ચંદ;
ધરતીકો પતિ ધ્રુવોર, ગોપી પતિ ગોવિંદ.

કદાસેગ.

તુલસી રેખા કર્મકી, મિટા મકે નહીં રામ;
મિટે તો ક્યા બેર હે, સમજ કીયોહે કામ.
રાવણુ પર રઘુવીર ચઢે, કપિદલ ઉતરે તીર;
રાજ દીયો વિલિપણુકું પ્રણુ, ને ને ને રઘુવીર.

સામેરી.

સામેરી સાયર ઉલટ્યો, રત્ન તણાયાં જાય;
કર્મહીણો ભરે મુઠડી, શંખલે હાથ ભરાય.
સામેરી તુજની માય રી, મધરાતે કેમ રોઇ ?
બાળપણુના કૃષ્ણજી, મને આલ્યા સ્વપ્ના માંહિ.

સામેરી સોનાં સાવટે, ઉભી માણકચોક;
 હું તુને પૂછું ગોરડી, તારે છુરી લલી કે શોક્ય ?
 શોક્ય કરત છુરી લલી, ચોર લલો પરદેશ;
 નણદલ કેરે બોલડે, કણ કણ દાઝે દેહ.
 એક સામેરી બીજો સામરો, ત્રીબું નારાયણ નામ;
 ચોથું વ્રત એકાદશી, પાંચમું ગંગા સ્નાન.

મારૂં.

મારૂં તારા દેશમાં, નિપજ્યાં વ્રણ રતન;
 એક ઢોલો ફણ મારૂં, ત્રીજો રંગ કોસળ.
 મારૂં મસ્તક ખેડલું, પગ દાઝે પથ દર;
 હજુ ન આવ્યો મેહુલો, નદીએ નાવ્યાં પૂર.
 મારૂં મારૂં ઝુમીયાં, લવિંગ લાકડીએ;
 મારૂં મારૂં મારીયા, કુલની પાંખડીએ.
 મારૂં મન ઢોલો બહાલો, ગોકુળ બહાલા કાન્હ;
 ઇન્દ્ર બહાલાં પાર્વતી, સીતા બહાલા રામ.
 પાકી રાયણ ખેરડી, જેવાં પાકાં ઓર;
 હેડે ખાંધું હીંચકો, નયને ખેંચું દોર.

કલ્યાણ.

દેવ સૂર્ય ને ચંદ્રમા, ધરતી ને આસમાન;
 દર્શન કરવા લગવાનનાં, પાંચ વડા દરવાન.
 કલ્યાણ કલ્યાણ સંબંધો કહે, કળુ ન હોય કલ્યાણ;
 ગોકુલકી ગોવાલણી, જપતી રાગ કલ્યાણ
 ગોડી તો અળ ખીત ગઈ, જળ આધમીયો લાણ;
 વા પીછે ઘડી દો લઈ, પ્રગલ્ભો રાગ કલ્યાણ.
 સમ તાડકો છેદકે, હણે વાલી બડ વીર;
 રાજ દીયો સુગ્રીવકું, જે જે શ્રી રઘુવીર.

સુરદેહું હરિ દેતહે, કપડ લાકડી અંત;
જીવત નર ચિંતા કરે, ભૂલ બડો ભગવંત

સોરઠ.

સોરઠ સગુણો માનવી, તેમું કીજે વ્યવહાર;
નફરત હોયે માનવી, તેને ઉભા ઉભા જીહાર
કુંગર વાંકી જોયણી, નદી વાંકી વહેણ;
પુરૂષ વાંકી પાછડી, નારી વાંકી નેણ.
રાગણી મીઠી સોરઠી, કણસલે મીઠી જીવાર;
દર્શને મીઠા કૃષ્ણજી, રણ મીઠી તલવાર
ગોવિંદ તારી વાટકી, ભેતા વારંવાર;
હજી ન આવ્યા નાથજી, નેણે વહે જળધાર.
આવતા આવતાં દિન ગયા, માસ ગયા અનેક;
ગણતાં ગણતાં થઈ રહી, આગળોઆળી દેહ
સોરઠ કેમ દુખજો થયો, લીધો ભોગણ વેશ;
ઘેર સાજુ સોંધો ઘણો, નીર ઘણા તુજ દેશ.
ભોજન તું કેમ થાણીયું, થયો અમારો વિદેશ;
વિણુ સાજુ વિણુ પાણીએ, મારા ઉજળા કીધા કેશ
ડમ ડમ વાજે ડમરૂ, ઉભા તપસ્વી દાર;
ભીખ દો રાણી સોરઠી, મારો સંગ આલ્યો કેદાર.
સોરઠ નવ સન્ન્યો સુઠો, ન ચલ્યો ગિરિ ગિરનાર;
ન નહાયો ગંગા ગોમતી, એજે ગયો અવતાર
પ્રીતિ એસી કીજીએ, જેસો ટંકણખાર
આપ રીજે પર રીજવે, ભાંગ્યાં સાંધે હાર
સોરઠ તુજને પરખી મેં, સાત સાહેલીમાંહિ
જેમ અણુકે વિજળી, જમકારાં આલમાંહિ

કેદારો.

કેદારો જન કીજીએ, મુખથી જાપીએ ગમ,
 અવર રાગ સહુ દેવતા, કેદારો ભગવાન
 કેદારો કુમકુમ લવે, મોર લવે મલાગ;
 તું મું લવે ભુંડી વાઝણી, પુત્ર ન લખ્યા લલાટ
 કેદારો તણ કીજીએ, આધી રાત જળ જાય,
 મેં મોઢ ભર નિદમેં, કોણ સુઘડ નર ગાય ?
 કેદારો જન કીજીએ, કેદારો મુલતાન,
 ભક્તિ ફૂળે અભિમાનમે, શુણિકા ચઢે વિમાન
 જો મુખ હે હરિનામમે, છત્રપતિકો નહીં હોય;
 હરિ હેતકે કારણે, શંકર જોગ વીહાય
 શંકર જોગ વીહાયકે, લોજન પ્રવેશ હોય;
 ખાવા નંદકે આંગણે, માખન માગત મોચ
 માખન ખાયો ચોરકે, મો હી લાગ્યો ઠોર,
 ગિરિ ગોવર્ધન કર ધર્યો, મો માખનકો જોર
 ચદનકી દુકડી ભલી, કાહા ખાવલકો રાન ?
 હરિજનકી શુંપડી ભલી, કાહા છાકટકો ગાવ ?
 ખખરદાર નિશાયની, સોઘે સીયા બડ ખીર,
 પચવટી પાવન કરી, જે જે શ્રી સુધીર

